Besluit

Raadsbesluit

onze ref. e210017052
casenr. 21e0001152

De raad van de gemeente Ermelo;

gelezen het voorstel van het college van 18 mei 2021, nr. e210017051;

b e s l u i t :

1. De Jaarstukken 2020 van de gemeente Ermelo vast te stellen.
2. Het saldo van de rekening 2020 voor resultaatbestemming vast te stellen op € 3.611.000 voordelig.
3. Van het saldo voor resultaatbestemming 2020 een bedrag van € 3.727.000 te bestemmen als rekeningsaldobestemmende post en dit bedrag over te hevelen naar het boekjaar 2021 en verder.
4. Het saldo van de rekening 2020 na resultaatbestemming vast te stellen op € 116.000 nadelig en dit saldo te onttrekken aan de Algemene reserve vrij besteedbaar.
5. De begrotingswijziging 2021 vast te stellen.
6. De reserve Sociaal Domein definitief op te heffen.
7. De nieuwe voorziening Voormalig personeel in te stellen.

Vastgesteld in de openbare vergadering
van 14 juli 2021,

mevrouw A.E.M. Randsdorp,
griffier,

mevrouw Th.A.J. Burmanje,
voorzitter,

Besluit raad:

Zonder stemming wordt het voorstel aangenomen.

Aanbiedingsbrief

Aan de leden van de raad
van de gemeente
E r m e l o

Datum: 21 juni 2021

Onderwerp: Jaarstukken 2020

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u ter bespreking én vaststelling de Jaarstukken 2020 aan. De verantwoording

van de Jaarstukken 2020 zijn gebaseerd op de programmastructuur van het begrotingsjaar 2020.

De auditcommissie en de agendacommissie bepalen of en wanneer de Jaarstukken 2020 op de agenda van de raad worden gezet. De vergadering van de auditcommissie staat gepland op 2 juni 2021, in aanwezigheid van de accountant.

Wij stellen voor de behandeling door de raad te laten plaatsvinden op 23 juni 2021 (beeldvormend), 7 juli 2021 (oordeelsvormend) en besluitvormend in de raad van 14 juli 2021. Aansluitend zullen wij de Jaarstukken 2020 aanbieden aan de provincie Gelderland en het CBS. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijke termijn van 15 juli 2021 tot vaststelling van de Jaarstukken 2020 door de raad én de aanbieding aan de provincie Gelderland en het CBS.

Het college van burgemeester en wethouders van Ermelo,

A.M. Weststrate,	dra. Th.A.J. Burmanje,
secretaris	burgemeester

Jaarstukken 2020 in het kort

Het overzicht: Jaarstukken in het kort 2020 is HIER terug te vinden.

Jaarverslag: Programmaverantwoording

Portefeuilleverdeling

Binnen het college van burgemeester en wethouders zijn de taken als volgt verdeeld:

Burgemeester dra. Th.A.J. Burmanje

- Beleidscoördinatie, Algemene en bestuurlijke zaken
- Politie, Brandweer, openbare orde en veiligheid
- Handhaving (integraal)
- Representatie en vertegenwoordiging
- Communicatie
- Burger- en overheidsparticipatie
- Bestuurlijke vernieuwing
- Nutsbedrijven
- Asielbeleid
- Bestuur Stichting Collectieve beveiliging Ermelo

Wethouder dhr. A.L. Klappe

Loco-burgemeester 1

- Ruimtelijke ordening
- Grondzaken (beleid)
- Volkshuisvesting
- Programma Centrum
- Landschap en Omgevingsgroen
- Omgevingswet
- Gezondheid in relatie tot Omgevingswet *)
- Sport

Wethouder dhr. W. Vogelsang

Loco-burgemeester 2

- Financiën, belastingen
- Verkeer en Vervoer (inclusief GVVP)
- Accommodatiebeleid
- Huisvesting Onderwijs
- Dienstverlening
- Bedrijfsvoering (Personeel en organisatie, ICT, bestuur Meerinzicht)
- Inkoopbeleid
- Grondzaken (exploitatie)
- Vergunningverlening WABO

Wethouder dhr. L.A. van der Velden

Loco-burgemeester 3

- Economie
- Toerisme en Recreatie
- Werkgelegenheid en arbeidsmarktbeleid
- Participatiewet (werk en inkomen)
- Beheer Openbare ruimte
- Duurzaamheid en Milieu
- Water
- Algemeen bestuur Omgevingsdienst Veluwe
- Diaconaal Platform (samen met wethouder dhr.dr. J.A. de Haan)
- Veluwe Alliantie (De Veluwe op 1!)

Wethouder dhr. dr. J.A de Haan

Loco-burgemeester 4

- Onderwijs
- Monumentenbeleid (inclusief erfgoedkaart Veluwe)
- Participatiewet (maatschappelijke participatie)
- Vitale Vakantieparken
- Dossier VVV
- Gezondheidszorg *)
- Sociaal Cultureel werk
- Maatschappelijke doelgroepen
- WMO, programma Sociaal
- Eigenaarschap Inclusief Groep
- Wijkgericht werken
- Mantelzorg
- Vrijwilligerswerk
- Jeugdzorg
- Kunst en Cultuur
- Streekarchivariaat
- Organisatieontwikkeling
- Diaconaal Platform (samen met wethouder dhr. L.A. van der Velden)

**) Gezondheidszorg wordt gesplitst in:*
- deel Omgevingswet (fysieke ruimte beter kunnen benutten om sociale doelstellingen te ondersteunen);
- deel gezondheidszorg (taken in het kader van preventie, zorg en ondersteuning inwoners).

De heer A.M. Weststrate

Gemeentesecretaris / Algemeen directeur

- WOR- bestuurder

Projecten	Portefeuillehouder
Herontwikkeling Landgoed Veldwijk	dhr. A.L. Klappe / Gesprekken GGZ i.c.m. dhr. L.A. van der Velden
Markt 2.0	dhr. A.L. Klappe
Nieuwbouw sportcentrum Ermelo	dhr. L.A. van der Velden
Strand Horst	dhr.dr. J.A. de Haan
De Dialoog	dhr.dr. J.A. de Haan
Dorpendeal	dhr.dr. J.A. de Haan

Verbonden partijen	Bestuurlijke vertegenwoordiging
Gemeenschappelijke regelingen	
GGD Noord- en Oost- Gelderland	dhr.dr. J.A. de Haan
Meerinzicht	dhr. W. Vogelsang
Omgevingsdienst Noord Veluwe	dhr. L.A. van der Velden
Streekarchivariaat	dhr.dr. J.A. de Haan
Veiligheidsregio Noord en Oost Nederland	dra. Th.A.J. Burmanje
Vennootschappen	
Alliander N.V.	dra. Th.A.J. Burmanje
Afvalsturing Friesland	dhr. L.A. van der Velden
Bank Nederlandse Gemeenten	dhr. W. Vogelsang
Leisurelands	dhr.dr. J.A. de Haan
Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken	dhr.dr. J.A. de Haan
Vitens	dra. Th.A.J. Burmanje
AvA Inclusief Groep	dhr.dr. J.A. de Haan
Ava Interactie	dra. Th.A.J. Burmanje
Coöperaties	
Coöperatie gastvrije Randmeren	dhr. L.A. van der Velden

Programma Samen Werken voor Ermelo

Bestuurlijke vernieuwing

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
De samenleving verandert snel: van verticaal naar horizontaal, van een klassieke zuilensamenleving naar een netwerksamenleving. Lokale ontwikkelingen ontstaan niet meer op basis van centraal gezag, maar door verbindingen van mensen (in organisaties). De klassieke uitoefening van macht vanuit één plaats wordt in hoog tempo ingeruild voor het georganiseerd delen van kennis en energie en verbindingen vanuit alle hoeken van de Ermelose samenleving. Wij typeren de beoogde bestuursstijl van het college van burgemeester en wethouders dan ook als besturen in een netwerker- en verbinderstijl. Een team dat inspeelt op, en als partner samenwerkt en meedenkt met inwoners, ondernemers, gemeenschappen, maatschappelijke organisaties en instellingen, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. In strikt bestuurlijke termen is het college de uitvoerder van de opvattingen van de gemeenteraad en zo willen we dat ook dagelijks doen. Dat vraagt van ons dat we open en gelijkwaardig samenwerken met alle 21 raadsleden en alle 5 collegeleden.

Wat willen we?

- Een sterke raad, in positie als beleidsbepaler.
- Een college dat inspireert en dienend is aan de raad en de inwoners van Ermelo.
- Bewoners aan het woord.
- Respectvolle behandeling van inwoners en organisaties in directe contacten.
- Snellere besluitvormingsprocessen, door meer keuzes / verantwoordelijkheid.

We gaan afhankelijk van het onderwerp vóór het maken van plannen overleggen met inwoners, ondernemers en organisaties. We gaan de communicatie met de inwoners interactief en ronduit aantrekkelijk maken. Het gezamenlijk opstellen van een maatschappelijk raadsprogramma is daar een voorbeeld van. We zoeken naar vernieuwende en vergaande vormen van

inwonersparticipatie. We vernieuwen de besluitvormingsprocessen waarbij de invloed van "de samenleving" versterkt wordt. Dit vereist duidelijke kaders en daadkrachtig bestuur.
De Omgevingswet willen we ontwikkelen als een sturingsinstrument dat de Ermelose samenleving uitnodigt tot het (mee)maken en mee bepalen van plannen. Een "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij" houding past daar goed in. We willen uitnodigend en open in gesprek gaan met inwoners, ondernemers en organisaties. Onder andere door maandelijks maatschappelijke tafels te organiseren. Een tafel waar gepraat wordt, een kleine hap gegeten, waar een concreet actueel onderwerp centraal staat of soms een open agenda. Natuurlijk niet in het gemeentehuis, maar op locatie.
We voeren het "Starten vóór de Start"-principe in, dat wil zeggen dat we eerst met inwoners, ondernemers en organisaties gaan praten voordat we de eerste kaders of pennenstreken voor een plan of beleid op papier zetten. Om de positie van de raad te versterken willen we in het voorbereidende werk van het college voor de raad, vaker met keuzescenario's komen in plaats van met één oplossingsvariant.
De bestuurlijke vernieuwing en de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie versterken elkaar. De ambtelijke organisatie moet daartoe kwantitatief en kwalitatief voldoende zijn toegerust.

Een maatschappelijk raadsprogramma is een raadsbreed akkoord op inhoud, waaraan alle fracties hebben meegewerkt en dat door alle fracties is vastgesteld. Er is in de uitwerking geen sprake van coalitie en oppositie. Daarnaast is het akkoord tot stand gekomen met de actieve inbreng van de samenleving in al haar geledingen. Doel is om een akkoord tussen politiek en samenleving op te stellen, over de ambities voor Ermelo. Hiermee heeft de raad sturing op de eigen agenda. De mate waarin het maatschappelijk raadsprogramma zich richt op inhoudelijke onderwerpen, procesafspraken en een strategische agenda wordt in overleg met de raad bepaald. De inhoudelijke onderwerpen voor het maatschappelijk raadsprogramma worden aangedragen door alle raadsfracties. Rond -door de raad bepaalde- onderwerpen met grote maatschappelijke impact zullen interactieve gespreksronden plaatsvinden tussen raad en samenleving. Alle andere onderwerpen voor het maatschappelijk raadsprogramma worden door de consultatief besproken met inwoners, ondernemers en organisaties. De politieke uitkomst van deze gesprekken wordt bepaald door de gehele raad en vindt zijn beslag in het maatschappelijk raadsprogramma.

<u>Raadsperiode 2018-2022</u>
Wij willen werk gaan maken van de bestuurlijke vernieuwing door onder andere het opstellen van een maatschappelijk raadsprogramma en het vooraf betrekken van de raad en inwoners bij majeure opgaven.

Wat gaan we daarvoor doen

- In 2019 wordt het maatschappelijk raadsprogramma verder opgepakt. Als tweede en derde onderwerp voor dit programma zijn de onderwerpen wonen en mobiliteit gekozen. De raad gaat met inwoners, organisaties en verenigingen in gesprek om samen te komen tot een invulling van dit thema. Behandeling van beide onderwerpen wordt na afloop geëvalueerd.
- De afgelopen jaren is veel inhuur gepleegd. Dit is relatief duur en zorgt door het flexibele karakter voor weinig vastigheid. Daarom hebben we het afgelopen jaar veel inzet gepleegd om de structurele formatie op orde te brengen. Daarnaast werken wij door het aantrekken van trainees aan een toekomstbestendige organisatie (streven naar een evenwichtige leeftijdsopbouw). De trainees geven een stimulans aan nieuwe werkwijzen en ideeën. Ook het komende jaar bouwen we inhuur, indien mogelijk, nog verder af en continueren we het opbouwen van een structurele formatie om de opgaven vanuit het coalitieakkoord goed uit te kunnen voeren. In dat kader zijn we ook met HRM bezig een strategisch personeelsbeleid vorm te geven.
- Wij geven in 2019 verder uitvoering aan de vastgestelde visie op dienstverlening en participatie. Wij gaan voor een Beter Ermelo en uitstekende dienstverlening aan en samenwerking met onze inwoners, bedrijven, organisaties en ons bestuur is leidend bij alles wat wij doen. Ermelo blijft zich zo onderscheiden als een gemeente waar het beter wonen, werken en verblijven is. Belangrijke keuze in de dienstverlening is dat wij meer willen inzetten op de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening. Door meer diensten en producten digitaal aan te bieden ontstaat ruimte voor een individuele benadering van onze inwoners, bedrijven en organisaties en het implementeren van participatie. De doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie en de ontwikkelopgave dienstverlening en participatie worden hierbij nadrukkelijk aan elkaar gekoppeld.
- De bestuurlijke vernieuwing en de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie versterken elkaar. De ambtelijke organisatie moet daartoe kwantitatief en kwalitatief voldoende zijn toegerust. De organisatie is volop in ontwikkeling en hierop wordt de komende periode ook stevig ingezet. Op dit moment wordt een veranderorganisatie uitgerold die de organisatie op alle plekken raakt. Er wordt gewerkt aan een uitvoeringsagenda, die nog in 2019 wordt opgepakt en ook in 2020 wordt gecontinueerd.

Wat hebben we gedaan

1. We zijn vanaf juli 2020 een pilot gestart met verruimde openingstijden binnen de publieksbalie's. 's Ochtends zijn wij een half uur eerder open gegaan en 's middags zijn wij een half uur langer open. De telefonie is op de vrijdagmiddagen weer bemenst door eigen medewerkers en niet meer door personeel van Sociaal Plus.
2. In Q2 en Q3 is een telefonisch bereikbaarheidsonderzoek uitgevoerd om daarmee de telefonische bereikbaarheid van onze organisatie in beeld te brengen en waar nodig te verbeteren.

3. Er is een nieuw zaaksysteem in gebruik genomen binnen de gemeente Ermelo. Opgemerkt dient te worden dat het zaaksysteem al in gebruik was genomen binnen Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht bedrijfsvoering. Onderdeel van dit nieuwe zaaksysteem is ook het verbeterde proces rondom ontvangstbevestigingen.
4. Ermelo is gestart met een verdergaande vorm van samenwerking op het gebied van (digitale)dienstverlening met Harderwijk en Zeewolde. Om te komen tot één gezamenlijk uitvoeringsprogramma op het gebied van dienstverlening is een programmamanager aangesteld.
5. Richt to challange is door de raad vastgesteld en zal verder worden vorm gegeven in de participatieverordening.
6. Er is een nieuwe website gerealiseerd met daarbij behorende digitale webformulieren en betalingssysteem. Deze nieuwe website is ingericht vanuit dienstverlening en niet vanuit communicatie. Hierdoor wordt de inwoner meer op zijn wenken bediend en zijn de producten beter vindbaar. Daarnaast is de tekst op de website zodanig vereenvoudigd dat het daarmee voor een groot deel voldoet aan de uitgangspunten van begrijpend schrijven (op B1 niveau).
7. Er zijn trainingen gegeven die ervoor moeten zorgen dat brieven gaan voldoen aan de uitgangspunten van begrijpend schrijven (B1 niveau).
8. De voorbereidingen zijn afgerond om een koppeling te kunnen realiseren met eDiensten Burgerzaken van Centric met het nieuwe zaaksysteem Liber om in 2021 digitale aanvragen (eventueel zonder tussenkomst van een medewerker) in behandeling te kunnen nemen en af te handelen.
9. In 2019 is gestart met het opstellen van een integraal participatiebeleid. In 2020 is begonnen met de uitwerking hiervan. In 2021 wordt dit verder uitgewerkt in een integraal beleidsstuk. De verwachting is dat het participatiebeleid (of verordening) voor de zomer van 2021 afgerond wordt. In dit participatiebeleid is ook de koppeling gelegd met het sociaal domein en de omgevingswet.

Burger- en Overheidsparticipatie

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Samenspel raad en college
De samenleving verandert snel: van verticaal naar horizontaal, van een klassieke zuilensamenleving naar een netwerksamenleving. Lokale ontwikkelingen ontstaan niet meer op basis van centraal gezag, maar door verbindingen van mensen (in organisaties). De klassieke uitoefening van macht vanuit één plaats wordt in hoog tempo ingeruild voor het georganiseerd delen van kennis en energie en verbindingen vanuit alle hoeken van de Ermelose samenleving. Wij typeren de beoogde bestuursstijl van het college van burgemeester en wethouders dan ook als besturen in een netwerker- en verbinderstijl. Een team dat inspeelt op, en als partner samenwerkt en meedenkt met inwoners, ondernemers, gemeenschappen, maatschappelijke organisaties en instellingen, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. In strikt bestuurlijke termen is het college de uitvoerder van de opvattingen van de gemeenteraad en zo willen we dat ook dagelijks doen. Dat vraagt van ons dat we open en gelijkwaardig samenwerken met alle 21 raadsleden en alle 5 collegeleden.

Wat willen we?
- Een sterke raad, in positie als beleidsbepaler.
- Een college dat inspireert en dienend is aan de raad en de inwoners van Ermelo.
- Bewoners aan het woord.
- Respectvolle behandeling van inwoners en organisaties in directe contacten.
- Snellere besluitvormingsprocessen, door meer keuzes / verantwoordelijkheid.

Bestuurlijke vernieuwing
We gaan afhankelijk van het onderwerp vóór het maken van plannen overleggen met inwoners, ondernemers en organisaties. We gaan de communicatie met de inwoners interactief en ronduit aantrekkelijk maken. Het gezamenlijk opstellen van een maatschappelijk raadsprogramma is daar een voorbeeld van. We zoeken naar vernieuwende en vergaande vormen van inwonersparticipatie. We vernieuwen de besluitvormingsprocessen waarbij de invloed van "de samenleving" versterkt wordt. Dit vereist duidelijke kaders en daadkrachtig bestuur.
De Omgevingswet willen we ontwikkelen als een sturingsinstrument dat de Ermelose samenleving uitnodigt tot het (mee)maken en mee bepalen van plannen. Een "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij" houding past daar goed in. We willen uitnodigend en open in gesprek gaan met inwoners, ondernemers en organisaties. Onder andere door maandelijks maatschappelijke tafels te organiseren. Een tafel waar gepraat wordt, een kleine hap gegeten, waar een concreet actueel onderwerp centraal staat of soms een open agenda. Natuurlijk niet in het gemeentehuis, maar op locatie.
We voeren het "Starten vóór de Start"-principe in, dat wil zeggen dat we eerst met inwoners, ondernemers en organisaties gaan praten voordat we de eerste kaders of pennenstreken voor een plan of beleid op papier zetten. Om de positie van de raad te versterken willen we in het voorbereidende werk van het college voor de raad, vaker met keuzescenario's komen in plaats van met één oplossingsvariant.
De bestuurlijke vernieuwing en de ontwikkeling van de ambtelijke organisatie versterken elkaar. De ambtelijke organisatie moet daartoe kwantitatief en kwalitatief voldoende zijn toegerust.

Raadsperiode 2018-2022
We willen deze raadsperiode aan de slag met het maatschappelijk raadsprogramma. Als raad willen we ervaring opdoen met het in gesprek gaan met onze inwoners en met de input die hieruit komt geven we als raad kaders mee te geven aan het college. Doel is om een akkoord

tussen politiek en samenleving op te stellen over de ambities voor Ermelo. Het eerste onderwerp van het maatschappelijk raadsprogramma is (omgevings)groen en zal in september 2018 van start gaan. Ook wordt dan gevraagd naar input vanuit de samenleving om de volgende onderwerpen te bepalen. Na het eerste onderwerp zullen meerdere onderwerpen volgen.

Wat gaan we daarvoor doen

1. Wij gaan invulling geven aan het vastgestelde Plan van aanpak (digitale) dienstverlening om daarmee onze inwoners, bedrijven en organisaties beter te kunnen bedienen.
2. We willen stakeholders en netwerk partners voor zover als mogelijk mee nemen bij het opstellen en/of vorm geven van nieuw beleid.
3. Twee keer per jaar wordt overleg gevoerd tussen het college en het diaconaal platform.

Wat hebben we gedaan

In praktijk overlappen de activiteiten die de gemeente Ermelo ontplooit ten aanzien van de speerpunten Bestuurlijke Vernieuwing en Burger & Overheidsparticipatie, deze onderwerpen liggen in elkaars verlengde. Gevolg hiervan is dat ‘Wat hebben we gedaan’ bij Burger en Overheidsparticipatie een gedeeltelijke herhaling is van wat onder het speerpunt Bestuurlijke Vernieuwing staat:

1. Er is een nieuw zaaksysteem in gebruik genomen binnen de gemeente Ermelo. Opgemerkt dient te worden dat het zaaksysteem al in gebruik was genomen binnen Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht bedrijfsvoering. Onderdeel van dit nieuwe zaaksysteem is ook het verbeterde proces rondom ontvangstbevestigingen.

2. Ermelo is gestart met een verdergaande vorm van samenwerking op het gebied van (digitale)dienstverlening met Harderwijk en Zeewolde. Om te komen tot één gezamenlijk uitvoeringsprogramma op het gebied van dienstverlening is een programmamanager aangesteld.

3. Right to challenge is door de raad vastgesteld en zal verder worden vormgegeven in de participatieverordening.

4. Er is een nieuwe website gerealiseerd met daarbij behorende digitale webformulieren en betalingssysteem. Deze nieuwe website is ingericht vanuit dienstverlening en niet vanuit communicatie. Hierdoor wordt de inwoner meer op zijn wenken bediend en zijn de producten beter vindbaar. Daarnaast is de tekst op de website zodanig vereenvoudigd dat het daarmee voor een groot deel voldoet aan de uitgangspunten van begrijpend schrijven (op B1 niveau).

5. De voorbereidingen zijn afgerond om een koppeling te kunnen realiseren met eDiensten Burgerzaken van Centric met het nieuwe zaaksysteem Liber om in 2021 digitale aanvragen (eventueel zonder tussenkomst van een medewerker) in behandeling te kunnen nemen en af te handelen.

6. In 2019 is gestart met het opstellen van een integraal participatiebeleid. In 2020 is begonnen met de uitwerking hiervan. In 2021 wordt dit verder uitgewerkt in een integraal beleidsstuk. De verwachting is dat het participatiebeleid (of verordening) voor de zomer van 2021 afgerond wordt. In dit participatiebeleid is ook de koppeling gelegd met het sociaal domein en de omgevingswet.

Netwerkgemeente

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
De samenleving verandert snel: van verticaal naar horizontaal, van een klassieke zuilensamenleving naar een netwerksamenleving. Lokale ontwikkelingen ontstaan niet meer op basis van centraal gezag, maar door verbindingen van mensen (in organisaties). De klassieke uitoefening van macht vanuit één plaats wordt in hoog tempo ingeruild voor het georganiseerd delen van kennis en energie en verbindingen vanuit alle hoeken van de Ermelose samenleving. Wij typeren de beoogde bestuursstijl van het college van burgemeester en wethouders dan ook als besturen in een netwerker- en verbinderstijl. Een team dat inspeelt op, en als partner samenwerkt en meedenkt met inwoners, ondernemers, gemeenschappen, maatschappelijke organisaties en instellingen, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie. In strikt bestuurlijke termen is het college de uitvoerder van de opvattingen van de gemeenteraad en zo willen we dat ook dagelijks doen. Dat vraagt van ons dat we open en gelijkwaardig samenwerken met alle 21 raadsleden en alle 5 collegeleden.

Raadsperiode 2018-2022
Op 9 november 2017 heeft de gemeenteraad de definitieve visie op netwerkgemeente Ermelo vastgesteld:

- Wij doen ons werk in het midden van de samenleving, voor en mét de Ermelose samenleving.
- Wij zijn ons bewust van de veranderende rol van de gemeentelijke overheid als gevolg van de veranderingen in onze samenleving.
- Wij willen een partnerschap met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke

instellingen.
- Wij creëren ruimte voor meer eigen initiatief en verantwoordelijkheid.
- Wij willen met een frisse blik naar de dingen kijken: oplossingsgericht en innovatief.
- Voorafgaand aan initiatieven wordt afgewogen of dit samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners kan worden ontwikkeld (en zijn hierbij steeds helder over rollen, verwachtingen en verantwoordelijkheden van alle partijen).
- Wij zijn daarbij voorwaardenscheppend, faciliterend en stimulerend richting initiatiefnemers.
- Wij ontwikkelen als raad, college en ambtelijke organisatie het vermogen om onze invloed en verantwoordelijkheid welbewust te doseren en bepalen afhankelijk van de opgaven waarvoor wij ons geplaatst zien welke rol en verantwoordelijkheid we willen nemen en stemmen onze werkwijze daarop af.
- Wij doen ons werk ook steeds vaker met andere gemeenten en organisaties en zoeken hierbij de best passende manier, soms via duurzame samenwerkingsverbanden, soms via flexibele netwerkverbanden.

Ook is ingestemd met het beoogde traject om onder leiding van de driehoek, in samenspraak met de begeleidingsgroep tot een gezamenlijke, dynamische ontwikkelagenda voor de raad, het college en de ambtelijke organisatie te komen op basis van deze definitieve visie. Op 28 juni 2018 heeft de raad de hieruit volgende ontwikkelagenda netwerkgemeente vastgesteld. Hierin staan concrete acties genoemd voor zowel de raad, het college als de ambtelijke organisatie. Doel hiervan is dat de gemeente Ermelo als geheel groeit in het zijn van een netwerkgemeente.

Wat gaan we daarvoor doen

Op 28 juni 2018 heeft de raad de ontwikkelagenda netwerkgemeente vastgesteld. Deze ontwikkelagenda geeft weer waarvoor we als raad, college en organisatie aan de lat staan en wat we willen bereiken met onze gezamenlijke inspanningen. Wij geven in 2019 uitvoering aan de ontwikkelagenda netwerkgemeente. De ontwikkelagenda is nadrukkelijk geen checklist of protocol, maar zet aan tot nadenken en afgewogen handelen en is nooit af: het is een dynamisch document. De nieuwe vergaderstructuur van de gemeenteraad die in september 2019 wordt ingezet is hier een uitvloeisel van, evenals de ontwikkeling van zowel de ambtelijke organisatie als het college. Hier wordt ook weer volop op ingezet het komende jaar. Niet alleen in de ontwikkeling van het werken in of het besturen van een netwerkgemeente, maar ook het samenspel tussen college en ambtelijke organisatie komt aan bod. Ook worden in 2019 de voorbereidingen getroffen om in 2020 de GR Samenwerking Noord-Veluwe op te heffen en de bijbehorende taken op een andere manier te continueren. In dit kader blijft het college nadenken over de Ermelose visie op regionale samenwerking. Ook wil het college blijvend inzetten op de EHZ samenwerking.

Wat hebben we gedaan

In september 2019 is gestart met een gewijzigde behandeling van onderwerpen door de raad. Door covid-19 heeft het overgrote deel van de vergaderingen van de raad in 2020 digitaal doorgang moeten vinden. De gewijzigde behandeling van onderwerpen is echter doorgezet. Ook de organisatieontwikkeling is in 2020 doorgezet, al is dit zonder meer een lastig jaar door het thuiswerken wegens covid-19, zeker voor een thema als dit. Er zijn zeker stappen gemaakt.

- De flexibel georganiseerde organisatie gemeente Ermelo werkt samen met haar omgeving aan de realisatie van (maatschappelijke) opgaven. Voor 2020 was het doel dat de organisatie bekend is met het begrip opgave gericht werken. In dit kader is er een verkenning opgavegericht werken gedaan. Het resultaat hiervan is een beschrijving van een Ermelose definitie voor Opgavegericht werken en een definitie voor een Opgave. In 2021 worden vervolgstappen ondernomen richting college van B&W en de gemeenteraad.
- Ook in 2020 is gewerkt aan samenspel organisatie en B&W. Een soepel samenspel tussen bestuurders en medewerkers zal bijdragen aan een organisatie die naar buiten gericht is en als netwerkpartner opereert. Om het samenspel tussen bestuurders en medewerkers soepel te laten verlopen zetten we in op wederzijds begrip, betrokkenheid en een gedragen contract. 2020 was een moeizaam jaar voor dit thema door thuiswerken en bestuurlijke perikelen was er letterlijk weinig ruimte voor dit ontwikkelpunt. Zo zijn we gestart met het thema ‘Opgavegericht werken’ zoals hierboven benoemt, en zijn in september praktische werkafspraken tussen de ambtelijke organisatie en het college nog eens doorgenomen. Tot slot is de leergang De Stevige Adviseur, georganiseerd door trainingsinstituut De Baak voor de tweede keer van start gegaan waaraan 27 medewerkers meedoen. In deze leergang worden medewerkers op weg geholpen in het verbeteren van de adviesvaardigheden in een netwerkorganisatie.
- Het werken in een opgave gestuurde organisatie vraagt meer dan expertise op een begrensd vakgebied. Medewerkers gaan steeds meer een rol vervullen in plaats van een functie uitoefenen. Door te werken met rollen kunnen vraag en aanbod flexibeler op elkaar worden afgestemd. Om succesvol bij te dragen aan het realiseren van maatschappelijke effecten is het nodig dat medewerkers zich bewust zijn van hun rol. Waarbij het niet alleen om ervaring gaat, maar vooral ook om expertise, competenties en vaardigheden. Afgelopen jaar is de opdrachtformulering voor 'Rolontwikkeling en rolvastheid' op papier gezet. De komende periode gaat het projectteam aan de slag met het positioneren van rollen binnen de context van een opgave gestuurde organisatie.
- De organisatie is ontwikkeld van een afdeling gestuurde organisatie naar een platte organisatie. Onze systemen zijn hier in 2020 aangepast, denk bijvoorbeeld aan het zaaksysteem of de mappenstructuur op de harde schijf.

Bij het zijn van een netwerkgemeente hoort ook het onderzoeken hoe we ons als gemeente Ermelo verhouden in onze netwerk. In 2020 hebben zich een aantal kansen voorgedaan voor de EHZ-samenwerking. Dit betreft bijvoorbeeld het gezamenlijk oppakken van het bestuurlijk speerpunt dienstverlening. Voor vier organisaties is een programmamanager Dienstverlening aan de slag gegaan om dienstverlening integraal en passend bij de vier organisaties uiteraard gericht op de behoefte van inwoners vorm te geven. De Omgevingswet is een tweede onderwerp waarop de samenwerking is opgestart. Dit gaat niet alleen over processen en techniek, maar ook over afstemming op visieniveau. Deze ontwikkelingen hebben tot gevolg dat medewerkers van vier organisaties (EHZMiz) elkaar steeds vaker opzoeken en dat het samen oppakken van vraagstukken vanzelfsprekender wordt. Eind 2019 deed zich de mogelijkheid voor om gezamenlijk een gebiedsagenda EHZ voor de toekomst op te stellen samen met de provincies Gelderland en Flevoland. Deze gebiedsagenda zal de basis vormen voor de gezamenlijke positionering van EHZ in het economisch krachtenveld tussen Amersfoort, Almere/Lelystad, Zwolle en Apeldoorn. Op hoofdlijnen gaat de gebiedsagenda antwoord geven op de vraag wat in de toekomst (over 10 tot 20 jaar) nodig is op het terrein van economie, wonen, onderwijs en bereikbaarheid. Daarnaast hebben de EHZ colleges in 2020 aangegeven de EHZ raden graag te betrekken bij de heroriëntatie op de meest optimale samenwerkingsvorm in EHZ-verband. De EHZ-gebiedsagenda vormt namelijk een evidente inhoudelijke legitimatie voor de doorontwikkeling van de ambtelijke samenwerking. En het nadenken over “de stip op de horizon” over die samenwerking en over de best passende organisatievorm is van zodanig belang, dat de colleges daar ook graag vanaf de start de gemeenteraden bij betrekken.

Openbare Orde en Veiligheid

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
N.v.t.

Raadsperiode 2018-2022
In 2019 wordt verder uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma IVP. Tevens wordt in 2019 het IVP 2016-2019 geëvalueerd en zal een begin gemaakt worden met een nieuw Integraal Veiligheidsplan 2020-2023.
Het ligt in de planning dat de raad het IVP eind 2019 zal vaststellen.

Crisisbeheersing
De kadernota 2019-2022 Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) is vastgesteld. De komende jaren wordt er uitvoering gegeven aan de uitkomsten van de Foto Bevolkingszorg. In de 'foto' wordt de stand van zaken mbt Bevolkingszorg in de VNOG in kaart gebracht.

Brandweer
We zetten in op verdere versterking van de risicobeheersing. Cruciaal zijn risicobewustzijn ("awareness"), preventiemaatregelen en naleefgedrag van maatschappelijke partners.

Wat gaan we daarvoor doen

Programmabegroting 2020-2023
Veiligheid en Handhaving
In 2016 is het Integraal Veiligheidsplan (IVP) vastgesteld. Dit IVP vormt het strategisch beleidskader voor de aanpak van integrale veiligheid in de komende jaren door de gemeente, het fungeert als referentiekader voor nieuw beleid en voort te zetten bestaand beleid. Het IVP bestaat uit een beleidsplan en een uitvoeringsplan / uitvoeringsprogramma. Beschreven staat wat de gemeente zelf doet en wat zij van andere organisaties en instellingen (ketenpartners) verwacht. Het IVP kent naast de boven lokale prioriteiten (gezamenlijk met Harderwijk en Putten) een aantal lokale prioriteiten, vanwege de gewenste lokale invulling.

De vier bovenlokale prioriteiten zijn:
1. Ernstige overlast door personen in de woonomgeving.
2. High Impact Crimes, met name woninginbraak.
3. Maatschappelijke ondermijning / hennepaanpak.
4. Leefbare en Veilige vakantieparken.

De lokale prioriteiten zijn:
1. Geweld (mishandeling en bedreiging)
2. Vernieling / vandalisme
3. Verkeersveiligheid

In 2019 wordt verder uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsprogramma IVP. Thema's als vitale vakantieparken, verwarde personen en ondermijnende criminaliteit zullen de nodige aandacht blijven vragen. Tevens wordt in 2019 het IVP 2016-2019 geëvalueerd en zal een begin gemaakt worden met een nieuw Integraal Veiligheidsplan 2020-2023. Het nieuwe IVP zal naar verwachting in het tweede kwartaal van 2020 worden vastgesteld. Hierbij zal er ook een nieuw Uitvoeringsprogramma IVP worden opgesteld.

Ook zal er aandacht zijn voor preventie. Zo neemt de gemeente Ermelo deel aan de landelijke week van de veiligheid waarin samen met andere veiligheidspartners preventieacties worden georganiseerd.

Crisisbeheersing

Als gemeenten zijn wij verantwoordelijk voor de invulling van de "oranje kolom" binnen de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie - de zogenaamde Bevolkingszorg. We houden in dat kader operationele plannen actueel, nemen deel aan opleiding, training, oefening (OTO), bewaken en bevorderen adequate bemensing van processen. Binnen de VNOG gaat het met name om bevorderen burgerparticipatie en zelfredzaamheid, crisiscommunicatie en samenwerking bij crisis op het sociale domein. Landelijke ontwikkelingen op het terrein van crisisbeheersing vragen voortdurend om herziening en bijstelling van onze inrichting van de Bevolkingszorg. Eind 2017 is er een Foto Bevolkingszorg opgesteld door de VNOG. De uitkomsten hiervan worden verwerkt en worden gemonitord.

Brandweer
We zetten in op verdere versterking van de risicobeheersing. Cruciaal zijn risicobewustzijn ("awareness"), preventiemaatregelen en naleefgedrag van maatschappelijke partners ("Brandveilig Leven"). Samen met de Veiligheidsregio geven we zo goed mogelijk invulling aan deze hoofdlijn. Onze "eigen" accenten zijn daarbij als gemeente:

- we geven input voor het regionale risicoprofiel en regionale brandrisicoprofiel;
- we voeren integraal toezicht- en handhavingsbeleid, inclusief het onderdeel brandveiligheid; we bewaken de randvoorwaarden voor effectieve uitvoering van dit beleid (o.m. wat betreft capaciteit);
- we geven ondersteuning aan preventievoorlichting door de brandweer; eventueel leggen we daarbij combinaties met voorlichting op het terrein van sociale veiligheid;
- we leggen de benodigde verbindingen met relevant flankerend gemeentelijk beleid zoals zorg- en welzijnsbeleid, evenementenbeleid, horecabeleid en drugsbeleid, recreatiebeleid, verkeersbeleid en met trajecten zoals de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVU), het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en Vitale Vakantieparken; ook benutten we de mogelijkheden in dit verband vanuit wijk- en gebiedsgericht werken.

Wat hebben we gedaan

2020 heeft op het onderwerp Openbare Orde en Veiligheid voornamelijk in het teken gestaan van de bestrijding van Covid-19. Desondanks is het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2020-2024 opgesteld in samenwerking met de gemeenten Harderwijk en Putten. Het Integraal Veiligheidsplan is in december 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. Ook is er nieuw evenementenbeleid opgesteld, dit wordt begin 2021 aangeboden aan het college en zal vervolgens aangeboden worden aan de raad.

Op het thema ondermijning hebben er op verschillende locaties kleinschalige integrale controles plaatsgevonden in samenwerking met de politie en de omgevingsdienst. Op het gebied van preventie zijn diverse geplande activiteiten niet doorgegaan door de geldende maatregelen in verband met Covid-19. Wel heeft er een online campagne plaatsgevonden voor de naamsbekendheid en de meldingsbereidheid bij Meld Misdaad Anoniem, deze campagne was gericht op het melden van drugslabs. In de aanpak van overlast door personen in de woonomgeving is in 2020 voornamelijk ingezet op individuele casuïstiek. Deze casuïstiek is opgepakt in samenwerking met partners als politie, welzijn Ermelo en Tactus.

Crisisbeheersing
Door de geldende maatregelen en de inzet van een deel van de bevolkingszorg-organisatie voor de bestrijding van Covid-19 heeft een groot gedeelte van het programma voor opleiden, trainen en oefenen stilgelegen. Een aantal opleidingen hebben digitaal plaatsgevonden. Vanaf begin maart 2020 is het Gemeentelijk Beleidsteam operationeel geweest. De verdere professionalisering van team Bevolkingszorg heeft een groot gedeelte van 2020 stilgelegen doordat medewerkers van de VNOG voor de bestrijding van Covid-19 zijn ingezet. Eind 2020 is er weer een herstart gemaakt, in 2021 zal dit een vervolg krijgen.

Financiën

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
We hebben ambities en zoeken daarvoor financiële ruimte in de begroting en tegelijkertijd stevenen we in diezelfde begroting af op een structureel tekort van € 2,8 miljoen aan het eind van de raadsperiode. Omdat we willen werken vanuit een solide begroting vraagt dat van ons een ander, meer gedegen financieel beleid. Bij een hoog ambitieniveau hoort een langjarige financiële visie op investeringen. Door in financiële investeringsperioden van 5 tot 10 jaar te denken hopen we enerzijds de lastendruk te beheersen en anderzijds de ontwikkelingen van de financiën beter onder controle te krijgen. Verder gaan we uit van het principe van kostendekkendheid. Politiek gaat primair over het verdelingsvraagstuk, en dat gaat in meerderheid over aanvullende keuzes op niet kostendekkende voorzieningen. Het verhogen of verlagen van gemeentelijke inkomsten, zoals bijvoorbeeld de OZB voor niet-eigenaren, toeristenbelasting, mogelijk een doelbelasting, of het al dan niet vasthouden aan de hondenbelasting wordt gewogen vanuit het principe van kostendekkendheid. We kiezen voor de variant met de minste kosten/meeste opbrengst voor de inwoner. We willen zo snel mogelijk een eerste financiële vertaling van onze ambities opstellen.

Raadsperiode 2018-2022
We streven naar een structureel en reëel sluitende begroting 2019-2022 en een evenwichtig realistisch financieel beleid.

Wat gaan we daarvoor doen

Programmabegroting 2020-2023
In 2019 leggen wij aan de raad een Programmabegroting 2020-2023 voor, waarbij de begrotingsjaren 2020 en 2021 budgettair sluitend zullen zijn.
De budgettaire tekorten over de jaren 2022 en 2023 zijn geraamd op de stelpost Nieuwe Ombuigingen 2022.
Wij geven de raad inzicht in het totaal van de nog te realiseren taakstellingen. Uiterlijk in 2022 zijn alle bestaande taakstellingen geconcretiseerd.
Wij gaan verder met de Begrotingsdoorlichting 2e fase.
Op basis van de raadsbesluiten inzake de Kerntakendiscussie gaan wij concrete voorstellen, in nauw overleg met de raad, voorleggen aan de raad. Uiteindelijk maakt de raad de keuzes, waarna de budgettaire gevolgen hiervan worden verwerkt in de Programmabegroting 2021-2024.
Uiteindelijk is het streven om in deze raadsperiode weer te komen tot een structurele en reëel sluitende meerjarenbegroting, waarin ook alle bestaande taakstellingen zijn gerealiseerd.

In de jaren 2019, 2020 en 2021 zal het Financieel beleid van Ermelo volledig geactualiseerd worden.

Wat hebben we gedaan

In het jaar 2020 heeft het financieel perspectief veel aandacht gekregen van zowel organisatie, college van b&w als de raad.
Er is hard gewerkt om de doelstelling om weer te komen in deze raadsperiode tot een sluitende meerjarenbegroting te realiseren.
Bij de Kadernota 2021 Ermelo is de Begrotingsdoorlichting 2e fase opgenomen.
De Programmabegroting 2021-2024 is door de raad in november 2020 vastgesteld.
Aanvullend is op 9 december 2020 door de raad de Nota Heroverwegingstraject 2020 (inclusief de Kerntakendiscussie), met een aantal amendementen en moties, vastgesteld.
Daarbij is gekozen om niet koud te saneren, maar juist te kiezen voor een behoedzaam scenario. Daarnaast om maar drie jaar naar voren te kijken.
De Meerjarenbegroting 2021-2024 is na de besluitvorming van 9 december 2020 nog niet structureel sluitend. De raad is inmiddels afzonderlijk geïnformeerd over het actuele financiële perspectief en de vervolgacties in 2021.

De actualisatie van het financieel beleid van Ermelo is deels in 2020 uitgevoerd. Dit is al gemeld in de 7e Bestuursrapportage 2020. Momenteel wordt in overleg met Meerinzicht bepaald welke verordeningen en beleidsnota in 2021 geactualiseerd zullen worden en welk doorschuiven naar 2022.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2020	4,83	-	Gemeentelijke administratie
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2020	4,58	-	Gemeentelijke administratie
Apparaatskosten	Kosten per inwoners	2020	810	-	Gemeentelijke administratie
Externe Inhuur	Kosten als % ten totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2020	8,0%	-	Gemeentelijke administratie
Overhead	% van totale lasten	2020	15,3%	-	Gemeentelijke administratie
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2020	775	700	COELO, Groningen
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2020	827	773	COELO, Groningen
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2020	313	270	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2019	3,2	2,3	CBS - Diefstallen
Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2019	2,4	2,3	CBS - Diefstallen
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2020	Geen data	4,7	CBS - Criminaliteit
Vernielingen en beschadigingen	per 1.000 inwoners	2020	5,4	6,7	CBS - Criminaliteit
Verwijzingen Halt van 12-17 jaar	per 10.000 jongeren	2019	158	132	Stichting Halt
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2019	2	1	CBS Jeugd

bron: waarstaatjegemeente.nl (9 februari 2021)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Werken voor Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- Meerinzicht
- OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)
- Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe
- Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)
- Alliander N.V.
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)
- Vitens N.V.

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Werken in Ermelo	lasten	5.073.000	370.000	5.443.000	5.238.000	-205.000
	baten	-574.000	-91.000	-665.000	-495.000	170.000
Subtotaal programma		4.499.000	279.000	4.778.000	4.743.000	-35.000
Mutaties reserve	lasten	376.000	7.567.000	7.943.000	7.756	-187.000
	baten	-1.551.000	-10.497.000	-12.048.000	-11.907	141.000
Subtotaal reserves		-1.175.000	-2.930.000	-4.105.000	-4.151.000	-46.000
Algemene Dekkingsmiddelen:						
- Lokale heffingen, waarvan	lasten	323.000	0	323.000	326.000	3.000
de besteding niet gebonden is	baten	-11.127.000	-11.000	-11.138.000	-11.302.000	-164.000
	saldo	-10.804.000	-11.000	-10.815.000	-10.976.000	-161.000
- Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0	0
	baten	-45.797.000	-2.490.000	-48.287.000	-47.982.000	305.000
	saldo	-45.797.000	-2.490.000	-48.287.000	-47.982.000	305.000
- Dividend	lasten	3.000	-2.000	1.000	0	-1.000
	baten	-544.000	30.000	-514.000	-392.000	122.000
	saldo	-541.000	28.000	-513.000	-392.000	121.000
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	229.000	-38.000	191.000	224.000	33.000
	baten	-549.000	-27.000	-576.000	-490.000	86.000
	saldo	-320.000	-65.000	-385.000	-266.000	119.000
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	828.000	24.000	852.000	10.000	-842.000
	baten	-1.308.000	306.000	-1.002.000	-1.034.000	-32.000
	saldo	-480.000	330.000	-150.000	-1.024.000	-874.000
- Overhead	lasten	12.535.000	2.211.000	14.746.000	14.169.000	-577.000
	baten	-978.000	727.000	-251.000	-274.000	-23.000
	saldo	11.557.000	2.938.000	14.495.000	13.895.000	-600.000
-Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	2.000	2.000
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	2.000	2.000
- Onvoorzien	lasten	27.000	0	27.000	0	-27.000
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27.000	0	27.000	0	-27.000
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen		-46.358.000	730.000	-45.628.000	-46.743.000	-1.115.000
Totaal overzicht		-43.034.000	-1.921.000	-44.955.000	-46.151.000	-1.196.000

Investeringen		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Werken in Ermelo	lasten	4.791.000	195.000	4.986.000	4.671.105	314.895
	baten	0	0	0	0	0
Saldo		4.791.000	195.000	4.986.000	4.671.105	314.895

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:
Investeringsplan Programma Samen Werken in Ermelo

Programma Samen Leven in Ermelo

Inclusieve samenleving

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Jeugd en kansen
We gaan de deelname van de Ermelose jeugd aan het maatschappelijke leven vergroten en daarmee ook het startkapitaal van deze groep. We doen dat door:

- Het opwaarderen van het bewegingsonderwijs, de specifieke vorm wordt in overleg door de scholen bepaald. Meer schoolzwemmen is onderdeel van het keuzepakket;
- Het aanbieden van op kinderen gerichte sport, spel, educatie en cultuur. Plus steunmaatregelen gericht op het wegnemen van die belemmeringen tot meedoen (bijvoorbeeld armoede) in de weg staan verminderen;
- Het samen met jongeren organiseren van een variatie aan voorzieningen voor jongere en oudere jeugd.

Sociaal
Ermelo wil een inclusieve samenleving zijn. Iedereen heeft iets bij te dragen en iedereen telt mee. Iedere vraag of bijdrage van inwoners wordt op maat van de inwoner opgepakt als voorliggende algemene voorzieningen tekort schieten. Dat betekent dat hulp bij preventie-, groei- en zorgvragen van inwoners uit gaat van keuzes van de inwoners zelf. Maatschappelijke organisaties vormen zich -per situatie- gericht op de vraag van de inwoner, zodat er sprake is van eigen regie, met één plan en één passend (ontschot) budget. Er dient een sterke ketenintegratie van formele en informele zorg- en welzijnspartijen te zijn. Samen met Ermelose verenigingen en preventiemedewerkers ontwikkelen we een doorlopende gezondheidslijn (0-18 jaar). Hoe moeilijk het ook zal zijn, we doen ons uiterste best om wachtlijsten op het gebied van zorg en welzijn te voorkomen. Uitgangspunt is dat passende zorg en ondersteuning leidend is, en financiën

volgend.

Raadsperiode 2018-2022
De gemeente heeft in het sociaal domein grote organisatorische en financiële opgaven te verrichten. Van oudsher is de zorg gericht (geweest) op het bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen. We keken naar wat mensen niet kunnen. De transformatie van het stelsel is er juist op gericht om de krachten in de samenleving en bij individuen te herkennen, te erkennen en te versterken. Dit vraagt een andere houding en vaardigheden van professionals en van inwoners. Met elkaar, met organisaties en met inwoners gaan we de uitdaging aan om aan de toekomst van Ermelo te werken.

Met de uitvoering van de Participatiewet streven we ernaar dat inwoners op een passende plek sociaal en maatschappelijk participeren. We gaan uitvoering geven aan het plan 'duurzaam inclusieve arbeidsmarkt'. Het hoofdthema Inclusieve Samenleving omvat een aantal sub onderdelen die voorheen als op zichzelf staande thema's waren opgenomen.

Participatiewet - Werk & Inkomen
- Het bieden van inkomensvoorzieningen aan inwoners die niet op een andere manier in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Doel hiervan is een tijdelijke uitkering bieden aan degene die dat echt nodig heeft. Daarbij bieden we ook ondersteuning om zo snel mogelijk weer zelfstandig te kunnen deelnemen aan de maatschappij (zie maatschappelijke participatie);
- Het begeleiden van inwoners die zonder ondersteuning niet in staat zijn een passende werkplek te vinden. Doel hiervan is de arbeidsparticipatie van inwoners in Ermelo te verhogen door samenwerking met (lokale) werkgevers, regiogemeenten en maatschappelijke partners.

Participatiewet - Maatschappelijke Participatie
- Het stimuleren van de participatie van inwoners in Ermelo, wanneer niet verwacht kan worden dat zij participeren via een betaalde baan. Doel is het verhogen van de sociale en maatschappelijke participatie. Daarnaast treffen we steunmaatregelen gericht op het wegnemen van belemmeringen die het meedoen van mensen met een laag inkomen in de weg staan, zowel op maatschappelijk als cultureel vlak;
- Statushouders worden vanaf de eerste dag van hun aanwezigheid in Ermelo ondersteund in de stap naar werk in combinatie met taal, op weg naar integratie. Extra aandacht daarin hebben de kinderen van statushouders (middelen zijn voor deze specifieke groep kinderen toegevoegd aan het onderwijsachterstandenbudget).

AVA Inclusiefgroep
In 2017 heeft de fusie tussen de sociale werkbedrijven Proson en Inclusief Groep plaatsgevonden. In 2018 is de governance structuur in lijn gebracht met de nieuwe situatie. Vanaf dat jaar werken we aan de doorontwikkeling van Inclusief Groep om het bedrijf ook in de toekomst te laten renderen voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Gezondheidszorg
Het doel van de wettelijke gemeentelijke taken in de Wet publieke gezondheid (Wpg) is om de gezondheid van inwoners te beschermen, te bewaken en te bevorderen. Vooral voor die mensen voor wie een gezonde leefstijl geen vanzelfsprekendheid is. Dit vindt plaats door medisch en maatschappelijk geörienteerde taken. Sport en bewegen zijn hierin een belangrijk middel. Binnen de hoofdthema's *Gezonde Leefstijl, Iedereen doet mee, Ouderen in beweging en Buiten bewegen* van het lokale sportbeleid worden verbindingen gelegd om samen te werken aan het behalen van de maatschappelijke doelstellingen. De maatschappelijk geörienteerde taken zijn het bewaken van de gezondheidsaspecten en gezondheidsbevordering en richten zich op gedrag, houding, kennis en de leefomgeving van mensen. De taken komen aan bod in de gezondheidsnota 'Naar een gezond Noord Veluwe 2017-2021' en worden uitgewerkt in een dynamische uitvoeringsagenda 'Naar een gezond Ermelo'.

Sociaal-Cultureel Werk
Sociaal cultureel is een breed begrip. Het gaat daarbij in Ermelo over ouderenwerk, opbouwwerk maar ook over buurtsport, peuterspeelzaalwerk of het faciliteren van wijkgericht werken Het doel daarbij is dat de zelfstandigheid van inwoners vergroot worden in hun woon, werk- en leefomgeving zodat iedereen in Ermelo naar vermogen mee kan doen door maatschappelijke participatie en/of arbeidsparticipatie. Kwetsbare inwoners worden hierbij ondersteund. Iedereen doet mee en de zorg is veiliggesteld voor wie het nodig heeft.

Maatschappelijke doelgroepen
Er is een beweging gaande van 'Beschermd Wonen' naar 'Beschermd Thuis' (wonen in de wijken waardoor inwoners zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving ondersteuning krijgen en kunnen participeren in de samenleving). In dit verband wordt in 2020 gewerkt aan:
- Met de Wmo 2015 is Beschermd Wonen GGZ (wonen met begeleiding voor GGZ-cliënten) een gemeentelijke taak geworden, waar lokale gemeenten verantwoordelijkheid hebben, maar er door het Rijk via de centrumgemeenteconstructie taken en budget bij de centrumgemeente (Harderwijk) neergelegd zijn. De taak Maatschappelijke Opvang was al volgens dezelfde constructie een gemeentelijke taak;
- Naar aanleiding van de Toekomstvisie Beschermd wonen van de commissie Dannenberg (Van beschermd wonen naar een beschermd huis - VNG 2015) is landelijk een ontwikkeling in gang gezet om deze taak verder te decentraliseren naar alle gemeenten, inclusief budgetoverheveling. In de regio Noord-Veluwe wordt dit vertaald naar een regioplan.

WMO

Het mogelijk maken dat mensen langer thuis kunnen blijven wonen, met behulp van het eigen netwerk en eventueel met ondersteuning van de gemeente. Uitgangspunten daar bij zijn:

- Iedereen heeft iets bij te dragen en iedereen telt mee;
- Er dient een sterke ketenintegratie van formele en informele zorg- en welzijnspartijen te zijn;
- De vraag van de inwoner wordt in kaart gebracht en er wordt passende ondersteuning geboden;
- De indicatiestelling en zorgtoewijzing wordt doelmatig uitgevoerd.

Mantelzorg
Mantelzorgers voelen zich erkend, gewaardeerd en ondersteund. De druk op de omvang en complexiteit aan zorg door mantelzorgers is hoger geworden, doordat inwoners als gevolg van verschuivingen in de langdurige zorg, langer thuis wonen en ondersteuning ontvangen. Een integraal functionerend netwerk waar de thuiswonende inwoner en de mantelzorger op terug kan vallen is des te belangrijker.

Vrijwilligersbeleid
Doelstelling is burgers en vrijwilligers te stimuleren en te faciliteren tijdens hun vrijwillige inzet, om daarmee maatschappelijke participatie en sociale samenhang in Ermelo te bevorderen. Uitgangspunten daarbij zijn:

- Iedereen heeft iets bij te dragen en iedereen telt mee;
- Er dient een sterke ketenintegratie van formele en informele zorg- en welzijnspartijen te zijn;
- We gaan de deelname van de Ermelose jeugd aan het maatschappelijke leven vergroten en daarmee ook het startkapitaal van deze groep.

Jeugdzorg
In 2019 is versterking van het lokale CJG een belangrijk speerpunt. De samenwerking met de huisartsen wordt verstevigd door in een aantal praktijken spreekuur te houden. Op deze manier wordt er ingezet op minder verwijzingen naar specialistische jeugdhulp en ondersteuning dichter bij huis. Ook de samenwerking met het onderwijs in de gemeente wordt verstevigd. Naast de spreekuren op scholen worden gezamenlijk onderwerpen als dyslexiezorg, huisartsondersteuning etc. opgepakt. Binnen de gemeente Ermelo zal de wijkgerichte aanpak verder worden doorontwikkeld. De bedoeling is dat de jeugdhulp van het CJG hier een integraal onderdeel van is. Daarbij wordt gestreefd naar een indicatiestelling en zorgtoewijzing (door derden) die doelmatig wordt uitgevoerd.

Wijkgericht werken
In de gemeente Ermelo doet iedere inwoner mee aan de samenleving. Waar nodig gebeurt dit met behulp van actieve mede inwoners. Het doel hiervan is dat inwoners in staat zijn zo lang mogelijk en zo zelfstandig mogelijk kunnen blijven functioneren en dat zij prettig samenleven in wijken en buurten. De maatschappelijke inzet van inwoners moet daarbij op alle mogelijke manieren worden ondersteund. Sinds 2015 krijgt wijkgericht werken in Ermelo vorm door de inzet van:

- het **sociaal team** met als kerntaak het bevorderen van laagdrempelige integrale toegang tot zorg en ondersteuning voor huishoudens jeugdigen met complexe en meervoudige vragen (die niet binnen het eigen netwerk of de basisvoorzieningen opgelost kunnen worden). In het sociaal team wordt samengewerkt door de gemeente Ermelo, Welzijn Ermelo, MEE, Zorggroep Noord West Veluwe, Icare, Uwoon, GGZ Centraal en de politie. Waar nodig wordt samengewerkt met relevante partners zoals huisartsen, verslavingszorg, onderwijs, CJG en andere organisaties;
- het **leefbaarheidsteam**, met als kerntaak het samen met inwoners nagaan en vormgeven wat nodig is om de leefbaarheid, de ontmoeting en de sociale cohesie te bevorderen. In het leefbaarheidsteam wordt primair samengewerkt door de gemeente Ermelo, Welzijn Ermelo, Uwoon en wijkbewoners. Waar nodig wordt samengewerkt met andere relevante partners.

Binnen het sociaal domein gaan we uit van het gegeven dan zo'n 85% van de inwoners zelfredzaam is. Deze inwoners kunnen bij enkelvoudige sociaal domein vragen zelfstandig de weg vinden naar basisvoorzieningen of ze kunnen ondersteuning vinden. Het sociaal team richt zich vooral op de 15% van de inwoners die (tijdelijk) verminderd zelfredzaam zijn. Daarbij gaat het om de inwoners met meervoudige problematiek/vragen op meerdere levensdomeinen. Het sociaal team kan de samenhang in ondersteuning leggen en via casemanagement (één gezin, één plan, één hulpverlener) toezien op de goede verbinding tussen voorzieningen binnen verschillende levensdomeinen en tussen de combinatie van basisvoorzieningen en maatwerk/specialistische voorzieningen.

Personen met een (te) laag inkomen en/of problematische schulden tijdig opsporen en op maat hulp aanbieden.
Personen met een inkomen uit werk blijken niet altijd voldoende middelen te hebben voor een bestaan volgens de bijstandsnorm. Hulp vragen bij financiële problemen wordt vaak te laat gedaan, waardoor er vaak problematische schulden ontstaan. Via vroegsignalering kan de doelgroep gevonden worden waarbij gerichte hulp aangeboden kan worden.

Opstellen lokale inclusieagenda
Via burgerparticipatie en overleg met diverse ketenpartners en adviesorganen wordt een lokale inclusieagenda opgesteld, waarin de volgende thema's aan bod komen:

- Onderwijs & Ontwikkeling
- Thuis
- Werk & Inkomen
- Vrije Tijd
- Vervoer
- Welzijn, Gezondheid & Ondersteuning

Voortzetting deelname VNG-koplopersprogramma "Iedereen doet mee"
Sinds juni 2018 neemt de gemeente Ermelo deel aan het VNG-koplopersprogramma "Iedereen doet mee". De deelname wordt voortgezet. Het koplopersprogramma wordt uitgebreid van 25 naar 100 gemeenten.

Wat gaan we daarvoor doen

Participatiewet - Werk & Inkomen
- Verstrekken van bijstandsuitkeringen;
- Toetsen van rechtmatigheid;
- Uitvoering geven aan beleid voor aanvullende inkomensondersteuning, zoals de individuele inkomenstoeslag;
- Bemiddelen naar werk en de koppeling met economische zaken (maatschappelijk verantwoord ondernemen en Social Return on Investment);
- Uitvoering (in pilotvorm) van een integrale aanpak 'Passend Werk', waarmee wordt beoogd beter passende ondersteuning te bieden aan de doelgroepen dagbesteding (Wmo) en beschut werk (Participatiewet);
- Organiseren van beschut werkplekken tot de taakstelling van 10 plekken ultimo 2019 voor inwoners die alleen in een beschutte werkomgeving mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben. De doelgroep voor deze werkplekken bestaat uit mensen met arbeidsvermogen die (nog) niet in een reguliere baan kunnen werken, ook niet met extra begeleiding en ondersteuning;
- Samen met regiogemeenten uitvoering geven aan het plan ‘duurzaam inclusieve arbeidsmarkt’ van de (sub)arbeidsmarktregio Factor Werk Noord-Veluwe, waaronder verdere professionalisering van de werkgeversdienstverlening.

Participatiewet - Maatschappelijke Participatie
- Het activeren van mensen om te participeren (Participatiehuis);
- Lokale samenwerking met welzijn, werkgevers en maatschappelijke partners ten behoeve van de participatie van inwoners via vrijwilligerswerk, leer-/werkplekken en stages;
- Uitvoeren van een integrale aanpak voor statushouders, waardoor zij sneller participeren in de Ermelose samenleving. Medio 2018 is het 'Uitvoeringsplan integratie vergunninghouders Ermelo' door het college vastgesteld. De hierin benoemde actiepunten worden vanaf 2019 uitgevoerd;
- De uitvoeringsprogramma’s Armoedebeleid die eind 2017 zijn vastgesteld, zullen geëvalueerd worden en zo nodig bijgesteld;
- De Beleidsnota Schulddienstverlening 2014 – 2018 wordt geactualiseerd;
- Uitkomsten van het onderzoek naar bewindvoering krijgt regionaal een vervolg. De aanbevelingen zullen omgezet worden in een plan van aanpak.

Inclusief Groep N.V., Intervens B.V. en Gresbo B.V.
- Het benutten van de kennis en expertise van Inclusief Groep voor de re-integratie van inwoners bij Intervens en het plaatsen van inwoners met een doelgroepindicatie bij Gresbo indien blijkt dat deze geen plek kunnen vinden bij een reguliere werkgever.
- Het realisteren van 10 beschutte werkplekken bij zowel Inclusief Groep als bij reguliere werkgevers.
- In samenwerking met Inclusief Groep en de regiogemeenten de producten en dienstverlening van Inclusief Groep doorontwikkelen zoals bijvoorbeeld het opzetten van nieuwe leerlijnen, aangepast aan de huidige vraag van werkgevers.

Gezondheidszorg
Een groot aantal van taken in het kader van gezondheidszorg zijn ondergebracht bij de GGD Noord en Oost Gelderland. Gemeenten zijn verplicht een GGD in stand te houden voor de uitvoering van taken op het gebied van de publieke gezondheidszorg. Dit betreft in 2019:
- De uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) valt per 1 januari 2019 onder verantwoordelijkheid van gemeenten. De vaccinatie wordt in opdracht uitgevoerd door ICARE en door de GGD. Met ingang van 2019 moeten hiervoor contracten worden afgesloten. De ambitie daarbij is de vaccinatiegraad te verhogen tot 95%;
- Conform het coalitieakkoord worden preventie en doorlopende gezondheidslijn als uitgangspunten genomen. Inzet vindt plaats op het positioneren van de jeugdarts als spilfunctie binnen het sociaal domein gekoppeld aan de spilfunctie van de huisarts binnen het medisch domein. Doel is de verbinding te optimaliseren tussen sociaal domein en medisch domein rond de m2 van het kind, de jongeren/de ouders/verzorgers;
- Maatschappelijk georiënteerde taken worden in 2019 op basis van de gezondheidnota uitgewerkt in een dynamische jaarlijks bijgestelde lokale uitvoeringsagenda 'Samen naar een gezond Ermelo'. Regionaal vindt afstemming op de lokale uitvoeringsagenda's plaats.

De komende vier jaar wordt in hoofdlijnen aandacht besteed in de uitvoeringsagenda aan:

1. Thema 'Gezond opgroeien'
- Bevorderen van gezond gewicht bij de jeugd d.m.v 'Jongeren op gezond gewicht' (JOGG);
- Realiseren ketenaanpak overgewicht en Obesitas;
- Afname van het gebruik van genotsmiddelen door extra lokale inkoop verslavingspreventie Tactus;
- Realiseren ketenaanpak verslavingspreventie en verslavingszorg met als eerste stap in 2019 regionale inkoop waar nodig te herijken en op basis daarvan de vervolgstappen in kaart te brengen en hier een actieplan op te formuleren, af te stemmen met het lokale preventie en handhavingsplan Drank- en Horecawet;
- Lokale bijdrage NIX18 campagne;

- Depressiepreventie bij de jeugd via de Gezonde School-aanpak;
- Programma Mentaal Gezond;
- Versterking van de weerbaarheid van de jeugd door voorlichting door CJG, jeugd en jongerenwerk Welzijn Ermelo en mediaweerbaarheid op scholen, verbetering van seksuele weerbaarheid en tolerantie bij de jeugd voor voorlichting en activiteiten.

2. Thema 'Gezond ouder worden'

Door deelname aan de netwerksamenwerking Gezond Veluwe wordt in 2019 de verbinding versterkt tussen medisch en sociaal domein zodat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen met de juiste ondersteuning en zorg indien nodig. Nagegaan wordt waar de gemeentelijke opgaven en de ambities van de zorgverzekeraar 2025 elkaar kunnen versterken. Binnen Gezond Veluwe participeert de gemeente Ermelo in de projecten Vitale ouderen, Ouderenzorg en OZO-verbindzorg (digitaal platform waarin de patient centraal staat en waarbij mantelzorgers, familie, zorgverleners betrokken zijn bij de zorg en het welzijn van de patient). Afspraken worden gemaakt over agendaverbreding. Lokaal is in 2018 de pilot Pro Muscle gestart als bijdrage aan het gewenste resultaat binnen dit thema. Hierop vindt na evaluatie besluitvorming op het vervolg plaats. In Ermelo ontstaat met inzet van diverse samenwerkingspartners een coalitie tegen eenzaamheid. Dit raakt het uitgangspunt positieve gezondheid.

3. Thema 'Gezonde leefomgeving'

Gezondheid is een belangrijk aspect binnen de Omgevingswet. Inzet vindt in 2019 e.v. plaats om als vanzelfsprekend bij omgevingsvraagstukken de optie af te wegen bij planontwikkelingen welke gezondheidsrisico's er zijn en verkleind kunnen worden en welke gezondheidskansen nog (verder) benut kunnen worden. In de komende periode worden de mogelijkheden om gezondheidsrisico's te beperken en gezondheidskansen te benutten verder verkend. Bewustwordingsactiviteiten en kennis over mogelijkheden en digitale hulpmiddelen worden hiervoor ingezet.

Sociaal-Cultureel Werk

De uitvoering van het sociaal Cultureel werk wordt opgenomen in de 'Werkopdracht 2019' aan Welzijn Ermelo en omvat drie thema's.

- In de deelopdracht Samenleven heeft Welzijn Ermelo de opdracht om buurt- en burgerinitiatieven verder te ondersteunen en stimuleren;
- In de deelopdracht Meedoen heeft Welzijn Ermelo de opdracht het meedoen voor kwetsbare groepen in Ermelo met behulp van activiteiten zoals maatjesprojecten en dagbesteding verder te faciliteren en organiseren;
- In de deelopdracht Vangnet heeft Welzijn Ermelo de opdracht bij te dragen aan het mogelijk maken om mensen (langer) thuis te laten wonen, eenzaamheid te verminderen en mensen met multi-problematiek te stabiliseren. Niet alleen voor de groter wordende doelgroep ouderen in Ermelo maar ook in vervolg op de landelijke ontwikkeling van ambulantisering. Welzijn Ermelo heeft hierin een aanvullende rol op en het verbinden van specialistische ondersteuning/primaire behandelaar.

Maatschappelijke Doelgroepen

Conform door de Regio gemeenten opgestelde 'Regionale Veranderagenda 2016-2019' worden de taken rondom Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang per 2018 regionaal opgepakt en uitgevoerd. Lokaal worden in 2019 projecten uitgevoerd zoals het plaatsen van minimaal 2 maatwerkwoningen per gemeente en een voorziening voor Kansrijk Wonen. De aanpak van personen met verward gedrag zal verder uitgewerkt en uitgevoerd.

WMO

In 2019 wordt een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar het uitgavenniveau en de toedeling van middelen in het kader van de Wmo. Wanneer haalbaar wordt op basis daarvan in de Kadernota 2020 een voorstel tot herschikking van middelen voorgelegd. Het college zet zich de komende jaren in om de volgende drieslag uit te voeren:

- sterke inzet op preventie, daar is de meeste winst te behalen;
- inzet op behoud van kwaliteit en kwaliteitsborging;
- kostenbeheersing.

Het nieuw ingerichte Meerinzicht|Sociaal domein speelt hierbij een cruciale rol voor wat betreft contractmanagement, kosteninzicht en daarmee kostenbeheersing, kwaliteitscontrole en -borging.

Mantelzorg

Mantelzorg en overbelast zijn liggen nauw in elkaars verlengde. (Medische) zorgpartijen, algemene voorzieningen, welzijnswerk, en informele - en naastenzorg, werken ieder vanuit een ander referentiekader waardoor rollen en verwachtingen niet overeenkomen. De bekendheid met elkaar, en de visie om de inwoner of cliënt en haar systeem centraal te stellen, groeit gestaag. In 2020 willen we verder inzetten op de lokale ketensamenwerking. Hiervoor bouwen we voort op de regionale meerjarenplannen welke ontwikkeld zijn binnen het netwerk GezondVeluwe (zie ook onder speerpunt Gezondheidszorg, thema 2 "Gezond ouder worden").
In 2019 zijn de volgende regionale meerjarenplannen ontwikkeld, waar in 2020 en verder zowel op regionaal als lokaal niveau uitvoering aan gegeven zal worden;

1. Meerjarenplan Netwerk Dementie Noordwest Veluwe 2019-2022;
2. Visie gezond oud(er) worden Noord-Veluwe 2019-2022;
3. Werkagenda 2019-2021 Gemeenten Noord-Veluwe en Zilveren Kruis.

Er is regionaal een werkgroep gestart om de vraag en aanbod van Respijtzorg beter op elkaar aan te laten sluiten. Hier zal eveneens in 2020 vervolg aan worden gegeven.
In de lokale uitvoeringsagenda zal vooral ingezet worden op :

- verbeteren onderlinge samenwerking in het lokale netwerk (in vervolg op een lokale bijeenkomst "Terug naar de bedoeling" in april 2019);
- verbetering van de informatie- en communicatie voorziening (de lokale Seniorenbeurs en een Informatiebrochure voor ouderen en mantelzorgers zijn hier een voorbeeld van);
- versterking van deskundigheid (o.a. via cursusaanbod aan vrijwilligers, maar ook voorlichting aan het brede publiek over o.a. dementie).

Vrijwilligersbeleid
De Burgerpeiling (onderdeel Waar staat je gemeente) heeft in 2018 gemeten hoeveel maatschappelijke inzet wordt verricht. Hieruit is gebleken dat 50% van de Ermeloërs zich vrijwillig inzet gedurende het jaar. Dit % ligt hoger dan het landelijk gemiddelde van 45%. Ook het leveren van een actieve bijdrage aan het verenigingsleven ligt hoger (68% in Ermelo tegenover 59% landelijk). Burenhulp of naastenzorg vallen ook onder maatschappelijke inzet en ook hier wordt relatief hoog op gescoord.
Wij kunnen constateren dat de sociale binding en iets voor elkaar willen betekenen hoog is in Ermelo. Het is goed het belang hiervan in te zien, 'zuinig' op te zijn en te blijven ondersteunen waar dit mogelijk en nodig is.
Tegelijkertijd constateren we dat Ermelo een gemeente is met veel 65+ ers, die nu nog actief zijn, en dat deze groep niet in een zelfde omvang aangevuld wordt met jongeren. Aanname is dat tenminste het vrijwilligerswerk en het verenigingsleven binnen nu en 10 jaar een sterke druk te verwachten krijgt. Hiervoor is het nodig dat (vrijwilligers)organisaties en verenigingen hun beleid wijzigen en de structuur en type functies mee veranderen op de vraag naar meer kortdurend en flexibel vrijwilligerswerk. De bewustwording hierop willen we stimuleren. Ook het meebewegen op nieuwe vragen rond naastenzorg aan kwetsbare doelgroepen in Ermelo willen we faciliteren. Denk aan het project AutoMaatje of andere maatjesinitiatieven. Daarnaast willen we vrijwillige inzet door jongeren actief stimuleren en faciliteren (o.a. door het vervolgen van de Maatschappelijke Stage).

Jeugdzorg/ Jeugdhulp
We willen stimuleren dat de jeugdige in Ermelo zich kan ontwikkelen in de volle breedte. In het onderwijs, sport, persoonlijke ontwikkeling en gezondheid. Jeugdigen krijgen daarbij op verschillende momenten in hun leven te maken met het beleid dat opgesteld is door de gemeente. Dit vraagt om integraal beleid en een integrale uitvoering. Op regionaal niveau is er het uitvoeringsplan Jeugdhulp, op lokaal niveau is er een divers scala aan beleidsstukken en initiatieven rondom jeugdigen. Er wordt gewerkt om deze diverse krachten te bundelen tot een lokaal uitvoeringsplan voor de jeugd. Hierin worden concrete acties benoemd die invulling gaan geven aan een solide basis aan preventieve voorzieningen, gecombineerd met laagdrempelige maatwerkondersteuning.

Daarnaast wordt er regionaal samengewerkt om regionale opgave uit het uitvoeringsplan uit te kunnen voeren. Centraal staat het doel en de daarbij behorende uitgangspunten uit de visie: "We willen de meest passende zorg en ondersteuning voor onze jeugdigen, binnen het daarvoor beschikbare kader. De zorg en ondersteuning vindt plaats zo dicht mogelijk bij de jeugdigen, de gezinnen en het eigen netwerk. De regie ligt hierbij bij hen zelf. De ondersteuning is kortdurend en licht waar kan (ambulant, vrij toegankelijk); langdurig en intensief waar nodig."

Hierbij richten we ons op drie sturingsniveaus:
- Lokaal: de lokale teams van de Centra voor Jeugd en Gezin (de vrij toegankelijke zorg en toeleiding die vanuit die teams plaatsvindt) en hun verbinding met de jeugdige en hun ouders/netwerk en met het onderwijs, sportverenigingen, huisartsen en de uitvoerders van Wmo en de Participatiewet binnen de gemeenten.
- Regionaal: de transformatie van de niet vrij toegankelijke zorg.
- Regionaal en lokaal: monitoring en sturing (samenwerking en bedrijfsvoering).

Concreet wordt er o.a. gewerkt aan:
- Uitvoering van de pilots versterken verbinding CJG en huisartsen. In samenwerking tussen gemeenten en Raedelijn in het netwerk GezondVeluwe is de pilot Jeugd GGZ in 2019 gestart deze lopen door in 2020 en worden gemonitord
- Versterken Toegang: Verbinding van lokale CJG teams en aanbieders (o.a. GGZ expertise)
- Voorkomen uithuisplaatsing en afbouw residentiele plaatsingen: Door inzet van programma's zoals Verder Thuis en verbeterde samenwerking met GI willen we uithuisplaatsing voorkomen en het op verantwoorde manier laten terugkeren van jeugdigen naar huis of naar eigen leefomgeving realiseren. Het is een belangrijke doelstelling van de transformatie. Bovendien legt een residentiele plaats een aanzienlijk beslag op de financiële middelen.
- Data-gedreven sturing richting aanbieders, dit is mogelijk omdat de gegevens in 2019 zijn ingeladen in het Dashboard Jeugd. Medewerkers van gemeenten en Meerinzicht (beleid en contractmanagement) zijn getraind en de eerste analyses zijn beschikbaar. In 2020 wordt dit verder door ontwikkelt en gebruikt om beleid en uitvoering aan te scherpen.

Wijkgericht werken
Sociaal team
In 2020 en verder wordt door het sociaal team ingezet op het (in samenwerking met lokale partners en Meerinzicht) doorontwikkelen van de integrale ondersteuning en begeleiding van inwoners van 18 jaar en ouder. Dit om naar eigen vermogen hun kracht te benutten en zelf regie te laten voeren over hun eigen leven. De focus is daarbij gericht op het versterken van de zelfredzaamheid en zelfregie van inwoners en (daar waar nodig) inwoners te begeleiden naar passende ondersteuning, hetzij vanuit basisvoorzieningen hetzij naar maatwerkvoorzieningen. De door-ontwikkeling is gericht op het voor inwoners met meervoudige zorg problematiek/vragen tot stand brengen van een nog betere toegang tot ondersteuning, hulp en informatie. Daarbij wordt

in de komende jaren gericht gewerkt aan:

- Verbeteren van de organisatie rond de toegang en daarbij spelende werkprocessen, inzet op verbetering doorlooptijden van meldingen en kwaliteit beschikkingen, verbeteren van de registratie, registratiesystemen, toepassen beveiligd mailen, lokale monitoring met behulp van de centraal in gebruik zijnde systemen (in nauwe samenwerking met Meerinzicht);
- Versterken van de communicatie en bekendheid van het sociaal team, inhoudelijk versterken van het team door scholing en training;
- Versterken van de samenwerking met preventief en vrijwillige kader.

Leefbaarheidsteam

- De focus van de wijkagenda wordt vooreerst redelijk smal gehouden. Aandachtspunt daarbij is dat de wijkagenda zich niet alleen richt op de openbare ruimte (het 'grijs' en 'groen') maar dat er ook nadrukkelijk aandacht geschonken wordt aan het sociale aspect;
- Doel van de wijkagenda's is aan te sluiten bij wat in wijken nodig wordt gevonden door zowel bewoners als professionals. De wijkagenda wordt dan een soort spoorboekje voor de inzet in de betreffende wijk. Er worden gezamenlijke ambities geformuleerd die specifiek zijn voor de betrokken wijk. De ambities worden vertaald naar doelstellingen en daarop gebaseerde inspanningen die door het leefbaarheidsteam, samen met buurt- en wijkverenigingen worden opgepakt.

In dit verband wordt in 2020 de Herijking Wijkgericht Werken Ermelo uitgerold.

Hulp bieden op maat bij financiële problemen
Op verschillende manieren (het aanbieden van een Financieel APK waarbij geadviseerd wordt over de keuze van de zorgverzekering, de energierekening en het telefoonabonnement), een samenwerkingsverband met diverse nutsbedrijven, woningbouwvereniging en bedrijven worden personen die het ene gat met het andere gat dichten tijdig gevonden waarbij gerichte hulp aangeboden kan worden.

Opstellen inclusieagenda
Via gesprekken met (ervarings)deskundigen worden de problemen en goede voorbeelden in kaart gebracht. Daarna volgt een actieplan met prioritering.

Wat hebben we gedaan

Kadernotitie 'Sociaal domein Ermelo op weg naar 2025'
In oktober 2020 is de kadernotitie 'Sociaal domein Ermelo op weg naar 2025' vastgesteld. Hierin is weergegeven welke koers we tot 2025 willen volgen in het sociaal domein. Centraal staat de verschuiving van maatwerkvoorzieningen naar oplossingen in het voorveld (van zwaardere naar lichtere zorg en ondersteuning). Het onderzoek naar wat de problemen in het Sociaal Domein in de tang houden is gestart. In de notitie is een financiële taakstelling opgenomen zodat we de komende jaren de zorg kunnen blijven leveren aan de inwoners die dat echt nodig hebben. In 2021 wordt verder uitvoering gegeven aan de transformatieopgave in de kadernotitie. Dit doen we samen met partners in de Ermelose samenleving en in samenwerking met onze uitvoeringsorganisatie Meerinzicht.

Integrale verordening sociaal domein
In 2020 is gestart met het actualiseren van de verschillende verordeningen naar één verordening voor het Sociaal Domein. Het doel van de integrale Verordening Sociaal Domein is dat we integraal werken waarbij de leefwereld van de inwoner centraal staan en niet de wetgeving.

Wijkgericht werken
De stuurgroep Wijkgericht werken heeft middels verbeterde kwartaalrapportages meer zicht gekregen op resultaten vanuit het Sociaal Team en Leefbaarheidsteam.

Sociaal team
Vanuit het sociaal team is ingezet op het (in samenwerking met lokale partners en Meerinzicht) doorontwikkelen van de integrale ondersteuning en begeleiding van inwoners van 18 jaar en ouder. Dit om naar eigen vermogen hun kracht te benutten en zelf regie te laten voeren over hun eigen leven.

- Daarbij is gericht gewerkt aan het verbeteren van de organisatie rond de toegang en daarbij spelende werkprocessen. De samenwerking met Meerinzicht binnen Sociaal Team is versterkt en ook de relaties met de huisartsen zijn aangehaald. De randvoorwaarden voor een nieuw registratiesysteem zijn benoemd, implementatie vindt plaats in 2021;
- Corona was natuurlijk een belangrijk thema in 2020. De ondersteuning van kwetsbare inwoners is zoveel mogelijk doorgegaan, digitaal of op een veilige manier live. Het aantal vragen met een grondslag in geestelijke gezondheid is toegenomen.
- Ook in kader van corona is versterken van de samenwerking met preventief en vrijwillig kader invulling gegeven, bijvoorbeeld via het inrichten van de website Helpende Handen, voor vragen en aanbod van praktische hulp.

Leefbaarheidsteam
Het leefbaarheidsteam heeft vooral ingezet op ontwikkeling van het team en versterking van de samenwerking.

- Voor de uitvoering van het Wijkplan in Ermelo-West is een Dorpendeal gesloten. De Wijkvereniging, De Parasol, de Westerkerk, WE en gemeente werken samen met een bijdrage van de provincie, om een nieuwe ontmoetingsruimte te realiseren en te werken aan een gezonde wijk.
- In Ermelo Zuid is het Leefbaarheidsteam in gesprek met een groep bewoners, met ideeën voor de buurt. Wellicht mondt dat uit in een wijkagenda.

In het laatste kwartaal van 2020 is het Leefbaarheidsteam versterkt met een nieuwe wijkregisseur en is een trainee aangehaakt om mee invulling te geven aan de wijkplannen. Ook is de samenwerking met Uwoon geïntensiveerd en we zijn in gesprek met ZNWV over nauwere samenwerking rond de Buurtkamer in Oranjepark.

Participatiewet - Werk & Inkomen
In 2020 is gestart met het actualiseren van de verschillende verordeningen naar een verordening voor het Sociaal Domein. Hiermee is niet alleen in de brede blik van de klantmanagers, maar ook in de verordening zichtbaar dat wij streven naar integrale dienstverlening. In 2020 was het de taakstelling om 12 werkplekken te realiseren voor beschut werk. Bij de gemeente Ermelo is er formatie voor 4 beschut werkplekken. Hiervan is er een ingevuld. Bij Inclusief Groep zijn 8 beschutte werkplekken gevuld. De realisatie van de beschut werkplekken is een complexe aangelegenheid.
51 inwoners van Ermelo zijn aan het werk met een doelgroepindicatie.

Participatiewet - Maatschappelijke Participatie
In 2019 is de integrale aanpak rondom statushouders vormgegeven. In 2020 is dit uitgevoerd. Statushouders zijn door middel van voltijds routes geholpen met het versterken van hun taal en het vinden van werk. Het hogere taalniveau van de statushouders en de toeleiding naar arbeid leiden ertoe dat statushouders beter mee kunnen doen in de Ermelose samenleving. Daarnaast in is 2020 een start gemaakt met een verkenning rondom een visie op re-integratie. Hierin wordt ook de participatie van inwoners via vrijwilligerswerk, leer-/werkplekken en stages betrokken.

Participatiewet - Maatschappelijke Participatie
In 2019 is de integrale aanpak rondom statushouders beleidsmatig vormgegeven en in 2020 is dit uitgevoerd. Statushouders zijn door middel van voltijds routes geholpen met het versterken van hun taal en het vinden van werk. Het hogere taalniveau van de statushouders en de toeleiding naar arbeid leiden ertoe dat statushouders beter mee kunnen doen in de Ermelose samenleving.

Gezonde leefstijl
De verbinding van de buurtsportcoaches van Heel Ermelo Beweegt en de JOGG-regisseurs wordt sterker door een nauwere samenwerking op beleidsniveau en in de uitvoering. Beiden werken samen binnen de ketenaanpak "kinderen met overgewicht". De Gezonde Leefstijl is terug te vinden in een aantal interventies die ieder op zijn manier bijdragen. Voor de doelgroep 0 - 12 jarigen zijn dat de Gezonde Kinderopvang, het Gezonde schoolplein, de Gezonde school, versterking van het bewegingsonderwijs door inzet van vakleerkrachten en uitbreiding van het bewegingsonderwijs met een toegevoegde natte gymles voor de groepen 5 en 6. De Gezonde leefstijl bij adolescenten richt zich op een bewustwording bij de middelbare scholier van de effecten van ongezonde gewoonten, eetgedrag en middelengebruik, en gezonde gewoonten, eet-, sport- en beweeggedrag. Minder kapitaalkrachtige ouders kunnen gebruik maken van het jeugdsportfonds voor de sportdeelname van hun kind(eren) bij een sportvereniging/-aanbieder. Door de invoering van een Beweegpas voor inwoners vanaf 19 jaar met een minimum inkomen wordt deelname aan sport- en beweegactiviteiten mogelijk. Leeftijdsgroep specifieke sport- en beweegactiviteiten maken de sportverenigingen senior-proof en nodigt deze doelgroep uit tot sporten en bewegen. Daarbij hoort het omvormen van sportparken naar een Vitaal Sportpark met open clubs op de Zanderij. Op een Vitaal Sportpark wordt ook aandacht besteed aan een gezonde leefstijl en wordt een vereniging aangemoedigd om gezonde alternatieven in de kantine aan te bieden. Waar in de gezonde leefstijl voor de scholier de Gezonde school een middel is om de bewustwording van de gezonde leefstijl te verhogen is dat voor het bedrijfsleven de Gezonde bedrijfskantine. De gemeente legt de verbinding bij de bedrijven.

<u>Iedereen doet mee</u>
De inclusieve samenleving staat hoog in het vaandel. Een beweegprogramma voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, genaamd ‘Van bank naar baan’ geeft hier invulling aan. Bij de ontwikkeling van ons Vitaal Sportpark, met open clubs, wordt aandacht besteed aan het aanmoedigen van maatschappelijke initiatieven voor activiteiten. Hiermee vergroten we de participatie van inwoners. We bieden een mogelijkheid voor vervoer van en naar sportaccommodaties voor inwoners van instellingen of gezinshuizen. De beweegpas verlaagt de financiële drempel voor 19-plussers om te gaan bewegen. Voor de doelgroep inwoners met een geestelijke en/of fysieke beperking wordt een passend en breed toegankelijk sport- en beweegaanbod opgezet. Vanuit het Beweegloket van Heel Ermelo Beweegt wordt het specifieke sport- en beweegaanbod centraal ontsloten en is vraaggericht vormgegeven en geïmplementeerd in de samenleving.

<u>Ouderen in beweging</u>
Het aantal ouderen in de samenleving groeit erg sterk. Het langer zelfstandig wonen van deze doelgroep wordt gestimuleerd. Eén van de aspecten om meer te bewegen en sporten is dat de sociale contacten worden vergroot en de vereenzaming en het sociaal isolement wordt tegen gegaan. Als kennismakingstraject wordt door het team van buurtsportcoaches een fittest aangeboden en vervolgd door een 12 weeks-beweegprogramma. Het beweegaanbod voor ouderen speelt zich meer af in het bewegen in de openbare ruimte en heeft vaker een preventieve achtergrond. Het langer zelfstandig kunnen blijven wonen is het effect net als minder gebruik maken van de gezondheidszorg.

<u>Buiten bewegen</u>
Binnen en buiten de bebouwde kom zijn er veel mogelijkheden om te bewegen. Vele paden voor het wandelen, hardlopen, fietsen en hippisch gebruik. Een intensivering van de samenwerking op de beleidsterreinen Sport, Groen, Verkeer en Toerisme en Recreatie zorgen voor buitenruimtes die uitnodigen om te bewegen. Een beweegvriendelijke omgeving of de sportieve buitenruimte.

In de verbinding met maatschappelijke organisaties wordt het gebruik van de bestaande padenstructuur en het opzetten van nieuwe, ontbrekende paden(structuur) gestimuleerd. Bij de ontwikkeling van het Vitaal Sportpark op de Zanderij wordt aandacht besteed aan de ruimtelijke invulling van- en het stimuleren van beweging in de buitenruimte.

Bijstandsuitkeringen
Door de overschrijding van het Rijksbudget voor de bijstandsuitkeringen met 10% doet de gemeente wederom een beroep op de Vangnetregeling.

Tozo
De Rijksoverheid heeft aan de gemeente Ermelo middelen overgedragen voor de Tozo ondersteuning. Er is € 2.500.000 aan Tozo ondersteuning verstrekt aan ondernemers. De uitgekeerde ondersteuning is lager dan de ontvangen rijksmiddelen waardoor er in 2021 een afrekening met het Rijk zal volgen.

Inclusief Groep N.V., Intervens B.V. en Gresbo B.V.
Door de corona crisis moest het Participatiehuis van Inclusief Groep tijdelijk sluiten. De dienstverlening is toen aangepast zodat de re-integratietrajecten weer opgestart konden worden. Hierdoor zagen we in de loop van 2020 een stijging in het aantal afgenomen assessments en bemiddeling naar werk.
Doordat er minder trajecten bij de Inclusief Groep afgenomen konden worden is er op re-integratie een onderschrijding van € 97.000. De Inclusief Groep heeft wel extra kosten gemaakt om de medewerkers met voldoende afstand te kunnen laten werken. Hiervoor moest extra ruimte gehuurd worden. De Rijksoverheid heeft € 257.000 corona compensatiemiddelen beschikbaar gesteld aan de gemeente om de SW-bedrijven hiervoor te compenseren.

Mantelzorg, informele zorg en vrijwilligerswerk
Het jaar 2020 stond in het teken van aanpassingen aan de situatie die de pandemie met zich meebracht. Er ging zichtbaar en duidelijk betrokkenheid in Ermelo uit naar inwoners die kwetsbaar of potentieel kwetsbaar zijn.
Na de lockdown in maart 2020 ontstond snel een samenwerking onder de titel “Helpende Handen”. Vraag en aanbod van hulp- en ondersteuningsdiensten door vrijwilligers en inwoners die iets voor een ander wilden betekenen werd bij elkaar gebracht. Opvallend hierbij is dat het bieden van hulp groter bleek dan de vraag van inwoners die hulp nodig hadden. Anderzijds bleek ook dat er vanzelfsprekend burendiensten of vriendendiensten verricht werden, zelfs zonder dat er om gevraagd werd. De bereidheid om iets voor een ander te betekenen bleek groot.
Ook viel op in 2020 dat het aanbod van familie om een helpende hand te bieden of het contact te onderhouden groter bleek. Vermoedelijk omdat mensen meer of anders hun tijd besteden en daarbij de aandacht voor familie toenam. Een deel van de ouderen bijvoorbeeld stelden dat ze meer aandacht kregen dan in tijden voor Corona. Een ander deel van de inwoners kan niet zichtbaar leed ontwikkelen. De precieze gevolgen en consequenties van het jaar 2020 is nog niet bekend en zal moeten blijken.
Daar waar kon en mocht ging dienstverlening aan de inwoner door.
Vanuit professionele inzet is alert gereageerd en aangepast op Covid-maatregelen, zodat diensten zoveel mogelijk gecontinueerd konden worden. Extra aandacht is geweest voor het openhouden van inloop- en vraagpunten, aanreiken van informatie, bieden van consultatiemomenten en het onderhouden van al bestaand contact met cliënten. Met name is veel ingezet op telefonische contactmomenten, om op die manier doelgroepen te blijven bereiken. Binnen het instrumentarium OZO-verbindzorg (uitwisselingssysteem) is een digitale inbelfunctie ontwikkeld.
Daarnaast is de bestaande en bekende dienstverlening aan mantelzorgers, vrijwilligers en informele inzet gecontinueerd en doorontwikkeld.

- In 2020 zijn 536 mantelzorgwaarderingen uitgekeerd, waarvan 63 aan jonge mantelzorgers.
- Er is een speciale Jonge Mantelzorgkalender 2021 ontwikkeld met herkenbare dagen, de inloopmiddagen en vouchers voor leuke uitjes met inbreng van lokale ondernemers.
- Er heeft een cursus “Naasten van mensen met dementie” in Ermelo plaatsgevonden.
- De rol en positie van Stichting Present Ermelo binnen het Ermelose aanbod van informele zorg wordt in samenwerking met de gemeente verder verkend.
- De voorbereidingen op het Nationaal Jaar van de Vrijwilliger in 2021 zijn gestart.

In 2020 is vervolgd met het uitvoering geven aan de volgende regionale meerjarenplannen:

1. Meerjarenplan Netwerk Dementie Noordwest Veluwe 2019-2022;
2. Visie gezond oud(er) worden Noord-Veluwe 2019-2022;
3. Samenwerkingsagenda en Uitvoeringsagenda Gemeenten Noord-Veluwe en Zilveren Kruis 2019-2021.

- Door het Netwerk Dementie is een Signaleringskaart ontwikkeld en is aandacht voor het vroegtijdig met mantelzorgers en familie vooruit plannen van wat nodig is en het opstellen van een Crisiskaart (wie bij zorg bellen). Het Alzheimer Café heeft een online stream ontwikkeld.
- De gezamenlijke coördinatie en opschaling naar benodigde zorg in onze gemeente(n) kon snel worden opgepakt, mede door bestaande samenwerkingsverbanden. Er wordt onderzocht of het coördinatiepunt voor acute zorg (crisisbedden) uitgebreid kan worden naar het coördineren van acute thuiszorg.
- Er hebben kennissessies met Zilveren Kruis plaatsgevonden met aandacht voor het doorontwikkelen van wijkgerichte, laagdrempelige interdisciplinaire zorg (met ook hieraan gekoppeld de Pilot Jeugd-GGZ en ontwikkelingen Positieve Gezondheid).

Inburgering
In 2020 is het Beleidsplan “Snel en volwaardig meedoen, nieuwe wet Inburgering 2022”

opgesteld. In afwachting van het ingaan van de nieuwe wetgeving wordt zoveel als mogelijk voorgesorteerd en voorbereid op de nieuwe gemeentelijke taken. Met de Noord Veluwse gemeenten is een inkooptraject gestart om onderwijsroutes bij taalaanbieders in te kopen. Met Harderwijk en Zeewolde en Meerinzicht wordt de gemeentelijke regierol op individuele routes en inburgeringstrajecten ingericht en voorbereidt. Hierbij is aandacht voor inrichten van maatwerk en het zoveel mogelijk benutten van bestaande inzet en lokale structuren. De ervaringen met de bestaande groep deelnemers worden meegenomen en benut.

Jeugdzorg
Uitvoering van de pilots versterken verbinding CJG en huisartsen:
In samenwerking tussen gemeenten en Raedelijn in het netwerk GezondVeluwe is de pilot Jeugd GGZ in 2019 gestart deze lopen door in 2020 en worden gemonitord. In Ermelo lopen twee pilots. Er heeft een eerste evaluatie plaatsgevonden van het tweede pilotjaar.

Versterken Toegang:
Verbinding van lokale CJG teams en aanbieders (o.a. GGZ expertise) Er hebben meerdere gesprekken plaatsgevonden en er zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop dit per 2021 van start kan gaan.

Voorkomen uithuisplaatsing en afbouw residentiële plaatsingen:
Het is een belangrijke doelstelling van de transformatie. Bovendien legt een residentiële plaats een aanzienlijk beslag op de financiële middelen. Vanaf september 2020 zijn we in Ermelo gestart met het project Actieve regie. Op basis van een aantal geselecteerde dossiers (duurste, 18+, stapeling van zorg) wordt er gekeken of er een perspectiefplan is opgesteld, is de ingezette hulp (nog steeds) passend voor het kind. Is de zorg voor deze kinderen op een goede manier anders vorm te geven? Weten zorgaanbieders van elkaar dat ze betrokken zijn?

Data-gedreven sturing richting aanbieders:
De kwartaalgesprekken met zorgaanbieders voor jeugdhulp gebeuren op basis van de data uit het dashboard. Dit geldt ook voor de gesprekken met het CJG. De data geven inzicht aan de gemeente als het gaat om de inzet en de uitgaven binnen de jeugdhulp.

Inkoop:
Inkoop is een belangrijk middel om de bovengenoemde missie en visie voor de jeugdhulp te kunnen realiseren.
De inkoopstrategie is het afgelopen jaar ontwikkelt en gebaseerd en eerder vastgestelde kaders. Contractmanagement is cruciaal om grip te kunnen krijgen en houden op kwaliteit en uitgaven.

Sluitende aanpak 18-/ 18+
Er is gewerkt aan een structurele en domein overstijgende werkwijze gericht op jongeren die minder zelfredzaam zijn. Wat is er nodig voor deze jongeren en (hoe) kunnen we dit bieden. Er zijn leercasuïstiek bijeenkomsten waar complexe casuïstiek uit de praktijk gezamenlijk met klantmanagers en partners wordt opgelost (action learning). Voor oplossingen die structureel moeten worden doorgevoerd is er een leerkring met management/ beleid.

Corona maatregelen:
Vanuit de landelijke overheid (VWS) en VNG hebben de gemeenten richtlijnen ontvangen om tijdens de eerste lockdown de jeudhulpaanbieders op het vlak van weggevallen zorg financieel te ondersteunen. Het doel van de
uitvoering van deze richtlijnen is dan ook om acute liquiditeitsproblemen te voorkomen en continuïteit van zorg te garanderen. De
ondersteuning aan de zorgaanbieders heeft plaatsgevonden door het verstrekken van voorschotbedragen per maand voor de niet geleverde zorg.
Er was een korte lijn naar crisisteam (EHZ verband met een link naar de regio Diverse zaken zijn opgepakt door deze samenwerking en
uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is het opzetten en uitvoeren van interne en externe voorlichting en
communicatie over de (landelijke) regelingen. Daarnaast heeft afstemming plaatsgevonden ten aanzien van
maatregelen om voortzetting van hulpverlening al dan niet in aangepaste vorm voort te zetten zoals videoverbinding of telefonische hulpverlening.

- Daarnaast is er ingezet op een aantal regionale en lokale projecten o.a.:
  - woonplaatsbeginsel
  - pleegzorgnetwerken versterken
  - kansrijke start
  - ombuigen bso/kdv +

Sport en Bewegen

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Jeugd en kansen
We gaan de deelname van de Ermelose jeugd aan het maatschappelijke leven vergroten en daarmee ook het startkapitaal van deze groep. We doen dat door:
- Het opwaarderen van het bewegingsonderwijs, de specifieke vorm wordt in overleg door de scholen bepaald. Meer schoolzwemmen is onderdeel van het keuzepakket;
- Het aanbieden van op kinderen gerichte sport, spel, educatie en cultuur. Plus steunmaatregelen gericht op het wegnemen van die belemmeringen tot meedoen

(bijvoorbeeld armoede) in de weg staan verminderen;
- Het samen met jongeren organiseren van een variatie aan voorzieningen voor jongere en oudere jeugd.

Bewegingsonderwijs
We gaan allerlei vormen van bewegingsonderwijs opwaarderen, de specifieke vorm wordt in overleg met de scholen bepaald. Schoolzwemmen is een nadrukkelijk onderdeel van het keuzepakket. Dit omdat werken aan een gezonde levensstijl letterlijk en figuurlijk zorgt voor een sterkere en energiekere samenleving, een preventieve werking heeft en zorgt voor sportieve binding tussen mensen.

Raadsperiode 2018-2022
In Ermelo maken sporten en bewegen onderdeel uit van een gezonde en actieve leefstijl. De maatschappelijke meerwaarde van sporten en bewegen is groot. Sport brengt plezier, activeert, brengt mensen bij elkaar, helpt talenten te ontwikkelen, leert omgaan met tegenslagen en biedt mogelijkheden voor vrijwilligerswerk. Een opsomming waar sporten en bewegen een bijdrage aan kan leveren. De sportvisie en het tactisch plan sport hebben de titel "Heel Ermelo Beweegt". Binnen de hoofdthema's *Gezonde Leefstijl, Iedereen doet mee, Ouderen in beweging en Buiten bewegen* worden verbindingen met andere beleidsterreinen gelegd om samen te werken aan het behalen van de maatschappelijke doelstellingen. Gezond opgroeien en gezond ouder worden draagt bij aan een *Gezonde Leefstijl*. We willen vanuit een integrale aanpak met de preventieve gezondheid de gezonde leefstijl verhogen, waarbij voor de jeugd de ambitie is om de sport- en beweegdeelname volgens de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) is gestegen en specifiek voor de ouderen de ambitie om middels preventie de fysieke en mentale fitheid op niveau te houden/brengen om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen.
Ermelo streeft naar een inclusieve samenleving, waarin ruimte is en kansen voor *iedereen zijn om mee te kunnen doen*. We willen een passend sport- en beweegaanbod voor kwetsbare inwoners van Ermelo voor jong en oud. De minder kapitaalkrachtige inwoners behoren ook tot deze doelgroep. Met de kracht van verbinding kunnen nieuwe, creatieve initiatieven tussen professionals, sportaanbieders en inwoners leiden naar duurzame verbindingen.
Ouderen in beweging richt zich specifiek op de doelgroep 50-plussers, omdat in Ermelo een hoge mate van vergrijzing aanwezig is. Vanuit de vraag en behoefte van de 50-plusser wordt gekeken naar een specifiek/aangepast sport- en beweegaanbod. Hierbij moet bewegen voor iedere 50-plusser ook mogelijk en bereikbaar, dus financieel en fysiek, zijn.
Bij *Buiten Bewegen* wordt natuurlijk gedacht aan het buiten spelen voor de jeugd. Bij de jeugd moet het weer de gewoonte worden om buiten in beweging te komen. In Ermelo beschikt iedere woonwijk over een aantal speelaanleidingen en -mogelijkheden voor de verschillende leeftijdscategorieën. Ermelo heeft een prachtig buitengebied met veel recreatieve mogelijkheden. De gratis buitenruimte is optimaal te benutten voor sporten, bewegen en spelen. Juist de ongeorganiseerde gebruiker van de buitenruimte moet meer betrokken worden bij de ontwikkeling en de uitvoering van het sportbeleid.

Wat gaan we daarvoor doen

Sportbedrijf InterActie
Vanaf 2019 is sportbedrijf InterActie opgericht. InterActie is verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en de exploitatie van sportaccommodaties. Tevens draagt InterActie zorg voor de uitvoer van het sportbeleid van de gemeente Ermelo. De buurtsportcoaches werken bij het sportbedrijf en leveren bijdragen aan verscheidene activiteiten die binnen het gemeentelijk sport- en gezondheidsbeleid, zoals Heel Ermelo Beweegt en Jongeren Op Gezond Gewicht, passen.

Gezonde leefstijl
De verbinding van de buurtsportcoaches van Heel Ermelo Beweegt en de JOGG-regisseurs wordt sterker door een nauwere samenwerking op beleidsniveau en in de uitvoering. Beiden werken samen binnen de ketenaanpak "kinderen met overgewicht". De Gezonde Leefstijl is terug te vinden in een aantal interventies die ieder op zijn manier bijdragen. Voor de doelgroep 0 - 12 jarigen zijn dat de Gezonde Kinderopvang, het Gezonde schoolplein, de Gezonde school, versterking van het bewegingsonderwijs door inzet van vakleerkrachten en uitbreiding van het bewegingsonderwijs met een toegevoegde natte gymles voor de groepen 5 en 6. De Gezonde leefstijl bij adolescenten richt zich op een bewustwording bij de middelbare scholier van de effecten van ongezonde gewoonten, eetgedrag en middelengebruik, en gezonde gewoonten, eet-, sport- en beweeggedrag. Minder kapitaalkrachtige ouders kunnen gebruik maken van het jeugdsportfonds voor de sportdeelname van hun kind(eren) bij een sportvereniging/-aanbieder. Door de invoering van een Beweegpas voor inwoners vanaf 19 jaar met een minimum inkomen wordt deelname aan sport- en beweegactiviteiten mogelijk. Leeftijdsgroep specifieke sport- en beweegactiviteiten maken de sportverenigingen senior-proof en nodigt deze doelgroep uit tot sporten en bewegen. Daarbij hoort het omvormen van sportparken naar een Vitaal Sportpark met open clubs op de Zanderij. Op een Vitaal Sportpark wordt ook aandacht besteed aan een gezonde leefstijl en wordt een vereniging aangemoedigd om gezonde alternatieven in de kantine aan te bieden. Waar in de gezonde leefstijl voor de scholier de Gezonde school een middel is om de bewustwording van de gezonde leefstijl te verhogen is dat voor het bedrijfsleven de Gezonde bedrijfskantine. De gemeente legt de verbinding bij de bedrijven.

Iedereen doet mee
De inclusieve samenleving staat hoog in het vaandel. Een beweegprogramma voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, genaamd ‘Van bank naar baan’ geeft hier invulling aan. Bij de ontwikkeling van ons Vitaal Sportpark, met open clubs, wordt aandacht besteed aan het aanmoedigen van maatschappelijke initiatieven voor activiteiten. Hiermee vergroten we de participatie van inwoners. We bieden een mogelijkheid voor vervoer van en naar

sportaccommodaties voor inwoners van instellingen of gezinshuizen. De beweegpas verlaagt de financiële drempel voor 19-plussers om te gaan bewegen. Voor de doelgroep inwoners met een geestelijke en/of fysieke beperking wordt een passend en breed toegankelijk sport- en beweegaanbod opgezet. Vanuit het Beweegloket van Heel Ermelo Beweegt wordt het specifieke sport- en beweegaanbod centraal ontsloten en is vraaggericht vormgegeven en geïmplementeerd in de samenleving.

Ouderen in beweging
Het aantal ouderen in de samenleving groeit erg sterk. Het langer zelfstandig wonen van deze doelgroep wordt gestimuleerd. Eén van de aspecten om meer te bewegen en sporten is dat de sociale contacten worden vergroot en de vereenzaming en het sociaal isolement wordt tegen gegaan. Als kennismakingstraject wordt door het team van buurtsportcoaches een fittest aangeboden en vervolgd door een 12 weeks-beweegprogramma. Het beweegaanbod voor ouderen speelt zich meer af in het bewegen in de openbare ruimte en heeft vaker een preventieve achtergrond. Het langer zelfstandig kunnen blijven wonen is het effect net als minder gebruik maken van de gezondheidszorg.

Buiten bewegen
Binnen en buiten de bebouwde kom zijn er veel mogelijkheden om te bewegen. Vele paden voor het wandelen, hardlopen, fietsen en hippisch gebruik. Een intensivering van de samenwerking op de beleidsterreinen Sport, Groen, Verkeer en Toerisme en Recreatie zorgen voor buitenruimtes die uitnodigen om te bewegen. Een beweegvriendelijke omgeving of de sportieve buitenruimte. In de verbinding met maatschappelijke organisaties wordt het gebruik van de bestaande padenstructuur en het opzetten van nieuwe, ontbrekende paden(structuur) gestimuleerd. Bij de ontwikkeling van het Vitaal Sportpark op de Zanderij wordt aandacht besteed aan de ruimtelijke invulling van- en het stimuleren van beweging in de buitenruimte.

Vervangingsinvesteringen sportaccommodaties
Op de drie buitensportaccommodaties van DVS'33, EFC'58 en FC Horst zijn natuurgras- en kunstgrasvoetbalvelden aanwezig. De toplaag van kunstgrasvelden bij DVS’33 en EFC’58 zijn aan vervanging toe in 2020. De onderhoudswerkzaamheden zullen gecoördineerd worden door sportbedrijf InterActie.

Wat hebben we gedaan

Corona heeft veel invloed gehad op de bedrijfsvoering en het dagelijks reilen en zeilen van het InterActie Sportbedrijf Ermelo B.V. Door steeds naar oplossingen te kijken hebben zij het effect kunnen minimaliseren. Toch kon dit niet zonder nadelige gevolgen voor de gebruikers van de verschillende sportaccommodaties. Zo kon er minder zaalruimte worden verhuurd; was het sportcafé en horeca gesloten; kon er bij het afzwemmen maar 1 ouder aanwezig zijn; was het allen maar mogelijk om buiten gymlessen aan te bieden; konden er minder personen aanwezig zijn tijdens het sporten en zijn wij ook nog eens 77 dagen helemaal gesloten geweest.

Naast de beperkende effecten als gevolg van COVID-19 zijn er echter ook positieve ontwikkelingen geweest. Er is kritisch gekeken naar de dienstverlening, het aanbod en materialen zodat de inwoners van Ermelo met plezier en op een veilige en gezonde manier kunnen bewegen. Vernieuwing is daarom belangrijk en is sportcentrum Triade toegevoegd aan het gemeentelijk sportbedrijf; zijn er 3 nieuwe kunstgrasvelden aangelegd bij EFC’58 en DVS’33; is een online ticket service ingevoerd; zijn alle accommodaties rookvrij; is er een sportakkoord in wording; is de invoering van de geldigheid van de badenpas afgerond als ook de invoering van de AquaSportpas. Ook hebben de buurtsportcoaches diverse nieuwe activiteiten, voor diverse doelgroepen, bedacht en uitgevoerd. Zoals de digitale koningsspelen, het InterActief beweegmoment en uitvoering gegeven aan het JOGG-beleid.

Het schoon, heel en veilig houden van alle sportaccommodaties is een van de vele kerntaken van het sportbedrijf. In 2020 zijn er veel onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd waardoor weer voldaan wordt alle hoge veiligheidseisen die gesteld worden aan het sportbedrijf. Daarom is de sauna vernieuwd; zijn 12 keuringen met goed gevolg afgerond; zijn diverse lampen vervangen; is het binnen en buiten schilderwerk uitgevoerd op de verschillende locaties en is er veel achterstallig onderhoud bij Sportcentrum Triade aangepakt. Zoals vervanging van de CV-ketel, nieuwe verlichting sporthal en een nieuw gebouwbeheersysteem. Ook zijn de douches vernieuwd alsook de ventilatoren en zijn de oude brandblussers vervangen/vernieuwd.

Sportcentrum Calluna/De Zanderij/Wijkf. West

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Nieuw Sportcentrum Ermelo
We kiezen voor een zwemvoorziening gericht op doelgroep zwemmen en de mogelijkheid tot recreatie. Het belang van zwemlessen en gezond bewegen voor zowel kinderen als ouderen staat voorop. De huidige plannen worden omgebogen: het recreatieve deel zal niet de boventoon voeren en er worden geen speelse voorzieningen aangebracht. Dit omdat de financiële onderbouwing te onzeker is en de geraamde exploitatiekosten een te groot beslag leggen op de gemeentebegroting die de komende tijd steeds meer onder druk komt te staan.

Ontwikkeling Calluna/Zanderij
De komst van een nieuw sportcentrum Calluna is een belangrijke kans voor een open sportpark met een functie voor de wijk West.

Sportpark de Zanderij
Het ontwikkelen van Sportpark de Zanderij tot een Vitaal Sportpark draagt bij aan het verbeteren van sport in de openbare ruimte en aan het versterken van wijk West en de Zanderij als sportpark.
Maatschappelijke partners als sportverenigingen, onderwijs, wijkvereniging West en welzijn Ermelo worden betrokken bij de ontwikkelingen.
Tevens kan deze ontwikkeling aanleiding zijn tot het realiseren van 'open sportclubs' door de verenigingen die op de Zanderij gevestigd zijn.

Raadsperiode 2018-2022

- Nieuw sportcentrum Ermelo is in het tweede kwartaal van 2021 gerealiseerd. Alle inspanning zijn erop gericht dat de realisatie binnen begroting blijft en de duurzaamheid ambitie is ingevuld.
- Sportbedrijf Ermelo is per 1 januari 2019 opgericht in in het jaar 2020 volledig geïmplementeerd en functioneert volgens de uitgangspunten en de begroting van het bedrijfsplan BES.
- Sportpark de Zanderij is ontwikkeld tot een Vitaal Sportpark. Dit betekent dat de Zanderij een meer open en toegankelijker karakter heeft gekregen. Spelen en individueel sporten wordt gefaciliteerd. Maatschappelijke partners geven mede inhoud aan het gebruik van de Zanderij. Deze ontwikkelingen van het gebied lopen gelijk op met het ontwikkelen van het nieuwe sportcentrum Ermelo.

Met de realisatie van het Vitaal Sportpark de Zanderij is de functie van Wijk West versterkt.

Wat gaan we daarvoor doen

Nieuw Sportcentrum Ermelo
Na besluitvorming voor het nieuwe Sportcentrum Ermelo in oktober 2018 zijn de plannen verder uitgewerkt richting aanbesteding van de realisatie van het Nieuwe Sportcentrum. Als vorm van aanbesteding is gekozen voor het samenstellen van een ontwerp- en een bouwteam. Start van de bouw is voorzien in het 2e kwartaal van 2021, waarna opening in het 3e kwartaal 2022 is gepland. Een en ander is ook afhankelijk van de RO-procedures/onderzoeken/bestemmingsplan en de discussie rond de PAS-regeling.
Na de afronding van de bouw van het nieuwe sportcentrum, zullen Calluna en de Balverszaal worden gesloopt. De grond is dan beschikbaar voor verdere ontwikkeling.

Sportpark De Zanderij
In het kader van de ontwikkeling van sportpark de Zanderij is in 2019 een subsidieverzoek gedaan voor een bedrag van maximaal € 100.000,00 bij de provincie Gelderland voor het realiseren van een 'vitaal sportpark' op de locatie de Zanderij. De cofinanciering bestaat uit al gemaakte en al geraamde kosten voor het realiseren van het nieuwe sportcentrum op de Zanderij. De subsidie is goedgekeurd in 2019 en het project wordt momenteel uitgevoerd.
Met de beoogde deelnemende maatschappelijke partners wordt een intentie-overeenkomst gesloten voor planvorming en realisatie van het vitaal sportpark.
Dit traject wordt begeleid door Bureau Sport & Ruimte, samen met een ambtelijk projectleider.
De kosten hiervoor worden gedekt uit de provinciale subsidie.
De doorontwikkeling van sportpark de Zanderij naar vitaal sportpark is nu ingezet en houdt gelijke tred met de realisatie van het nieuwe sportcentrum.

Het Sportbedrijf van Ermelo (InterActie) is opgericht per 1 januari 2019. Er is in het ontwerp van het sportbedrijf ruimte om beheer en exploitatie van de cultuuraccommodatie om hierbij aan te kunnen sluiten.
Het jaar 2019/2020 zal worden gebruikt voor de implementatie van het bedrijfsplan van InterActie en het integreren van de drie stichtingen (SSE, Triade en Dindoa) die de overige sportaccommodaties beheren en exploiteren.

Wat hebben we gedaan

Nieuw Sportcentrum Ermelo
Op basis van de stukken van het Voorontwerp zijn gedurende de DO-fase de bouwteampartijen geselecteerd op basis van openbare Europese aanbestedingen.
Daarnaast zijn er op basis van een aantal meervoudig onderhandse aanbestedingen een aantal partijen voor de levering van vaste inrichtingen geselecteerd.
Ten aanzien van de juridische procedures (bestemmingsplan en omgevingsvergunning) is er tijdens de DO-fase veel aandacht uitgegaan en energie gestoken in de bestemmingsplanprocedure. Na overleg met de provincie en verkregen duidelijkheid over de wettelijke kaders voor de stikstofberekeningen is besloten om het huidige oude ontwerp-bestemmingsplan te handhaven en het proces verder te vervolgen. In de volgende fase, de Technisch ontwerpfase, worden stukken uitwerkt en vastgesteld voor het sluiten van de realisatieovereenkomsten met de uitvoerende partijen. Deze uitwerking zal mede in overleg met Sportbedrijf Interactie en enkele hoofdgebruikers middels een aantal werksessie tot stand komen.

Sportpark de Zanderij
In overleg met de huidige gebruikers van de Zanderij (EFC, Dindoa) en bewoners in de directe omgeving van De Zanderij zijn de mogelijkheden verkend voor de inrichting van De Zanderij in het kader van het project Vitaal Sportpark wat ook door de provincie financieel wordt

ondersteund. De resultaten hiervan worden integraal meegenomen in de verdere uitwerking van het openbare terrein van het Nieuwe Sportcentrum (parkeren, groen, paden). De aanbesteding voor de landschapsarchitect loopt nu en bij de planuitwerking en realisatie zullen de stakeholders nauw worden betrokken.

Sportbedrijf Interactie
In 2020 zijn er verdere stappen gezet om het beheer en exploitatie van de Dialoog onder te brengen bij Interactie. De medewerkers zijn per 1 januari 2021 overgegaan naar het sportbedrijf, wat hiermee een sport- en cultuurbedrijf genoemd kan worden. De verdere overgang en invlechting van de bedrijfsvoering is in 2020 opgenomen in een businesscase, welke in de eerste helft van 2021 zal worden geïmplementeerd.

Accommodatiebeleid

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
N.v.t.

Raadsperiode 2018-2022
Onderwijshuisvesting
Vanaf 2018 wordt op structurele basis bestuurlijk overleg gevoerd met het gehele onderwijsveld in het OOGO. Er wordt in in samenspraak met de schoolbesturen een beleidskader opgesteld. Hierin wordt de gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting geformuleerd, alsmede de eerste aanzet voor een integraal huisvestingsplan (IHP). In een IHP worden afspraken gemaakt over huisvesting van onderwijs en kinderopvang, verduurzaming van onderwijsgebouwen en eventuele renovatie of vervanging. De gemeente is verantwoordelijk voor adequate onderwijshuisvesting. Ter uitvoering van deze wettelijke taak gelden specifiek voor onderwijshuisvesting nog de volgende doelstellingen:

- De gemeente streeft naar een goed voorzieningen niveau;
- De gemeente streeft naar een gevarieerd onderwijsaanbod in / nabij elke wijk, aansluitend bij de behoefte;
- Er wordt geanticipeerd op leerling-groei en leerling-krimp;
- Er wordt ingezet op efficiënte inzet van onderwijsgebouwen en nabijgelegen voorzieningen;
- Bij nieuwbouw is duurzaamheid van belang, er wordt uitgegaan van kwalitatief goede gebouwen, waarbij de gemeente het wettelijk verplichte deel bekostigd en het effect van marktwerking leidt tot meer- of minderkosten;
- Met de jaarlijkse lokalenverdeling is transparantie over de inzet van gebouwen en de verhuur van gebouwen.

BES Sport (Beheer en Exploitatie Sportaccommodatie Ermelo)
Door het oprichten van een Sportbedrijf worden de gemeentelijke sportaccommodaties en activiteiten verzelfstandigd en samengevoegd met drie stichtingen die ook sportvoorzieningen beheren en exploiteren in Ermelo (SSE, Triade en Dindoa).
Hiermee ontstaat een organisatie in Ermelo die zich primair richt op beheer en exploitatie van sport accommodaties en op de uitvoering van het sportbeleid.
Op deze wijze ontstaat voor de inwoners van Ermelo, Sportverenigingen en gebruikers van zwem- en sportfaciliteiten één aanspreekpunt voor sport en bewegen in Ermelo.
Tevens wordt hiermee een uitvoeringstaak van de gemeentelijke organisatie op afstand gezet, wat past in de huidige strategie van de gemeente Ermelo.

Na besluitvorming over het verzelfstandigde (sportbedrijf) BES zal in 2019 de fase van beheer en exploitatie starten.
In de begroting is voor deze opstartfase een extra budget meegenomen.
In het bedrijfsplan waarover in oktober besluitvorming plaatsvindt zal een meerjarenbegroting voor het sportbedrijf worden opgenomen, welke eind 2018 zal worden vertaald naar consequenties voor de gemeentebegroting.

Wat gaan we daarvoor doen

Onderwijshuisvesting

- Het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) vindt op structurele basis plaats;
- Er wordt een beleidskader (Visie / IHP) opgesteld in samenspraak met het onderwijsveld waarin wordt ingegaan op krimp en groei, waarin huisvesting plannen voor scholen integraal worden bekeken en worden afgestemd op de nabije toekomst;
- Duurzaamheidsmaatregelen bij onderwijsgebouwen is onderwerp van onderzoek;
- Er komt duidelijkheid over de dislocatie van De Klokbeker en de onderwijsbehoefte aan het Pretoriusplein, in samenhang met het IHP;
- In 2019 en 2020 vinden de werkzaamheden voor de nieuwbouw van de Goede Herderschool in Horst plaats;
- In 2019 en 2020 vindt het voorbereidingstraject plaats voor de nieuwbouw van de Rietschans en Driekansen en vinden in 2020 en 2021 de werkzaamheden voor nieuwbouw van beide scholen plaats;
- Jaarlijks worden de onderwijshuisvestingsaanvragen behandeld zoals vastgelegd in de verordening;
- Jaarlijks is er een lokalenverdeling die transparant maakt hoe onderwijsmeters worden ingezet en wordt toestemming voor verhuur in onderwijsgebouwen verleend.

BES Sport

Eind 2018 is opdracht verstrekt voor beheer en exploitatie van de sportvoorzieningen (inclusief onderhoud) en sportstimulering. Met ingang van 01-01-2019 functioneert het sportbedrijf InterActie. Per 1 april 2019 is het gemeentelijke personeel overgegaan naar InterActie

In 2012 heeft de raad van gemeente Ermelo de rapportage "Accommodatiebeleid Ermelo, Synergie in vastgoed!" vastgesteld voor het verder professionaliseren van de vastgoedorganisatie. Als gevolg van onder meer onderbezetting van de afdeling Vastgoed en Grondzaken zijn de gestelde doelen niet gehaald. Dit leidt tot (financiële) risico's en bedreigingen voor de gemeente in het beheer en de exploitatie van het vastgoed. Gemeente Ermelo vindt dit een ongewenste ontwikkeling en heeft in 2019 het document uit 2012 geactualiseerd en verder uitgewerkt als "Strategisch beleidskader gemeentelijke vastgoedportefeuille". Dit document zal zo mogelijk eind 2019 begin 2020 aan de raad worden aangeboden. Naar verwachting zal de bezetting van het onderdeel vastgoed begin 2020 op sterkte zijn.

Wat hebben we gedaan

Onderwijshuisvesting
In mei 2020 is het Integraal Huisvestingsplan Huisvesting (IHP 2020 - 2030) vastgesteld door de Gemeenteraad. Het plan geeft een meerjarenperspectief voor het onderwijs en de gemeente voor de komende 10 jaar. Dit zowel beleidsmatig als in een vertaling naar een uitvoeringsprogramma voor de onderwijs m2.

Afgeronde Huisvestingsprojecten in 2020:
- De uitbreiding van basisschool de Cantharel met circa 200 m2 is afgerond.
- De realisatie van vervangende nieuwbouw basisschool de Goede Herder is afgerond.

Lopende Huisvestingsprojecten:
- De planvorming voor nieuwbouw Speciaal Onderwijs school de Rietschans zijn gestart. Bouwheer 's Heeren Loo treft momenteel de voorbereidingen in de aanbestedingsprocedure.
- De planvorming voor nieuwbouw Speciaal Onderwijs school Driekansen zijn gestart. Bouwheer Educare werkt in bouwteam aan het ontwerp.

Accommodatiebeleid
In september 2020 is een onderzoek afgerond naar het huidige accommodatiebeleid. Uit het rapport komen een aantal aanbevelingen die begin 2021 uitgewerkt gaan worden. De aanbevelingen zien vooral op het classificeren van de eigen accommodaties en in vervolg daarop een uitspraak doen over de vraag of de gemeente ook het onderhoud uit moet blijven voeren. Daarnaast zien de aanbevelingen ook op een betere vergelijkbaarheid van gegevens en meer samenwerking met de buurgemeenten en Meerinzicht.

De Dialoog

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
De Dialoog kent als kerngebruikers Welzijn Ermelo, Vuvera (Volksuniversiteit), de bibliotheek, theater De Dialoog en Cultuurkust. Wij kijken er naar vanuit een drieluik:

- als een open en toegankelijk gebouw waarin ruimtes gedeeld kunnen worden. Bij de planontwikkeling zien we kansen voor gedeeltelijke nieuwbouw en een combinatie met woningbouw. Dit als visueel aantrekkelijke rand voor het Raadhuisplein;
- als een gevarieerd programma voor ontmoeting, leren, ontspanning en ontwikkeling;
- als een samenwerkingspodium voor Ermelose organisaties en instellingen en inwoners die elkaar versterken. Dit levert schaalvoordelen op, zoals winst in beheerpersoneel en flexibiliteit in programmeren. De samenwerking met verschillende organisaties leidt tot een meerwaarde voor de individuele organisatie. Belangrijker nog: samenwerking levert een meerwaarde voor de bezoekers en de gehele gemeenschap. De vitaliteit van deze dragers van cultuur en welzijn zijn van belang voor de eigenheid van Ermelo. We streven naar balans tussen de maatschappelijke functie en het ondernemerschap dat nodig is om de exploitaties op peil te houden of te brengen. De gemeente heeft een rol als co-financier voor instellingen en programma's. De investering in het gebouw zal gericht zijn op slimme functionaliteit, mogelijk ook door intensivering van ruimtegebrek in het aangrenzende gemeentehuis zodat met minimale kostprijs een maximale maatschappelijke opbrengst wordt gegenereerd.

Raadsperiode 2018-2022
De Dialoog wordt verticaal en duurzaam uitgebreid en de panden Pinel, Plaza en Stationsstraat 118 worden op termijn gesloopt. De kern-gebruikers worden gezamenlijk gevestigd in de verbouwde Dialoog.
Op deze wijze verwachten we meer synergie tussen de kerngebruikers en het gemeentehuis te kunnen bewerkstelligen. De ruimte die vrij komt door sloop van Pinel, Plaza en Stationsstraat 118 kan op termijn ingezet worden voor andere functies, waaronder woningbouw. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze beheer en exploitatie van de Dialoog in de toekomst het beste kan plaatsvinden.
De verbouwde Dialoog op basis van verticaal duurzaam kan waarschijnlijk in 2022 in gebruik worden genomen.

Wat gaan we daarvoor doen

Naar aanleiding van de in 2018 verrichte scenario studie De Dialoog heeft het college gekozen

voor Scenario 4. In dit scenario worden de panden Pinel, Plaza, Stationsstraat 118 en zalen 1 tot en met 5 van De Dialoog opgeheven. De rest van het huidige gebouw blijft behouden en wordt opgeknapt en verduurzaamd. Bovenop deze bestaande bouw wordt een verdieping gerealiseerd die in directe verbinding staat met het – bij de verbouw van het gemeentehuis te realiseren – vergadercentrum van het gemeentehuis. Door de directe verbinding met het gemeentehuis kunnen de vergaderruimten van het gemeentehuis ook ingezet worden voor activiteiten in De Dialoog.
In de periode april-september 2019 is het functionele en ruimtelijk programma van eisen geactualiseerd en zijn de stakeholders/gebruikers intensief betrokken bij het project. Er zijn 3 varianten als uitwerking van Scenario 4 opgesteld met een volumestudie en een stichtingskostenraming. Tevens is de best passende vorm van beheer en exploitatie onderzocht. Afhankelijk van de besluitvorming door het College in september 2019 zal daarna de aanbesteding van de realisatie/verduurzaming verder worden ingevuld.

De start van de bouw dient plaats te vinden direct volgend op de verbouwing/verduurzaming van het gemeentehuis. Dit is voorzien in oktober 2020. In de begroting is een bedrag van 7,2 miljoen euro opgenomen voor De Dialoog. Naast dit bedrag is er een bedrag van € 851.000,00 beschikbaar voor verduurzaming van de raadszaal en trouwzaal (HvGb), welke onderdeel fysiek deel uitmaakt van de Nieuwe Dialoog.

De herontwikkeling van vrijkomende locaties Pinel, Plaza en Stationsstraat 118 wordt, zoals reeds eerder is besloten door de Raad, ondergebracht in een separaat project.

Wat hebben we gedaan

Voor het project zijn in het afgelopen jaar diverse stappen doorlopen.
In de voorgaande fase is het ontwerpteam, met als centrale partner de architect, aanbesteed en gecontracteerd. Met het ontwerpteam is het voorlopige ontwerp opgesteld en de aanvraag omgevingsvergunning, sloop en bouwen, ingediend.
Eind 2020 heeft de gemeente Ermelo noodgedwongen afscheid moeten nemen van BAM Bouw en Techniek als geselecteerde aannemer voor het project De Nieuwe Dialoog. Dit brengt enige vertraging met zich mee, maar de planning van het totale project wordt niet overschreden. Inmiddels is ontwerp, inclusief de inrichting van de raadszaal, definitief en wordt de sloop en de aanbesteding van de bouw verder voorbereid.
De planning en de budgetbewaking vallen alleen binnen de gestelde (financiële) kaders.

Educatie

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Jeugd en kansen
We gaan de deelname van de Ermelose jeugd aan het maatschappelijke leven vergroten en daarmee ook het startkapitaal van deze groep. We doen dat door:
- Het opwaarderen van het bewegingsonderwijs, de specifieke vorm wordt in overleg door de scholen bepaald. Meer schoolzwemmen is onderdeel van het keuzepakket;
- Het aanbieden van op kinderen gerichte sport, spel, educatie en cultuur. Plus steunmaatregelen gericht op het wegnemen van die belemmeringen tot meedoen (bijvoorbeeld armoede) in de weg staan verminderen;
- Het samen met jongeren organiseren van een variatie aan voorzieningen voor jongere en oudere jeugd.

Raadsperiode 2018-2022
Onderwijs
We willen een divers onderwijsaanbod van voldoende kwaliteit, zodat kinderen, jongeren en volwassenen voldoende kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven.
Het onderwijs (schoolbesturen en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs) is primair verantwoordelijk voor het bieden van goed en kwalitatief onderwijs en om kinderen een passende onderwijsplek te bieden.
Gemeenten hebben een taak op het gebied van:
- onderwijshuisvesting (zie speerpunt accommodatiebeleid)
- onderwijskansenbeleid (voorheen onderwijsachterstanden) voor 0-12 jarigen
- toezicht op voldoende openbaar onderwijs
- leerplicht
- voorkomen thuiszitters en voortijdig schoolverlaten
- aansluiting van jeugdhulp op onderwijs, door het ontwikkelen van integrale arrangementen
- aanpak laaggeletterdheid
- bevorderen integratie van statushouders, integratie statushouders is participatiebudget. Wordt in deze begroting ondergebracht onder inclusieve samenleving.

Kunst en Cultuur
Zoals in de Cultuurnota 2016-2020 staat beschreven willen we bijdragen aan een levendig cultureel klimaat. De Cultuurnota bestaat uit drie programmalijnen die sturen op maatschappelijke effecten:
- Educatie: cultuur in het onderwijs en deelname aan kunst en cultuur door kinderen en jongeren
- Zorg: stimuleren van de ontplooiing van specifieke doelgroepen
- Economie: vergroten van de aantrekkelijkheid van Ermelo voor bewoners en bezoekers

Met de drie programmalijnen educatie, zorg en economie benoemen we de maatschappelijke effecten waar we aan bij willen dragen. We beslaan het culturele aanbod aan de hand van zes pijlers: media en letteren; cultureel erfgoed; beeldende kunst en bouwkunst; amateurkunst en kunsteducatie; podiumkunsten en film; evenementen en festivals.

Aanpak Laaggeletterdheid
In de aanpak laaggeletterdheid wordt via het Taalhuis (netwerksamenwerking van formele taalaanbieders, Welzijnsorganisaties Harderwijk, Ermelo. Putten en Nunspeet en de gemeenten Harderwijk, Ermelo, Putten en Nunspeet) een regionale bijdrage geleverd aan het programma Tel mee met Taal. Dit programma richt zich door middel van een netwerksamenwerking met alle lokale en regionaal betrokken partners op het bestrijden van laaggeletterdheid en het voorkomen hiervan en loopt tot eind 2019. In de looptijd van het actieprogramma wordt de netwerkstructuur verstevigd, worden nieuwe taalvrijwilligers getraind die ingezet worden als taalmaatje, taalcoach of begeleider van laaggeletterden en wordt ingezet op een regionale bijdrage op de landelijke hoofddoelstelling om 45.000 nieuwe deelnemers aan een taaltraject te laten starten.
De bestrijding van laaggeletterheid is inmiddels als landelijk thema "Mensen die zich met het Nederlands niet goed kunnen redden" opgenomen in de opgave Merkbaar beter in het sociaal domein van het landelijk interbestuurlijk programma en wordt op deze basis voortgezet omdat de landelijke evaluatie zeer gunstige resultaten heeft laten zien.

Wat gaan we daarvoor doen

Onderwijs
Het onderwijs (schoolbesturen en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs) is primair verantwoordelijk voor het bieden van goed en kwalitatief onderwijs en om kinderen een passende onderwijsplek te bieden.
Gemeenten hebben een taak op het gebied van:
- onderwijshuisvesting (nieuwbouw)
- onderwijskansenbeleid (voorheen onderwijsachterstanden) voor 0-12 jarigen
- toezicht op voldoende openbaar onderwijs
- leerplicht
- leerlingenvervoer
- voorkomen thuiszitters en voortijdig schoolverlaten
- aansluiting van jeugdhulp op onderwijs, door het ontwikkelen van integrale arrangementen
- aanpak laaggeletterdheid
- bevorderen integratie van statushouders -> bevorderen van integratie van statushouders is ondergebracht bij inclusieve samenleving, betreft participatiebudget.

In overleg met samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de schoolbesturen werken we aan voorzieningen zo nabij en passend als mogelijk. Waar kinderen, vanwege een beperking of stoornis, niet zelfstandig en nabij naar school kunnen wordt leerlingenvervoer ingezet.

We zetten in op een versterking van het onderwijsaanbod en de gemeentelijke taken en willen samenwerking en integrale arrangementen bevorderen. We werken aan thuisnabij en passend onderwijs, en een onderwijskansenbeleid voor 0-12 jarigen. We werken aan een integrale aanpak voor kwetsbare jongeren.

Aanpak Laaggeletterdheid
Voor de duur van het programma Tel mee met Taal zijn prestatieafspraken gemaakt met de Bibliotheek Noordwest Veluwe, regiepartner Taalhuis NW-Veluwe om de regionale bijdrage aan het bestrijden en voorkomen van laaggeletterdheid te coördineren en uit (te laten) voeren binnen de netwerksamenwerking.
In 2018 is innovatiesubsidie aangevraagd bij de centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Apeldoorn voor projecten ten behoeve van de aanpak op laaggeletterdheid gericht op laagtaalvaardige ouders, laagtaalvaardige studenten, Taal maakt gezonder, Taal/schuldhulp. De innovatieperiode die tot eind 2019 loopt zal naar verwachting mogelijkheden bieden om nog meer kansen te benutten in de strijd tegen laaggeletterdheid. In 2019 wordt ingezet op een vervolg hierop en wordt de slagkracht om laaggeletterdheid te bestrijden en te voorkomen vergroot. De prestatieafspraken worden hierop bijgesteld. Dit alles wordt binnen het netwerk van het taalhuis in gezamenlijkheid tot stand gebracht en vindt plaats in afstemming met de centrumgemeente van de arbeidsmarkt waar het Taalhuis NW-Veluwe onder valt: gemeente Apeldoorn.

Kunst en cultuur
In 2020 werken wij verder aan de uitvoering van de acties uit de Cultuurnota. Om ook in de komende jaren zichtbaar te kunnen werken aan cultuur in Ermelo willen we zoveel mogelijk culturele activiteiten ontplooien en stimuleren. in 2020 ligt de aandacht op:
- versterken van de huidige activiteiten en nieuwe initiatieven faciliteren dit is mogelijk met het Cultuurfonds Ermelo en Cultuur- en Erfgoedpact (met negen Noord-Veluwse gemeenten). Hierdoor kunnen we samen met de culturele partners de kansen die er zijn benutten om kunst en cultuur in Ermelo, en op de Veluwe, nog meer op de kaart zetten.
- de gemeente faciliteert het opstarten van een cultuur platform waarin allerlei culturele organisaties ontwikkelingen en initiatieven bespreken. De samenwerking binnen de cultuur sector krijgt steeds meer vorm. Zoals laagdrempelige culturele activiteiten en evenementen en de verbinding daar tussen.
- het nieuwe beleidsplan van de Bibliotheek Noordwest voor vier gemeenten (Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Putten), de gemeenten geven input.

- beleving en de aantrekkelijk van de cultuurhistorie en het bewustzijn daarover verbeteren, hierbij onder andere aansluiting zoeken met Veluwe op 1.
- activiteiten in het kader van 75 jaar bevrijding.

Wat hebben we gedaan

Onderwijs
In 2020 hebben er drie LEA (Lokale Educatieve Agenda) bijeenkomsten plaats gevonden met directeuren en bestuurders uit het onderwijs, de kinderopvang en het CJG. Er zijn thema's/ speerpunten uitgewerkt op het gebied van doorgaande leerlijnen en de samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdhulp. In de zomer 2020 is een procesbegeleider aangesteld vanuit Zeeluwe voor het primair onderwijs in Ermelo, die een aanjagende rol heeft gehad ten aanzien van de werkgroepen die met deze thema's aan de slag zijn gegaan.
De harmonisatie van de kinderopvang is in 2020 verder doorgezet. Er zijn diverse veranderingen geweest in wet- en regelgeving met betrekking tot kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie, ook passend bij de harmonisatie van de kinderopvang welke allen zijn doorgevoerd bij kinderopvangorganisaties en gemeente.
Door de sluiting van de scholen en kinderopvang vanwege de corona-uitbraak in het voorjaar van 2020, hebben basisscholen en kinderopvangorganisaties samen de noodopvang geregeld. Dit heeft geresulteerd in een verbeterde samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang, maar ook met het CJG, die een rol speelde bij het inschatten van kwetsbare thuissituaties van kinderen. De samenwerking heeft bijgedragen aan de noodopvang.
Vanuit de regio is er een pilot ontwikkeld op de Verschoorschool, een school voor speciaal onderwijs, in het kader van onderwijs-jeugdhulp arrangementen. Deze pilot gaat van start in het eerste kwartaal van 2021.
In het kader van toezicht op voldoende openbaar onderwijs, hebben er jaarlijks terugkerende gesprekken plaats gevonden met de Auroragroep (PROO). De gemeenteraad is hierover geïnformeerd. In Ermelo is dit op orde.
Meerinzicht heeft haar activiteiten met betrekking tot leerplichtzaken en het voorkomen van thuiszitters en voortijdig schoolverlaters naar behoren uitgevoerd. Door de sluiting van de scholen en het onderwijs op afstand, is er minder schoolverzuim gemeld. In Ermelo is sprake van 4 thuiszitters. Er is een drietal projecten rondom het voorkomen van voortijdig schoolverlaters.

Laaggeletterdheid
Voor laaggeletterdheid in de arbeidsmarktregio fungeert Apeldoorn als centrumgemeente. Met het in 2019 vastgestelde Regioplan laaggeletterdheid 2020-2024 wordt, door middel van een netwerksamenwerking met alle lokaal en regionaal betrokken partners, ingezet op het bestrijden van laaggeletterdheid en het voorkomen hiervan. In 2020 zijn formele trajecten laaggeletterdheid aangeboden via TopTaal. Een opdracht voor de non formele trajecten zijn via een subsidie door centrumgemeente Apeldoorn verstrekt aan de Taalhuizen. Voor de gemeente Ermelo is dit verstrekt aan het Taalhuis Noordwest Veluwe: Bibiliotheek Noord West Veluwe.
Voor 2020 heeft de gemeente Ermelo vanuit centrumgemeente Apeldoorn een klein decentralisatiebudget ontvangen. Gemeente Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Putten geven dit gezamenlijk uit aan meer bekendheid over laaggeletterdheid en inzet op NT1'ers (Nederlands als eerste taal). De uitvoering hiervan wordt gedaan door het Taalhuis (netwerksamenwerking van formele taalaanbieders, Welzijnsorganisaties Harderwijk, Ermelo, Putten en Nunspeet en de gemeenten Harderwijk, Ermelo, Putten en Nunspeet).
Vanwege corona hebben diverse activiteiten stilgelegen. Een aantal activiteiten konden digitaal doorgang vinden. Zodra de maatregelen het toelieten zijn een aantal activiteiten weer opgestart, met inachtneming van de geldende maatregelen.

Kunst en cultuur
In 2020 konden minder activiteiten doorgaan dan vooraf gepland. Door de beperkingen zijn er geen fysieke evenementen en activiteiten geweest. Activiteiten rondom 75 jaar bevrijding zijn veelal doorgeschoven naar 2021. Waar mogelijk hebben de culturele organisaties gezocht naar creatieve alternatieven.
De bibliotheek heeft haar meerjarenbeleidsplan vastgelegd. Er is gestart met de evaluatie van de cultuurnota, in samenwerking met het cultuurplatform.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Niet-sporters	%	2016	47,6	48,7	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2020	481,1	459,7	CBS - Participatiewet
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2020	325,7	202	CBS - Participatiewet
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2020	650	640	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO
Kinderen in uitkeringsgezin	%	2019	4	6	CBS Jeugd
Werkloze jongeren	%	2019	2	2	CBS Jeugd
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2019	2,1	2	DUO/Ingrado
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2017	0	1,8	DUO/Ingrado
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	21	26	DUO/Ingrado
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	12,2	12,3	CBS Jeugd
Jongeren met jeugdreclassering	%	2019	0,7	0,4	CBS Jeugd

Jongeren met jeugdbescherming	%	2019	2,2	1,2	CBS Jeugd

bron: waarstaatjegemeente.nl (9 februari 2021)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Leven in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:

- GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)
- Meerinzicht (MIZ)
- Interactie
- Inclusief Groep N.V.

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	40.183.000	12.526.994	52.709.994	45.748.886	6.961.108
	baten	-5.583.000	-9.500.994	-15.083.994	-10.417.173	-4.666.821
Saldo		34.600.000	3.026.000	37.626.000	35.331.713	2.294.287

Investeringen		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	21.540.000	-14.381.000	7.159.000	4.485.445	2.673.555
	baten	0	-468.000	-468.000	-193.052	-274.948
Saldo		21.540.000	-14.849.000	6.691.000	4.292.393	2.398.607

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:
Investeringsplan Programma Samen Leven in Ermelo

Programma Samen Wonen in Ermelo

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Duurzaamheid
Ermelo zet de energietransitie versneld door. Ermelo is in 2030 energieneutraal en in 2035 klimaatneutraal.
We weten nu al dat dit een ingrijpende opgave is met grote consequenties voor beleid en investeringen en ook enorm zal steunen op initiatieven uit de samenleving.
De gemeente zal er alles aan doen deze initiatieven te ondersteunen en de financierbaarheid mogelijk te maken. In deze bestuursperiode wordt daarvoor de eerste aanzet gegeven.
De doelen voor de periode 2018-2022 zijn gericht op:

- energiebesparing per huishouden en bij bedrijven, organisaties en instellingen;
- CO2 reductie;
- meer eigen energieopwekking ten behoeve van Ermelo in samenwerking met de regio;
- afbouw gasaansluitingen en 100% gasloos bij alle nieuwbouw;
- klimaatadaptief ontwerpen, bouwen en beheren.

Raadsperiode 2018-2022
We blijven werken aan de duurzaamheidsdoelstellingen om in 2030 een energieneutrale en in 2035 een klimaatneutrale gemeente te zijn. Op kortere termijn is de doelstelling 10% energie te besparen en 10% meer duurzame energie op te wekken in 2020. Hiervoor werken we binnen het programma duurzaamheid aan zeven speerpunten:

- inwonersparticipatie,
- bedrijven/maatschappelijke organisaties,
- de gemeente als voorbeeld,
- communicatie staat centraal,
- meten & monitoren,
- grootschalige duurzame opwek en
- duurzame mobiliteit.

Naar aanleiding van de tussenevaluatie die begin 2018 is afgerond, is meer focus aangebracht in het programma door vier topprioriteiten te benoemen: warmtetransitie, verduurzaming bedrijven, grootschalige opwek en communicatie.

Op deze vier fronten wordt de resterende periode van het huidige programma duurzaamheid (t/m 2020) extra ingezet om flinke stappen te zetten richting de energiedoelstelling.

Klimaatadaptatie
Met het tekenen van het regionaal manifest ruimtelijke adaptatie heeft de gemeente Ermelo zich

gecommitteerd om in 2020 'klimaatbewust te handelen' en in 2050 'klimaatrobuust te zijn'.

Wat gaan we daarvoor doen

Programma Duurzaamheid
Begin 2018 zijn de "topprioriteiten" binnen het programma Duurzaamheid benoemd, naar aanleiding van de tussenevaluatie:

1. Warmtetransitie (speerpunt inwonersparticipatie en bedrijven en MO).
2. Verduurzaming bedrijfsleven (speerpunt samenwerken maatschappelijke organisaties en bedrijven).
3. Grootschalige opwek duurzame energie.
4. Communicatie (voornamelijk ten dienste van bovenstaande drie prioriteiten).

Inspanningen binnen de vier belangrijkste speerpunten zijn onder andere:

- opstellen van de Transitievisie Warmte (besluitvorming Q1 2020);
- uitvoering geven aan de eerste Wijk van de Toekomst (gasloos) volgens plan van aanpak behorend bij subsidieaanvraag provincie Gelderland;
- opstarten proces naar gasloos in andere wijk(en) zoals aangegeven in de Transitievisie Warmte;
- aanjagen van verduurzaming bij de grootste energieverbruikers in Ermelo, verduurzaming bedrijventerreinen;
- sectorale aanpak voor detailhandel, horeca, zorg en vakantieparken;
- planologische medewerking aan initiatieven op het gebied van grootschalige wind, zon en biomassa, actieve stimulering en ophalen van initiatieven;
- met de regio Noord-Veluwe opstellen van een Regionale Energie Strategie (vaststelling concept RES 1.0 in Q2 2020);
- communicatiecampagnes ter ondersteuning van de topprioriteiten, algemene communicatie om bewustwording te vergroten en inwoners/bedrijven/organisaties te stimuleren een bijdrage te leveren aan de gemeentelijke doelen.

Waterbeleid
De rioolwaterbergingsopgave wordt nader uitgewerkt qua locatie en benodigde middelen. De verwachte kosten voor alternatieve locaties en borging van de in het BRP met de regio afgesproken hoeveelheid water zullen een extra investering van € 11,3 miljoen vragen.
Het onderzoeken van goede locaties voor de rioolwaterbergingsopgave was nodig omdat bij de beoogde locaties van De Driehoek en Kerkdennen sprake is van beperkingen met betrekking tot plaats (rijksarcheologisch monument (Kerkdennen), omvang (De Driehoek) en voorwaarden door derden (milieuvoorwaarden), kruispunt spoorbaan (De Driehoek en Kerkdennen) en gasleiding (De Driehoek)).
In 2019 wordt een nieuw ZAP opgesteld op basis van de evaluatie naar het BRP fase 1.

Klimaatadaptatie
Er wordt gewerkt aan een 'stresstest' om toekomstige knelpunten op het gebied van wateroverlast, waterveiligheid, hittestress en droogte in beeld te krijgen. Daarnaast wordt in beeld gebracht welke inspanningen binnen het bestaand beleid en projecten al bijdraagt aan een klimaatadaptieve gemeente. Deze verkenning leidt tot een voorstel om het thema klimaatadaptatie beter in te bedden in de organisatie en waar nodig aanvullende projecten en inspanningen te benoemen om toe te werken naar een klimaatadaptieve gemeente. Hiermee voldoen we tevens aan de afspraken binnen het Regionaal Manifest Ruimtelijke Adaptatie, dat is ondertekend door de gemeenten, provincies en waterschap binnen de regio van het waterschap Vallei en Veluwe.

Afvalbeleid

1. Nader onderzoek en eventueel vervolg op de succesvolle pilot om groente- en fruitafval (= keukenafval) apart in te zamelen en te verwerken om zo geld, grondstoffen en milieu te sparen.
2. In samenwerking met de vereniging Oud papier Aktie Ermelo een betere scheiding en meer oud papier uit het restafval te halen.
3. Een regionale afvalcampagne om het scheiden van afval te bevorderen.
4. Het project Schoon Belonen voortzetten.
5. Actie om afval van vuurwerk op te ruimen.

Het afvalbeleid maakt onderdeel uit van het programma Duurzaamheid 2016-2020, dat in juni 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Wat hebben we gedaan

Programma Duurzaamheid

Transitievisie warmte
In 2020 is de Transitie Visie Warmte is opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Inmiddels hebben we samen met duurzaamheidsloket Veluwe Duurzaam verschillende acties opgezet gericht op het isoleren van woningen.

Wijk van de Toekomst
Voor de Wijk van de Toekomst zijn we gestart met een projectgroep voor het wijkuitvoeringsplan. De projectgroep wordt gevormd door de gemeente, UWOON, Liander en bewoners van de bewonerswerkgroep. Samen met de projectgroep maken we de keuze welke alternatieve warmtevoorziening in de toekomst in de wijk wordt toegepast. De projectgroep betrekt alle

bewoners van de wijk bij het maken van het wijkuitvoeringsplan door regelmatig bewonersavonden te organiseren.
Verder is in 2020 een subsidieregeling vastgesteld waarmee bewoners isolatie- en installatiemaatregelen kunnen nemen. Voor het aanvragen van isolatiemaatregelen is het noodzakelijk om een energieadvies aan te leveren. Hiervoor zijn we een samenwerking aangegaan met duurzaamheidsloket Veluwe Duurzaam. Bewoners krijgen door middel van een energieadvies inzicht in de stappen die genomen moeten worden om hun woning voor te bereiden op wonen zonder aardgas. Inmiddels heeft ruim 15% van de particuliere eigenaren al een subsidieaanvraag gedaan. Met UWOON zijn afspraken gemaakt over het deel van de subsidie dat bestemd is voor het aardgasvrij maken van de huurwoningen in de wijk. UWOON is de voorloper in de wijk en deelt haar kennis en ervaringen met de gemeente en bewoners.

Evaluatie Programma Duurzaamheid
Eind 2020 is het Programma Duurzaamheid geëvalueerd door de KWINK-groep. In het rapport staan alle inspanningen die de afgelopen 4 jaar zijn gepleegd om toe te werken naar een energieneutrale en klimaatneutrale gemeente. Twee belangrijke constateringen zijn dat het geen eenvoudige opgave is om de doelen te bereiken en dat het bedrijfsleven de afgelopen jaren in plaats van minder juist meer energie is gaan gebruiken. Daar tegenover staan vele acties waarmee op een breed front is geacteerd om de doelstellingen te bereiken.

Grootschalige opwek/Regionale Energie Strategie (RES)
In het najaar van 2020 is het concept RES van de regio Noord-Veluwe vastgesteld door alle colleges en gemeenteraden van de regio. Onderdeel van deze concept RES is ook de Regionale Structuurvisie Warmte (RSW). Beide volgen uit het landelijk afgesloten Klimaatakkoord. 30 Energieregio's verkennen in deze RES en de RSW de mogelijkheden en alternatieven voor grootschalige opwek (wind en zon) respectievelijk warmtebronnen voor aardgas. Het concept RES vormt de opmaat naar een definitieve zogenaamde RES 1.0 waarin keuzes voor zoekgebieden worden voorbereidt.

Het concept RES geeft aan waar grootschalige opwek in de regio, en ook in Ermelo mogelijk wordt geacht. Vanuit het verleden zijn er al andere locaties in beeld. Zo is in 2020 is een start gemaakt met de realisatie van een zonneveld aan de Schaapsdijk, waarvoor een omgevingsvergunning is verstrekt. Daarnaast is onderzocht of er mogelijkheden waren om grootschalige opwek voor zonne-energie te realiseren op de waterberging Middelerf en aan de Flevoweg. De Flevoweg biedt vanwege daar geplande en te plannen natuurcompensatie geen mogelijkheden. Realisatie op de waterberging is afhankelijk van initiatieven uit de markt. Tevens hebben twee initiatiefnemers zich gemeld met een principeverzoek voor realisatie van een windpark in het buurtschap Horst en Telgt. In 2020 heeft een procesregisseur met de initiatiefnemers gesproken en onderzocht of hier 1 initiatief van te maken is. Dit proces zal in 2021 worden afgerond. Het windpark Horst en Telgt is een concrete invulling van een belangrijk zoekgebied uit het concept RES. De gemeente Ermelo werkt hierin samen met de gemeente Putten.

Afvalbeleid
1. De GF-pilot in Wijk West had als doel de gescheiden inzameling van groente- en fruitafval te verhogen, het groente- en fruitafval hoogwaardig te verwerken en zo grondstoffen, geld en milieu te besparen. Deze GF-pilot is geëvalueerd en was een succes. Nader onderzoek naar een eventueel vervolg op het pilot loopt. Echter dit wordt bemoeilijkt door regelgeving, strenge corona maatregelen, kosten en werkdruk.
2. In samenwerking met de Vereniging Oud Papier Aktie Ermelo wordt uitvoering gegeven aan afspraken om een betere scheiding te realiseren en meer oud papier uit het restafval te halen. Door strenge corona maatregelen hebben de vrijwilligers van Oud Papier Aktie Ermelo in het voorjaar 2020 geen oud papier ingezameld. Ook op 19 december 2020 is hierdoor op een route (P4) geen oud papier ingezameld. De verwachting is dan ook dat er in heel 2020 minder oud papier gescheiden wordt ingezameld. De hoeveelheid restafval is door corona toegenomen.
3. De afvalcampagne om het scheiden van afval te bevorderen is door onderbezetting van het taakveld communicatie door ziekte en door corona onder druk komen te staan zodat deze campagne slechts deels is uitgevoerd.
4. Het project Schoon Belonen verloopt succesvol. Maatschappelijke organisaties hebben tienduizenden kleine PET-flesjes en blikjes tegen een financiële vergoeding verzamelen en ingeleverd. Van de ingeleverde kleine PET-flesjes worden weer nieuwe PET-flesjes gemaakt. 100% recycling! Ook de ingeleverde blikjes worden gerecycled.
5. Op 2 januari 2020 is een actie om afval van vuurwerk op te ruimen gehouden. Door inwoners is veel afval van vuurwerk tegen een kleine vergoeding bij de gemeente ingeleverd. Uiteindelijk zijn er door de gemeente zo'n 4 vrachtwagens vol vuurwerkresten afgevoerd. Begin 2021 is deze actie door corona niet doorgegaan.

Waterbeleid
Ten behoeve van de recentelijk uitgevoerde stresstest waarbij één van de thema is "wateroverlast" was het noodzakelijk om het bestaande "Model riolering Ermelo" te actualiseren. De reden ervan is dat in de loop der jaren er meerdere maatregelen zijn getroffen (aanleg waterbergingen, afkoppelen verhard oppervlakte etc.) waardoor het oorspronkelijke "model riolering Ermelo" niet meer actueel was. Uit de actualisatie is naar voren gekomen dat er voor de bekende overlast locaties (o.a. Veldzicht en Kerkdennen) mogelijk alternatieve oplossingen/maatregelen zijn voor de uit het BRP (2012) beoogde waterbergingen. Dit met als resultaat, minder investeringen met een zelfde resultaat van minder wateroverlast en minder situaties van "water op straat". Inmiddels is een diepgaand onderzoek gestart naar de mogelijke alternatieve maatregelen. In de raad van december 2020 is een "Verlengingsnotitie Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP) vastgesteld.

Klimaatadaptatie
Op 12 november 2020 is de Visie Klimaatadaptatie (2020-2025) door de gemeenteraad vastgesteld. De visie is een uitwerking van de landelijke doelstellingen om in 2020 klimaatbewust te handelen en om in 2050 klimaatrobuust te willen zijn. De bij de (voorbereidingen) van de raadsbehandeling opgehaalde informatie is, en zal verder worden betrokken, bij het het in 2021 op te stellen Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie.

Daarnaast zijn eind 2020 de resultaten van de verdiepende stresstest Klimaatadaptatie beschikbaar gekomen. Hiermee is op detailniveau inzichtelijk te maken waar zich problemen voordoen in de openbare ruimte bij extreme weersituaties. Dat heeft betrekking op wateroverlast, droogte en hittestress.
De verzamelde informatie zal in 2021 digitaal worden ontsloten en worden betrokken bij de prioritering van reguliere projecten in de openbare ruimte.
Daar waar mogelijk zal worden toegewerkt naar een synergie met andere beleidsvelden en thema's zoals Groen, het vergroten van de biodiversiteit, parkeren, duurzaam bouwen etc zodat je uiteindelijk kunt spreken van win-win situaties.

Omgevingswet

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
De Omgevingswet willen we ontwikkelen als een sturingsinstrument dat de Ermelose samenleving uitnodigt tot het (mee)maken en mee bepalen van plannen. Een 'ja, mits' in plaats van 'nee, tenzij' houding past daar goed in. We willen uitnodigend en open in gesprek gaan met inwoners, ondernemers en organisaties.

Raadsperiode 2018-2022
In 2019 en 2020 gaan we ons voorbereiden op de inwerking treding van de Omgevingswet op 1 januari 2021. In 2021 en 2022 geven we uitvoering aan de implementatie van de wet.

Wat gaan we daarvoor doen

Omgevingswet
Op 1 januari 2021 zal de Omgevingswet in werking treden. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving vereenvoudigen en samenvoegen. De Omgevingswet betekent een flinke verandering, zowel voor onze inwoners, de ambtelijke organisatie, maar ook voor college en raad. De Omgevingswet kent drie grote thema's waar de veranderingen gaan plaatsvinden: 1) het digitaal stelsel omgevingswet (DSO), 2) wet (beleid en instrumenten: omgevingsvisie, omgevingsplan en omgevingsvergunningen) en 3) anders werken (cultuur/gedrag en processen).

In 2020 gaan wij verder met het uitvoeren van alle deelprojecten die horen bij de Omgevingswet:
1. Digitaal stelsel: samen met Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht maken we de digitale systemen voor iedereen klaar voor het werken met de Omgevingswet.
2. Wet: we stellen een Omgevingsvisie op en vast waarbij de maatschappij participeert, we brengen in beeld welke bestemmingsplannen straks in het omgevingsplan komen, we voeren pilots uit om te oefenen met de inhoud van het omgevingsplan.
3. Anders werken: we richten de werkprocessen in volgens de Omgevingswet en leiden de mensen op, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden hebben om op een andere manier te werken.

Met de komst van de Omgevingswet zal het proces van vergunningverlening ook veranderen. De WABO wordt opgenomen in de Omgevingswet waarmee er een nieuw toetsingskader komt voor de huidige vergunningverlening. Dit element nemen we mee bij het inrichten van de nieuwe werkprocessen.

Wat hebben we gedaan

Het programma Omgevingswet in Ermelo is een meerjarig programma. Het implementatieplan voor dit programma is gereed en vastgesteld eind 2019 en de programmaorganisatie is ingericht. Ook is er vanuit de raad een focusgroep gevormd, zodat raad, college en ambtelijke organisatie nauw samenwerken.

We zijn volop bezig met de uitvoering van alle verschillende deelprojecten uit het implementatieplan, zodat we alle minimale eisen klaar hebben als de wet in werking treedt op 1 juli 2022. Zo is er een visie op participatie voor de Omgevingswet ontwikkeld en worden de digitale systemen klaar gemaakt en werkprocessen veranderd als dit nodig is. Voor projecten zoals het ontwikkelen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan hebben we langer de tijd, maar daar zijn we al wel samen met alle stakeholders in volle vaart mee bezig.

Wonen

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Wonen

Ermelo verhoogt de omvang en bouwtempo voor woningen. Variatie in vorm, prijs en het bedienen van verschillende groepen inwoners is daarbij belangrijker dan een hoge bouwproductie voor gemiddelde kopers/huurders. Wij kiezen voor het "ongemiddelde" en hebben als doel om vooral jongeren aan Ermelo te binden: voor starters en jongeren willen we minimaal 240 woningen realiseren die financieel passend zijn. Ook seniorenappartementen en woonvoorzieningen voor inwoners met een zorgvraag, mensen met een urgentie en tijdelijke woningzoekenden. Dit "maatwerkwonen" wordt ondersteund met een starterslening en blijverslening.
We kiezen voor een aanpak gericht op doorstroming van de vastzittende c.q. "scheefwonende" Ermelose woonmarkt, door voor potentiële doorstromers meer uitnodigend en passend te bouwen. We gaan voor ongewone oplossingen. Zoals herbestemmen van bedrijfspanden, winkelpanden of recreatiewoningen, opsplitsen van woningen of bouwen van tiny houses. Met woningcorporaties maken we termijngebonden prestatieafspraken voor jongerenhuisvesting. De woonontwikkelingen op de recreatieterreinen voegen wij in als onderdeel van ons woonbeleid. Wij zien vastgoed in gemeentehanden als publiek goed. Daarbij willen we de regie van woningbouwontwikkelingen in handen van de gemeente, kiezen we voor actieve grondaankoop voor woningbouw en stimuleren wij maatschappelijke initiatieven (bijvoorbeeld CPO, zelfbouwprojecten, woonwerkzorginitiatieven, meergeneratiewoningen) om zelf woningen te (ver)bouwen en te beheren.

Raadsperiode 2018-2022
Met ons woonbeleid willen we bereiken dat er voor alle groepen bewoners een passend woonaanbod is in de gemeente Ermelo. Dit betekent dat de woningvoorraad de komende jaren moet worden uitgebreid of dat bestaand vastgoed moet worden aangepast. Wij richten ons daarbij specifiek op woonproducten waarin op dit moment geen of te weinig aanbod is. Daarbij kijken we naar permanente, maar ook naar tijdelijke oplossingen.

Wat gaan we daarvoor doen

Woonbeleid
Om houvast te hebben bij het maken van toekomstbestendige keuzes, heeft de gemeente Ermelo behoefte aan een samenhangend, integraal, gedragen, maar ook een flexibel woonbeleid. De huidige woonvisie van de gemeente Ermelo stamt uit 2014 en is op verschillende punten verouderd.

In 2019 zijn flinke stappen gezet in het actualiseren van het woonbeleid. Zo is de verordening sociale woningbouw van kracht geworden en is de beleidsnotitie afweging woningbouwplannen voorbereid. Het komen tot een up to date woonbeleid heeft ook de komende jaren prioriteit. Daarvoor worden o.a. de acties in gang gezet:

- Het opstellen van een nieuwe woonvisie (start eind 2019). Hiervoor wordt o.a. gebruik gemaakt van het regionale woningmarktonderzoek dat in 2019 is opgesteld. De visie staat niet op zichzelf, maar zoekt verbinding met beleidsterreinen die een link hebben met het thema wonen. In de visievorming wordt in ieder geval aandacht besteed aan de interactie met de volgende beleidsonderwerpen en -documenten:
  - Structuurvisie Ermelo 2025;
  - Diverse gebiedsvisies;
  - Toekomstvisie op verblijfsrecreatie (onderdeel van project Vitale vakantieparken);
  - Structuurvisie functieverandering;
  - Programma Duurzaamheid 2016-2020;
  - Beleidsvisie wonen met zorg & aandacht;
  - Uitvoeringsagenda inclusieve samenleving (nog op te stellen);
  - Omgevingsvisie Ermelo (nog op te stellen).
- In het najaar 2019 wordt de beleidsnotitie afweging woningbouwplannen voorgelegd aan de gemeenteraad. Indien de raad hiermee instemt volgt de implementatie in 2020.
- Het vaststellen van de huisvestingsverordening in 2020. Op de Noord-Veluwe heeft elke gemeente zijn eigen Huisvestingsverordening (een wettelijke plicht), maar de tekst hiervan is nagenoeg hetzelfde. De huisvestingsverordeningen lopen op 1 maart 2020 af. In 2019 is de actualisatie hiervan voorbereid en regionaal afgestemd.
- Het opstellen van een uitvoeringsprogramma voor de beleidsvisie wonen met zorg & aandacht. In het voorjaar van 2019 is de beleidsvisie vastgesteld. De visie richt zich vooral op de ruimtelijke, fysieke beschikbaarheid van geschikte woningen/woonvormen, aanpassingen in woningen en de woonomgeving en op initiatieven specifiek op het gebied van wonen met zorg. Vanaf het najaar van 2019 wordt samen met relevante partijen stapsgewijs concrete acties benoemd, die worden gebundeld in een uitvoeringsprogramma.

Monitoring
Een belangrijk middel bij het monitoren van ons woonbeleid is de Planmonitor Wonen. Via dit (provinciale) instrument wordt één à twee maal per jaar in kaart gebracht hoe de gemeente er voor staat wat betreft nieuwbouwinitiatieven. Zijn er voldoende nieuwbouwplannen voor woningen? En richten deze plannen zich op de juiste woonsegmenten? In de rapportage over de analyse van het Ermelose woningbouwprogramma wordt dit inzichtelijk gemaakt. Ook wordt gemonitord wat de effecten zijn van de invoering van de verordening sociale woningbouw.

Woningcorporaties
Om onze ambities voor de sociale huursector waar te kunnen maken zijn wij veelvuldig in gesprek met woningcorporatie UWOON. Eind 2016 is een raamovereenkomst Prestatieafspraken 2017-2021 opgesteld. Op basis hiervan worden jaarlijks nieuwe jaarafspraken gemaakt met UWOON en huurdersorganisatie De Groene Draad. Ook in 2020 zal dit het geval zijn (voor 2021). De uitvoering van de jaarafspraken wordt tussentijds gemonitord. Bovendien wordt in 2020 in

aansluiting op de nieuwe woonvisie gestart met het opstellen van een nieuwe raamovereenkomst. Ook zal het gesprek met Omnia Wonen worden gestart over hun mogelijke bijdrage aan de woonvisie.

Tijdelijke huisvesting jongeren
Op 4 april 2019 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarbij het college wordt opgedragen om zo spoedig mogelijk te komen met voorstellen voor het op korte termijn realiseren van tijdelijke huisvesting specifiek gericht op jongeren, met een huurprijs tot de maximale grens voor huurtoeslag voor jongeren tot 23 jaar (2019: €424,44). Sindsdien zijn er verschillende initiatieven ontplooit die in 2020 een vervolg krijgen. Het gaat o.a. om:

- Verkennen van de mogelijkheden voor het plaatsen van tijdelijke wooneenheden op enkele specifieke locaties, waar nodig vooraf gegaan door de aankoop van grond. Met woningcorporatie UWOON worden gesprekken gevoerd over de exploitatie en het beheer van deze tijdelijke wooneenheden.
- Ondersteunen van initiatieven van derden voor het realiseren van tijdelijke huisvesting in bestaand vastgoed of het plaatsen van tijdelijke wooneenheden.
- Het onderzoeken van de mogelijkheden om het reguliere aanbod aan sociale huurwoningen te vergroten en zo de slaagkans voor alle woningzoekenden, waaronder jongeren/starters, te verhogen.

Leningen
De energietransitie in gebouwde omgeving levert een substantiële bijdrage aan de klimaatdoelen van gemeente Ermelo. Een belangrijke voorwaarde voor maatschappelijk draagvlak is betaalbaarheid. Wij willen een aantrekkelijke lening aanbieden aan particuliere woningeigenaren die hun woning willen verduurzamen en toekomstbestendig maken. Het gaat om een integrale regeling gericht op het verduurzamen en toekomstbestendig maken van woningen vanuit de provincie Gelderland. Daarnaast wordt ook gekeken naar de bestaande leningen van gemeente Ermelo zoals de Starterslening en de behoefte aan een Blijverslening. Hierbij is het de vraag of er overlappingen zijn met de nieuwe leningen en of het wenselijk is om de leningen separaat te voort te zetten. Een integraal voorstel wordt eind 2019 aan de gemeenteraad voorgelegd. In 2020 zal hier bij een positief besluit uitvoering aan worden gegeven.

CPO in Vogelvlucht /Haspel 123a
In 2018 heeft zich CPO in vogelvlucht gemeld bij de Commissie Ruimte met een initiatief voor woningbouw aan het Rodeschuurderwegje (locatie Wagtendonk). Uw raad heeft bij motie het college opgedragen "aan te vangen met de procedures die leiden tot een spoedige realisatie van dit project, zonder andere bouwplannen geweld aan te doen" en "eventuele procedurele hindernissen en beperkingen van reikwijdte van beleidskaders, waardoor tijdens de realisatie van dit project strijdigheid optreedt met staand beleid, zo spoedig mogelijk op te lossen en voor te leggen aan de raad, waardoor deze kan komen tot kaderstelling inzake CPO in Vogelvlucht in het bijzonder en (inductief) voor CPO-projecten in het algemeen".
Het college heeft per raadsbrief (e190008917) laten weten het project CPO in Vogelvlucht in samenhang met het project Haspel 123a (zorginitiatief op een voormalig agrarisch) op te willen pakken. Waarbij de locatie Haspel 123a in lijn (niet passend) met het functieveranderingsbeleid sloopmeters levert voor de locatie Rodeschuurderwegje.
De verwachting is dat in het najaar van 2019 gestart kan worden met de bestemmingsplanprocedure voor dit project.

Wat hebben we gedaan

Woonbeleid
In 2020 is het woonbeleid geactualiseerd. Er is een woonvisie opgesteld die een doorkijk geeft tot 2030 met als titel Exclusief wonen voor iedereen. In de woonvisie zijn drie strategische woonopgaven verwoord:
Samen investeren in toekomstbestendige buurt(schapp)en;
B. Woningbouwprogramma in balans;
C. Passend en betaalbaar wonen voor iedereen.
De drie woonopgaven zijn doorvertaald in een uitvoeringsprogramma voor de periode 2021 en 2024 en vervolgens in werkafspraken voor 2021.
De woonvisie geeft een integrale beschrijving van het woonbeleid voor de komende jaren. Daarom zijn eerdere beleidsstukken, zoals het beleid afweging woningbouw en de verordening sociale woningbouw in de woonvisie geïntegreerd.

In 2020 is het beleid afweging woningbouwplannen in werking getreden. Voor de ronde 2020 (start 1 maart 2020) zijn 17 woningbouwplannen ingediend. 12 plannen gaan door waarbij 6 plannen een prioritaire status hebben gekregen en waarbij gestart is met een anterieure overeenkomst en het ruimtelijk plan. In totaal gaat het om de bouw van 132 woningen, waarbij sprake is van 67% sociale woningbouw (goedkope koop, sociale huur). In het najaar van 2020 is een evaluatie van het beleid uitgevoerd. Deze is in januari 2021 aan de raad aangeboden. In december 2020 heeft een marktconsultatie plaatsgevonden met betrekking tot het afwegingskader. Deze krijgt na de afweging 2021 een vervolg.

Monitoring
In het voorjaar en het najaar is een notitie Analyse woningbouwplannen (op basis van de Planmonitor Wonen) opgesteld en naar de raad gestuurd.

Woningcorporaties
In 2020 is uitvoering gegeven aan de jaarafspraken die in 2019 door de gemeente, UWOON en huurdersorganisatie de Groene Draad zijn ondertekend. Na de zomer zijn de betrokken partijen

gestart met het maken van de jaarafspraken voor 2021. De raamovereenkomst uit 2016 vormde daarvoor input, evenals de ervaringen met de jaarafspraken van voorgaande jaren. Nadat de partijen het eens waren over de conceptafspraken, zijn deze ter bespreking aan de raad voorgelegd. Met de uitkomst van deze bespreking hebben de gemeente, UWOON en de Groene Draad vervolgoverleg gevoerd, waarna de afspraken definitief zijn vastgesteld.

Tijdelijke huisvesting jongeren
Vanaf september 2019 wordt er vanuit de gemeente gewerkt aan een project tijdelijke huisvesting voor met name jongeren. Het perceel Beemdweg 17 is hiervoor aangekocht. In 2020 zijn de plannen samen met woningcorporatie UWOON en omwonenden (huurders, kopers en de Beatrixschool) uitgewerkt. Hiervoor is gewerkt met een klankbordgroep en verschillende werkgroepen. Het resultaat is een door de buurt gedragen plan wat begin 2021 ter inzage wordt gelegd. Het plan beslaat in totaal 20 tijdelijke woningen en 3 kamers in de oude boerderij. Niet alleen het ontwerp van het plan (aantal en uitstraling woningen, bestrating, afscheiding en groen) is met de bewoners besproken maar ook de manier waarop de verhuur en het (sociaal) beheer gaan plaatsvinden.

Naast het plan dat door de gemeente zelf wordt gerealiseerd is er vanuit de gemeente meegedacht over initiatieven van derden voor de exploitatie van tijdelijke woningen.

Leningen
Starterslening
Elke 3 jaar wordt er een evaluatie gedaan naar de starterslening in de gemeente Ermelo. In de evaluatie wordt gekeken naar het gebruik, het effect en de financiële middelen van de Starterslening. In 2020 is de evaluatie starterslening 2019 ter kennisgeving aangeboden aan de raad. De evaluatie had een aantal opvallende conclusies. Zo wordt er beperkt gebruik gemaakt van de starterslening. Er is toegezegd dat het instrument starterslening wordt meegenomen in de Woonvisie 2030. In de werkafspraken 2021 van de Woonvisie is opgenomen dat er een onderzoek wordt gestart naar ondersteunende maatregelen om starters en jonge huishoudens aan een woning te helpen.

Toekomstbestendig Wonen lening
Eind 2020 is het voorstel naar de raad gestuurd om de Toekomstbestendig Wonen Lening in te zetten voor gemeente Ermelo. Met de ‘Toekomstbestendig Wonen Lening’ kunnen woningeigenaren tegen een aantrekkelijke voorwaarden geld lenen
om hun woning te verbeteren. Bijvoorbeeld voor isoleren, zonnepanelen aanbrengen, de badkamer op de begane grond plaatsen of asbest verwijderen. Met deze lening wordt een bijdrage geleverd aan de ambities voor een blijverslening en de duurzaamheidslening. Begin 2021 wordt dit voorstel door de gemeenteraad behandeld.

CPO in Vogelvlucht /Haspel 123a
In december 2020 is het bestemmingsplan Rodeschuurderwegje ong. Horst voor 34 woningen in procedure gebracht en vastgesteld door de gemeenteraad. Zodra dit plan onherroepelijk is kunnen deze woningen worden gebouwd. Het grootste deel van deze woningen vallen in het segment goedkoop en middelduur.
Voor Haspel 123a is in 2020 een uitgebreide omgevingsvergunning afgegeven voor 6 tijdelijke woon/zorg-units. In deze vergunning zijn tevens voorwaarden gesteld aan sloop van de agrarische bebouwing op dit perceel. Dit ten behoeve van de sloopmeters die nodig zijn voor de woningen van het CPO in Vogelvlucht.
Na afronding van het verplaatsingsonderzoek in de Haspel wordt bekeken of deze woon/zorg-functie op termijn definitief gevestigd kan worden op dit perceel.

Ruimtelijke Ordening

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
N.v.t.

Raadsperiode 2018-2022
Bij de diverse projecten (Nieuwe sportcentrum, Strand Horst, Veldwijk, Haspel etc.) moet er een planologische wijziging plaatsvinden om het project te kunnen realiseren. Vanuit ruimtelijke ordening wordt hier uitvoering aan gegeven, inclusief eventuele beroepsprocedures.

Wat gaan we daarvoor doen

Wet ruimtelijke ordening
Sinds de inwerkingtreding van de Wet ruimtelijke ordening op 1 juli 2008 zijn gemeenten verplicht om bestemmingsplannen en beheersverordeningen binnen een periode van tien jaar na vaststelling opnieuw vast te stellen. Inmiddels is de wet Afschaffing actualiseringsplicht bestemmingsplannen en beheersverordeningen in werking getreden. Met deze wet is - vooruitlopend op de Omgevingswet - de actualiseringsplicht uit de Wro voor bestemmingsplannen en beheersverordeningen, die elektronisch raadpleegbaar zijn, afgeschaft.
Dit vanuit de gedachte dat gemeenten in aanloop naar de Omgevingswet hun energie en capaciteit kunnen inzetten op de voorbereiding van de Omgevingswet c.q. omgevingsplan, en hiermee de eerste ervaringen opdoen.

Dit kan bijvoorbeeld met het opstellen van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte/pilot-omgevingsplan. Deze mogelijkheid is met de in juni 2019 in werking getreden Transitiewet

(actualisering Crisis- en herstelwet) versoepeld. Nu kan bij ministeriële regeling het grondgebied van een gemeente worden aangemerkt voor de toepassing van het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. De gemeente Ermelo heeft een dergelijk verzoek bij het ministerie ingediend. Eenzelfde versoepeling is er ook voor zogenaamde experimenten op grond van de Crisis- en herstelwet. Zo bestaat het voornemen om deze mogelijkheid in te zetten om tijdelijke huisvesting voor een periode van maximaal 15 jaar op locaties in Ermelo mogelijk te maken.

De hiervoor genoemde wijziging van de Wet ruimtelijke ordening heeft alleen betrekking op de ambtshalve actualisering van bestemmingsplannen. Het brengt geen verandering in de mogelijkheid voor belanghebbenden die wijziging van een (deel van) een bestemmingsplan wensen om daartoe een aanvraag in te dienen.

Gebiedsuitwerking Horst en Telgt
Begin 2019 is aangevangen met de evaluatie van het Buurtplan Horst en Telgt en met een herijking van het uitvoeringsprogramma. Samen met de buurtvereniging zijn we in gesprek in welke vorm de komende jaren uitwerking gegeven wordt aan de structuurvisie Buurtplan Horst en Telgt en welke onderdelen van het herijkte uitvoeringsprogramma in welke volgorde worden opgepakt. Eind 2019 wordt de raad geïnformeerd over het herijkte uitvoeringsprogramma en de verdeling van het geoormerkte budget.

Afronden actualisatie de Driehoek
In het voorjaar van 2018 is het bestemmingsplan de Driehoek vastgesteld. Tegen het plan is beroep aangetekend. In 2019 vindt behandeling van het beroep plaats bij de Raad van State.

Herijking Functieveranderingsbeleid
Het huidige functieveranderingsbeleid is geëvalueerd in samenwerking met partners vanuit het gebied. In 2019 wordt de herijking van het functieveranderingsbeleid aan de raad aangeboden. Voordat dit gebeurt wordt de concept beleidbijstelling nog informeel voorgelegd aan partijen die eerder in het herijkingsproces zijn betrokken.

Erfgoed
Eind 2018 is de erfgoedverordening door de raad vastgesteld. Daarbij is ook een online erfgoedregister gepubliceerd met informatie over alle gemeentelijke monumenten. In 2019 zal dit erfgoedregister verder uitgebouwd tot uitgebreide database waaraan ook andere partijen bijdragen kunnen leveren over de monumentale panden, landschappen, archeologische vindplaatsen en grafheuvels. Het betreft de digitale ontsluiting van de rijksmonumenten en de aangewezen beschermde landschappen en dorpsgezichten.

Grondzaken
De nota grondbeleid wordt herzien na invoering van de omgevingswet op 1 januari 2021. Zowel de vastgoedportefeuille als de vastgoedadministratie worden op orde gebracht.

Gemeentelijke vastgoedportefeuille
In de gemeentelijke vastgoedportefeuille is het vastgoed aanwezig voor
1. het ondersteunen en faciliteren van huisvesting voor haar medewerkers en de werkprocessen van de gemeentelijke organisatie.
2. het waar nodig ondersteunen en faciliteren van het maatschappelijk, ruimtelijk en sociaal beleid van de gemeente.

In 2012 heeft de raad van gemeente Ermelo de rapportage Accommodatiebeleid Ermelo, Synergie in vastgoed! vastgesteld voor het verder professionaliseren van de vastgoedorganisatie. Als gevolg van onder meer onderbezetting van de afdeling Vastgoed en Grondzaken zijn de gestelde doelen niet gehaald. Dit leidt tot (financiële) risico’s en bedreigingen voor de gemeente in het beheer en de exploitatie van het vastgoed. Gemeente Ermelo vindt dit een ongewenste ontwikkeling en heeft in 2019
- het document uit 2012 te actualiseren en verder uit te werken ("Strategisch beleidskader gemeentelijke vastgoedportefeuille").
- actief personeel geworven en aangenomen zodat voldoende capaciteit aanwezig is om waar nodig met externe ondersteuning het beleidskader structureel in de organisatie te kunnen implementeren.

De ambitie en doelstelling voor 2020 is een inhaalslag te maken in het professionaliseren van de vastgoedorganisatie. Concreet zijn de volgende projecten benoemd:
- het vastgoed op orde en geborgd in een vastgoedinformatiesysteem voor vastgoedbeheer – exploitatie en voor vastgoedcontracten;
- de vastgoedadministratie op orde zodat bij maatschappelijke verhuur wordt voldaan aan de wet Markt en Overheid;
- standaardisatie en actualisatie contractdocumenten voor verkoop, huur, pacht en gebruiksovereenkomsten;
- verder ontwikkelen van een beleid en programma voor het verduurzamen van de vastgoedportefeuille.

Wat hebben we gedaan

Wet ruimtelijke ordening
In 2020 zijn diverse kleinere bestemmingsplan herzieningen gedaan voor zowel ontwikkelingen in het landelijk gebied als de bebouwde kom.
Daarnaast zijn de mogelijkheden voor bestemmingsplan met verbrede reikwijdte verder onderzocht.In 2021 zal dit een vervolg krijgen.

Gebiedsuitwerking Horst & Telgt
In gezamenlijk opdrachtgeversschap met de buurtvereniging Horst & Telgt heeft Rho Adviseurs een verdiepingsslag van het buurtplan opgesteld. Dit zogenaamde Ontwikkelingsperspectief Horst & Telgt geeft richting aan bouwinitiatieven binnen het kampenlandschap en de impuls voor het landschap om de beleving van het landschap te versterken. Het college heeft in december 2020 het ontwikkelingsperspectief vastgesteld en ter behandeling aan de gemeenteraad aangeboden. Deze behandeling is in januari 2021. In het ontwikkelingsperspectief is een figuratie op de visiekaart voor het "Hart van Horst" rond het buurthuis Ons Huis opgenomen. Het doel voor het "Hart van Horst" is te zorgen voor een ruimtelijke en landschappelijke meerwaarde door een koppeling van bestaande en nieuwe initiatieven. De planvorming vindt plaats in de eerste 2 kwartalen van 2021.

Driehoek
De Boskamer is destijds uit het bestemmingsplan de Driehoek gehaald. Er is een proces opgestart om in samenwerking met de grondeigenaren de Boskamer op asbest te onderzoeken met als doel de gehele locatie te saneren.

Herijking functieverandering
De herijking heeft stilgelegen vanwege Corona, capaciteitsgebrek en andere prioriteiten, zoals strand Horst. Na de zomer 2020 is het capaciteitsgebrek opgelost en is de herijking opnieuw opgestart. Hierbij is opnieuw contact gezocht met partijen die eerder betrokken zijn geweest. Begin 2021 worden de beleidswijzigingen informeel aan hen voorgelegd. De planning is de herijking voor de zomer 2021 in de raad te behandelen.

Erfgoed
Door gebrek aan tijd en andere prioriteiten als de invoering van de omgevingswet heeft de verder uitbouw van het erfgoedregister nagenoeg stilgelegen. Omdat via de bruidsschat van de Omgevingswet de commissie Omgevingskwaliteit ook de verantwoording krijgt over de besluitvorming over monumenten, met uitzondering van de door het Rijk beschermde monumenten is gewerkt aan de juiste werkwijzen en juridische verankering van deze gedelegeerde verantwoording. In 2021 krijgt dit zijn beslag en de benoeming van functionarissen voor de commissie Omgevingskwaliteit.

Grondzaken
Het Strategisch beleidskader gemeentelijk vastgoed is eind 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. Gedurende 2020 is in vervolg daarop de gemeentelijke vastgoedportefeuille geheel in kaart gebracht en zijn de belangrijkste contracten geactualiseerd. Er is een model ontwikkeld om de kostprijsdekkende huur te berekenen en er zijn modelcontracten voor de meest voorkomende situaties. Tevens is het softwareprogramma CBM medio 2020 aangeschaft en dat is eind 2020 grotendeels gevuld en operationeel. Als laatste is er uitwerking gegeven aan de motie groenbeleid en is er daarmee een duidelijk kader voor gebruik door derden van gemeentelijk groen. Vanwege ziekte en personeelswisselingen is het gebruik van gemeentelijk groen langer blijven liggen dan gepland maar eind 2020 is ook daar een begin mee gemaakt om dat onderdeel van de gemeentelijke portefeuille op orde te krijgen.

Ontwikkeling grote zorgterreinen

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Veldwijk
We zien de herontwikkeling als beloftevol en tegelijkertijd ingrijpend door de verschuiving van zorg naar wonen en bedrijvigheid. We willen ruimte geven voor initiatieven op het gebied van wonen, leren en werken en vooral voor de ontwikkeling van een kennis- en innovatiecentrum voor zorg. De landschappelijke waarde van de omgeving moet behouden blijven en geïntegreerd worden in de plannen.
De Woonvisie Ermelo en de bijbehorende uitkomsten van de evaluatie gelden ook voor Veldwijk.

Raadsperiode 2018-2022
Herontwikkeling Veldwijk
Begin 2018 is de structuurvisie Landgoed Veldwijk en de Hooge Riet vastgesteld door de raad. Binnen de kaders van deze structuurvisie wordt de komende jaren het plangebied gefaseerd uitgewerkt in bestemmingsplannen.

Herontwikkeling Oranjepark
December 2017 heeft de gemeenteraad het Masterplan Oranjepark vastgesteld als basis voor de herontwikkeling van het (voormalige) Rehoboth/Dillenburgterrein. Het Masterplan wordt in 2018 uitgewerkt tot een bestemmingsplan dat de basis biedt voor de bouw van 95 woningen op het terrein.

Wat gaan we daarvoor doen

Herontwikkeling Veldwijk
Het eerste deelgebied "De Hooge Riet" is door de VOF Heijmans/Meyerbergman in ontwikkeling genomen. De verwachting is dat vanaf 2021 hier woningen kunnen worden gebouwd. Onderdeel van dit plan is de restauratie van de daar aanwezige rijksmonumenten.
Op basis van het in het najaar van 2019 vast te stellen Masterplan Veldwijk zal GGZ de gronden en gebouwen in 4 gebieden in ontwikkeling nemen: 3 ontwikkelingsgebieden en 1 zorgcluster. De

3 ontwikkelingsgebieden worden gefaseerd afgestoten. De ontwikkelende partijen kunnen daarna plannen indienen. Op basis hiervan kan de planologisch-juridische verankering in bestemmingsplannen plaatsvinden.

Herontwikkeling Oranjepark
In 2020 zal gestart worden met de bouw van de eerste van de in totaal 95 woningen op het Oranjepark conform het in 2019 vast te stellen bestemmingsplan. Het zorggebouw "Kroondomein" met de buurkamer wordt begin 2020 in gebruik genomen.

Wat hebben we gedaan

Herontwikkeling Veldwijk

De Hooge Riet
De coördinatieprocedure is in 2020 gestart door de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan en de daarbij horende omgevingsvergunningen voor alle woningen. Hiervoor is tevens in 2020 een anterieure overeenkomst gesloten met Heijmans en Ggz-Centraal waarin afspraken gemaakt zijn over kosten en inrichting en beheer van het terrein. De verkoop van de nieuwbouwwoningen (terraswoningen en twee-onder-één-kappers is in september 2020 gestart en van de appartementen in de Hooge Riet is in december 2020 gestart. Er blijkt veel animo voor deze woningen. De terraswoningen zijn reeds allemaal verkocht ook het grootste deel van de twee-onder-één-kappers. Tevens heeft de gemeente Vila Boshoek (Stationsstraat 120) en een groen perceel aan de Chevallierlaan naast het gemeentehuis gekocht van Heijmans als strategisch grondbezit.

Veldwijk
Door vaststelling van het Masterplan Veldwijk in 2019 zijn er 4 deelgebieden ontstaan op Veldwijk.

In 2020 is door Ggz de voorbereiding gestart voor het in verkoop brengen van deelgebied A (hoek Horsterweg/Oude Nijkerkerweg) en zijn voorbereidingen gestart voor een stedenbouwkundig plan en bestemmingsplan voor het Zorgcluster (deelgebied B).
Tevens is gewerkt aan een anterieure overeenkomst voor geheel Veldwijk (deelgebied A, B, C, D) dat in Q1 2021 wordt afgerond.
In deze anterieure overeenkomst worden afspraken gemaakt tussen Ggz-Centraal en de gemeente die straks voorgelegd worden aan de ontwikkelende partijen van deelgebied A, C en D. Het zorgcluster (B) wordt door Ggz-Centraal zelf ontwikkeld.

Herontwikkeling Oranjepark
Het Kroondomein en de Buurtkamer zijn begin 2020 gereed gekomen. Door "Corona"-perikelen is de buurtkamer echter nog niet als zodanig in gebruik genomen. Ook de bouw van de eerste appartementen van Uwoon is hierdoor vertraagd. Wél zijn de eerste ontwerpen voor dit gebouw aan de buurt gepresenteerd en met de commissie ruimtelijke kwaliteit besproken. De verwachting is dat in 2021 gestart gaat worden met bouw van deze appartementen, waarna de middeldure appartementen zullen volgen. De Dillenburg, die leeggekomen is in 2020 en gesloopt zou worden is weer (tijdelijk) in gebruik genomen als noodhospital voor Corona-patiënten, waardoor de ontwikkeling van dit deel van het plan ook stagneert.

Markt 2.0

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
N.v.t.

Raadsperiode 2018-2022
De markt moet onderdeel zijn van een aantrekkelijk en goed functionerend centrum. Doel van Markt 2.0 is dat deze heringericht is en klaar voor de toekomst.

Wat gaan we daarvoor doen

Het bestemmingsplan voor Markt 2.0 is, samen met de eerste omgevingsvergunning voor de vernieuwbouw van de ALDI en omgeving, onherroepelijk. In 2020 zal de tweede omgevingsvergunning voor de uitbreiding van de PLUS supermarkt worden verleend. Op basis van het besluit van de gemeenteraad van 4 juli 2019 wordt het openbaar gebied uitgewerkt conform scenario 3. Aansluitend zal in 2020 het bouwrijp maken en de realisatie van vastgoed starten. Op een nog met de bouwende partijen af te stemmen moment start de herinrichting van het openbaar gebied inclusief parkeren.

Wat hebben we gedaan

Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de afgesproken 360 parkeerplaatsen met de ondernemers op locatie kwijt te kunnen. Dit heeft geresulteerd in een voorstel richting raad met 3 hoogbouw voorstellen. Vooralsnog ziet de raad die niet zitten en is eind 2020 een start gemaakt om met behulp van een digitale maquette duidelijk te maken wat schuiven in de directe omgeving met parkeerplaatsen kan betekenen. in 2021 zal dit met raadsleden gedeeld worden.

Mobiliteit

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Verkeersdruk wegen

- We respecteren de aankomende uitspraak van de rechter ten aanzien van de openstelling van de Prins Hendriklaan. Bij rechterlijke keuze tot afsluiting wordt dat uitgevoerd. Bij een uitsprak die openstelling mogelijk maakt, zal in overleg met de buurt (Noord en Trefpunt) en direct betrokkenen gewerkt worden aan een oplossing voor de gehele verkeersdruk in dit gebied. De beslissing vindt plaats binnen de context van het toekomstig GVVP.
- Snelheidsmaatregelen voor diverse wegen worden ingepast in het GVVP.
- Maatregelen voor de Oude Telgterweg moeten afgewogen worden in combinatie met de plannen voor het zwembad/sporthal.
- We leggen veel nadruk op het snel actualiseren van het GVVP. Dit om een integrale gebiedsafweging te kunnen maken want verkeersmaatregelen gaan gepaard met herverdelen van druk. Het GVVP moet als een co-creatieproces en vooruitlopend op de toekomstige modellen van de Omgevingsvisie (verplichte invoering 2021) tot stand komen in samenspraak met inwoners.

Woonomgeving
In Ermelo is de dagelijkse woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers veilig, volwaardig, goed en prettig. We zien dat de komende jaren terug door:

- vernieuwing en onderhoud voet- en fietspaden;
- invoeren van meer 30 km zones binnen de bebouwde kom.

Raadsperiode 2018-2022
Uitvoering geven aan de mobiliteitsvisie en het wegenbeheersplan.

Wat gaan we daarvoor doen

In 2019 zal een start gemaakt worden om het huidige GVVP te actualiseren naar een gemeentelijke mobiliteitsvisie. De uitwerking zal samenvallen met het raadsprogramma verkeer dat op hetzelfde moment zal worden uitgewerkt en in 2020 afgerond worden.Op basis van de mobiliteitsvisie zal een nieuw uitvoeringsprogramma opgesteld worden.
Projecten die in het huidige uitvoeringsprogramma van het GVVP staan en al zijn opgestart worden verder uitgewerkt. Nog niet opgestarte projecten kunnen onderdeel worden van de nieuw te vormen mobiliteitsvisie.
Concreet betekent dit dat de volgende projecten doorlopen:

- Uitvoering geven aan vastgestelde plan fietsvoorziening Speuld;
- Uitwerken/uitvoeren fietsvoorziening Zeeweg - Schaapsdijk;
- Opwaardering Oude Telgterweg;
- Verkeersplan rondom De Verbinding en 't Weitje;
- Uitvoering geven aan snelheidsremmende maatregelen Julianalaan en Prins Hendriklaan.

Verder zal uitvoering gegeven worden aan:

- Opknappen diverse fietspaden;
- Uitwerken verkeers- en recreatieve voorzieningen Tonsel.

Bij herstructurering en/of nieuwe inrichtingsplannen wordt uitvoering gegeven aan Duurzaam veilig. Door de keuze voor "sober en doelmatig" zullen in beginsel de minimale inrichtingskenmerken gevolgd worden.
Duurzaamheid zal vaker toegepast worden zoals het integreren van laadpalen en (her)gebruik van materialen. Afhankelijk van de opdracht zal gewogen worden wat zwaarder weegt bij materiaalkeuze.
Ten aanzien van parkeren zal de nota parkeernormen de basis blijven en zullen projecten hun parkeeroplossing moeten zoeken binnen "hun" eigen project. Daarnaast zal nagedacht worden over alternatieve oplossingen. Deze oplossingen kunnen een plek krijgen in de mobiliteitsvisie.
Samen met de regio gemeenten participeren we actief bij de ontwikkeling van de A28.
Met Prorail geven we vervolg aan de gedachten om te kijken hoe de overlast die we hebben door het dicht zijn van de spoorbomen tot een minimum kunnen beperken.

Wat hebben we gedaan

- De uitspraak van de rechter is geweest over de Prins Hendriklaan. Het gebied wordt opengesteld en we zijn in gesprek met de buurt om een gedragen oplossing te creëren.
- De Oude Telgterweg blijft 30 kilometer per uur. Na gereedkomen van het nieuwe sportpark wordt herinrichting onderzocht.
- Het maatschappelijk raadsprogramma Ermelo heeft een enquête gehouden inzake mobiliteit. De raad heeft een aantal kaders vastgesteld voor de mobiliteitsvisie in januari 2021. Met onder andere deze kaders wordt 2021 gestart met de ontwikkeling van de visie. Veiligheid, Vitaliteit en Groen zijn de uitgangspunten. Na het gereedkomen van de visie zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld.
- Pro-rail heeft onderzoek verricht naar de spoorwegovergangen. 3 overgangen lenen zich voor nader onderzoek.
- We participeren actief in het programma Noord Veluwe Bereikbaar (NVB). De NVB heeft hiervoor subsidie gekregen van de provincie Gelderland.

Fietsvoorziening Zeeweg/Schaapsdijk
Alle civieltechnische onderzoeken zijn afgerond. Met de bewoners waarvan de civiele impact het

grootst is zijn gesprekken gevoerd. Het tracé kan is nog niet definitief worden gesteld evenals de locatie van de dassentunnel onder de Zeeweg. Omdat een motie is aangenomen is het onderzoek gestart of het mogelijk is om de Schaapsdijk als fietsstraat te realiseren.

Kruising 't Weitje
Drietal varianten zijn uitgevraagd om te schetsen en hiervan een kostenindicatie op te stellen. Verkeerskundige modellen moeten aantonen of varianten daadwerkelijk haalbaar zijn en indien dit het geval is zullen de varianten nader uitgewerkt moeten worden.

Uitwerken verkeers- en recreatieve voorzieningen Tonsel
Deze uitwerkingen zijn op hold gezet vanuit prioritering van werk.

De vernieuwing van een vijftal fietspaden stond gepland voor Q1 en Q2 2021. De overige fietspaden voor Q1 2022. De uitvoering loopt vertraging op, waarbij nog geen nieuwe uitvoeringsdata gepland kan worden.
Voor de vernieuwing van de fietspaden dient door de provincie een vergunning in kader van de wet natuurbescherming afgegeven te worden. Deze aanvraag is 1 mei 2020 ingediend, waarbij normaliter een behandeltraject geldt van 6 maanden.
Voorafgaand aan de aanvraag is in nauwe samenwerking met de provincie gewerkt aan de vorm van de aanvraag. Ondanks deze inspanning blijkt het verkrijgen van de vergunning op weerstand te stuiten.
Afgelopen periode is vele malen getracht contact te leggen met de vergunningverleners, Helaas is elke vorm van contact of overleg afgehouden.
De reactie op de aanvraag is 20 januari 2021 toegezonden. Op dit moment wordt zowel ambtelijk als bestuurlijk actie ondernomen om in gesprek te komen met de provincie. De toegezonden reactie is (vergelijkbaar met de reactie die eerder binnen is gekomen voor het fietspad over de hei bij Kerkdennen) naar onze mening niet redelijk. Naast de vergunning worden ook gesprekken gevoerd met Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer geeft vooralsnog geen toestemming om alle fietspaden in beton uit te voeren.

Landschap en Omgevingsgroen

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
We beschermen het landschap, de bijbehorende plattelandscultuur en ecologische waarden die Ermelo kenmerken. We willen het landschappelijke karakter accentueren zonder nieuwe planontwikkelingen stil te leggen. We bouwen groeninclusief en natuurinclusief; uitbreiding van recreatieparken in kwetsbare natuur past daar niet in. Landschapsbeheer wordt zoveel mogelijk met lokale partners en eigenaren uitgevoerd. We willen de verscheidenheid van levensvormen van planten en dieren binnen en rond Ermelo tenminste in stand houden c.q. verbeteren.

Raadsperiode 2018-2022
Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR)
In 2020 beschikken we over een HIOR op basis waarvan de inrichting en kwaliteit van de leef- en werkomgeving wordt bepaald.

Groenvisie
De groenvisie bepaalt het beleid van de gemeente Ermelo voor de komende 10 jaar. Het is een belangrijk document, dat met met inzet van inwoners, groene verenigingen, groene organisaties en talloze experts is ontwikkeld.
Niet al het groen in Ermelo is groen van de gemeente. De bossen en heidevelden zijn deels van natuurorganisaties; de grote parkachtige tuinen van zorginstellingen; de tuinen en bloembakken van bewoners.
Het groen in Ermelo verzorgen en vitaal houden, vraagt inzet van iedereen. De gemeente ziet dan ook iedereen als potentiële partner onder de noemer "Groen doen we samen".
De gemeente ziet haar rol als verbinder, inspirator en regisseur. Daarnaast heeft ze natuurlijk de plicht om het gemeentelijk groen verstandig te beheren en met beleid te onderhouden.
In alle ruimtelijke plannen waar groen onderdeel vanuit maakt, wordt het bestaande en nieuwe groen dan ook beoordeeld op basis van de zes belangrijke waarden, te weten:
- identiteit,
- gezondheid,
- biodiversiteit,
- klimaat & duurzaamheid,
- participatie & leefbaarheid en
- economie.

In de groenvisie is te lezen hoe de gemeente dat de komende 10 jaar gaat realiseren.

Groen vervult meerdere functies: van speelplek tot wegbegeleiding en van hondenuitlaatplek tot beweegrondje. Vastleggen van CO2 is ook een belangrijke functie. Vooral de Ermelose bossen leveren een grote bijdrage aan het verminderen van de hoeveelheid CO2. Dit geldt ook voor de vele bomen in Ermelo. Die zijn zo belangrijk voor Ermelo dat ze in de Groenvisie een apart onderdeel vormen en ook uitgewerkt zijn in een apart beheerplan bomen.

In 2019 zijn beheerplannen vastgesteld voor het stedelijk groen, de bomen, het landschap, de bossen, natuurgebied de Leemputten en Flora & fauna.

Wat gaan we daarvoor doen

Landschap
Realiseren van het uitvoeringsprogramma zoals opgenomen in het Landschaps Ontwikkelings Plan 2011 (LOP). In 2021 verloopt het LOP, in 2020 zal daarom nagedacht moeten worden over een nieuw Landschapsplan. In de basis gaat het om het behoud van de kwaliteit van het landschap en waar nodig versterken ervan.
Voor de bossen en heide- en natuurterreinen wordt gewerkt op basis van het bosbeheerplan, beheerplan heide terreinen, beheerplan Leemputten en beheerplan Flora & Fauna.

Omgevingsgroen
Bij de komende ruimtelijke projecten of plannen zullen de groenplannen afgestemd moeten zijn met de Groenvisie (groenscan) en de afgeleide beheerplannen (o.a. beheerplan stedelijk groen en beheerplan bomen).
Aan de inwoners wordt gelegenheid geboden om mee te denken over het leefomgevingsgroen en hen vervolgens gevraagd mee te helpen hun ideeën en initiatieven te realiseren.

Wat hebben we gedaan

Landschap
Een belangrijk onderdeel van het uitvoeringsprogramma van het in 2011 vastgestelde LOP Ermelo Putten 2011 - 2021 (landschapsontwikkelplan) is in 2020 gerealiseerd: een tweede klompenpad binnen de gemeente Ermelo. In juni van 2020 is het Speuldepad in gebruik genomen. Wandelen langs beken, heidevelden en dansende bomen in het mooi buitengebied van Staverden, Leuvenum en Speuld en genieten van het fraaie landschap. Een officiële opening van het pad was vanwege de corona-crisis helaas niet mogelijk. Uit de reacties van de vele wandelaars, die het afgelopen half jaar al gebruik hebben gemaakt, blijkt dat deze route positief gewaardeerd wordt.

Het opgestelde uitvoeringsprogramma van het LOP loopt door tot in 2021. De verwachting is dat er geen nieuwe versie komt van het LOP. Het landschap van het westelijk buitengebied krijgt bijvoorbeeld een eigen plek in het Ontwikkelperspectief Horst & Telgt dat in 2021 wordt vastgesteld. Daarnaast wordt bekeken of het op dezelfde wijze onderdeel gaan worden of geïntegreerd kan worden met de nieuwe omgevingsvisie, die voor 2022 moet worden vastgesteld. Op welke wijze de financiering van het in stand houden en verbeteren van het landschap gaat plaatsvinden is nu nog niet bekend.
Ook in het concept RES wordt in alle drie de varianten die in 2020 in beeld zijn gebracht, het herstel van kleine landschapselementen genoemd en benadrukt. Ook hier liggen kansen om de kwaliteit van het landschap te versterken in samenhang met de grote energietransitie opgave.

Omgevingsgroen
Op diverse locaties in de wijken van Ermelo is op kleine schaal gewerkt aan het renoveren van het omgevingsgroen. Naast het omgevingsgroen kennen we de groenstructuur (zie groenvisie). In 2020 ging het om de renovatie van groen in de buurt van de Lange Haeg, Prof. Lindeboomlaan, Telgterweg, Nachtegaal / Wielewaal, Knibbelakker, Conjéstraat, Moslaan, Schoolweg en bij Calluna (parkeerplaats).

Kwaliteit Openbare Ruimte

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Woonomgeving
In Ermelo is de dagelijkse woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers veilig, volwaardig, goed en prettig. We zien dat de komende jaren terug door:
- onderhoud woonomgeving op "Ermelo's niveau" (B-norm), samen met de buurt in te vullen;
- meer picknickplekken, speelplekken en bankjes, samen met de buurt in te vullen.

Pretoriusplein
We vinden het Pretoriusplein een ongewenste plek voor woningbouw, het gebied is te druk. We creëren graag ruimte voor groenkwaliteit en spelen. We ontwikkelen deze plannen als gemeente samen met de bewoners. Doel is om de bestaande parkeerdruk te verlichten, meer speelruimte mogelijk te maken voor kinderen en het weinige groen niet alleen te behouden maar aanmerkelijk te versterken.

Raadsperiode 2018-2022
- invullen vervangingsplan speeltoestellen 2019 en volgende jaren
- vaststellen HIOR (Handboek inrichting openbare ruimte)
- vaststelling en invulling geven aan beheersplannen te beginnen in de wijken zuid en west

Wat gaan we daarvoor doen

Openbare ruimte
1. Vanaf 2019 is het onderhoudsniveau B/C verhoogd naar A/B met een differentiatie op gebiedstype waarbij "heel en veilig" voorwaarden zijn.
2. In 2020 wordt verdere uitvoering gegeven aan het MeerjarenUitvoeringsProgramma 2018-2020.
3. Gebiedsgericht uitvoering geven aan de actieplannen die voortkomen uit de visies en de beheerplannen. Aan de inwoners wordt gelegenheid geboden om mee te denken over het leefomgevingsgroen en hen vervolgens mee te helpen hun ideeën en initiatieven te

realiseren.
4. De raad is akkoord gegaan met de Programmabegroting 2019-2022 waarin gefaseerd extra structurele budgetten opgenomen zijn voor uitvoering van diverse beheerplannen openbare ruimte (wegen, groen, verlichting etc.).

Pretoriusplein
De inrichting van het Pretoriusplein wordt integraal opgepakt in nauwe afstemming met de omwonenden en in samenhang met het integraal huisvestingsplan onderwijs.

Speelvoorzieningen
Aanleg nieuwe speelvoorzieningen en vervangen van bestaande toestellen op basis van vervangingsplan 2020 en volgende jaren. Tegelijk wordt de aanleg en/of vervanging van de picknickplekken en zitbanken in de openbare ruimte meegenomen.

Wat hebben we gedaan

Pretoriusplein
Het jaar 2020 stond in het teken van het realiseren van de gemaakte plannen voor het Pretoriusplein. De aannemer is in januari gestart met de aanleg van 8 extra parkeerplaatsen. Vervolgens is het overige terrein omgevormd naar een duurzaam ingerichte speellocatie. Waar mogelijk is gebruik gemaakt van vrijkomende materialen uit andere delen van de openbare ruimte zoals houtstammen, betontegels en speeltoestellen. In combinatie met het nieuwe schoolplein van de Prins Willem Alexanderschool ligt er nu een prachtige speellocatie voor de jeugd uit deze buurt in wijk Zuid. De buurt heeft met elkaar een buurtmoestuin aangelegd en de eerste vruchten ervan kunnen plukken. Samen met de bewoners is het eindresultaat, ondanks de corona-crisis, in september feestelijk geopend door wethouder Leo van der Velden.

Onderhoud speellocaties
In 2020 is uitvoering gegeven aan het vervangingsplan speeltoestellen 2020. De volgende locaties zijn voorzien van één of meer nieuwe speelvoorzieningen:
Wijk West: Kievitstraat, Korte Haeg, Hoge Kamp
Wijk Zuid: Kostersland/ Kozakkenkamp, Smutslaan, De la Reystraat, Sportlaan en Nelson Mandelahof
Wijk Oost: Klaverlaan
Buitengebied: Horster Zoomweg.

Groenstructuur
Na het vaststellen van de groenvisie en de groenbeheerplannen wordt de komende jaren onder anderen gewerkt aan het vervangen en verbeteren van het groen dat onderdeel uitmaakt van de groenstructuur. Voor vervanging van het omgevingsgroen zie onderdeel landschap en omgevingsgroen. In 2020 is invulling gegeven aan het verbeteren van Veldwijkerweg / Rengersland. Pretoriuspelin en Julianalaan, onderdelen van de groenstructuur, en is een start gemaakt de plannen voor Groenzone Zuid, een zone die van oost (vanaf DVS terrein) naar west (tot aan de Herderlaan) dwars door wijk Zuid loopt. Deze zone gaat zo het nu lijkt 5 deelgebieden omvatten.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Aantal inwoners	Aantallen	2020	27.005	17.407.585	CBS - Bevolkingsstatistiek
Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2019	12,6	9,2	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2019	160	163	CBS statistiek Huishoudelijk afval
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	6,4	17,6	Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat
Demografische druk	%	2020	82,3	70	CBS - Bevolkingsstatistiek

bron: waarstaatjegemeente.nl (9 februari 2021)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Wonen in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:
- Afvalsturing Friesland N.V.

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	16.589.000	4.601.000	21.190.000	19.875.595	1.314.405
	baten	-7.958.000	-4.441.000	-12.399.000	-11.877.166	-521.834
Saldo		8.631.000	160.000	8.791.000	7.998.429	792.571

Investeringen		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	9.765.000	-2.451.000	7.314.000	2.564.672	4.749.328
	baten	-1.007.000	192.000	-815.000	-436.601	-378.399
Saldo		8.758.000	-2.259.000	6.499.000	2.128.071	4.370.929

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:
Investeringsplan Samen Wonen in Ermelo

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Economie

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Economie
We willen het centrum een aantrekkelijke winkelgebied maken door met de ondernemers te werken aan een gevarieerder winkelaanbod en dit te concentreren rond het centrumwinkelgebied. Onze invloed op grote economische processen is beperkt, toch zullen we met de mogelijkheden die we als gemeente hebben, ons richten op het behouden en faciliteren van bestaande bedrijven. We willen meedenken met nieuwe bedrijven die zich willen vestigen en zo de werkgelegenheid op peil houden. De al jarenlange aanwezigheid van diverse zorginstellingen biedt kansen voor nieuwe bedrijvigheid rond kennisontwikkeling en innovatie in de zorg. We willen dit aanmoedigen en hier een voortrekkersrol in spelen. Defensie is ook van groot belang voor Ermelo en het voorzieningenniveau. Veldzicht is vrijwel vol. De vraag hoe we bedrijven in Ermelo gaan vestigen moet beantwoord worden. Er zal geen vrijstelling gegeven worden om een koopzondag voor winkels en bedrijven in te voeren. Dit uit respect voor de grote groep inwoners in de gemeente voor wie de zondag een rustdag is.

Raadsperiode 2018-2022
De uitvoering van het Economisch programma loopt in 2018 door.
In de tweede helft van 2018 wordt de ontwikkeling van een nieuw Economisch Programma voorbereid. In 2019 zal deze, met een bijbehorende strategische uitvoeringsagenda, politiek-bestuurlijk het licht zien.

Wat gaan we daarvoor doen

Economie
Stimuleren van het verstevigen van de economische structuur.
In de tweede helft van 2019 ontwikkelen we de uitgiftecriteria voor Veldzicht Fase IV, waarvan de start van de verkoop in 2020 verwacht wordt. Ermelo verheugt zich gemeentebreed in goed bezette bedrijventerreinen, en legt die uitgangssituatie in 2019 ook op regionaal niveau vast in het Regionaal Programma Werklocaties. In het centrum gaan we de kwaliteit van het winkelgebied bestendigen en waar mogelijk verbeteren, samen met ondernemers, Centrum Management Ermelo en vastgoedeigenaren.
In 2018 zijn de mogelijke kansen die in 2017 zijn verkend op het gebied van de zorg geëvalueerd. De insteek is om minimaal één van de kansen uit te werken. In 2018 en 2019 ondersteunen we partners bij het bijeenbrengen van zoveel mogelijk stakeholders om de ontwikkeling van een 'Zorgcampus' dichterbij te brengen: een grote organisatorische opgave die zich niet in een rechte lijn en korte klap laat oplossen. In 2019 kijken we of de aanpak betreffende stimuleren crossovers defensie, zorg en bedrijfsleven verder geïntensiveerd kunnen worden.
Het klantenbestand moet (met het oog op de verhouding tussen vraag en aanbod) goed in beeld zijn. In 2019 werken we eraan die nog beter op elkaar te laten aansluiten; we denken daarbij op dit moment ook de uitvoering van pilots.

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
Uitvoering geven aan de Stimuleringsagenda Sociaal Ondernemerschap. In 2019 geven we uitvoering aan het plan van aanpak landelijke manifest maatschappelijk Verantwoord Inkopen. In 2019 wordt er uitvoering gegeven aan het onderdeel social return on investment (SROI) in het inkoopbeleid en in het subsidiebeleid. SROI zal ook worden meegenomen in de ontwikkeling van een nieuwe Algemene subsidieverordening. Uit de evaluatie van het project Ermelo centraal worden de ervaringen rondom de randvoorwaarden gedeeld hoe we sociaal ondernemerschap breed kunnen ondersteunen. In 2019 worden de ervaringen hoe te kunnen komen tot een platform voor sociaal ondernemers in Ermelo, waarin lokale ondernemers elkaar kunnen inspireren, verder uitgewerkt tot een vorm die passend is voor Ermelo.

Stationsomgeving toezicht
In 2018 is de business case van Ermelo Centraal in uitvoering en wordt een evaluatie gehouden om na te gaan of de onderneming kans van slagen heeft in deze vorm zelfstandig verder te gaan. De onderneming heeft kans van slagen. Voor de toekomst zal ook het toezicht op de fietsenstallingen geregeld moeten worden en mogelijk zijn er nog andere uitbreidingsmogelijkheden, zoals bijvoorbeeld fietsverhuur. Resultaat en perspectief van Ermelo Centraal zet de gemeente ertoe aan de subsidierelatie voort te zetten.

Wat hebben we gedaan

In het eerste semester van 2021 zal een nieuw Economisch Programma het licht zien. Dat is wat later dan oorspronkelijk gewenst, maar het geeft wel de mogelijkheid ook aandacht te hebben voor de effecten van de Corona-crisis en het maakt aansluiting mogelijk bij de ontwikkelingen in de regio (economische verkenning in EHZ-verband als onderdeel van de EHZ-Gebiedsagenda, en verbanden met duurzaamheid en RPW). In het centrum is te samen met vastgoedeigenaren, de Rabobank, CME en winkeliers het traject 'De Nieuwe Winkel Straat' gestart, onder inspiratie van branche-organisatie InRetail. De verdere aanpak en uitrol van ideeën die tijdens aftrap-bijeenkomsten werden ontwikkeld is door twee Corona-golven ernstig gehinderd. Duidelijk is dat veel van de inspanningen op economisch terrein in 2020 betrekking hadden op de gevolgen van de Corona-crisis.
Ermelo Centraal heeft helaas geen verder perspectief gezien; een nieuwe initiatiefnemer heeft de locatie betrokken.

Kerkdennen

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Omvormen Kerkdennen
We willen de verkleuring van Kerkdennen doorzetten, naar een bedrijventerrein voor lichte bedrijvigheid. Een plek waar een balans is tussen een aantal grotere bedrijven en veel nieuw ondernemerschap voor duurzame initiatieven op gebied van arbeid en energie. We gaan werken aan een oplossing voor het lang parkeren van vrachtwagens.

Programmabegroting 2018-2022
We zetten in op een bedrijventerrein waarin lichte en duurzame bedrijvigheid tot bloei kan komen in een verkeersveilige omgeving. Als zich hiertoe kansen aandienen werken we daar actief aan mee. In 2022 hebben we een oplossing voor het (lang)parkeren van vrachtwagens.

Wat gaan we daarvoor doen

Kerkdennen
- In het najaar 2017 heeft de raad de maatregelen categorie Doen uit de nota Uitvoering Verkleuring Kerkdennen vastgesteld. Deze maatregelen worden in 2020 uitgevoerd.
- In het najaar 2019 neemt de raad een besluit over het uitvoeren van de maatregelen van de categorie kansrijk (maatregel 8: Verduurzamen van het terrein en bedrijven). Indien de raad positief besluit zal deze maatregel in 2020 worden uitgevoerd.
- Uitwerking motie fietsrondweg is meegenomen in het Fietsbeheerplan en kan tot stand komen. In 2019 wordt een variant, ter besluitvorming, aan de raad voorgelegd. Indien de raad positief besluit, wordt de fietsrondweg Groevenbeekse Heide in 2020 gerealiseerd.

Wat hebben we gedaan

In 2020 hebben wij invulling gegeven aan de verkleuringsnotitie Kerkdennen. Het bedrijventerrein is, samen met de ondernemers, heringericht en verduurzaamd. Tevens is de ondernemers een duurzaamheidscan aangeboden. Vanuit de verkleuringsnotitie Kerkdennen dient enkel het fietspad langs de heide (Oude Telgterweg - Herderlaan) nog te worden uitgevoerd.

Tonselse Veld

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
N.v.t.

Programmabegroting 2018-2022
Een actueel bestemmingsplan voor Tonselse Veld en de Haspel.

Wat gaan we daarvoor doen

Bestemmingsplan Tonselse Veld is vastgesteld in 2016, met uitzondering van een strook aan de Haspel. Dit bestemmingsplan is na de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State grotendeels onherroepelijk geworden. Op een aantal onderdelen moet het bestemmingsplan echter gerepareerd worden als gevolg van deze uitspraak. Voor een viertal concrete onderdelen is dit, in opdracht van de Raad van State, in 2017 gebeurd.
Reparatie van het middengebied heeft meer tijd nodig gezien de complexiteit van dit gebied. In 2019 is als oplossing naar voren gekomen dat deze locatie kan worden gerepareerd als nieuw provinciaal werklocatiebeleid wordt vastgesteld. In het kader hiervan is de provincie Gelderland akkoord met de huidige bedrijvigheid maar niet met de eerder geplande uitbreiding (geen volumegroei). Vanwege dit laatste is als voorwaarde de blijvende verkeersontsluiting van de bedrijven aan de Harderwijkerweg gesteld.
In het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) zijn de bestaande bedrijven in het middengebied dan ook opgenomen. En dit maakt regeling van deze bedrijvigheid in een nieuw bestemmingsplan mogelijk. Bij de voorbereiding hiervan in de tweede helft van 2019 zullen de ondernemers in het gebied direct worden betrokken.

Daarnaast moet voor de Haspel een actueel bestemmingsplan worden opgesteld. Hiervoor wordt eerst een ontwikkelingsstrategie opgesteld. Deze dient in 2019 afgerond te worden.

Wat hebben we gedaan

Het haalbaarheidsonderzoek naar de verplaatsing van de bedrijven aan de Haspelstrook is afgerond. In het eerste kwartaal van 2021 zullen de definitieve stukken en een procesvoorstel voor het vervolg in procedure worden gebracht. Daarnaast is in 2020 opdracht gegeven aan een gerenommeerd adviesbureau om een herstel bestemmingsplan voor het middengebied van het Tonselse Veld op te stellen. Over het eerste concept hiervan gaat de gemeente in gesprek met de ondernemers in het middengebied opdat een passende regeling voor deze bestaande bedrijvigheid kan worden getroffen. In 2021 zal het ontwerpbestemmingsplan in procedure worden gebracht.

Toerisme en Recreatie

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Met de stimuleringsagenda toerisme en recreatie zetten wij ons in voor Ermelo als recreatiegemeente. We zetten ons in voor het versterken van de economische betekenis van de recreatiesector en het in stand houden en versterken van een omgeving die aantrekkelijk is voor recreanten (waaronder ook inwoners) en toeristen. Dit doen we aan de hand van vijf pijlers:

- verblijfsrecreatie;
- promotie en marketing;
- recreatievriendelijke gemeente;
- dagrecreatie;
- toeristische infrastructuur.

Programmabegroting 2018-2022
Veluwe op 1
Samen met de Veluwse gemeenten, grondeigenaren en ondernemers werken wij mee aan de het doel: beleef de beste Veluwe in 2025. Het doel is om als Veluwe in 2025 de meest gastvrije bestemming van Nederland te zijn, waarin een hoge biodiversiteit voor flora en fauna in balans is met een unieke beleving van landschap, erfgoed, dorpen en steden. Dit samen met een goede vrijetijdseconomie en aanbod wat gericht is op de vraag van de recreant en toerist. We werken aan de hand van zes programmalijnen:

- Robuuste natuurnetwerken
- Vitaal Landschap
- Beleefbaar erfgoed
- Beste bereikbaarheid
- Topactiviteiten
- Excellent verblijven

Wat gaan we daarvoor doen

Stimuleringsagenda toerisme en recreatie
We willen in 2020 de nieuwe stimuleringsagenda maken. Daar staan de speerpunten in voor de komende jaren op het gebied van toerisme en recreatie. Het is belangrijk dat het een duidelijke link heeft met Veluwe op 1. We blijven werken aan profilering van Ermelo als toeristische bestemming. Dit doen we door de VVV te faciliteren bij de uitvoering van de promotietaak. Regionale promotie van de Veluwe verzorgt Visit Veluwe. Daarnaast zetten we ons in voor het ontwikkelingen en versterken van de toeristische routes.

Veluwe op 1
Wij zijn aangesloten bij de samenwerking Veluwe op 1. De samenwerking bestaat uit totaal 21 Veluwse gemeenten, belangenorganisatie (zoals ANWB en Koninklijke Horeca Nederland), terreinbeherende organisaties en de Provincie Gelderland. Voor de regio Noord-Veluwe zijn wij gastheergemeente voor de taak toerisme en recreatie. Samen met zeven Noord-Veluwse gemeenten geven we uitvoering aan de Veluwe-agenda.

Gastvrije Randmeren
We nemen deel aan de coöperatie Gastvrije Randmeren. Bij de ontwikkeling van het Groene Kruispunt, onderdeel van het project Strand Horst, werken wij samen met Gastvrije Randmeren.

Wat hebben we gedaan

Toerisme en Recreatie
We hebben in 2020 de voorbereiding getroffen voor de nieuwe agenda toerisme en recreatie. In het eerste deel van 2021 zal deze definitief worden gemaakt. Er is ingezet op de ontwikkeling en versterking van de toeristische routes. Het ontwerp voor het wandelroutenetwerk en het ruiter- en menroutenetwerk is gereed, dit moet nu nader worden afgestemd met de ontwikkelingen en uitgangspunten vanuit de recreatiezonering. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor andere projecten, zoals de vervanging van de welkomstborden. In 2021 zal er uitvoering worden gegeven aan de voorbereidingen.
De VVV heeft met haar partners een meerjarenplan opgesteld waarmee de lijn voor de komende

jaren is uitgestippeld. Ook is het project van de korte ketens opgestart.

Vitale vakantieparken

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
We willen vitale, attractieve en hoogwaardige vakantieparken, passend bij de gebiedsopgave "De Veluwe op één!". Matige of niet functionerende vakantieparken willen we ofwel verbeteren of omvormen tot passende woongebieden. Het project Vitale Vakantieparken maakt dat mogelijk.

Doel en inhoud van project Vitale Vakantieparken
Het bevorderen van een kwalitatief hoogwaardig en gevarieerd aanbod van verblijfsrecreatie op vakantieparken, dat aansluit op de marktvraag en toekomstbestendig is. Rekening houdend met het huidige gebruik, de versnipperde eigendomssituatie en de markt, zal het aanbod kwantitatief moeten afnemen en kwalitatief moeten groeien. Momenteel zijn er ca. 100 vakantieparken in Ermelo. De revitalisering van de sector geven we vorm langs twee sporen:

1. Recreatieondernemers waar mogelijk ruimte geven voor groei en innovatie.
2. Bedrijven en parken waar geen recreatie meer plaatsvindt transformeren naar andere functie.

De keuze voor verder ontwikkelen of transformatie rust op drie pijlers: de economische potentie, de ruimtelijke kwaliteit en aspecten betreffende openbare orde en veiligheid. De aanpak richt zich op de clusters van parken in Kern Horst, Strokel & Tonsel en langs de Drieërweg en op vakantieparken in het buitengebied (ca. 40). De aanpak varieert per cluster.

Raadsperiode 2018-2022
Waar mogelijk geven we ondernemers ruimte voor innovatie en vernieuwing om hun park te vitaliseren en aantrekkelijk te houden. We zoeken waar nodig naar transformatieruimte om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen een kans te geven en we werken in Veluweverband mee aan het behoud van aantrekkelijke verblijfsrecreatie.

Wat gaan we daarvoor doen

Uitvoeringsprogramma vitale vakantieparken in Ermelo 2019-2022
De basis voor het project vitale vakantieparken in Ermelo is belegd in de toekomstvisie vitale vakantieparken die in januari 2016 is vastgesteld door de raad. 2019 is een goed moment om terug te kijken naar wat we bereikt hebben en vooral vooruit te kijken waar we de komende vier jaren op blijven inzetten en welke deelprojecten we gaan oppakken. In het uitvoeringsprogramma komen al deze aspecten aan de orde. De ambities en acties zullen per recreatiegebied worden uitgevoerd. Het uitvoeringsprogramma zal na de zomer 2019 ter informatie aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Kern Horst
In 2018 en 2019 hebben we verder met de parkeigenaren, huisjeseigenaren en omwonenden gewerkt aan de omgevingsvisie voor kern Horst om dit gebied te transformeren naar andere functies met de focus op wonen. Deze omgevingsvisie wordt samen met een financieel vereveningsmodel in het 3de en 4de kwartaal van 2019 afgerond, zodat het ter vaststelling aan de raad kan worden aangeboden. De omgevingsvisie zal het toetsingskader zijn voor de parkplannen die de eigenaren opstellen. We blijven de komende jaren met de eigenaren in gesprek over welke toekomstscenario's er mogelijk zijn, hoe zij dit in de parkplannen kunnen opnemen en wat er voor nodig is om deze transformatie te realiseren.

Strokel en Tonsel, Drieërweg en buitengebied
De parken in deze recreatiegebieden variëren in grootte, eigendom, ligging en exploitatie. Maatwerk per park is nodig om te komen tot een haalbaar toekomstperspectief. De gemeente Ermelo blijft in gesprek met de parkeigenaren en recreatieondernemers over hun plannen voor uitbreiding, vernieuwing of transformatie van parken. Hier heeft de gemeente vooral een toetsende en faciliterende rol bij plannen die ondernemers of parken aan de gemeente voorleggen. De gebiedsvisies uit de toekomstvisie zijn hier de basis voor.

Regionale samenwerking
Vanwege het economische belang van de recreatiesector wordt regionaal samengewerkt met andere gemeenten op de Veluwe in het programma vitale vakantieparken Veluwe. Het doel van deze samenwerking is ervoor te zorgen dat de Veluwe één van de belangrijkste vakantiebestemmingen in Nederland blijft. Een mix van aandacht voor ontwikkeling & innovatie, veiligheid & handhaving, aantrekkelijke toeristische evenementen & voorzieningen en ruimtelijke herstructurering dragen hieraan bij.

Nieuw bestemmingsplan voor de recreatieterreinen
Ondernemers geven aan dat het huidige bestemmingsplan te beperkend is om te kunnen meegroeien met de veranderende vraag van toeristen. Daarom gaan we een nieuw bestemmingsplan opstellen dat meer ruimte en flexibiliteit geeft aan ondernemers en tegelijkertijd andere waardes zoals natuur ook gerespecteerd blijven. We gaan een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte onder de Crisis- en Herstelwet opstellen. Hiervoor hebben we ons aangemeld bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Er wordt één bestemmingsplan opgesteld met niet alleen regels over goede ruimtelijke ordening, maar waar de hele fysieke leefomgeving centraal staat. In het plan worden dus ook regels opgenomen over veiligheid, gezondheid, milieu, welstand, natuur en duurzaamheid. Dit sluit goed aan bij de

uitgangspunten van de Omgevingswet die in 2021 in werking treedt. We zullen dit plan maken in nauwe samenwerking met de stakeholders en de gemeenteraad. Op deze manier leren we werken met een omgevingsplan.

Wat hebben we gedaan

In 2020 is gewerkt aan het afronden van de Omgevingsvisie recreatiecluster Horst. Deze is in juli 2020 vastgesteld. Twaalf van de veertien parken en eigenaren van (voormalige) bedrijfswoningen hebben inmiddels een (park)plan ingediend. Vier parken/eigenaren van bedrijfswoningen hebben hiervoor principemedewerking van het college gekregen. Met de overige parken en eigenaren vindt nog overleg plaats om hun plan gereed te maken voor besluitvorming. Voor de parken en eigenaren heeft de Omgevingsdienst Noord-Veluwe enkele onderzoeken uitgevoerd die voor het hele gebied hetzelfde zijn. De parken en eigenaren kunnen deze onderzoeken laten verwerken in de bestemmingsplannen die ze voor hun percelen laten opstellen.

Voor de zomer is in de gemeenteraad besproken of er mogelijk een wijzigingsbevoegdheid aan het huidige bestemmingsplan recreatieterreinen kan worden toegevoegd om de wijzigingen sneller door te kunnen voeren. De raad stond hier in principe positief tegenover. Vanwege de voortvarendheid waarmee de parken aan de slag zijn gegaan met de plannen, is de vraag gerezen of het nog wel zinvol is om een wijzigingsbevoegdheid vast te stellen. Dat wordt op dit moment onderzocht.

Met diverse parken in de andere clusters en het buitengebied zijn gesprekken gevoerd over mogelijke ontwikkelingen. Enkele parken werken aan een conceptplan, één park heeft de stukken voor het bestemmingsplan zo goed als gereed. Het bestemmingsplan De Heivlinder is in 2020 opnieuw naar de raad gegaan voor vaststelling. In 2021 kan het plan worden vastgesteld.

Strand Horst

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Strand Horst
Strand Horst moet zich kunnen door ontwikkelen tot een recreatieve trekker voor de regio. De gemeente is hierin een steunende partner, zorgt voor tempo in het proces en werkt aan snelle behandeling van vergunningen. Strand Horst is een openbaar strand, zodat het ook een strand blijft voor alle inwoners van Ermelo. Het gebied en de routes ernaartoe moeten sociaal veilig zijn. We streven naar een recreatief fiets-wandelpad wat zoveel mogelijk langs het strand loopt.

Raadsperiode 2018-2022
In 2019 moet er een vastgesteld bestemmingsplan zijn waardoor de ondernemers in het gebied zich verder kunnen ontwikkelen zodat Strand Horst zich door ontwikkeld tot een recreatieve trekker voor de regio.

Wat gaan we daarvoor doen

Strand Horst
Op 4 juli 2019 is het bestemmingsplan Strand Horst, inclusief MER-rapportage, unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Het plan is gepubliceerd en ligt vanaf medio juli 6 weken ter inzage. Gedurende deze termijn van terinzagelegging kan tegen het besluit van de gemeenteraad tot vaststelling van het bestemmingsplan beroep worden ingesteld bij de Afdeling van de Raad van State door belanghebbenden die een zienswijze hebben ingediend of belanghebbenden die kunnen aantonen dat zij redelijkerwijs niet in staat zijn geweest tijdig een zienswijze bij de gemeenteraad op het ontwerpbestemmingsplan kenbaar te maken. Als gedurende genoemde periode geen beroep of voorlopige voorziening wordt ingesteld, dan is het bestemmingsplan na deze zes weken onherroepelijk. Mocht er beroep worden aangetekend, dan zullen we in 2019 en 2020 hier verder aan werken.

Groene Kruispunt
In het bestemmingsplan is planologisch de mogelijkheid opgenomen om een natuurgebied te ontwikkelen dat het Groene Kruispunt heet. Het Groene Kruispunt is één van de laatste natuurontwikkelingsprojecten uit het Integrale Inrichtingsplan Veluwerandmeren (IIVR, 2001) van de Coöperatie Gastvrije Randmeren. Het gaat om het gebied dat is gelegen tussen de rijksweg A28 en het Veluwerandmeer en aan de noord- en zuidzijde wordt begrensd door Strand Horst en Strand Nulde. De Coöperatie Gastvrije Randmeren (hierna Coöperatie) is trekker van dit project. We blijven nauw samenwerken met de Coöperatie en andere stakeholders om te realiseren dat dit natuurgebied daadwerkelijk ontwikkeld wordt en hoe het beheerd zal worden. Dit project kent verschillende belanghebbenden: de Coöperatie, Rijkswaterstaat, gemeenten Putten en Ermelo, Leisurelands en natuur- en milieuorganisaties.

Wat hebben we gedaan

Tegen het bestemmingsplan Strand Horst hebben diverse partijen beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling'). De Afdeling heeft een gerechtsdeskundige benoemd (Stichting Advisering Bestuursrechtspraak, afgekort StAB) en deze opdracht gegeven om de gevolgen van de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen te beoordelen. De StAB heeft haar bevindingen vastgelegd in een

deskundigenrapport. In dit rapport zijn diverse gebreken geconstateerd. Naar aanleiding van dit StAB-rapport is besloten om het bestemmingsplan proactief te gaan herstellen. Op 12 november 2020 heeft de raad het gewijzigde bestemmingsplan Strand Horst vastgesteld. Het gewijzigde bestemmingsplan heeft tot en met 13 januari 2021 ter inzage gelegen. In 2021 zal de beroepsprocedure met betrekking tot Strand Horst een vervolg krijgen.

Het inrichtingsplan voor het Groene Kruispunt is in 2020 verder uitgewerkt. Daarnaast is ervoor gezorgd dat het financieel uitvoerbaar is en zijn er afspraken gemaakt tussen Gastvrije Randmeren, Leisurelands, gemeente Putten en Rijkswaterstaat over de aanleg en het beheer en onderhoud van het gebied. Bij de uitwerking van de plannen bleek dat het oorspronkelijke vlekkenplan, dat als bijlage is opgenomen in het bestemmingsplan Strand Horst, aangepast moest worden. De aangepaste vlekkenkaart is direct meegenomen bij het gewijzigd vastgestelde bestemmingsplan.

Centrum en De Enk

Wat willen we bereiken

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
Centrum
Het centrum van Ermelo moet voor inwoners en toeristen een aantrekkelijke plek zijn om te komen en te verblijven. Dat vraagt bij de verdere planontwikkeling om kwaliteit op het gebied van vergroening van pleinen, omgevingskunst, bloemen en perken en ontmoetingsvoorzieningen. We willen deze levendigheid en aantrekkelijkheid ook terugzien op de lijn tussen De Verbinding en het kernwinkelgebied. De recreatieve functies die Ermelo heeft mogen merkbaarder terug te vinden zijn in het centrum. We willen de verblijfsaantrekkelijkheid verhogen door het fiets- en voetgangersvriendelijker te maken.

Economie
We willen het centrum een aantrekkelijke winkelgebied maken door met de ondernemers te werken aan een gevarieerder winkelaanbod en dit te concentreren rond het centrumwinkelgebied.

Raadsperiode 2018-2022
Door het faillissement van de aannemer is vertraging in de uitvoering van het centrumplan ontstaan. Deze zomer is het faillissement traject afgerond en wordt het openstaande werk uitgevoerd.

Wat gaan we daarvoor doen

De laatste werkzaamheden uit het centrumplan worden uitgevoerd en zijn in 2019. Daarnaast staat de gemeente open voor externe initiatieven om het centrumgebied aantrekkelijker te maken. Door het Centrum Management Ermelo (CME), waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft, wordt verder gebouwd aan de verbetering van de beeldkwaliteit.
Daarnaast is er een relatie met markt 2.0.
Het project De Enk komt vanuit een extern initiatief. De gemeente zal het proces beperkt ondersteunen.

Wat hebben we gedaan

De projectontwikkelaar van de Enk is gestart met de voorbereiding en (ten dele) uitrol van de revitalisatie van de Enk. De eerste werkzaamheden zijn aangevat en zichtbaar in de openbare ruimte. De gemeente faciliteert waar nodig de voortgang, behandelt vergunningaanvragen e.d.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Ermelo	Nederland	Bron
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2019	857,9	792,1	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
Netto arbeidsparticipatie	%	2019	69,5	68,8	CBS - Arbeidsdeelname
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2019	149,7	151,6	LISA
Functiemenging	%	2019	56,3	53,2	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research

bron: waarstaatjegemeente.nl (9 februari 2021)

Verbonden partijen

Bij de uitvoering van het programma Samen Ondernemen in Ermelo zijn de volgende verbonden partijen betrokken:
- Leisurelands
- Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.
- Coörperatie Gastvrije Randmeren

Wat heeft het gekost

Budgetten		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	856.000	139.000	995.000	859.546	135.454
	baten	-136.000	-29.000	-165.000	-187.570	22.570
Saldo		720.000	110.000	830.000	671.977	158.023

Investeringen		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	0	713.000	713.000	695.010	17.990
	baten	0	-381.000	-381.000	-377.574	-3.426
Saldo		0	332.000	332.000	317.436	14.564

Het gedetailleerde investeringsoverzicht (van de door te schuiven kredieten) is opgenomen in onderstaand overzicht:
Investeringsplan Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Jaarverslag: Paragrafenverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Algemene informatie

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de ontwikkeling van de belastingtarieven en rechten 2020. De gemeentelijke belastingen en rechten zijn een belangrijke inkomstenbron voor onze gemeente. De OZB, de hondenbelasting, toeristenbelasting, forensenbelasting, reclamebelasting en precariobelasting worden als algemene belastingen gezien.

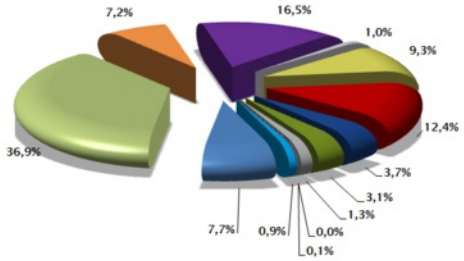
De gerealiseerde inkomsten

Een vergelijking tussen de Jaarstukken 2020 en de Jaarstukken 2019 geeft het navolgende beeld van de opbrengsten uit belastingen en heffingen:

Het totaal van de belastingontvangsten en heffingen 2020 vs 2019 stijgt met 17.899- 16.292 = 1.607 **(+9,87%)**

Naam heffing of leges	**Jaarstukken 2020 x € 1.000,00**	**in %**	Jaarstukken 2019 x € 1.000,00	in %
OZB eigenaar (woning/niet woning)	6.607	36,91%	5.545	34,04%
OZB gebruiker (niet woning)	1.283	7,17%	1.271	7,80%
Hondenbelasting	171	0,96%	176	1,08%
Toeristenbelasting	437	2,44%	351	2,15%
Forensenbelasting	1.222	6,82%	964	5,91%
subtotaal	**9.720**	**54,30%**	**8.307**	**50,99%**
Verbrede rioolheffing	2.950	16,48%	2.880	17,68%
Afvalstoffenheffing	2.222	12,41%	1.998	12,26%
Begraafrechten	555	3,10%	527	3,23%
Leges vergunningen en kabels	99	0,55%	123	0,75%
Leges omgevingsvergunningen/welstand	670	3,75%	605	3,72%
Leges burgerzaken	231	1,29%	371	2,28%
Marktgelden	7	0,04%	9	0,06%
Precariobelasting	1.382	7,72%	1.393	8,55%
Leges woonruimteverdeling	1	0,01%	3	0,02%
Leges openbare orde en veiligheid	9	0,05%	22	0,13%
Baten reclamebelasting	53	0,30%	54	0,33%
subtotaal	**8.179**	**45,70%**	**7.985**	**49,01%**
Totaal	**17.899**	**100,00%**	**16.292**	**100,00%**

Gerealiseerde opbrengsten leges en heffingen 2020

OZB-eigenaar	36,91%
OZB-gebruiker	7,17%
Verbrede rioolheffing	16,48%
Hondenbelasting	0,96%
Toeristen/forensenbelasting	9,27%
Afvalstoffenheffing	12,41%
Leges omgevingsverg./welst./bestemm.pl.	3,74%
Begraafrechten	3,10%
Leges burgerzaken	1,29%
Marktgelden	0,04%
Openb. orde en (brand)veiligheid	0,05%
Overige leges en heffingen	0,86%
Precariobelasting	7,72%
Totaal	100,00%

Beleid inzake lokale belastingen en heffingen

Landelijk Beleid

Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

In de meicirculaire 2019 is de jaarlijkse aanpassing van de gewichten van de verdeelmaatstaf ozb voor het jaar 2020 doorgevoerd. De uitkomst van de verdeelmaatstaf ozb wordt bepaald door de omvang van de WOZ-waarde en een daaraan gekoppeld gewicht, het zogenaamde rekentarief. Er worden drie WOZ-waarden onderscheiden: voor eigenaren woningen, eigenaren niet-woningen en gebruikers niet-woningen. Er zijn daarom ook drie rekentarieven. Door marktontwikkelingen kan de WOZ-waarde sterk fluctueren. Het is staand beleid van het Rijk om voor dat effect te corrigeren, door middel van een aanpassing van de rekentarieven. De correctie is dus op nationaal niveau. Regionale en lokale marktontwikkelingen die afwijken van de landelijke ontwikkelingen werken wel door in de uitkomst van de maatstaf.
Op 1 januari 2020 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2019. Bij de aanpassing van de rekentarieven is door het Rijk de vaste werkwijze toegepast. Het rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de ozb-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit wel met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB).
De marktontwikkeling tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2019 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 9%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op 2%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 2,4%. Het rekentarief voor eigenaren woningen komt na aanpassing op - 0,0939%, voor eigenaren niet-woningen op - 0,1576% en voor gebruikers niet-woningen op - 0,1270%. Met deze nieuwe rekentarieven is rekening gehouden bij de berekening van de uitkomsten van de meicirculaire 2019. U bent daarover reeds via een Raadsbrief, als onderdeel van de Kadernota 2020, geïnformeerd.

Introductie benchmark woonlasten

Het Rijk heeft met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afgesproken dat vanaf 2020 een benchmark woonlasten wordt ingevoerd om jaarlijks de ontwikkeling van de lokale lasten inzichtelijker te maken. Met de invoering van de benchmark wordt afgestapt van de afspraak dat de ontwikkeling van de lokale lasten jaarlijks wordt gemonitord met de macronorm onroerende zaakbelasting (ozb, de macronorm).
Gezamenlijk overleg tussen het Rijk en de VNG heeft geresulteerd in de introductie van een benchmark, waarin naast de OZB ook de Riool- en Afvalstoffenheffing worden vergeleken. In de benchmark wordt een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de gemeentelijke tariefontwikkeling per provincie gegeven, net als de landelijke en provinciale gemiddelden. Middels deze (grafische) vergelijking worden de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker gemaakt. Het overzicht vergelijkt binnen de provincie de tariefswijzigingen per gemeente en het cumulatief bedrag van de drie heffingen per gemeente.
De invoering van een benchmark past goed binnen de autonome beleidsbevoegdheid van gemeenten ten aanzien van de lokale heffingen. De benchmark bevordert ook het lokale debat over de ontwikkeling van de autonome keuzes over de heffingen. Op lokaal niveau vraagt dit van gemeenten nog beter uitvoering te geven aan de al bestaande verplichting om een deugdelijke onderbouwing te geven van de lastenontwikkelingen in de gemeentelijke begroting. Het COELO zal de benchmark samenstellen en opnemen in de Atlas van de lokale heffingen.

Redelijk peil

Ter informatie vermelden wij de randvoorwaarden waar een artikel 12 gemeente voor haar inkomsten aan moet voldoen. De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald ‘redelijk peil’ moeten hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. de onroerende-zaakbelastingen (OZB);
2. de rioolheffingen;
3. de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Op basis daarvan is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2020 (redelijk peil OZB) vastgesteld op 0,1853% (2019: 0,1905%; 2018: 0,1952%). Dit is een gewogen berekening van de tarieven voor eigenaar woningen, gebruiker niet-woningen en eigenaar niet-woningen. Voor de WOZ-waarden worden de gegevens gebruikt van het CBS die ook voor het gemeentefonds gehanteerd worden.
Voor de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet sprake zijn van tarieven die

resulteren in 100% lastendekkendheid. Dit uitgangspunt volstaat bij de beoordeling van de hoogte van deze heffingen of zij voldoen aan het redelijke peil. Van een minimumtarief per aansluiting is in dit verband dan ook geen sprake meer. Een eventuele onderdekking op de onderdelen riolering, afvalstoffen en reiniging moet gecompenseerd worden door extra baten uit de OZB boven de 120%.

Inhoud beleid in Ermelo
Algemeen beleid van Ermelo is om terughoudend om te gaan met belastingstijgingen. Wij vinden het belangRijk dat de lokale lastendruk in verhouding staat tot omvang en kwaliteit van de openbare voorzieningen.

Kadernota 2020
Basis voor de stijgingen van de belastingen 2020 is de besluitvorming van de raad inzake de Programmabegroting 2019-2022 met betrekking tot de belastingstijgingen 2020 tot en met 2022. In de door de raad vastgestelde Kadernota 2020 is bepaald dat voor het begrotingsjaar 2020 de volgende percentages worden aangehouden:

- Onroerende Zaak Belasting woningen:

De OZB wordt in 2020 verhoogd met een inflatiecorrectie van 2%. De compensatie stijging/daling WOZ-waarde in de tarieven voor de woningen is afgeschaft. Er wordt een compensatie in de tarieven van 1% opgenomen voor de WOZ-korting op de Algemene uitkering. Inclusief de vastgestelde verhogingen van nieuw beleid en compensatie van het wegvallen van de Precariobelasting is de totale verhoging 19,5%. In onderstaande tabel is uiteengezet hoe de tariefstijging van de OZB woningen in de Begroting 2020-2023 is verwerkt.

Omschrijving	2020
Compensatie wegvallen precariobelasting	6,5%
Voorzieningenniveau / nieuw beleid	10,0%
Inflatiecompensatie	2,0%
Compensatie WOZ-korting algemene uitkering	1,0%
Totaal	**19,5%**

- Onroerende Zaak Belasting niet-woningen:
  Het thans geldende besluit, inhoudende dat het OZB niet woningen tot en met 2021 niet extra wordt verhoogd, anders dan met inflatiecorrectie, wordt gehandhaafd. Dit betekent dat uitsluitend de inflatiecorrectie van 2,0% is toegepast.

- Hondenbelasting:
  De hondenbelasting wordt verhoogd met een inflatiecorrectie ter grootte van 2% en de tarieven worden met ingang van 2020 naar boven afgerond op hele euro's.

- Afvalstoffenheffing:
  De kosten van afvalinzameling zijn in 2020 volledig kostendekkend, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de btw en met de stand van de voorziening Afvalstoffen. Voorts wordt rekening gehouden met de vervanging van de verzamelcontainers in 2019. Tevens is een inflatiecorrectie van 2,5% verwerkt.

- Rioolheffing:
  De rioolheffing 2020 wordt gebaseerd op het Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP.) De rioolheffing is volledig kostendekkend, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de btw, de stand van de voorziening Egalisatie riolering, inpassing rioolwaterberging (Trefpunt) en de indexatie ter grootte van 2%. In 2021 wordt het ZAP geactualiseerd.

- Toeristenbelasting:
  Op basis van de notitie toeristen- en forensenbelasting is het tarief 2018 per persoon per nacht voor de toeristenbelasting geïndexeerd met 5%, waarbij het tarief is verhoogd van € 0,95 per persoon per nacht naar € 1,00 per persoon per nacht. In de Kadernota 2020 is vastgesteld om het tarief in 2020 te verhogen met een inflatiecorrectie van 2%, een compensatie wegvallen precariobelasting 6,5%, een compensatie voorzieningsniveau / nieuw beleid 5,0% en compensatie speerpunt Toerisme en Recreatie 6,3%. De totale verhoging is daarmee 19,8% en vervolgens wordt het tarief extra verhoogd naar € 1,50 per persoon per nacht.

- Forensenbelasting:
  Met ingang van 2019 is de heffing van de forensenbelasting gewijzigd van een vast bedrag per object naar een heffing op basis van de WOZ-waarde van het recreatieobject. In de Kadernota 2020 zijn de tarieven 2020 verhoogd met een inflatiecorrectie van 2%, een compensatie wegvallen precariobelasting 6,5% en een compensatie voorzieningsniveau/nieuw beleid 5,0%. De totale verhoging is daarmee 13,5% en vervolgens is het tarief 2020 extra verhoogd.

- Precariobelasting op kabels en leidingen:
  Het stijgingspercentage is met ingang van het jaar 2018 op 0 gezet. In de notitie Precariobelasting, welk opgenomen is bij de Kadernota 2019, is een aantal dekkingsvoorstellen gedaan. In de Kadernota 2019 is ter dekking van het nadeel op de afschaffing van de Precariobelasting het volgende opgenomen "Wij stellen voor dekking te vinden door gefaseerde verhoging van de algemene belastingen in vier gelijke stappen ter grootte van € 333.750,00 met ingang van 2019. De manier waarop dit concreet wordt ingevuld laten wij over aan de nieuwe raad en het nieuwe college van b&w." In het

dekkingsplan bij de Begroting 2019-2022 is dit geformaliseerd.

- Overige legestarieven:
  De algemene lijn is volledige kostendekkend, tenzij nadrukkelijk anders is besloten

Coalitieakkoord 2018-2022 Dichterbij
In het Coalitieakkoord 2018-2022 zijn enkele passages opgenomen betrekking hebbend op het beleid inzake de lokale heffingen. Wij noemen:
"6. Financiën
We hebben ambities en zoeken daarvoor financiële ruimte in de begroting en tegelijkertijd stevenen we in diezelfde begroting af op een structureel tekort van € 2,8 miljoen aan het eind van de raadsperiode. Omdat we willen werken vanuit een solide begroting vraagt dat van ons een ander, meer gedegen financieel beleid. Bij een hoog ambitieniveau hoort een langjarige financiële visie op investeringen. Door in financiële investeringsperioden van 5 tot 10 jaar te denken hopen we enerzijds de lastendruk te beheersen en anderzijds de ontwikkelingen van de financiën beter onder controle te krijgen. Verder gaan we uit van het principe van kostendekkendheid. Politiek gaat primair over het verdelingsvraagstuk, en dat gaat in meerderheid over aanvullende keuzes op niet kostendekkende voorzieningen. Het verhogen of verlagen van gemeentelijke inkomsten, zoals bijvoorbeeld de OZB voor niet-eigenaren, toeristenbelasting, mogelijk een doelbelasting, of het al dan niet vasthouden aan de hondenbelasting wordt gewogen vanuit het principe van kostendekkendheid. We kiezen voor de variant met de minste kosten/meeste opbrengst voor de inwoner. We willen zo snel mogelijk een eerste financiële vertaling van onze ambities opstellen."

Evaluatie exploitatie Begraafplaats
De raad heeft naar aanleiding van het raadsvoorstel Exploitatie Begraafplaats Koningsvaren op 10 april 2018 besloten:
1. de tarievenstructuur als volgt vast te stellen:
a. Tarieven begraven:
* bespaarde rente over de voorzieningen komt ten gunste van deze tarieven
* tarieven 100% kostendekkend
b. Tarieven specifieke dienstverlening: 100% kostendekkend
c. Tarieven schoonmaken gedenktekens: 100% kostendekkend
d. Tarieven instandhouding begraafplaats:
* maximum aan tarieven toe te rekenen kosten voor instandhouding bepalen op € 200.000,00
* overige kosten toe te rekenen als openbaar groen
* tarieven 100% kostendekkend o.b.v. € 200.000,00
* de tarieven jaarlijks indexeren voor inflatie
2. de huidige tarieven niet te verlagen.
3. de voorgestelde tariefswijziging per 1 januari 2018 door te voeren per 1 januari 2019 met de daarbij behorende indexering.
4. tariefstelling en werkwijze schoonmaken grafmonumenten te handhaven.
5. Vanaf 2018 bij de tariefberekening uit te gaan van geprognosticeerde aantallen.
6. Het groene karakter van de begraafplaats te behouden.
7. € 91.000 aan te merken als kosten openbaar groen en dit bedrag te dekken uit de stelposten volume ontwikkelingen, prijsontwikkelingen en dekkingsvoorstel amendement begraafrechten 2017 dd. november 2017.

Riolering
In 2020 is het huidige notitie ZAP geactualiseerd, en vastgesteld door de raad.

Vastgesteld beleid inzake lokale belastingen en heffingen
Enkele nota's staan reeds vermeld in de programma's, voor een volledig overzicht van het vastgesteld beleid met betrekking tot de lokale belastingen en heffingen achten wij het evenwel verstandig om deze hier nogmaals te noemen. Het betreft:
- Beleidsnota Begraafplaats (2001)
- Rapport Gemeentelijke Tarieven "Van kostprijs naar tarieven" (2002)
- Nota Recreatieve Heffingen Toeristen en Forensenbelasting (2003)
- Tariefdifferentiatie Afvalstoffenheffing
- Belastingverordeningen (jaarlijks)
- Notitie Lokale Lastenverlichting (2008)
- Raadsbrief Tariefontwikkeling OZB-niet woningen (28 juni 2012)
- Basis RioleringsPlan (2012)
- Analyse Begraafplaatsexploitatie (2014)
- Notitie Opties Kosten en Baten (2014)
- Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP (2020);
- Notitie rentebeleid kostendekkende tarieven (2017)

Kostendekkendheid tarieven

Als onderdeel van de BBV 2017 is het voor de paragraaf Lokale heffingen verplicht een overzicht op hoofdlijnen op te nemen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk gemaakt wordt:
- Hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden.
- Wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen.
- Hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

Voor de cijfermatige berekening van de kostendekkendheid van de heffingen wordt aangesloten

bij de in de "notitie overhead" van de commissie BBV opgenomen tabel. Deze berekening moet vervolgens worden aangevuld met een inhoudelijke toelichting over de totstandkoming van de tarieven en de beleidskeuzes die daaraan ten grondslag liggen. Een beleidskeuze die ten grondslag ligt aan de tarieven is dat in principe een kostendekkendheid van 100% wordt nagestreefd. Voor de leges burgerzaken zijn de diverse tarieven gemaximeerd vanuit het Rijk, wat impact heeft op de kostendekkendheid. De kostendekkendheid van de marktgelden wordt nog nader onderzocht. Tegelijkertijd wordt de marktverordening herzien.

Door wijzigingen in de BBV heeft gemeente Ermelo de notitie rentebeleid kostendekkende tarieven opgesteld en vastgesteld bij de Kadernota 2018. Aanleiding hiervoor is de gewijzigde verslagtechnische toerekening van rente aan taakvelden en producten. De notitie rentebeleid kostendekkende tarieven wordt betrokken bij de berekening van de tarieven met ingang van 2018.

De kostendekkendheid van de tarieven wordt berekend door het totaal van de netto-kosten per taakveld (exclusief omslagrente) en de toegerekende overhead, inclusief omslagrente en de toegerekende rente op basis van de visie rentetoerekening af te zetten tegen de opbrengst van de heffingen per taakveld.

In onderstaande tabel is de kostendekkendheid in beeld gebracht voor afvalstoffen, riolering, begraafplaats, bouwen, marktgelden, burgeraangelegenheden alsmede openbare orde en veiligheid:

Berekening van kostendekkendheid van een heffing: (bedragen x € 1.000,00)	Afvalstoffen	Riolering	Begraafplaats	Omgevings-vergunningen	Marktgelden	Burgeraange-legenheden	Openbare orde en veiligheid
Kosten taakveld(en), excl. (omslag)rente	2.519,0	2.436,5	533,5	984,2	31,0	350,9	11,0
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	-867,1	-526,5	-49,0	-55,5	0,0	-1,9	0,0
fictieve inkomsten bespaarde rente voorzieningen			-21,0				
Netto kosten taakveld	**1.651,9**	**1.910,0**	**463,5**	**928,7**	**31,0**	**349,0**	**11,0**
Toe te rekenen kosten:							
Overhead incl. (omslag)rente	99,0	265,0	149,0	142,8	3,1	219,0	10,0
Toe te rekenen rente	7,5	276,7	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0
BTW	463,4	498,0	0.0	0.0	0,0	0,0	0,0
Totale kosten	**2.221,8**	**2.949,7**	**620,8**	**1.071,5**	**34,1**	**568,0**	**21,0**
Opbrengst heffingen	2.221,8	2.949,7	555,4	668,0	7,3	232,4	9,1
Dekkingspercentage	**100,0%**	**100,0%**	**89,5%**	**62,3%**	**21,4%**	**40,9%**	**43,3%**

Uitgangspunten:

- Voor afvalstoffenheffing betreft dit de heffing inzake het vastrecht en verzamelcontainers, alsmede de afvalstoffenheffing variabel (Diftar). Voor de brede rioolheffing betreft dit de heffing bij woningen alsmede de niet-woningen. Voor de begraafplaats betreft dit de leges lijkbezorging, reiniging graven en instandhouding graven.
- Conform het raadsbesluit wordt bij het onderdeel inkomsten taakvelden begraafplaats rekening gehouden met de fictieve bespaarde rente op de voorzieningen (€ 21.000,00).
- De kostendekkendheid van de markt moet nog worden onderzocht. Dit is geen onderdeel geweest van het onderzoek in het kader van de legesverordening. Wel is in de berekening extra comptabel rekening gehouden met de kosten van marktmeester, schoonhouden, plaatsen en weghalen van hekken etc.
- Ook de kostendekkendheid van Openbare Orde en Veiligheid dient nog nader te worden onderzocht. De activiteiten waar leges aan te grondslag liggen vormen maar een klein deel van de activiteiten van dit product. Dit maakt het inschatten welke kosten moeten worden toegerekend lastig.

Conclusies:
Over 2020 bedraagt de kostendekkenheid:

- voor zowel afvalstoffen als riool: 100%.
- voor de begraafplaats: 89,5% waarbij rekening is gehouden met een toegerekende fictieve rente aan voorzieningen van € 21.000,00 conform het raadsbesluit.
- voor de omgevingsvergunningen: 62,3%. In het kader van de omgevingsvergunningen zijn extra uitgaven voor enkele projecten gemaakt. Daar staat geen aanvullende leges tegenover. Daardoor is de kostendekkend over 2020 lager uitgekomen.
- voor de marktgelden: 21,4%. Dit is door een aantal oorzaken aan de lage kant. Enerzijds zijn de leges marktgelden geen deel is geweest van het onderzoek in het kader van de legesverordening. Dit onderzoek is in 2020 nog niet uitgevoerd, waardoor de (extracomptabele) toerekening van de kosten gebaseerd is op schattingen. Bij de bepaling van het legestarief is geen rekening gehouden met deze kosten die natuurlijk wel worden gemaakt. Voorts zijn de energiekosten te hoog. Er wordt gewerkt aan een oplossing om dit

middels de meterkasten nauwkeuriger toe te rekenen. Tenslotte is als gevolg van corona minder leges ontvangen. Dit is door het rijk onderkend. De gemeente heeft daarvoor een aanvullend steunpakket ontvangen.
- voor burgeraangelegenheden: 40,9%. Als gevolg van de corona-crisis is de leges voor met name de persoonsgebonden documenten fors lager uitgevallen. Er kon weinig meer worden gereisd naar het buitenland wat zijn weerslag had op de te ontvangen gemeente en rijksleges. De vaste kosten zijn natuurlijk wel doorgegaan. In totaliteit is hierdoor de kostendekkendheid over 2020 lager uitgevallen.
- voor openbare orde en veiligheid: 43,3%. Het lagere dekkingspercentage over 2020 is ook hiermede het gevolg van corona. Er zijn hierdoor minder werkzaamheden uitgevoerd waar leges tegenover staan.

Lokale lastendruk

Jaarlijks wordt de COELO Atlas van de lokale lasten opgesteld. Dit betreft een jaarlijkse monitor van de ontwikkeling van de lokale lasten op macro- en microniveau. Voor onderstaande gegevens is gebruik gemaakt van de COELO Atlas van de lokale lasten 2020.

Landelijk overzicht
In 2020 wordt voor de onroerendezaakbelastingen de woz-waarde in peiljaar 2019 als grondslag gebruikt. Vorig jaar was dit de waarde in 2018. De waarde van een gemiddelde woning steeg in deze periode gemiddeld met 8,9 procent. Gemeenten houden bij hun tariefstelling rekening met deze waardeontwikkeling; zij verlaagden het tarief voor woningen met gemiddeld 3,3 procent. De ontwikkeling van de ozb-opbrengst staat dan ook goeddeels los van de prijsontwikkeling van onroerende zaken.

Gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling ligt het gemiddelde ozb-tarief voor woningen 4,9 procent hoger dan vorig jaar. Het gemiddelde huishouden betaalt daardoor dit jaar € 13,32 meer aan ozb. Het tarief voor eigenaren en dat voor gebruikers van niet-woningen stijgt met respectievelijk 4,5 en 4,1 procent. Ter vergelijking: de inflatie was in 2019 2,6 procent en zal in 2020 naar verwachting 1,6 procent bedragen.

De gemiddelde afvalstoffenheffing voor huishoudens stijgt dit jaar met € 20,50 dat is 7,8 procent.

De gemiddelde rioolheffing voor huishoudens stijgt dit jaar met € 2,80 (1,44 procent). Gemiddeld betaalt een bedrijf bij een waterverbruik van 100 kubieke meter water € 197,00 aan rioolheffing; bij een waterverbruik van 500 kubieke meter water is dit € 347,00.

83 procent van alle gemeenten heft toeristenbelasting. Het tarief van de toeristenbelasting gaat dit jaar (gemiddeld in alle gemeenten) met 17,7 procent omhoog.

Aan hondenbelasting, die in 54 procent van de gemeenten voorkomt, wordt gemiddeld 2,4 procent minder betaald (tarief voor één hond). Als we alleen kijken naar de gemeenten die zowel dit als vorig jaar hondenbelasting heft bedraagt dit een stijging van 1,4 procent. In 2 delen van gemeenten wordt hondenbelasting ingevoerd, terwijl 8 gemeenten hun hondenbelasting afschaffen.

Woonlasten per gemeente
Woonlasten zijn betalingen die huishoudens doen in verband met wonen. De gemeentelijke woonlasten bestaan uit de onroerendezaakbelasting (ozb), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Een eventuele heffingskorting wordt hiervan afgetrokken. De gemeentelijke woonlasten bestaan voor huishoudens met een huurwoning uit de afvalstoffenheffing en soms rioolheffing. Eigenaar-bewoners betalen daarnaast ook ozb. In enkele gemeenten wordt van deze bedragen een heffingskorting afgehaald.

In Ermelo bedragen voor 2020 de woonlasten voor een éénpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 775,00 en voor meerpersoonshuishouden (eigenaar-bewoner) € 827,00. Ter vergelijking in Gelderland bedraagt dit gemiddeld € 698,00 resp. € 785,00. Landelijk bedragen voor 2020 de woonlasten gemiddeld € 776,00 voor een meerpersoonshuishouden, waarbij het de hoogste lasten € 1.440,00 (Bloemendaal) bedragen en de laagste € 573,00 (Aalten).

Het is niet altijd zo dat gemeenten met hoge woonlasten ook veel geld overhouden aan de belastingen die zij van huishoudens innen. Dat komt doordat gemeenten met relatief waardevol onroerend goed binnen hun grenzen een lagere algemene uitkering van het Rijk ontvangen dan andere gemeenten. Zij worden geacht zelf meer belasting te heffen. Van gemeenten met hoge netto woonlasten die geen bijzondere kostenposten hebben mag worden verwacht dat zij hun inwoners een bovengemiddeld voorzieningenniveau bieden. Is dat niet zo, dan wordt er niet efficiënt gewerkt. Lage netto woonlasten hoeven niet per se samen te gaan met Spartaanse voorzieningen. Sommige gemeenten beschikken over andere inkomstenbronnen, bijvoorbeeld een toeristenbelasting, precariobelasting op ondergrondse leidingen of aandelen. In Amsterdam en Vlieland levert de toeristenbelasting bijvoorbeeld meer op dan de ozb op woningen. Gemeenten hebben soms zulke hoge inkomsten uit eigen vermogen dat zij met lage belastingen toekunnen. In feite is dit een verkapte belasting, ervan uitgaande dat dit vermogen eigenlijk de inwoners toebehoort.

De netto woonlasten geven een indicatie van het bedrag dat een gemeente per huishouden van de woonlasten overhoudt. De netto woonlasten zijn de woonlasten gecorrigeerd voor de verevening van belastingcapaciteit via de algemene uitkering. Amsterdam heeft de laagste netto woonlasten (€ 526,00). De hoogste netto woonlasten heeft Bloemendaal c.a. (€ 1.089,00). Voor

Ermelo bedraagt deze € 815,00.

De presentatie wordt vanaf 2017 in bruto-woonlasten weergegeven. Daarnaast worden ook de gegevens van de huurder gepresenteerd. Door de wijziging in deze systematiek vindt een grote verschuiving plaats in de rangorde en is een vergelijk met voorgaande jaren niet meer mogelijk.

(Ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing; woning met gemiddelde waarde; na aftrek van eventuele heffingskorting; euro per jaar per huishouden)

bruto woonlasten 2020	*eigenaar-bewoner*			*huurder*		
	Woonlasten eenpersoons-huishouden	Woonlasten meerpersoons-huishouden	Rangnummer meerpersoons-huishouden	Woonlasten eenpersoons-huishouden	Woonlasten meerpersoons-huishouden	Rangnummer meerpersoons-
Landelijk gemiddeld	705	776		306	389	
Gelderland gemiddeld	698	785		272	367	
Ermelo	775	827	240	364	416	215
Harderwijk	587	650	24	299	363	154
Zeewolde	713	782	167	366	435	228
hoogste tarief	1.321	1.440		628	660	
laagste tarief	432	573		18	36	

Bron: COELO Atlas van de lokale lasten 2020

Kwijtschelding

Particulieren die aan bepaalde voorwaarden voldoen kunnen, afhankelijk van de persoonlijke financiële omstandigheden, in aanmerking komen voor kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Geen kwijtschelding wordt echter verleend voor de hondenbelasting en de leges.

Bij de invoering van Diftar is besloten om personen, die medisch afval hebben (bijvoorbeeld: incontinentie-, stoma of dialysemateriaal), tegemoet te komen in de afvalstoffenheffing. Hiervoor dient een schriftelijk verzoek te worden ingediend, voorzien van een medische verklaring van bijvoorbeeld de huisarts, of een rekening waaruit blijkt dat medisch materiaal gebruikt wordt.

In de jaarrekening wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen.

Om de armoedeval voor alleenstaande ouders met een relatief laag inkomen te verminderen, is per 1 januari 2012 voor gemeenten en waterschappen de mogelijkheid gecreëerd om bij de kwijtschelding van lokale belastingen rekening te houden met de kosten van formele kinderopvang. Dit vermindert de armoedeval en maakt werken lonender. Om gemeenten en waterschappen te ondersteunen bij het uitvoeren van deze maatregel is per 2013 structureel € 8 miljoen binnen het gemeentefonds beschikbaar gesteld.

De raad heeft hiervoor besloten, raadsbesluit corsanr. 12080968, om met ingang van 1 januari 2013 over te gaan tot het toepassen van de mogelijkheid om de noodzakelijke kosten voor kinderopvang in aansluiting op de Wet kinderopvang aan te merken als uitgave bij de beoordeling van verzoeken om kwijtschelding.

In de jaarstukken wordt jaarlijks verantwoording afgelegd over het aantal verleende kwijtscheldingen. De kwijtschelding wordt verleend op afvalstoffen en rioolheffing.

Kwijtschelding	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Categoriaal (=medisch afval)	28	30	34	14	17	14
Geautomatiseerde kwijtschelding	333	343	352	382	374	389
Overige verzoeken	64	76	68	124	134	124
Totaal	**425**	**449**	**454**	**520**	**525**	**527**

In deze tabel zit ook de tegemoetkoming medisch afval verwerkt. Onderstaand staan de verleende bedragen aan kwijtschelding, onderverdeeld naar soort.

Kwijtschelding (uitgaven x € 1,00)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rioolheffing	77.945	89.778	90.196	100.927	105.790	107.771
Afvalstoffenheffing vastrecht+ verzamelcontainer	42.580	45.597	47.042	50.695	53.330	53.541
Afvalstoffenheffing variabel Diftar	13.365	22.572	22.063	23.018	24.522	32.387
Totaal	**133.890**	**157.947**	**159.301**	**174.640**	**183.642**	**193.699**

Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemene informatie

Kader

De gemeente Ermelo onderkent het belang van risicomanagement. Wij achten het daarom wenselijk om risico's (vroegtijdig) te identificeren en waar mogelijk beheersbaar te maken. Door inzicht in de risico's wordt de gemeente in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de risico's nu en de risico's gerelateerd aan toekomstige uitgaven in verhouding staan tot de vermogenspositie van de gemeente. Hiertoe heeft de raad op 6 maart 2008 de notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement vastgesteld. De toegepaste systematiek van weerstandsvermogen en risicobeheersing is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor

Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement bevat relevante informatie ten aanzien van risico's met een mogelijk grote impact op de financiële positie van de gemeente. Van dergelijke risico's wordt ingeschat hoe groot de kans is dat de gebeurtenis zich daadwerkelijk voordoet en het financiële gevolg dat dit met zich meebrengt. Waar mogelijk en voor zover dit ligt binnen de invloedsfeer van de gemeente wordt er naast het benoemen van de betreffende risico's vervolgens aandacht besteed aan een verlaging van de benoemde risico's door middel van het treffen van beheersingsmaatregelen om ofwel de kans van optreden ofwel de uiteindelijke impact van het risico te beperken. Deze paragraaf rapporteert over de zogenoemde financiële risico's.

Op basis van de geïnventariseerde risico’s met een financiële impact is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. In deze paragraaf worden de tien risico’s gepresenteerd die de grootste invloed uitoefenen op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit. Indien een risico daadwerkelijk leidt tot budgettaire gevolgen, dan zijn daarvoor in de huidige begroting in beginsel geen directe dekkingsmiddelen beschikbaar. Dit betekent dat bij het zich voordoen van een risico in eerste instantie dekking gevonden moet worden binnen andere posten van de lopende begroting. Mocht dit laatste niet mogelijk zijn, dan vormt de Algemene Risicoreserve de eerste buffer om de financiële gevolgen op te vangen. Het optreden van een risico kan ook structurele financiële gevolgen met zich meebrengen. Afhankelijk van de omvang van de financiële consequenties van een zich voordoend risico kan ter dekking van een structureel nadeel nodig zijn om beleid te herzien dan wel te heroverwegen.

Een belangrijke indicator van de algehele risicopositie en de mate waarin deze door de beschikbare weerstandscapaciteit is afgedekt komt tot uitdrukking in de weerstandsratio. Indien de berekende ratio onder de door uw raad (bij de Kadernota 2018 gewijzigde) vastgestelde norm (1,0) komt te liggen, wordt een kritieke grens gepasseerd. Deze paragraaf sluit daarom af met een beoordeling van de weerstandsratio en een advies om het weerstandsvermogen op voldoende niveau te brengen indien de weerstandsratio te laag blijkt.

Vastgesteld beleid inzake Weerstandsvermogen

- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (corsanr 07026562; 2008);
- Raadsbrief Ratio weerstandsvermogen Programmabegroting 2012-2015 (corsanr 11113198; raad maart 2012);
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Ermelo 2013 (corsanr 12079047; raad 28 februari 2013);
- Strategisch financieel beleid, onderdeel Kadernota 2018 (corsanr e170011021; raad 6 juli 2017).

Landelijke ontwikkelingen en trends

Transities Sociaal Domein

Sinds 1 januari 2015 zijn de taken van het Sociaal Domein aan de gemeenten overgedragen. Deze transitie brengt nog steeds de nodige risico's met zich mee. Zoals bekend heeft de overdracht destijds plaatsgevonden inclusief forse bezuinigingen, met name op het onderdeel jeugdzorg. Voor de gemeente Ermelo geldt dat er met name tekorten op het onderdeel voogdij/18+ zijn. De geboden structurele compensatie vanaf 2018 heeft niet geleid tot een kostendekkende uitvoering in het Sociaal Domein. Door de door het Rijk toegepaste kortingen op de budgetten heeft Ermelo een taakstelling voor het Sociaal Domein opgenomen in de meerjarenbegroting. Jaarlijks worden maatregelen getroffen deze taakstelling in te vullen.

Met ingang van 2019 is het Sociaal Domein overgeheveld naar de algemene uitkering. Dit heeft mede tot gevolg dat loon- en prijsontwikkelingen alsmede volume-ontwikkelingen voortaan bekostigd moeten worden uit het accres. Voorts moet de komende jaren gerekend worden op een aanzienlijke volumegroei met betrekking tot de Jeugdzorg en de WMO. De door het kabinet afgesloten zorgakkoorden (medisch specialistische zorg, GGZ, huisartsen en wijkverpleging) zullen doorwerken naar de gemeenten en daarmee impact hebben op de gemeentelijke financiën. Ook voor de gevolgen van de invoering van het abonnementstarief voor de WMO ontvangen de gemeenten onvoldoende compensatie. Daarmee ontstaat de vraag of het accres wel (structureel) toereikend is voor de groei in het Sociaal Domein. De ontwikkelingen in het Sociaal Domein op zowel de zorgvraag en de ingezette zorg, maar ook de (her)verdeling van de middelen op landelijk gebied geven voor de komende jaren de nodige onzekerheid over de ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein.

In dit kader speelt ook de komende herverdeling van het gemeentefonds een rol. Onderdeel van deze herverdeling zijn de omvang van het Sociaal Domein alsmede de invoering van het woonplaatsbeginsel. Beide leiden vooralsnog tot nadelen.

Participatiewet

Door bureau Berenschot is landelijk onderzocht hoe de rijksbijdrage bij de invoering van de Participatiewet zich verhoudt tot de bedragen die gemeenten feitelijk ontvangen. Daarbij is gekeken zowel naar de realisaties als naar de verwachte toekomstige budgetten. Daaruit blijkt:

- Het aantal mensen in de Wsw wordt daardoor elk jaar kleiner.
- Het beschikbare rijksbudget gaat daarom ook elk jaar omlaag.
- Daarnaast is sprake van een efficiencykorting op de rijksbijdrage

Het Wsw-budget wordt jaarlijks opgehoogd met de reguliere loon- en prijsbijstelling. Daarnaast is het budget verhoogd met beleidsmatige toevoegingen, die zijn gefinancierd vanuit de beschikbare loon- en prijsbijstelling voor de (overige) re-integratiebudgetten voor de

Participatiewet. Reëel is daarmee het macrobudget hoger dan begroot bij de invoering van de Participatiewet.

Voor het berekenen van de voor gemeenten beschikbare rijksbijdrage per arbeidsjaar, is het totaal aantal Wsw-ers relevant. Het totale volume is tot en met 2016 lager dan verwacht. In 2017 tot en met 2020 was het volume hoger dan verwacht. Ook voor de jaren 2021 en 2022 wordt - op basis van het blijfkansenmodel - verwacht dat het volume hoger is dan verwacht bij de invoering van de Participatiewet. In 2023 en 2024 is de verwachting dat de realisaties lager zijn dan eerder verwacht. Op basis hiervan kan worden beredeneerd dat gemeenten per Wsw-er in 2015 en 2016 een (volume)voordeel hadden. In 2017 tot en met 2020 hadden gemeenten een (volume)nadeel. Voor 2021 en 2022 wordt eveneens een (volume)nadeel verwacht. In 2023 en 2024 slaat dit om naar een (volume)voordeel.

Als we rekening houden met de beleidsmatige toevoegingen in het budget, is er per saldo sprake van een voordeel voor gemeenten. Reëel hebben gemeenten per Wsw-er meer geld beschikbaar dan begroot bij de invoering van de Participatiewet. Het negatieve volume-effect (doordat het werkelijke Wsw-volume in een aantal jaren hoger is dan verwacht bij de invoering van de Participatiewet) is in de betreffende jaren telkens lager dan de beleidsmatige toevoeging. Om deze reden is het risico door ons afgevoerd van de lijst in NARIS.

Omgevingswet
Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2022 in werking, waarmee een groot aantal bestaande wetten wordt vervangen en gesignaleerde knelpunten in het omgevingsrecht worden opgelost. De invoering van de Omgevingswet heeft gevolgen voor alle gemeenten en is de grootste wetgevingsoperatie sinds decennia. In de Programmabegroting 2019-2021 is op grond van het door de VNG opgezette "financieel dialoogmodel" bij de pijplijnonderwerpen aangegeven welke kosten de implementatie en het werken met de Omgevingswet naar verwachting met zich meebrengt.
De bedragen zijn vervolgens verwerkt in de Programmabegroting, en zijn voor de komende jaren voor zover we nu kunnen overzien toereikend.

Algemene uitkering Gemeentefonds
Door de normeringssystematiek groeit het gemeentefonds mee met de rijksuitgaven. De methode staat in de volksmond beter bekend als ‘samen de trap op, samen de trap af’. Per 2018 is de systematiek gewijzigd en gekoppeld aan de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven (Accres Relevante Uitgaven). De nieuwe koppeling Accres Relevante Uitgaven (ARU) is gebaseerd op de brede Rijksbegroting en draagt bij aan een stabielere ontwikkeling van het gemeentefonds. Omdat het Rijk de laatste jaren minder uitgeeft dan zij begroot, worden de gemeenten door deze onderuitputting op de Rijksbegroting de laatste jaren steeds geconfronteerd met een verlaging van het accres en daarmee terugbetaling van teveel ontvangen algemene uitkering. In VNG verband hebben de gemeenten al langer aangegeven af te willen van deze instabiliteit. Een evaluatierapport van de normeringssystematiek is ter voorbereiding van de volgende kabinetsperiode op 13 november 2020 naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd. De voorstellen in het rapport zijn erop gericht om met name de stabiliteit van de normeringssystematiek van het gemeentefonds en de hieruit voortkomende accresontwikkeling te verbeteren. In de evaluatie zijn, naast de huidige systematiek, drie alternatieven uitgewerkt. Deze zijn: het herinvoeren van een behoedzaamheidsreserve, het bevriezen of vertragen van het accres en een vaste volumeafspraak bij het regeerakkoord. In de ambtelijke werkgroep is geen eenduidige voorkeur uitgesproken voor één van de beleidsvarianten. Het is uiteindelijk een politiek-bestuurlijke keuze hoe in de volgende kabinetsperiode het belang van een stabiele accresontwikkeling wordt afgewogen tegenover een actuele aansluiting van het accres op de rijksuitgaven (bron: Decembercirculaire Gemeentefonds 17 december 2020).

Een andere ontwikkeling met risico’s voor de meerjarige ontwikkeling van de algemene uitkering wordt gevormd door het proces “Herijking verdeelstelsel Gemeentefonds”. Op 7 december jl. hebben de fondsbeheerders de Tweede Kamer per brief geïnformeerd over het vervolgproces van de herijking van de verdeling van het gemeentefonds. De fondsbeheerders hebben besloten de besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds aan het volgend kabinet te laten. Dit betekent dat de invoering van de nieuwe verdeling opschuift naar 1 januari 2023. Reden hiervoor is de huidige financiële positie van gemeenten en de nog lopende gesprekken met gemeenten over onder andere de financiering van de jeugdzorg. Met de VNG is afgesproken voorafgaand aan de consultatie van gemeenten, de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) om advies te vragen. Deze adviesaanvraag zal het Ministerie van BZK in januari 2021 indienen en ter informatie aan de Tweede Kamer sturen. De voorlopige uitkomsten van de verdeling zullen tegelijk met de adviesaanvraag aan ROB worden gepubliceerd (vermoedelijk februari 2021). De planning is er op gericht dat de definitieve resultaten met de herverdeeleffecten voor gemeenten bekend worden gemaakt bij de Meicirculaire 2021 (bron: Decembercirculaire Gemeentefonds 17 december 2020).

Woonplaatsbeginsel Voogdij 18+
Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente financieel verantwoordelijk is voor de jeugdhulp. Uitgangspunt in de nieuwe definitie van het woonplaatsbeginsel wordt: de gemeente waar de jeugdige zijn woonadres heeft volgens de Basisregistratie Personen (de BRP) is verantwoordelijk voor de kosten. Bij jeugdhulp met verblijf is het uitgangspunt dat als woonplaats geldt de gemeente waar de jeugdige onmiddellijk voorafgaande aan zijn verblijf zijn woonadres in de zin van de Wet basisregistratie personen had. Met de wijziging van het woonplaatsbeginsel per 1 januari 2022 verdwijnt de clustering van de kosten voor voogdijkinderen en 18-plussers bij specifieke gemeenten. Hierdoor kan het budget voor voogdij/18-plus via het objectief verdeelmodel van de algemene uitkering verdeeld gaan worden. Dit leidt voor Ermelo vanaf 2023 een lagere algemene uitkering van € 66,00 per inwoner. Dit

cijfer kan als gevolg van een actualisatie nog veranderen. Opgemerkt wordt dat de fondsbeheerders hebben in overleg met de VNG en het ministerie van VWS besloten om voor voogdij/18-plus in 2022 nog eenmaal een historische verdeling te hanteren, maar dan volgens het nieuwe woonplaatsbeginsel. Tegenover deze lagere algemene uitkering staan ook voor de gemeente lagere kosten. Het is op dit moment nog niet aan te geven met welk bedrag de kosten omlaag gaan. Wij streven er naar om hierover duidelijkheid te hebben bij de Meicirculaire 2021. Het risico voor de gemeente is dat de uitname hoger is dan de besparing in de kosten.

Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
Per 1 mei 2018 is de nieuwe privacywetgeving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Op grond van de AVG dient ook de gemeente aan nieuwe voorwaarden te voldoen om de privacy bij verwerking van persoonsgegevens te waarborgen. Het is wettelijk verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen, die toeziet op het beschermen van privacygevoelige gegevens. Het is toegestaan dat gemeenten hierin met elkaar samenwerken. In het kader van Meerinzicht is hiertoe besloten door een gezamenlijke Functionaris Gegevensbescherming aan te stellen, die eveneens inhoudelijke uitvoerende taken verricht die behoren tot de functie van privacy officer. Alle gemeenten staan voor de taak om alle systemen en bestanden te onderzoeken op privacygevoelige gegevens en hiervan administratie te houden en afspraken vast te leggen hoe en door wie daarmee mag worden omgegaan. Indien blijkt dat er niet aan de voorwaarden van de AVG is voldaan, dan kan de Autoriteit Persoonsgegevens een forse boete opleggen (max. € 20 miljoen of 4% van het omzettotaal).

Btw en exploitatie sportaccommodaties
Met ingang van 2019 is de btw op de investeringen en exploitatiekosten van de sportaccommodaties niet langer terug te vorderen en is geen btw over de inkomsten verschuldigd. Dit is voor de gemeente financieel nadelig. Om dit nadeel te compenseren is met ingang van 2019 een specifieke uitkering in het leven geroepen. De uitkering is echter voor alle gemeenten gezamenlijk gemaximeerd. Over 2019 is het voorlopige uitkeringspercentage vastgesteld op 81,7%. Eind 2020 is gebleken dat het beschikbare bedrag voldoende was om tot 100% uit te keren. Voor 2020 is het voorlopige percentage op 79,97% zodat een nadeel ontstaat. Niet is uitgesloten dat eind 2021/begin 2022 bijstelling naar boven plaatsvindt.

COVID-19 (Corona) virus
Het coronavirus duurt langer dan verwacht. Dit heeft naar vewachting ook financiële gevolgen voor de jaarrekening 2021. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. Wij bewaken onze liquiditeitspositie en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. Gaande de tijd wordt de financiële impact voor de begroting 2022 en verder in beeld gebracht en vindt communicatie hierover plaats (onder meer richting de raad).

Er zijn onder meer onzekerheden en potentiële risico’s op de volgende terreinen:
- De zorgverlening aan onze inwoners
- Maatregelen in het kader van de gezondheid
- De uitkeringen aan onze inwoners
- De subsidies voor gesubsidieerde instellingen
- De ontwikkelingen in de grondexploitaties
- De bedrijfsvoering van onze organisatie
- Lopende en nieuw te starten projecten
- De financiering van onze activiteiten
- De heffing en inning van lokale heffingen

Risicoprofiel en benodigde weerstandscapaciteit

In deze Jaarrekening 2020 is het risicoprofiel geactualiseerd, waarbij risico's zijn vervallen, verlaagd alsmede de kans dat een risico zich voordoet opnieuw is ingeschat. Voorts zijn enkele nieuwe risico's toegevoegd.

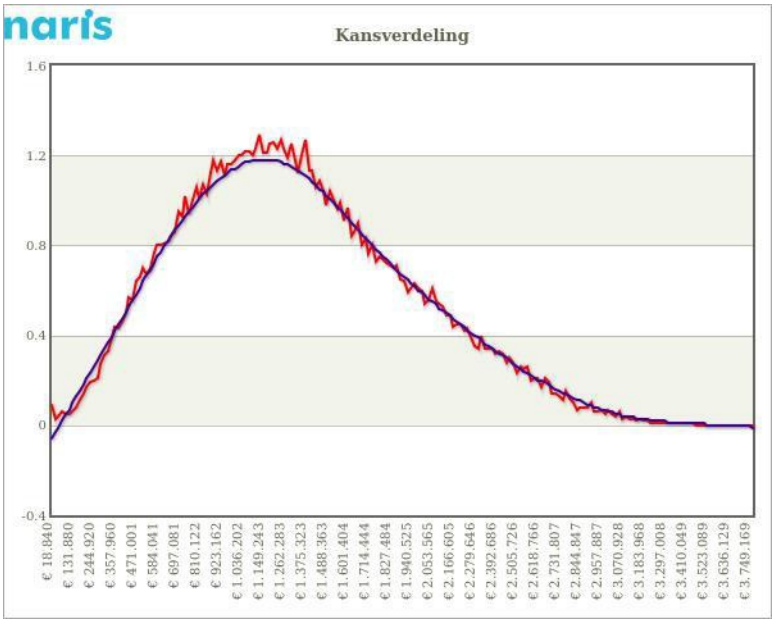
Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

Risico nummer	Risico	Gevolgen	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R222	Mogelijke saneringskosten de Zanderij op basis van minimale variant	Geld - Er ontstaat een nadeel in de begroting	90%	max. € 1.000.000	34,06%
R229	De door het rijk binnen het accres beschikbaar gestelde gelden voor loon prijsontwikkelingen en volumeontwikkelingen van het sociaal domein blijken onvoldoende te zijn vanaf het jaar 2022	Geld - Dit leidt tot een ongedekt tekort in de meerjarenbegroting	50%	max. € 1.400.000	26,55%
R192	De komende herverdeling 2023 van de algemene uitkering pakt negatief uit voor de gemeente	Geld - Er ontstaat een tekort in de begroting	90%	max.€ 500.000	21,24%

R228	De extra rijksbijdrage Jeugdzorgimpuls (€ 300 mln.) worden door het volgende kabinet niet gecontinueerd vanaf 2023	Geld - Er treedt vanaf 2023 een structureel nadeel op in de programmabegroting 2021-2024.	30%	max.€ 471.000	5,38%
R139	Een instelling kan haar betalingsverplichting tot rente en aflossing voor een door de gemeente Ermelo volledig gewaarborgde geldlening niet nakomen.	Geld - Een beroep van geldverstrekkers op de gemeente Ermelo om de betalingsverplichting van een instelling over te nemen ter grootte van het bedrag waar de gemeente garant voor staat.	10%	max.€ 630.000	2,36%
R19	Voortijdige functiebeëindiging van een wethouder (óf wachtgelder).	Geld - Het uitbetalen van wachtgeld, een arbeidsongeschiktheidsuitkering of een levenslang nabestaandenpensioen aan de achterblijvende partner.	10%	max. € 600.000	1.91%
R191	Bij een van de verbonden partijen treedt een of meerdere van de door de verbonden partij gesignaleerde risico's op welke niet door de verbonden partij zelf binnen haar begroting kan worden gedekt.	Geld - Met als gevolg dat er zich een nadeel voordoet in de begroting.	30%	max. € 200.000	1.90%
R230	Als gevolg van gewijzigde btw wetgeving wordt voor sport onvoldoende compensatie ontvangen	Geld - Er treedt een nadeel op in de begroting	10%	max. € 400.000	1,68%
R223	Er ontstaat een financieel tekort bij de ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken	Geld - Als aandeelhouder moet de gemeente een bijdrage leveren wat leidt tot een ongedekt nadeel voor de begroting	30%	max. € 100.000	1.23%
R231	Bij een door de gemeente gesubsidieerde partij treedt een calamiteit op welke niet door haar binnen de eigen begroting kan worden opgevangen	Geld - met als gevolg dat de gemeente een aanvullende subsidie moet verstrekken wat leidt tot een nadeel in de gemeentebegroting	30%	max. € 100.000	1.14%
	totaal			€ 5.401.000	

Deze tabel is als volgt te lezen: het totaal van de risico's bedraagt € 6.205.000,00, waarvan de tien grootste risico's bedragen € 5.401.000,00. In de tabel staan deze risico's vermeld met daarbij de kans dat dit optreedt en de maximale financiële omvang dat het risico kan hebben. Op basis van de benoemde risico’s is een risicosimulatie uitgevoerd. Deze risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag van de risico's ad € 5.401.000,00 onnodig en ongewenst is. De risico’s zullen immers naar verwachting niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden.
In de laatste kolom van de tabel staat het op basis van deze simulatie de geschatte impact per risico weergeven. Zo is de kans dat de eerste risico optreedt 90%, de uiteindelijke invloed op het totaal van de risico's bedraagt voor dit risico 34,06%. Het is daarmee relatief ook het grootste risico.

Voor deze simulatie wordt gebruik gemaakt van een zgn. Monte Carlo simulatie. Dit is een computergestuurde techniek waarbij een gebeurtenis niet één keer, maar vele malen wordt gesimuleerd. Deze simulatietechniek komt tot stand met berekeningen via het pakket NARIS. De verkregen uitkomsten worden steeds weer opnieuw berekend, met telkens een andere reeks willekeurige waarden. Dat leidt uiteindelijk tot mogelijk duizenden herberekeningen en mogelijke uitkomstwaarden. Omdat de Monte Carlo simulatie dit tot wel duizenden keren uitvoert, leidt dit tot een waarschijnlijkheidsverdeling van de mogelijke uitkomsten. Zo ontstaat een zo volledig mogelijk beeld van de mogelijke risico’s. De Monte Carlo simulatie eindigt met een enorm output aan geordende resultaten van de simulaties, die worden gepresenteerd in de vorm van kansverdelingen. U ziet deze hieronder in de grafiek weergegeven.

Tabel 2 toont de resultaten van deze risicosimulatie nog eens overzichtelijk. Hieruit blijkt dat, met een zekerheidspercentage van 90%, de risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 2.181.551,00 (= benodigde weerstandscapaciteit).

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Zekerheidspercentage	Benodigde weerstandscapaciteit
70%	€ 1.612.661,00
75%	€ 1.723.074,00
80%	€ 1.848.877,00
85%	€ 1.998.016,00
90%	€ 2.181.551,00
95%	€ 2.431.967,00

Uit de grafiek en de tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van **€ 2.181.551** (benodigde weerstandscapaciteit).

Tot slot
Er is een aantal risico's bekend waaraan geen prijskaartje kan worden gehangen. Dit betreft de volgende risico's:

- de nieuwe aanbesteding van de Jeugdzorg kan tot hogere zorgkosten leiden
- de nieuwe aanbesteding van de Wmo kan tot hogere zorgkosten leiden
- de nieuwe aanbesteding van de Participatiewet kan tot hogere kosten leiden
- de invoering van het woonplaatbeginsel voor Voogdij /18+ leidt enerzijds tot een daling van de algemene uitkering, anderzijds tot een daling van de kosten. Het is nog onbekend of dit budgettair neutraal voor de gemeente verloopt.
- diverse ontwikkelingen in het gemeentefonds waarover het nieuwe kabinet nog een besluit moet nemen
- de verdere gevolgen van corona

Het totale risico-overzicht Jaarrekening 2020 is HIER terug te vinden.

Risico's versus weerstandsvermogen

Beschikbare Weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het geheel aan middelen dat de gemeente Ermelo beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Onderverdeling weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000,00)		Ultimo 2020
Weerstandscapaciteit exploitatie		
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	0	
Rioolheffing *	0	
Afvalstoffenheffing *	0	
Onbenutte deel leges en andere heffingen	p.m.	
Onvoorzien (incl. volume-ontwikkelingen, prijsontwikkelingen exploitatie en Sociaal domein)	22	
Begrotingsruimte	0	
Kostenreductie mogelijkheden	0	
Nadere ombuigingsmogelijkheden	0	

Subtotaal Weerstandscapaciteit exploitatie		**22**
Weerstandscapaciteit vermogen		
Algemene reserve vrij besteedbaar	-1.665	
Algemene reserve weerstandscapaciteit	3.545	
Vrij aanwendbare deel bestemmingsreserves	2.705	
Subtotaal Weerstandscapaciteit vermogen		**4.585**
Weerstandscapaciteit grondexploitatie		**3.948**
Totaal Weerstandscapaciteit		**8.533**
Benodigde weerstandscapaciteit		**2.181**
Ratio weerstandsvermogen		**3,92**

* De rioolheffing en de afvalstoffenheffing maken formeel onderdeel uit van het theoretische kader waarbinnen het weerstandsvermogen berekend wordt. Aangezien zowel de rioolheffing als de afvalstoffenheffing van de gemeente Ermelo 100% kostendekkend zijn, dienen deze onderdelen bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing te blijven.

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit vermogen zijn met ingang van de begroting 2018 de beklemde bestemmingsreserves buiten beschouwing gelaten. Wij hebben deze lijn eveneens gevolgd in de Jaarstukken 2018. Deze beklemde bestemmingsreserves zijn ingezet ter dekking van toekomstige kapitaallasten van investeringen. De mogelijkheid om (een deel van) deze middelen alsnog aan te wenden als weerstandscapaciteit hangt af van het feit of investeringen nog gerealiseerd moeten te worden en heroverweging nog mogelijk is.

Ratio weerstandsvermogen
Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de weerstandscapaciteit.
De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Onderstaande normtabel (tabel 4) is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio weerstandsvermogen.

Tabel 4: Waarderingsklassen

Waarderingsklasse	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 - 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 - 1.4	Voldoende
D	0.8 - 1.0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

Tabel 5: Verloop ratio weerstandsvermogen

Moment van berekening	Ratio weerstandsvermogen
Programmabegroting 2018-2021	31,16
Jaarstukken 2017	27,97
Programmabegroting 2019-2022	5,29
Jaarstukken 2018	12,00
Programmabegroting 2020-2023	3,32
Jaarstukken 2019	4,74
Programmabegroting 2021-2024	1,92
Jaarstukken 2020	3,92

Bovenstaande tabel geeft het verloop van de weerstandsratio van de gemeente Ermelo. Schommelingen van de ratio worden zowel veroorzaakt door mutaties in de aanwezige weerstandscapaciteit als ook door veranderingen in het risicoprofiel. Wel tekenen wij aan dit de ratio de komende jaren sterk aan het dalen is. Voornaamste reden daarvan is de besteding van de reserves waardoor minder weerstandsvermogen aanwezig is.

Omvang Algemene reserve weerstandscapaciteit
Bij de vaststelling van de Kadernota 2018 is bepaald dat voor de specifieke aangehouden Algemene Risicoreserve geldt dat de omvang hiervan gelijk is aan factor 1 van het bedrag dat benodigd is om de risico's af te dekken met een zekerheid van 90%. Hierdoor hoeven afzonderlijke bestemmingsreserves niet langer indirect beschikbaar te blijven voor het op peil houden van het weerstandsvermogen. Overigens geldt dat bij het optreden van een of meer

risico's in beginsel dekking dient te worden gevonden binnen de lopende begroting. Pas indien dit niet mogelijk blijkt kan voor incidentele dekking van het optredende nadeel aanspraak worden gedaan op de Algemene Risicoreserve.

In de notitie Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo is bepaald dat de toereikendheid van het saldo van de Algemene Risicoreserve jaarlijks wordt bezien bij de jaarrekening, waarbij een afwijking wordt geaccepteerd van € 500.000,00 naar boven of naar beneden. Bij overschrijding van deze grens zal het benodigde bedrag opnieuw worden vastgesteld.
Op grond van de in deze paragraaf berekende weerstandscapaciteit is het momenteel in de risicoreserve aanwezige bedrag van € 3.545.000,00 toereikend. Strikt genomen zou zelfs naar de stand van 31 december 2020 een bedrag van € 1.300.000,00 onttrokken kunnen worden aan deze reserve, en worden toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is echter een moment opname. Doordat bij de vaststelling van de Programmabegroting 2021-2024 door uw raad is besloten om voor de jaren 2021, 2022 en 2023 tot een totale onttrekking van € 1.667.000,00 van deze reserve over te gaan is deze € 1.300.000,00 inmiddels al bestemd, en derhalve niet meer mogelijk.

Algemene financiële kengetallen

Algemene informatie
Onder invloed van de recente wijzigingen in het BBV is wettelijk geregeld dat gemeenten voorgeschreven algemene financiële kengetallen opnemen in de begroting en jaarstukken. Met deze algemene financiële kengetallen wordt beoogd gemakkelijker inzicht te geven in de financiële positie van de gemeente.

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. De kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de provincie of gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of op te kunnen vangen. Zij geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Van belang daarbij is ook het verloop van de uitkomsten en de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. De algemene financiële kengetallen vormen daarom onderdeel van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat deze paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In de Regeling tot vaststelling van de wijze waarop de kengetallen moeten worden vastgesteld en opgenomen in de begroting en rekening van de provincies en gemeenten is bepaald welke kengetallen moeten worden opgenomen, hoe zij berekend moeten worden en hoe zij verwoord moeten worden in de begroting en jaarstukken. Het betreft de volgende algemene financiële kengetallen:
1 Netto schuldquote;
2 Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3 Solvabiliteitsratio;
4 Grondexploitatie;
5 Structurele exploitatieruimte;
6 Belastingcapaciteit.

Financiële kengetallen
De algemene financiële kengetallen voor Ermelo zien er als volgt uit:

Kengetallen	Jaarstukken 2018	Jaarstukken 2019	Begroting 2020	Jaarstukken 2020	
Netto schuldquote	-26,8%	-14,8%	52,9%	1,7%	A
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-26,8%	-14,8%	52,9%	1,7%	A
Solvabiliteitsratio	59,4%	48,9%	34,3%	39,7%	B
Grondexploitatie	-1,1%	-0,7%	-2,8%	0,1%	A
Structurele exploitatieruimte	1,3%	-3,4%	0,2%	4,2%	A
Belastingcapaciteit	97,1%	99,1%	100,9%	111,8%	C

Provincie Gelderland heeft in de brief 'Programmabegroting 2016-2019' van 27 januari 2016 de financiële kengetallen gecategoriseerd. De provincie geeft vervolgens een voorzichtige waarde aan deze categorieën, namelijk dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetallen	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20% - 50%	< 20%
Grondexploitatie	< 20%	20% - 35%	> 35%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95% - 105%	> 105%

Uitkomsten
De conclusie is dat Ermelo een aantal Financiële kengetallen verder verslechterd is. Daarbij komt dat het financiële perspectief voor Ermelo somber genoemd mag worden. Een verdere verslechtering van de kengetallen wordt verwacht. Kortheidshalve wordt verwezen naar de prognose van de Programmabegroting 2021-2024.

Streefkengetallen
De provincie Gelderland heeft aangegeven dat de gemeenteraad in overleg met het college van b&w per kengetal een norm kan bepalen. In Ermelo heeft dat nog niet plaatsgevonden. De door de provincie gebruikte normeringen zijn overgenomen. Gezien het feit dat Ermelo ruim binnen de normen (voor categorie A) blijft, is het niet nodig ook nog eens Ermelose normen vast te stellen.

Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen

Algemene informatie

Wegen, openbare verlichting, riolering, groen, speelvoorzieningen, water, sportvoorzieningen, gemeentegebouwen en onderwijsgebouwen worden tezamen als kapitaalgoederen aangeduid. Zij vormen het gezicht van de gemeente. Het onderhouden van kapitaalgoederen is van belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op het terrein van veiligheid, vervoer, recreatie, onderwijs en overige gemeentelijke diensten. Ook de gemeente Ermelo heeft veel in kapitaalgoederen geïnvesteerd. Kapitaalgoederen dienen zo lang mogelijk een bijdrage te leveren aan het doel waarvoor zij zijn aangeschaft of vervaardigd. Om het kapitaalgoed te kunnen blijven gebruiken waarvoor het bedoeld is, dient het derhalve te worden onderhouden. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is daarom van belang voor een goede beoordeling van de financiële positie op de korte en de langere termijn. Teneinde de raad van voldoende inzicht te voorzien, wordt het onderhoud van kapitaalgoederen – een onderwerp dat versnipperd in de begroting staat – in deze paragraaf gebundeld in een kort overzicht. Deze paragraaf geeft daarmee een dwarsdoorsnede van de begroting voor het onderdeel onderhoud kapitaalgoederen. Beleidsmatige uitgangspunten, voorgenomen acties voor beheer en onderhoud en de daarmee samenhangende uitgaven komen immers in diverse programma's voor.

Nadere definitie van het begrip "onderhoud"
Voor een juist begrip van onder meer de financiële gegevens in deze paragraaf is het van belang te weten wat in deze paragraaf onder het begrip "onderhoud" wordt verstaan. Overeenkomstig de toelichting op het BBV wordt uitgegaan van regulier onderhoud (normaal en zogenaamd groot onderhoud). Dat is het plegen van preventieve dan wel correctieve maatregelen. Vervangingsinvesteringen en de uit investeringen voortvloeiende kapitaallasten worden daar uitdrukkelijk niet toe gerekend. Overige zaken voor het gebruik, niet zijnde onderhoud van een kapitaalgoed (zoals bijvoorbeeld het betrekken van energie) vallen daarmee ook buiten het aandachtsgebied van deze paragraaf.

Aandachtsgebieden
Het onderhoud van kapitaalgoederen wordt onderscheiden naar de aandachtsgebieden wegen, riolering en waterhuishouding, groen en gebouwen kort samengevat. Per aandachtsgebied wordt aangegeven wat het beleidskader is, hoe het beheer wordt uitgevoerd en hoeveel financiële middelen daarmee zijn gemoeid. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Het onderhoud van kapitaalgoederen staat verspreid over de volgende programma's/paragrafen
- Programma Samen Werken voor Ermelo;
- Programma Samen Leven in Ermelo;
- Programma Samen Wonen in Ermelo;
- Programma Samen Ondernemen in Ermelo;
- Paragraaf Bedrijfsvoering (kostenplaatsen Bestuursdienst en Team Wijkservice).

Aandachtsgebied: Wegen

Algemene doelstelling onderhoud wegen
De gemeente Ermelo beheert de verkeersinfrastructuur waarbij evenwicht is tussen bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefomgeving en kosten.

Onder de categorie "wegen" wordt gerekend
- Wegen (inclusief wegmeubilair en civieltechnische kunstwerken);
- Fietspaden;
- Voetpaden;
- Onverharde paden;
- Openbare verlichting.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Wegenbeheersplan Ermelo 2018-2022	2018	ja
Gemeentelijk Verkeer- en VervoersPlan Ermelo (GVVP) 2015-2018 (In 2021 wordt een nieuwe mobiliteitsvisie opgesteld)	2013 / 2015	nee
Beleidsplan Openbare Verlichting 2010-2014 (In 2e kwartaal 2021 wordt een nieuw beleidsplan Openbare verlichting 2021-2025 vastgesteld.)	2010	nee
Parkeerbeleidsplan	2016	ja
Beleidsnota onverharde wegen	2016	ja
Kwaliteit fietsvoorzieningen Ermelo	2013	ja
Notitie Gladheidsbestrijding	2018	ja

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
MOP Civiele Kunstwerken (2018-2027)	2018	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd
De gemeente Ermelo ambieert een kwalitatief goede en veilige woon- en leefomgeving als vitale, groene en zorgzame gemeente.
De laatste plannen die zijn of worden geactualiseerd zijn het wegenbeheerplan, het beleidsplan openbare verlichting en het GVVP 2015-2018.
Op basis van Wegenbeheersplan 2018-2022 worden de Ermelose wegen onderhouden op kwaliteitsniveau B en het centrumgebied op kwaliteitsniveau A. In aanvulling op het onderhoudsniveau zijn in het wegenbeheerplan beleidskaders en speerpunten opgenomen met betrekking tot duurzaamheid, innovatie en klimaatbestendigheid.
Het volgende plan wat wordt geactualiseerd is het GVVP 2015-2018. In 2021 wordt het GVVP 2015-2018 geactualiseerd en gaat verder onder de benaming: "Mobiliteitsvisie".

De gemeente Ermelo ambieert een kwalitatief goede en veilige woon- en leefomgeving als vitale, groene en zorgzame gemeente. Een goed functionerende openbare verlichting maakt daar onderdeel van uit. In het beleidsplan Openbare verlichting 2021-2025 wordt beschreven op welke wijze de gemeente de komende jaren uitvoering wil geven aan het duurzaam, bewust en gericht verlichten van de openbare ruimte.
De beleidsuitgangspunten zijn vervolgens vertaald naar een beheerplan. In dit beheerplan staan de huidige technische staat van het areaal, de beheers uitgangspunten en de benodigde onderhoudsmaatregelen ten behoeve van een goede instandhouding van het huidige areaal in de planperiode 2021-2025 (en een blik op de verdere toekomst) vermeld. Uitgangspunt voor het beheerplan is het handhaven van het huidige onderhoudsniveau

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2019	Primitieve begroting 2020	Begrotings-wijzigingen 2020	Begroting 2020 na wijziging	Jaarstukken 2020	Saldo 2020
Verkeer	96	109	21	130	124	-6
Groot Onderhoud	522	578	28	606	606	0
Regulier Onderhoud	251	312	-58	254	265	11
Schoon- en bereidbaar houden	188	236	-5	231	168	-63
Wegmeubilair	40	32	25	57	98	41
Openbare Verlichting	85	78	25	103	83	-20
Waterlossingen	47	17	0	17	16	-1
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Wegen	1.229	1.362	36	1.398	1.360	-38

Aandachtsgebied: Riolering en waterhuishouding

Algemene doelstelling onderhoud riolering en waterhuishouding
De gemeente Ermelo zorgt voor het in stand houden van een kwalitatief goede voorziening voor doelmatige inzameling en transport van afvalwater, welke bijdraagt aan een goede en duurzame bescherming van bodem en (oppervlakte)water ten behoeve van een leefbaar Ermelo.

Onder de categorie "riolering en waterhuishouding" wordt gerekend
- Voorziening voor het afvalwatertransport en de verwerking/zuivering van afvalwater;
- Overige waterhuishouding.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP)	2015	ja
Verlengingsnotitie Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan	2020	ja
BasisRioleringsPlan (BRP)	2012	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd
Volgens de Wet milieubeheer (Wm) dient elke gemeente te beschikken over een vastgesteld en actueel Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP). De gemeente heeft, volgens de Wm, de wettelijke zorgplicht voor de doelmatige inzameling en transport van stedelijk-afvalwater. Per 1 januari 2008 is de zorgplicht door de komst van de "Wet Gemeentelijke Watertaken" uitgebreid met een zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater en het voorkomen van structurele grondwateroverlast. Ermelo heeft samen met Harderwijk, Putten en het Waterschap een gezamenlijk rioleringsplan opgesteld. Dit plan draagt de naam van Zuiveringskring Afvalwaterketen Plan (ZAP). In het ZAP zijn de kosten voor het in stand houden van de riolering opgenomen. Dit ZAP heeft een looptijd van 6 jaar. Voor de periode van 2020 t/m 2023 is een verlengingsnotitie van het huidige ZAP opgesteld. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet (1 juli 2022) zal de verplichting voor het opstellen van een GRP komen te vervallen en worden geïncorporeerd in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2019	Primitieve begroting 2020	Begrotings-wijzigingen 2020	Begroting 2020 na wijziging	Jaarstukken 2020	Saldo 2020
Specifieke GRP/ZAP-Maatregelen	101	77	0	77	61	-16
Onderhoud afval-, hemel- en grondwater	313	466	75	541	526	-15
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Riolering en Waterhuishouding	414	543	75	618	587	-31

Aandachtsgebied: Groen

Algemene doelstelling onderhoud groen
De gemeente Ermelo beheert de groene voorzieningen in de openbare ruimte. Deze leveren een positieve bijdrage aan een groen Ermelo, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Onder de categorie "groen" wordt gerekend
- Stedelijk groen (inclusief speelvoorzieningen);
- Landschap;
- Begraafplaatsen;
- Bossen;
- Heide;
- Natuurterreinen (inclusief De Leemputten);
- Cultuurhistorische/archeologische elementen (onder andere grafheuvels en Romeins Marskamp).

Beleids- en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Natuurterreinen:		
Lange termijnvisie bossen Ermelo (maakt onderdeel uit van de Groenvisie)	2017	ja
Faunabeleidsnota (maakt onderdeel uit van de in 2017 opgesteld Groenvisie)	2017	ja
Heidevisie gemeente Ermelo	2011	ja
Speelruimte:		
Speelruimte in Ermelo deel 1	2012	ja
Begraafplaatsen:		
Visie Begraafplaats	2012	ja
Notitie Opties kosten en baten	2014	ja
Analyse Begraafplaatsexploitatie	2014	ja
Evaluatie exploitatie Algemene begraafplaats Koningsvaren	2018	ja
Landschap:		
LandschapsOntwikkelingsPlan Ermelo Putten (LOP)	2011	ja
Stedelijk Groen:		
Groenvisie gemeente Ermelo 2017-2027	2017	ja
Groene Beheerplannen:		
0-Uitgangspunten groenbeheerplannen	2019	ja
1-Beheerplan groen	2019	ja
2-Beheerplan bomen	2019	ja
3-Beheerplan landschap	2019	ja
4-Beheerplan bossen	2019	ja

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
5-Beheerplan leemputten bij Staverden	2019	ja
6-Beheerplan flora en fauna	2019	ja
7-Beheerplan begraafplaats	2020	ja
Beheerplan heideterreinen (2011-2021)	2011	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd

Stedelijk Groen

In 2017 is een nieuwe groenvisie ontwikkeld en vastgesteld (december 2017), als vervanging van de groenstructuurvisie 2004. In 2019 zijn vervolgens de Groenbeheerplannen vastgesteld en is hiervoor budget in de begroting opgenomen, ook voor het vervangen van (versleten) groen. Het beheer en onderhoud van het groen in de openbare buitenruimte wordt zowel in eigen beheer als door derden uitgevoerd. De uit te voeren reguliere werkzaamheden zijn voor een groot deel beschreven in het bestek omgevingsbeheer onderhoud openbare ruimte (2017-2020). In 2021 gaat een nieuw bestek gelden. Het snoeionderhoud aan alle bomen wordt op basis van een raambestek uitgevoerd.

De gemeente beschikt over een volledig nieuw geïntegreerd beheersysteem voor groen-, wegen- en rioolbeheer (Gisib). Dit beheersysteem is geheel gekoppeld aan de nieuwe BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie) van Ermelo. De uitbouw van data (schouwgegevens e.d.) binnen Gisib blijft de komende tijd aandacht vragen. De groenstructuur is inmiddels ook in Gisib vastgelegd.

De nieuwe groenvisie gaat in op de 6 waarden van het groen: identiteit, gezondheid, biodiversiteit, klimaat & duurzaamheid, participatie & leefbaarheid en economie. De groenvisie geldt voor de volgende deelgebieden: stedelijk gebied (groen in de bebouwde kom), bomen, flora & fauna, buitengebied (landschap), natuurterreinen, waaronder de Leemputten bij Staverden en de bossen.

Het beheer en onderhoud van dit groen is belangrijk en is met name gericht op instandhouding. Vanaf 2019 wordt het stedelijk groen in het centrum op “A”-niveau onderhouden en de rest op "B"-niveau.

Begraafplaatsen

In 2020 is een nieuw beheerplan opgesteld op basis waarvan het beheer en onderhoud ingevuld gaat worden. Voor de begraafplaats geldt in 2021 kwaliteitsniveau”A”.

Speelvoorzieningen

Het onderhoud van speelplaatsen en –toestellen is gebaseerd op het speelruimteplan "Speelruimte in Ermelo deel 1". Het gaat hierbij om cyclisch onderhoud en structurele vervanging, herinrichten van bestaande speelvoorzieningen en aanleggen van nieuwe speelvoorzieningen in nieuwe woongebieden. Hierbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de aspecten schoon, heel en veilig. De visie op het landschap gaat onderdeel uitmaken van de omgevingsvisie die in 2021 wordt opgesteld.

Landschap

Het beheer van de buitengebieden is vastgelegd in het LandschapOntwikkelingsPlan (LOP). De doelstelling van het LOP is om met behulp van een consequente uitvoering van beleid de kwaliteit van het landschap te verbeteren. In 2019 is het beheerplan Landschap opgesteld.

Bossen

In de gemeentebossen wordt in het beheer gebruik gemaakt van natuurlijke processen, bijvoorbeeld natuurlijke verjonging (naast plantwerk op beperkte schaal). Door een extensievere wijze van beheer en onderhoud, waarbij bijvoorbeeld tak- en tophout en dode bomen in het bos achterblijven, is het uiterlijk van de bossen langzaam veranderd. Op langere termijn wordt daardoor de structuur van het bos gevarieerder en aantrekkelijker voor de natuur en de recreant. In 2018 is gestart met het opstellen van een nieuw beheerplan voor onze grotere boscomplexentotaal circa 650 ha), deze is in 2019 vastgesteld. De basis voor dat plan wordt gevormd door Europees en rijksbeleid, alsmede provinciaal en eigen gemeentelijk beleid (onder andere de lange termijnvisie voor de bossen zoals geformuleerd in de inmiddels vastgestelde Groenvisie). Ook de beginselen van het Forest Stewardship Council (FSC) zijn er in meegenomen. Het beheerplan schetst de kaders waarbinnen het beheer moet worden gevoerd (onder andere ten aanzien van houtoogst en natuur en verjonging vanwege de continuïteit).

Heide

Voor het beheer van de heidevelden (in totaal ± 1.000 ha) ligt de nadruk op een relatief intensief cyclisch patroonbeheer (maaien, kleinschalig plaggen), gecombineerd met procesbeheer (extensieve begrazing). Het uitgangspunt is dat de heide daadwerkelijk heide blijft en qua structuur en soortenrijkdom verder ontwikkeld wordt. Mede als gevolg van een doelstelling in het kader van een ontvangen SNL-subsidie om bepaalde dier- en plantensoorten te behouden, zijn hiertoe specifieke beheermaatregelen getroffen (in de vorm van maaien, kleinschalig plaggen, begrazing met schapen of koeien en het verwijderen van boompjes).

Door calamiteiten in de laatste jaren (strenge late vorst, droogte en plagen van heidehaantje) alsmede door overmaat aan stikstof in de van nature schrale heidebodems (met als gevolg verzuring en vrijkomen van o.a. zware metalen) moet het heidebeheer op met name de Groevenbeekse heide tegen het licht worden gehouden. Wellicht zijn onorthodoxe maatregelen vereist, zoals bekalking met steenmeel en branden. Ondertussen wordt voor het heidebeheer steeds meer samenwerking met de gemeenschap gezocht in de vorm van de inzet van vrijwilligers. Hiervoor wordt o.a. samengewerkt in een pilot met een app.

Natuurterreinen

Voor het staatsnatuurmonument De Leemputten (totaal ca. 30 ha) is het afzonderlijk Beheerplan De Leemputten 2018-2028 opgesteld (vastgesteld in 2019). Het is een gebied met een

bijzondere wettelijke status waarvoor een specifiek beheerregime geldt.

Het beheren van bossen, heidevelden, overige natuurterreinen en fauna is geen exacte wetenschap. Het heeft alles te maken met léven, met organische processen. Alles wat we plannen of bedenken valt of staat met o.a. klimatologische omstandigheden.
De jaren 2018, 2019 en 2020 waren extreem droog en warm. Door deze extremen is de houtoogst aanzienlijk lager dan gebruikelijk en staat het bos er matig bij. Er sterven steeds meer bomen, ook boomsoorten die eerder nooit problemen opleverden. Op de heide zijn kale plekken te bespeuren en er verdwijnen planten- en diersoorten. De stikstofproblematiek maakt het er niet beter op.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2019	Primitieve begroting 2020	Begrotings-wijzigingen 2020	Begroting 2020 na wijziging	Jaarstukken 2020	Saldo 2020
Begraafplaats	148	119	0	119	102	-17
Openbaar Groen	955	958	-99	859	829	-30
Speelvoorzieningen	23	29	0	29	28	-1
Bossen, heide en natuurterreinen	142	119	43	162	172	10
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Groen	1.268	1.225	-56	1.169	1.131	-38

Aandachtsgebied: Gebouwen

Algemene doelstelling onderhoud gebouwen
De gemeente Ermelo wil een doelmatig, duurzaam en adequaat beheer van de gemeentelijke gebouwen alsmede enkele private en semi-publieke gebouwen en accommodaties teneinde de toegankelijkheid en veiligheid van die gebouwen en accommodaties te garanderen. De gemeente streeft daarbij naar toegankelijkheid van alle gebouwen ook en juist voor burgers met een beperking, conform de visie "Ermelo, Onbelemmerd en Zorgzaam" en de daarmee samenhangende BTB-gedachte.

Onder de categorie "gebouwen" wordt gerekend
- Gebouwen (inclusief daarbij behorende terreinen);
- Installaties;
- Monumentenzorg;
- Buitensportaccommodaties.

Beleid en beheersmatige uitgangspunten zijn vastgelegd in:

Omschrijving	Vastgesteld in	Actueel
Meerjarenonderhoudsplan gebouwen 2016-2065	2016	ja
Meerjarenonderhoudsplan gemeentelijk vastgoed 2021-2030	2020	ja
Een nieuw meerjarenonderhoudsplan voor de sportaccommodaties en private gebouwen wordt in 2021 vastgesteld		
Strategisch Beleidskader Gemeentelijke Vastgoedportefeuille	2019	ja

Samenvatting van de wijze waarop het wordt uitgevoerd
Voor nagenoeg alle gemeentelijke en tevens een aantal private en semi-publieke gebouwen wordt één keer in de drie á 4 jaar een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Het opstellen van een meerjarenonderhoudsplan voor het voortgezet, bijzonder en openbaar onderwijs vindt in eigen beheer plaats door het schoolbestuur. De verantwoordelijkheid voor de daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud ligt bij de scholen zelf. Ieder jaar wordt namens de gemeente een inspectie verricht of geplande werkzaamheden zijn uitgevoerd. Uitgangspunt is dat de (gemeentelijke) gebouwen op een adequate wijze worden onderhouden. De jaarlijkse kosten van onderhoud en groot onderhoud zijn op basis van het meerjarenonderhoudsplan in de programmabegroting verwerkt.

Wat heeft het gekost:

Omschrijving	Jaarstukken 2019	Primitieve begroting 2020	Begrotings-wijzigingen 2020	Begroting 2020 na wijziging	Jaarstukken 2020	Saldo 2020
Gemeentewerf	8	31	0	31	23	-8
Gemeentehuis	86	84	0	84	102	18
Gebouwen Begraafplaats	28	12	0	12	4	-8
Muziektent	1	2	44	46	27	-19
Toren Oude Kerk	13	5	0	5	3	-2

Gebouwen onderwijs	5	10	0	10	7	-3
Gebouwen sport	3	162	0	162	0	-162
Private accommodaties	2	68	0	68	12	-56
Gebouw Dialoog	16	30	0	30	9	-21
't Palet	0	0	0	0	0	0
Brandweerkazerne	15	37	0	37	16	-21
Gebouwen algemeen	2	46	-1	45	23	-22
Het Pakhuis	5	13	0	13	11	-2
Pinel Plaza Stationsstraat 118	0	35	0	35	1	-34
Totaal onderhoudslasten aandachtsgebied Gebouwen	184	535	43	578	238	-340

Paragraaf Financiering

Algemene informatie

Opname van deze paragraaf in de begroting vloeit voort uit artikel 9, lid 2 en 13 van het "Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)", dat per 1 januari 2004 van kracht is geworden. Deze paragraaf geeft inzicht in het (verwachte) risicoprofiel van onze gemeente op het terrein van financieringsaspecten.

Bestaande notities / regelgeving

De basis van het huidige financieringsbeleid ligt in de volgende stukken vast:
- Het Financieringsstatuut van oktober 2011;
- De nota "Rentebeleid 2012" van december 2011;
- De nota "Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo 2013" van januari 2013;
- De Financiële verordening, artikel 212 van 27 november 2019

De gemeente heeft de regels ter beperking van het renterisico, het koersrisico, het intern liquiditeitenrisico en het kredietrisico beschreven in het financieringsstatuut. De nota "Rentebeleid 2012" en de nota "Reserves en voorzieningen gemeente Ermelo 2013" geven richting aan de inzet van reserves en voorzieningen bij de financiering, de administratieve verwerking van investeringen en de invloed hiervan op de rentelasten en de wijze waarop het renterisico kan worden beperkt.

Renterisico

De doelstellingen van het renterisicobeheer zijn:
- Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van het vreemd vermogen hoger of dat de renteopbrengsten van activa lager zullen zijn dan een bestuurlijk wenselijk geacht niveau, c.q. het in de begroting geraamde niveau;
- Het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten binnen de in het financieringsbeleid vastgestelde richtlijnen en limieten.

Richtlijnen en limieten renterisicobeheer:
- De kasgeldlimiet wordt conform de Wet fido niet overschreden;
- De renterisiconorm wordt conform de Wet fido niet overschreden;
- Nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitenplanning;
- De rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand in relatie tot de rentevisie;
- De rentevisie van de gemeente wordt jaarlijks bij het vaststellen van de kadernota/begroting vastgesteld;
- De gemeente streeft, waar wenselijk, naar spreiding in de rentetypische looptijden van uitzettingen (door schatkistbankieren minder relevant geworden).

Rentevisie
Het is noodzakelijk om jaarlijks een rentevisie te ontwikkelen, zodat concrete rentepercentages bepaald kunnen worden.

De economische vooruitzichten worden bepaald door de ontwikkeling van de pandemie. In de afgelopen maanden is het aantal besmettingen in veel landen toegenomen, waardoor regeringen beperkende maatregelen moesten nemen. De bedrijvigheid zal door deze maatregelen in de eerste maanden van het jaar nog onder druk blijven staan. Dat geldt met name voor sectoren als de horeca, persoonlijke dienstverlening, vervoer en toerisme. Dankzij de ontwikkelde vaccins is het perspectief, op normalisatie van het openbare leven, toegenomen. Indien de vaccinatie van de bevolking volgens de verwachtingen verloopt, dan kan de bedrijvigheid in de tweede helft van

2021 aantrekken. De onzekerheden blijven evenwel groot. De vaccinatie is een enorme logistieke operatie die mee of tegen kan vallen. Bovendien moet worden afgewacht hoe lang de vaccins bescherming bieden en of de vaccins ook effectief zijn tegen nieuwe varianten van het virus.

Het is aannemelijk dat net als afgelopen jaar de coronabesmettingen in mei sterk zullen dalen. In combinatie met grotere aantallen gevaccineerde mensen, kan de economie dan steeds meer open gaan. Een tijdelijke economische opleving door sterk aantrekkende consumptie zal het gevolg zijn vermoedelijk, onder meer door opgebouwde spaartegoeden. De hogere vraag, opstartproblemen in aanvoerketens en hogere grondstofprijzen zullen naar verwachting leiden tot een punctueel hogere inflatie. Een structureel hogere inflatie op Europees niveau is bij het uitblijven van een loongolf echter niet heel waarschijnlijk. De houdbaarheid van de schuld is in het huidige renteklimaat geen probleem.
Renteverwachtingen zullen meestijgen met het economisch sentiment, wat leidt tot een steilere rentecurve. De ECB blijft een ruim monetair beleid voeren, waardoor de geldmarkttarieven laag blijven. De lange rentetarieven lopen in de komende twaalf maanden naar verwachting licht op.

De Amerikaanse economie zal in 2021 naar verwachting met ca. 6,0% groeien. Mede onder invloed van stimulerende maatregelen van de overheid en een aanhoudend ruim monetair beleid zullen de consumptie en de investeringen in de private sector aantrekken. De inflatie loopt mede als gevolg van hogere energieprijzen op van 1,3% naar 2,2%.
In de eurozone groeit de economie in 2021 naar verwachting met ongeveer 3,7%. Het herstel is vooral te danken aan het ruime monetaire beleid en de overheidsmaatregelen. De eurolanden die in 2020 het meest zijn getroffen door de pandemie zullen dit jaar de sterkste economische groei doormaken. In Duitsland en Nederland wordt een meer gematigde economische groei verwacht. Het verwachte economisch herstel is breed gedragen: zowel de consumptie, de investeringen als de uitvoer zullen naar verwachting toenemen. De inflatie loopt mede door hogere energieprijzen in de eurozone op van 0,3% naar 1,6%. In Nederland loopt de inflatie naar verwachting op met 0,5%-punt naar 1,6% (bron: BNG Economisch Beeld maart 2021).

De BNG spreekt de volgende renteverwachtingen uit in haar wekelijks bericht "Financieel Beleid" van maart 2021:

	Actueel	Over een jaar	
		forward rate	prognose BNG Bank
3 maanden interbancair	-0,54	-0,50	-0,40
Staat 10 jaar	-0,17	-0,10	0,10(-0,30)

Onderstaand de renteontwikkelingen op de kapitaalmarkt meerjarig bezien (bron: Thesor maart 2021):

Portefeuille langlopende geldleningen
De portefeuille van langlopende geldleningen bevat eind 2020 een vijftal leningen. Per 2 november 2020 is een nieuwe aangetrokken van € 20.000.000,00. Per 31 december 2020 bedraagt de totale restschuld van de aangetrokken langlopende leningen € 37.200.000,00.

	Instelling	Rentepercentage	Bedrag per 31 december 2020 (x € 1.000,00)	Datum laatste aflossing
1a	BNG	4,415	750	1 juli 2023
1b	BNG	4,415	750	1 juli 2023
2	BNG	4,325	1.200	1 april 2024
3	BNG	3,820	1.000	15 december 2024
4	BNG	0,278	13.500	4 april 2029
5	WB	0,015	20.000	2 november 2040
	Totaal		**37.200**	

Renterisiconorm
Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel de gemeente in elk jaar risico loopt ten aanzien van de rente van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal. In 2009 is de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) ingesteld. Met ingang van het begrotingsjaar 2009 is de renterisiconorm gekoppeld aan het begrotingstotaal in plaats van aan het saldo van de langlopende leningen, zodat het renterisico direct is gerelateerd aan het budgettaire risico. Het doel van de renterisiconorm is hiermee niet gewijzigd. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Het toezicht op de renterisiconorm vindt plaats door de provincie. Het renterisico mag de renterisiconorm in beginsel niet overschrijden. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf).

Uit de onderstaande tabel blijkt dat wij in 2020 onder de renterisiconorm gebleven zijn.

Renterisiconorm (bedragen x € 1,00)		2020
1	Renteherzieningen	-
2	Aflossingen	2.550.000,00
3	**Renterisico (1+2)**	**2.550.000,00**
4	**Renterisiconorm**	**21.289.000,00**
5a (4 > 3)	Ruimte onder risiconorm	18.739.000,00
5b (3 > 4)	Overschrijding renterisiconorm	
	Berekening renterisiconorm	
4a	Begrotingstotaal *(na alle wijzigingen)* jaar 2020	106.445.000,00
4b	Bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%

4 = 4a x 4b	**Renterisiconorm**	**21.289.000,00**

Rentetoerekening
Rentetoerekening aan taakvelden (producten)
Op het punt van de verantwoording van rente in de begroting en jaarstukken is het BBV gewijzigd door de behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente te harmoniseren. In het BBV 2017 is de verplichting opgenomen, dat de rentekosten toegerekend moeten worden aan de taakvelden op basis van een rente-omslag.
Het renteomslagpercentage wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa, die gefinancierd zijn op basis van totaal financiering. De omslagrente moet vervolgens op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage. Het bij de begroting (voor)gecalculeerde renteomslagpercentage mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond.
Als bij de jaarstukken de werkelijke door te belasten rentelasten meer dan 25% afwijken van de op basis van de voor gecalculeerde renteomslag toegerekende rentelasten moet er verplicht een correctie van de toegerekende rente plaatsvinden.

Werkwijze bij kostendekkende tarieven
Tot op heden wordt er enkel rente toegerekend aan die producten waar een tarief tegenover staat, zoals riolering, afvalstoffen en begraafplaats tegen historische rentepercentages. In overstemming met het BBV 2017 wordt vanaf 2018 ook aan deze producten rente toegerekend op basis van het bij de begroting vastgestelde rente-omslag percentage. Voor de berekening van kostendekkende tarieven op de producten riolering, afvalstoffen en begraafplaats wordt eveneens vanaf 2018 uitgegaan van de extracomptabele rentetoerekening op basis van huidige historische rentepercentages voor de lopende objecten en voor nieuwe objecten van het op het moment van investeren geldende rentepercentage voor de rentevisie voor de lange termijn.

Renteschema
De Commissie BBV adviseert het onderstaand renteschema in de paragraaf Financiering van de begroting en jaarstukken op te nemen. Hiermee wordt inzicht gegeven in de rentelasten van externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

	Renteschema o.b.v. Jaarstukken 2020				
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				€218.830,64
b.	De externe rentebaten			-/-	- € 183.038,74
	Saldo rentelasten en rentebaten				**€ 35.792,10**
c1.	De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	-/-	- € 9.166,23		
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	-/-	n.v.t.		
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	+/+	n.v.t.		
					- € 9.166,23
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				**€ 26.625,87**
d1.	Rente over eigen vermogen			+/+	n.v.t.
d2.	Rente over voorzieningen			+/+	0,00
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				**€ 26.625,87**
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	€ 292.505,31
f.	**Renteresultaat op het taakveld Treasury**				**€ 319.131,18**

Over 2020 is sprake van een positief renteresultaat op het taakveld Treasury ten bedrage van € 319.131,18. Daarmee is het positieve renteresultaat verder toegenomen. Een oorzaak hiervan is dat met name de doorbelasting aan het product riolering en waterzuivering gebaseerd is op de reeds aangetrokken hoger renterende geldleningen. Met deze hoger renterende leningen zijn destijds de investeringen gefinancierd. Inmiddels liggen de rentelasten veel lager wat het positieve renteresultaat verklaard.

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is:
Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

Richtlijnen en limieten koersrisicobeheer:

- Uitzettingen vinden plaats in producten waarbij de hoofdsom tenminste aan het einde van de looptijd intact is of in producten met vastrentende waarden;
- Tevens beperkt de gemeente de koersrisico's door de looptijd van de uitzettingen af te stemmen op de liquiditeitenplanning.

Beleggingen
De verkoop van de aandelen NUON heeft in 2009 een grote kasstroom met zich meegebracht. Eind september 2009 is een bedrag van € 12.000.000,00 langdurig belegd bij de Rabobank in drie gelijke deposito's met een looptijd van respectievelijk 5, 10 en 15 jaar. Met deze belegging is destijds het primaire doel om het weggevallen dividend van de NUON te compenseren bereikt. Enkel de deposito van € 4.000.000,00 met een looptijd van 15 jaar staat thans nog uit.

Het rendement op overtollige liquide middelen is nihil. Dit wordt veroorzaakt door de invoering van schatkistbankieren eind 2013 in combinatie met de lage rentestand. In het Begrotingsakkoord 2013 is afgesproken dat decentrale overheden vanaf eind 2013 verplicht worden om deel te nemen aan schatkistbankieren. Wij ontvangen momenteel geen rente over ons saldo bij de schatkist. Beleggingen van vóór 4 juni 2012 worden gerespecteerd en kunnen normaal aflopen. Oude contracten hoeven dus niet opengebroken te worden.

Per 31 december 2020 hebben wij de volgende beleggingen uitstaan:
- Deposito € 4.000.000,00 (einde looptijd 1 oktober 2024), tegen 4,363%

Daarnaast is eind 2020 een bedrag van € 17.963.123,61 (verplicht) in de schatkist ondergebracht. Op het moment dat de bovenstaande beleggingen vrijvallen zullen ook deze bedragen in de schatkist ondergebracht worden dan wel beschikbaar zijn voor het doen van betalingen.

Gewaarborgde geldleningen
De gemeente Ermelo heeft garanties afgegeven ten behoeve van enkele organisaties voor de betaling van rente en aflossing in geval deze instellingen de betalingsverplichting niet meer kunnen nakomen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen een directe garantie (100% risico voor de gemeente) en een indirecte garantie (beperkt risico voor de gemeente). Het totaalbedrag van de directe garanties bedraagt per 31 december 2020 naar verwachting € 630.937,62.
In het kader van sociale woningbouw staat het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant voor leningen van Uwoon en de Vestia Groep (oud Stichting Gereformeerde Bouwcorporatie Bejaarden). Het totale gegarandeerde bedrag per 31 december 2020 voor deze twee instellingen bedraagt € 95.220.000,00.

In het geval dat het WSW een afgegeven garantie niet kan nakomen, wordt een beroep gedaan op de aan het Waarborgfonds deelnemende gemeenten en het Rijk. Het risico daarop wordt door ons als gering ingeschat. Immers de indirecte garantie kent een getrapte zekerheid. De zekerheidsstructuur van het WSW bestaat uit drie lagen: de middelen van de corporatie, de borgingsreserve van het WSW en de achtervangpositie van het rijk en de gemeenten. De garantie krijgt in dat geval zijn beslag door verstrekking van een renteloze lening aan het WSW waarmee rente en aflossing aan de financiële instelling betaald worden. Ermelo loopt dus feitelijk enkel risico over het bedrag aan rentederving van de renteloze lening aan het WSW. Ermelo is het geld van de lening dan dus niet kwijt. Het is daarom ook niet reëel om te veronderstellen dat Ermelo aangesproken wordt op het volledige bedrag waarvoor Ermelo garant staat.

Deelnemingen
Voor onze huidige deelnemingen, niet zijnde beleggingen, verwijzen wij u naar de paragraaf Verbonden partijen.

Verstrekte geldleningen
In verband met de opheffing van Triade, de overdracht van het pand naar de gemeente en de oprichting van InterActie is de geldlening per 1-1-2020 afgelost.

Aan de Goede Herderschool is in 2020 een overbruggingskrediet verstrekt van € 500.000,00 ten behoeve van het voorfinancieren van 403 extra m2 welke voor rekening van het schoolbestuur komen. Deze uitzetting is bedoeld in het kader van een publieke taak, aflossing geschiedt ineens na uiterlijk 5 jaar. Het schoolbestuur is rente verschuldigd vanaf 1 januari 2020.

Kredietrisico

De doelstelling van het kredietrisicobeheer is:
Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie als gevolg van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen van de tegenpartij (onder meer als gevolg van insolventie).

Richtlijnen en limieten kredietrisicobeheer:
- Indien twijfel bestaat over de kredietwaardigheid van een niet publiekrechtelijk lichaam wordt, voordat een dienst geleverd wordt, een kredietwaardigheidsonderzoek uitgevoerd en worden waar nodig voldoende zekerheidsmaatregelen getroffen;
- Uitzettingen vinden enkel plaats onder de voorwaarden van de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Vorderingen (fiscale en niet-fiscale) worden actief en volgens vaste termijnen ingevorderd. Vorderingen waar een succesvolle invordering uitblijft, worden overgedragen aan een deurwaarder.

Intern liquiditeitenrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitenbeheer is:
Het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsprognose en meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen.

Richtlijnen en limieten intern liquiditeitenrisico:
De gemeente beperkt haar interne liquiditeitenrisico's door haar financieringsactiviteiten te baseren op een korte termijn liquiditeitenplanning (looptijd tot één jaar), alsmede op een vierjarige liquiditeitenplanning die aansluit op het meerjaren investeringsplan.

Liquiditeitspositie
Door de inwerkingtreding van schatkistbankieren worden overtollige gelden met ingang van medio december 2013 aangehouden in de Nederlandse schatkist. De financieringsbehoefte gedurende 2020 is opgevangen met een positieve stand op de rekening courant en het saldo van schatkistbankieren. Daarnaast is in 2020 een nieuwe geldlening aangetrokken van € 20.000.000,00. Gebruik van kasgeldleningen is niet noodzakelijk geweest.

Kasgeldlimiet
In de Wet Fido wordt de kasgeldlimiet voor een bepaald jaar berekend door middel van een, door de Minister van Financiën vastgesteld, percentage van het begrotingstotaal van het respectievelijke jaar. De kasgeldlimiet heeft betrekking op de korte financiering met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar. Het toezicht op de kasgeldlimiet vindt plaats door de provincie. De gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Gemeenten dienen de informatie over de kasgeldlimiet op te nemen in de begroting en de jaarstukken (in de paragraaf Financiering). De kasgeldlimiet geeft het maximumbedrag aan dat een gemeente vlottend mag financieren. Voor onze gemeente bedraagt de kasgeldlimiet voor het jaar 2020 € 6.598.000,00 (primitieve begrotingstotaal € 77.620.000,00 * 8,5%). Wordt de kasgeldlimiet langdurig overschreden dan dient een gemeente haar vlottende schuld om te zetten in een vaste schuld. Uit de onderstaande tabel blijkt dat wij over het jaar 2020 binnen de kasgeldlimiet zijn gebleven.

	Liquiditeitspositie over het jaar 2020 Bedragen x € 1.000,00 (per eerste van de maand)		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
1.	Vlottende (korte) schuld	maand 1	0	0	0	0
		maand 2	0	0	0	0
		maand 3	0	0	0	0
2.	Vlottende middelen	maand 1	18.118	14.104	12.538	3.796
		maand 2	8.362	9.923	8.223	3.922
		maand 3	10.770	13.458	9.454	27.102
3.	Netto vlottende schuld (+) /	maand 1	-18.118	14.104	12.538	3.796
	Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	maand 2	-8.362	9.923	8.223	3.922
		maand 3	-10.770	13.458	9.454	27.102
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+) /					
	Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		-12.417	-12.495	-10.072	-11.607
5.	Kasgeldlimiet		6.598	6.598	6.598	6.598
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		19.015	19.093	16.670	18.204
6b.	Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
	Berekening kasgeldlimiet					
	De kasgeldlimiet moet worden berekend bij aanvang van elk kalenderjaar en bij wijziging van het percentage als bedoeld bij post 8.					
7.	Begrotingstotaal (primitief voor wijz.)	77.620				
8.	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	8,5				
9.	Kasgeldlimiet: (7) x (8) : 100	6.598				

Schatkistbankieren en drempelbedrag
Eind 2013 is (verplicht) schatkistbankieren van kracht geworden. De gemeente Ermelo heeft direct daarop alle vrij besteedbare middelen in de schatkist ondergebracht. Ermelo houdt enkel de gelden uit bestaande beleggingscontracten (zie het onderdeel "Beleggingen") buiten de schatkist aan. Oude contracten worden gerespecteerd en hoeven niet opengebroken te worden. Op het moment dat deze beleggingen vrijvallen, worden zij ook in de schatkist ondergebracht.

Het is toegestaan een deel van de overtollige gelden op een dag buiten de schatkist aan te houden om niet acuut in liquiditeitsnood te zitten bij (spoed)betalingen. Dit bedrag staat gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000,00. Uitgaande van een

primitieve begrotingstotaal 2020 van € 77.620.000,00 bedraagt het drempelbedrag voor 2020 €582.150,00. Ermelo houdt een lager bedrag dan het drempelbedrag buiten de schatkist aangezien de ervaringen hebben geleerd dat het volledige drempelbedrag niet benut wordt en tevens dat gelden in de schatkist dezelfde dag teruggeboekt zijn. In het overzicht "Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren" wat in de toelichting op de balans is opgenomen, blijkt dat wij over het jaar 2020 ruimschoots binnen het drempelbedrag zijn gebleven.

Samenvattend

Gering risico
Wij beoordelen de risico's die met financiering samenhangen voor onze gemeente als gering door:

- Het aanwezig zijn van een aantal laagrentende geldleningen zonder mogelijkheid tot renteaanpassing;
- Het toepassen van het uitgangspunt dat enkel zaken wordt gedaan met betrouwbare financiële instellingen;
- Een adequate, beschreven administratieve organisatie van de financieringswerkzaamheden;
- De aanwezigheid van een jaarlijks geactualiseerd meerjareninvesteringsplan;
- Een periodieke analyse van onder andere openstaande vorderingen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemene informatie

Strategische doelstellingen
De gemeente Ermelo realiseert en levert een scala van producten en diensten. Daarvoor is een goede bedrijfsvoering van belang. In deze paragraaf duiden wij de belangrijkste ontwikkelingen.

Voor een beter Ermelo!
Onze Ermelose samenleving verandert: van verticaal naar horizontaal, van een klassieke zuilensamenleving naar een netwerksamenleving. Lokale ontwikkelingen ontstaan niet meer op basis van centraal gezag, maar door verbindingen van mensen (in organisaties). De klassieke uitoefening van macht vanuit één plaats wordt in hoog tempo ingeruild voor het georganiseerd delen van kennis en energie en verbindingen vanuit alle hoeken van de Ermelose samenleving. De participatiesamenleving, de doe-samenleving, overheidsparticipatie, mondige burgers, toenemende digitalisering en de opkomst van social media: allerlei ontwikkelingen die ons als gemeente Ermelo (bestuurlijk en ambtelijk), de afgelopen jaren hebben gedwongen na te denken over onze veranderende rol in de samenleving.

Door onze gemeentelijke organisatie te ontwikkelen naar een netwerkorganisatie werken we toe naar een organisatie die open en wendbaar is en zich aanpast aan deze veranderende samenleving. Voor een beter Ermelo, dat gericht is op het leveren van uitstekende dienstverlening aan ons bestuur en inwoners. Waarbij Ermelo zich blijft onderscheiden als een gemeente waar het beter wonen, werken en verblijven is. Dit doen wij vanuit de kernwaarden: samen, bevlogen, betrouwbaar en wendbaar.
Per 1 mei 2018 heeft de organisatie van Ermelo geen (vak)afdelingen meer met een bijbehorende leidinggevende structuur. Er wordt gewerkt in (tijdelijke) rollen. Medewerkers van de gemeente Ermelo werken opgavegericht. In het voorjaar 2019 kwam de rol van programmamanager vrij. Vanaf het najaar 2019 wordt de uitvoering van de veranderagenda organisatieontwikkeling opgepakt. Deze uitvoering heeft in 2020 sterke vertraging opgelopen als gevolg van het feit dat de prioriteit en de capaciteit gericht was op de uitvoering van de Coronamaatregelen. In december 2020 is de uitvoeringagenda voor 2021 opgeleverd. Tevens zijn de voorbereidingen gestart voor het opfrissen van de leergang over projectmatig werken.

Meerinzicht
Meerinzicht heeft, net als de brongemeenten Ermelo Harderwijk en Zeewolde, ook te maken gehad met de gevolgen van de COVID 19-maatregelen. De medewerkers van Meerinzicht werkten, net als de medewerkers van de gemeente Ermelo, vanuit huis voor zover het werk dit toelaat. Meerinzicht ondersteunt de brongemeenten en de organisatie Meerinzicht met het mogelijk maken om thuis te werken. Daarnaast werkten de medewerkers van Meerinzicht nauw samen met de medewerkers van Ermelo om de gevolgen van de COVID-19-maatregelen in beeld te brengen en de uitvoering van de TOZO-maatregelen tot stand te brengen. Het reguliere werk is ondertussen ook doorgegaan. Zo is in 2020 gewerkt aan de invoering van één nieuw financieel systeem voor de vier organisaties. Tevens vonden de voorbereidingen plaats voor de aanschaf van één tool voor de financiële boekwerken van de vier organisaties. Voor de zomer van 2020 is gestart met de gezamenlijke werving van trainees voor de vier organisaties Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en Meerinzicht. Deze trainees treden in dienst bij Meerinzicht, maar worden roulerend ingezet ten behoeve van de vier organisaties. De trainees volgen een gezamenlijk opleidingsprogramma. De trainees zijn hun werkzaamheden per 1 september 2020 gestart.

Sinds 2017 wordt ambtelijk gewerkt met een opdrachtgeverschap-opdrachtnemerschapsoverleg (OGON) tussen de drie gemeenten en Meerinzicht. Er was sprake van een afzonderlijk OGON Sociaal en een afzonderlijk OGON Bedrijfsvoering. In 2020 is gestart met de voorbereidingen om de beide OGONNEN in elkaar te voegen. Deze samenvoeging heeft tot doel de integraliteit (o.a. in de besluitvorming) van voorstellen te verbeteren. Wat leidt tot een efficiëntere besluitvorming en hogere kwaliteit van voorstellen.

Beheer personele en organisatielasten
De loonsom in Ermelo is de resultante van de kwantitatieve en kwalitatieve formatieomvang en van de kosten van inhuur. De loonsom wordt begroot op basis van de in eigen dienst zijnde medewerkers en daarnaast wordt CAO-loonontwikkeling geraamd. Dit laatste is altijd een onzekere factor, omdat de uitkomst van de CAO-onderhandelingen bepaalt of de raming wel of niet voldoende is als dekking. Ook wordt een klein bedrag geraamd voor de opvang van kosten die gemaakt moeten worden in verband met vervanging van langdurig zieke medewerkers. De overheid is namelijk eigenrisicodrager. Om dit risico zoveel mogelijk te beperken wordt een actief ziekteverzuimbeleid gevoerd. Daarnaast worden secundaire en tertiaire personeels- en organisatiebudgetten begroot.

Inhuurbeleid
Inhuur van medewerkers heeft verschillende redenen:
- De ontwikkeling naar netwerkgemeente betekent dat de eigen vaste formatie voor een belangrijk deel zal bestaan uit proces- en projectmedewerkers, waar omheen vaste en deels tijdelijke expert kennis gegroepeerd wordt. De tijdelijke expertkennis vormt een beperkte flexibele schil rond de vaste formatie. De kosten van deze expertkennis komt ten laste van de projecten waarvoor de kennis wordt ingezet. Hoewel de inhuurtarieven over het algemeen hoger liggen dan de kosten van vast personeel is deze werkwijze toch goedkoper, omdat de in te zetten expertise steeds anders is en wij als organisatie te klein zijn om die kennis permanent in huis te hebben. Bovendien beperkt dit de continuïteitsrisico's;
- Ermelo kent uiteraard ook een regelmatig verloop in medewerkers. Ter overbrugging van vacatures wordt ingehuurd wanneer de continuïteit van het werk daarom vraagt. De kosten daarvan worden gedeeltelijk gedekt uit de vrijvallende vacaturegelden. Deels, omdat de inhuurtarieven over het algemeen hoger liggen dan de kosten van eigen medewerkers;
- Het ambitieniveau in Ermelo is hoog. Dit leidt geregeld tot een werkvoorraad die niet door de eigen capaciteit opgevangen kan worden. Daarvoor moet dan worden ingehuurd. De kosten worden dan ten laste gebracht van het desbetreffende project;
- Inhuur wegens langdurige ziekte of anderszins vindt plaats indien de continuïteit en kwaliteit van het werk in het geding komt. Voor de dekking van de kosten is slechts een gering bedrag beschikbaar, omdat langdurig verzuim nu eenmaal moeilijk voorspelbaar is.

Personele en organisatorische lasten
In de jaarrekening worden alle begrote bedragen en werkelijk geboekte bedragen voor personele en organisatielasten in zijn totaliteit met elkaar vergeleken en wordt het saldo bepaald. Een tegenvaller op het ene onderdeel wordt daarbij gecompenseerd door een meevaller bij een ander onderdeel. Het is ons gelukt om in 2020 de inhuurkosten ruimschoots op te vangen binnen de bestaande personeels- en bedrijfsvoeringsbudgetten en projectbudgetten.

Inkoopbeleid
Het inkoopbeleid en de inkoopvoorwaarden worden grotendeels in ISNV-verband voorbereid.
In 2020 is aan de medewerkers en workshop 'aanbesteden' aangeboden.

Vastgesteld beleid voor dit programma
- Informatievisie en informatiebeleid (2019)
- Regionaal inkoopbeleid Inkoopsamenwerking Noord Veluwe (2010)
- Lokaal inkoopbeleid (nog vast te stellen door de raad eind 2017)
- Programma organisatieontwikkeling (2020)
- Programma dienstverlening en participatie (2019)
- Programma omgevingswet (2019)
- Notitie Weerstandsvermogen en Risicomanagement (2008)
- Notitie Uitwerking inkoopbeleid (2011)
- Notitie Inkoopbeleid en duurzaam inkopen (2011)
- Notitie Inkoopbeleid en lokaal ondernemerschap (2011)
- Notitie Inkoopbeleid en SW-bedrijven (2011)

Wat hebben wij er voor over?

Budgetten	Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijzigingen)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
lasten	20.410	2.211	22.621	21.875	745
baten	-1.066	727	-339	-356	17
Saldo	19.344	2.938	22.282	21.519	762

Paragraaf Verbonden Partijen

Algemene informatie

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke (naamloze en besloten vennootschap, stichting, vereniging en coöperatie) of publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regeling) organisaties waarin de gemeente een belang heeft. Dit moet een bestuurlijk én financieel belang zijn.

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's is het gewenst dat in de begroting en rekening aandacht wordt besteed aan derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Het is dus niet de bedoeling van de wet om over alle partijen, waarmee de gemeente op enigerlei wijze verbonden is, in deze

paragraaf te informeren. Het wettelijk criterium is gelegd bij die partijen waar de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang in heeft. Een "bestuurlijk belang" betekent dat de gemeente op enigerlei wijze zeggenschap heeft, hetzij omdat de gemeente een zetel in het bestuur heeft, hetzij omdat de gemeente mee kan stemmen. Met "financieel belang" wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. Onder "financiële informatie" staat soms in de kolommen Jaarstukken 2020 bij de regels Eigen vermogen, Vreemd vermogen en Resultaat n.n.b. Deze gegevens zijn dan ook nog niet bekend. Voorts staat in de kolommen Begroting 2020 soms de vermelding n.v.t. In de meeste begrotingen van de verbonden partijen worden deze gegevens nog niet opgenomen of is er sprake van dat het positieve of negatieve resultaat ten gunste of laste komt van de deelnemende gemeenten.

Het belang van deze paragraaf schuilt in het bijzonder in het feit dat een aantal van de verbonden partijen beleid uitvoert dat in principe ook door de gemeente zelf uitgevoerd kan worden. De gemeenteraad heeft daarbij een kaderstellende en controlerende taak op de kernvraag, namelijk of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds overeenkomen met de doelstellingen van de gemeente of dat de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Het ligt voor de hand dat lokale overheden profijt hebben bij het uitbesteden van bepaalde taken. Zo beschikken verbonden partijen over de juiste kennis, deskundigheid en specialisatie om dergelijke taken effectief en efficiënt uit te voeren. Dit bevordert de kwaliteit van de uitbestede taken, waardoor kosten vaak kunnen worden verminderd. Uiteraard dient de lokale overheid die een deel van haar taken uitbesteedt erop te kunnen vertrouwen dat de betreffende verbonden partij deze activiteiten goed en zorgvuldig beheerst. Immers, de betreffende lokale overheid blijft verantwoordelijk voor de taak die een verbonden partij uitoefent.

Samenwerking met een verbonden partij kan de volgende voordelen opleveren:
- Risicospreiding: (financiële) risico's worden met andere partijen gedeeld.
- Efficiëntievoordeel: door samenwerking met bijvoorbeeld andere lokale overheden.
- Kennisvoordeel: de lokale overheid kan gebruik maken van kennis waarover zij zelf niet beschikt.
- Continuïteit: door meer schaalgrote te creëren, is de organisatie niet afhankelijk van de kennis van individuen.
- Katalysatorfunctie: activiteiten kunnen versneld op gang worden gebracht door samenwerking met publieke of private organisaties.
- Bestuurlijke kracht en effectiviteit: door samenwerking ontstaat een sterkere bestuurlijke kracht en grotere effectiviteit.

Inzicht is daarbij nodig in het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen. Deze vraag kan óf bij het desbetreffende raadsprogramma worden gesteld óf in het kader van de paragraaf Verbonden partijen. Gekozen is om dit te doen in deze paragraaf.

In deze paragraaf zijn ook de beleidsregels vermeld waaraan voldaan moet worden indien de raad of het college deel wenst te gaan nemen in of overweegt een verbonden partij op te richten. Het rekenkameronderzoeksrapport Verbonden Partijen is begin 2017 verschenen. Op basis daarvan is de Notitie Verbonden Partijen geactualiseerd en op 29 november 2018 vastgesteld door de raad.

Verder wordt in deze paragraaf ieder jaar een beeld gegeven van onder andere (te verwachten) dividenden en andere belangrijke ontwikkelingen ten aanzien van de genoemde verbonden partijen.

Periodiek bieden wij u een raadsbrief met de actualiteiten over de verbonden partijen aan. Deze raadsbrief is ten opzichte van eerdere raadsbrieven verbonden partijen verbreed. De ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken, Leisurelands, de Coöperatie Gastvrije Randmeren, Stichting Primair Onderwijs Noord- Veluwe, de gemeentelijke taak huiselijk geweld en kindermishandeling, maatschappelijke zorg/beschermd wonen/ maatschappelijke opvang en de Inkoopsamenwerking Noord-Veluwe zijn toegevoegd aan de lijst met verbonden partijen waar wij u over bijpraten. We zijn voornemens ook Alliander, de Bank Nederlandse Gemeenten en Vitens toe te voegen.

De beleidsregels
Onderstaand worden de beleidsregels opgesomd die in acht genomen moeten worden alvorens een verbinding wordt aangegaan met een derde rechtspersoon, waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang krijgt of neemt.
1. Een besluit tot deelname in of oprichting van een derde rechtspersoon waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang krijgt of neemt, vermeldt expliciet de redenen en de motieven waarom de uitvoering van het gemeentelijk beleid daarmee beter is gediend.
2. Een besluit bevat een motivering waarom in dat geval de gekozen vorm de meest geëigende vorm is (soort privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtsvorm), waarbij wordt gemotiveerd waarom een publiekrechtelijke rechtsvorm niet kan (een publiekrechtelijke rechtsvorm geniet dus in principe de voorkeur).
3. Een besluit bevat een beschrijving waaruit het publieke belang bestaat.
4. Een besluit bevat een beschrijving waaruit het financiële belang bestaat.
5. Een besluit bevat een beschrijving van de risico's die aan de betreffende verbonden partij zijn verbonden en welke beheersmaatregelen daarvoor genomen worden.
6. Een besluit bevat een beschrijving van de te leveren prestaties in meetbare kwantiteit en kwaliteit.

7. Een besluit bevat een beschrijving op welke wijze de verbonden partij verantwoording aflegt.
8. Het college geeft de raad door middel van de paragraaf Verbonden partijen jaarlijks inzicht in het aantal verbonden partijen en welke ontwikkelingen zich daarin voltrekken en welke risico's worden onderkend.

Naam verbonden partij	Gevestigd
Gemeenschappelijke regeling	
GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)	Apeldoorn
Meerinzicht (MIZ)	Ermelo
OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)	Harderwijk
Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe	Elburg
Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)	Apeldoorn
Vennootschappen (% belang)	
Interactie	Ermelo
Alliander N.V.	Arnhem
Afvalsturing Friesland N.V.	Leeuwarden
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)	Den Haag
Leisurelands	Arnhem
Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.	Arnhem
Vitens N.V.	Arnhem
Inclusief Groep N.V.	Nunspeet
Coöperatie	
Coöperatie Gastvrije Randmeren	Harderwijk

GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost- Gelderland (GGD NOG)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Rijksstraatweg 65, 7231 AC Warnsveld (kantoorlocatie)
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer dr. J.A. de Haan, wethouder
Contactambtenaar:	Mevrouw P.A. Beelen-Mostert
Openbaar belang:	De GGD faciliteert gemeenten op basis van de Wet publieke gezondheid, Wet Kinderopvang, Wet Veiligheidsregio's en op basis van autonome gemeentelijke taken, maar verzorgt ook taken in opdracht van derden zoals Rijk, politie en burgers. De GGD NOG werkt op basis van een Gemeenschappelijke regeling voor 22 gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen) in de provincie Gelderland. De GGD NOG heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te behartigen op het terrein van de publieke gezondheidszorg, toezicht kinderopvang en veiligheidsregio's. Het dagelijks en algemeen bestuur is samengesteld uit een afvaardiging van de 22 gemeenten. De dagelijkse leiding is in handen van directeur mevrouw J. Baardman. Wettelijke GGD taken die voor de gemeenten worden uitgevoerd (A-taken) - Kerntaken Wet publieke gezondheid - Infectieziektebestrijding - Medische milieukunde - Technische hygiënezorg - Psychosociale hulp bij rampen - Beleidsadvisering Jeugdgezondheidszorg - Onderzoek gezondheidssituatie bevolking - Beleidsadvisering - Preventieprogramma's en gezondheidsbevordering - Preventieve ouderengezondheidszorg - Toezicht kinderopvang op basis van de Wet kinderopvang - GGD taak in de Wet veiligheidsregio's Wettelijke gemeentelijke taken vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (B1) of op basis van subsidiëring en/of dienstverleningsovereenkomsten (B2). - Jeugdgezondheidszorg 4-19 jaar (B1 taak) - Kwaliteitstoezicht, toegang beschermd wonen en maatschappelijke zorg op basis van de Wmo 2015 (B2 taak) - Preventieve activiteiten op basis van de Jeugdwet (B2 taak) - Lijkschouw op basis van de Wet op de Lijkbezorging (B2 taak) - Rijksvaccinatieprogramma 4-19 jaar (B1-taak) Autonome gemeentelijke taken (C-taken) - (Extra) onderzoek door Academische Werkplaats AGORA. (samenwerking GGD NOG en Wageningen University & Research Centre - (Extra) Onderzoek en advies door Evaluatiebureau Publieke Gezondheid GGD NOG De GGD voert ook externe taken uit in opdracht van derden zoals Rijk, politie of burgers (D-taken) - Arrestantenzorg - Reizigersvaccinatie - Vergunningen tattooshops - Publieke gezondheidszorg asielzoekers - Aanvullende seksuele gezondheidszorg

Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen (A en B1 taken). Subsidiering en/of dienstverleningsovereenkomst (B2, C en D taken).
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Leven in Ermelo: Speerpunt Inclusieve samenleving
Ontwikkelingen:	De bestuursagenda 2019-2023 is vastgesteld na mogelijkheden voor de raad om hierop input te geven. Het AB heeft in haar vergadering van 4 juli 2019 ingestemd met de verdere uitwerking van deze agenda in prioriteiten voor het gezondheidsbeleid van gemeenten en voor de uitvoering van activiteiten door de GGD. Het gaat om verschuiving binnen bestaande middelen: versterking gemeentelijke inzet en/of extra (plus) activiteiten door de GGD. - Vanaf 2016 zijn de GGD taken gecategoriseerd in ABCD-taken, variërend van wettelijke GGD taken (A-taak) tot externe taken die de GGD verzorgt in opdracht van derden zoals bijvoorbeeld Rijk of politie (D-taken). - De jeugdgezondheidszorg is hierbinnen gepositioneerd als B1-taak. Dat is een taak die gemeenten moeten uitvoeren en bij de GGD kunnen afnemen. Deze taak is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling GGD NOG voor 21 gemeenten (exclusief Apeldoorn). - De Rijksvaccinatieprogramma 4-19 jaar is inmiddels opgenomen in de gemeenschappelijke regeling van de GGD-NOG als wettelijke taak. Per 2021 wordt het RVP uitgebreid met een Meningokokken ACWY-vaccinatie van 14-jarigen via het gemeentefonds. - De bestuuragenda 2019-2023 wordt thans nader uitgewerkt. In 2021 wordt duidelijkheid verwacht in het vraagstuk positionering GGDNOG door ontwikkeling van een strategische visie. Een kerntakendiscussie maakt hier onderdeel van uit.
Risico:	De koersbepalingen hebben mogelijk gevolgen voor de bedrijfsvoering van de GGD NOG. Het is nog onduidelijk of en zo ja welke koerswijzigingen zullen voortvloeien uit de strategische visie en de ontwikkelingen rond de corona-pandemie. Het Algemeen Bestuur heeft in 2010 besloten dat met een weerstandsvermogen van 5% van de omzet van de basisproducten en 20% van de omzet van plusproducten in redelijke mate in de structurele risico's wordt voorzien. De reserve basisproducten wordt geacht voor de helft bij de deelnemende gemeenten te zijn gereserveerd, de reserve plusproducten wordt volledig bij de GGD aangehouden.
Financiële informatie	

*** 6410302 OGZ + 6410402 JGZ / ** Prognose**

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen incl resultaat	€2.909.000,00	€2.652.000,00	n.b.
Vreemd vermogen	€2.631.000,00	€2.625.000,00	n.b.
Resultaat	€71.000,00	n.v.t.	n.b.
Begrote bijdrage Ermelo	€402.937,00	€423.339,00	€403.000,00
Realisatie bijdrage Ermelo	€402.393,00	n.v.t.	€423.339,00

Meerinzicht (MIZ)

Verbonden partij:	Meerinzicht (MIZ)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Postbus 300 3850 AH
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer W. Vogelsang, wethouder
Contactambtenaar:	Mevrouw mr. A.H. van der Maat-Bosma
Openbaar belang:	Meerinzicht is een samenwerkingsverband op het gebied van uitvoeringstaken op het gebied van de bedrijfsvoering en het Sociaal Domein voor de gemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde. Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. de bedrijfsvoering: - Informatisering en automatisering - Personeel en organisatie (hrm) - Facilitaire zaken/documentaire informatievoorziening/gebouwbeheer/inkoop - Belastingen, daaronder begrepen de heffing en invordering - Financiën & administratie - Juridische zaken - Communicatie - Geo-informatie Het betreft de volgende uitvoeringstaken t.a.v. het Sociaal Domein: - Participatiewet - Wmo - Jeugdwet - Leerlingwezen - Sociale recherche - Inkomensondersteuning
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, bedrijfsvoeringsorganisatie op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	Meerinzicht, domein Bedrijfsvoering, faciliteert de bronorganisaties Ermelo, Harderwijk en Zeewolde, maar ook het domein Sociaal , door advisering, uitvoering, beheer en administratie ten aanzien van genoemde bedrijfsvoeringstaken. Daarnaast voert Meerinzicht, domein Sociaal het door het gemeentebestuur vastgestelde beleid uit op de genoemde taakvelden behorend tot het Sociaal Domein. De beleidsbepaling en -vaststelling is en blijft op beide domeinen voorbehouden aan het gemeentebestuur.

Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Werken voor Ermelo: Speerpunt Netwerkgemeente Programma Samen Leven in Ermelo: Speerpunt Inclusieve samenleving
Ontwikkelingen:	Het jaar 2020 stond ook voor Meerinzicht in het teken van de COVID-19 crisis. De teams communicatie, ICT, HRM en Juridische Zaken hebben een belangrijke bijdrage geleverd in de crisisorganisatie van de gemeente Ermelo en het implementeren van de COVID-maatregelen. Daarbij valt te denken aan het inrichten van de TOZO-regeling, het coronaproof maken van de huisvesting van de medewerkers, het mogelijk maken van thuiswerken en het ondersteunen van de handhavers bij het opleggen van eventuele handhavingsmaatregelen. In 2020 zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuwe governance in het kader van het opdrachtgeverschap richting Meerinzicht. Deze voorbereidingen hebben geleid tot het samenvoegen van de twee bestaande opdrachtgeversoverleggen Domein Sociaal en Bedrijfsvoering richting Meerinzicht.
Risico:	- Belangrijk is dat verbonden partijen in het algemeen, deze in het bijzonder, dicht bij de brongemeenten gehouden worden. Daardoor wordt het risico van "te ver op afstand geraken" voorkomen. - Het vormt mede de borging van de lokale autonomie ten aanzien van de beleidsbepaling en vaststelling door de brongemeenten. - Nieuw beleid leidt deels tot verhoging van programmakosten bij de brongemeenten en deels tot verhoging van de uitvoeringskosten bij Meerinzicht. - Autonome ontwikkelingen zullen invloed hebben op de hoogte van de overgedragen budgetten, dit geldt met name voor de gevolgen van CAO-ontwikkelingen, inflatiecorrectie en automatiseringskosten (met name licentiekosten die gekoppeld zijn aan inwonertal). - Omdat Meerinzicht geen reserves en voorzieningen mag aanhouden, leidt elke besluit met financiële gevolgen tot een begrotingswijziging.
Financiële informatie	De programmagelden voor het Sociaal Domein maken geen onderdeel uit van de begroting Meerinzicht, maar zijn opgenomen in de begroting van de gemeente Ermelo zelf. Dit borgt het budgetrecht van de gemeenteraad.

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	€20.874.000,00		
Resultaat	(€206.000,00)	n.v.t.	
Begrote bijdrage Ermelo	€10.511.000,00	€10.824.000,00	€10.824.000,00
Realisatie bijdrage Ermelo	€10.511.000,00	n.v.t.	

OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)

Verbonden partij:	OmgevingsDienst Noord-Veluwe (ODNV)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Oosteinde 17 3842 DR
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer L.A. van der Velden, wethouder
Contactambtenaar:	Mevrouw M. Aalbers-Looijenga
Openbaar belang:	De ODNV voert in samenwerking met de andere uitvoeringsdiensten in opdracht van de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek en Putten en de provincie Gelderland een deel van de taken vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering uit op het gebied van de fysieke leefomgeving in het kader van het omgevingsrecht.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Werken voor Ermelo: Speerpunt Netwerkgemeente

Ontwikkelingen:	De ODNV is een belangrijke netwerkpartner voor de gemeente Ermelo, zij voert voor de gemeente Ermelo, in het kader van pakket 3 (dit is het afgesproken pakket wat de gemeente Ermelo jaarlijks bij de ODNV afneemt), adviestaken uit. Al sinds 2014 overschrijdt de gemeente Ermelo jaarlijks het aantal ingeschatte uren. Dat geldt niet alleen voor de gemeente Ermelo, maar ook voor de meeste andere deelnemende gemeenten. Het bestuur van de ODNV heeft daarom in 2020 aan de deelnemende gemeenten gevraagd een reëlere inschatting maken van het aantal uren die zij verwachten af te nemen, zodat de ODNV haar jaarlijkse werkzaamheden beter kan inschatten. Hierdoor kan de ODNV vaste formatie uitbreiden, waardoor zij minder op inhuurbasis hoeft te redderen, wat meerkosten met zich meebrengt. Dit is een lopend traject waarop komend jaar verwacht wordt ontwikkelingen te kunnen melden. Deze overschrijding op pakket 3 is overigens geen verrassing: de afgelopen jaren heeft op het vlak van (actualisatie) van grote RO projecten veel gespeeld in Ermelo. Het aantal uren wat we verwachten af te nemen en het aantal uren wat daadwerkelijk afgenomen wordt dient wel meer in evenwicht te worden gebracht. Hieraan wordt gewerkt. Daarnaast zal naar verwachting wordt de omgevingswet ingevoerd in januari 2022. Afhankelijk van bestuurlijke keuzes zullen de gevolgen voor de Omgevingsdienst in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet meer en meer duidelijker worden. Dat betekent dat er vanuit de Provincie een overdracht zal plaatsvinden van nog bij hen lopende zaken, waaronder langlopende bodemsaneringstrajecten. Het saneren van deze percelen zal dan onder verantwoording van de gemeente moeten worden uitgevoerd. De verwachting is dat dit niet budgetneutraal zal worden overgedragen ten nadele van de gemeente. In 2019 is er vanuit het onderdeel duurzaamheid een traject gestart bij de ODNV voor toezicht op energiebesparen bij bedrijven in kader van art. 2.15 Activiteitenbesluit. Hiervoor ontvangt de gemeente subsidie vanuit de provincie Gelderland. Vanuit het programma duurzaamheid worden de overige kosten gedekt voor de looptijd van het project (3 jaar). Daarnaast is in 2020 de bodemkwaliteitskaart geactualiseerd, waarbij de achterstanden van het invoeren van bodemgegevens geactualiseerd weggewerkt wordt. Dit project loopt door in 2021. Ook hiervoor is subsidie ontvangen vanuit de provincie Gelderland.
Risico:	- Hogere CAO uitkomsten dan geraamd. - Ook vervanging als gevolg van langdurig ziekteverzuim vormt een risico. Het totaal van de risico's bedraagt € 178.000,00. Het aandeel van Ermelo in de risico's bedraagt € 8.109,00.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen incl resultaat	€401.232,00	n.v.t.	€487.093,00
Vreemd vermogen	€615.137,00	n.v.t.	€461.487,00
Resultaat	€331.232,00	n.v.t.	€462.093,00
Begrote bijdrage	€783.000,00 *)	€857.000,00	€857.000,00
Realisatie bijdrage	€786.501,00	n.v.t.	€921.016,00

*) excl extra uren advies € 27.777,63 en afrekening over 2019
€ 34.755,00 positief

Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe

Verbonden partij:	Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Elburg, Postbus 70 8080 AB
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer dr. J.A. de Haan, wethouder
Contactambtenaar:	De heer ing. E.G.H. Grotenhuis
Openbaar belang:	De streekarchivaris beheert de naar de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten Elburg (centrumgemeente), Ermelo, Harderwijk, Nunspeet en Oldebroek overgebrachte archiefbescheiden en houdt toezicht op het beheer van de niet overgebrachte archiefbescheiden.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, centrumgemeente op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Werken voor Ermelo: Speerpunt Netwerkgemeente
Ontwikkelingen:	geen
Risico:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de gemeentelijke bijdrage zal moeten worden verhoogd.
Financiële informatie	De mee en tegenvallers worden met de bijdragen van de gemeenten verrekend, waardoor het resultaat altijd op nul uitkomt.

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage	€154.000,00	€165.000,00	€165.000,00
Realisatie bijdrage	€149.979,54	n.v.t.	€165.551,00

Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Verbonden partij:	Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Apeldoorn, Europaweg 79 7336 AK
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	dra. Th.A.J. Burmanje, burgemeester
Contactambtenaar:	De heer H.C. Kleijer
Openbaar belang:	Ermelo valt onder de Veiligheidsregio Noord-en Oost Gelderland voor de onderdelen brandweer, geneeskundige hulp in de Regio (GHOR) en crisisbeheersing. De VNOG is verantwoordelijk voor de organisatie van de brandweerzorg in Ermelo. Tevens wordt binnen de VNOG door de afdeling crisisbeheersing ondersteunend opgetreden ten aanzien van de gemeentelijke processen (bevolkingszorg) die op regionaal niveau uniform worden vorm gegeven.
Aard:	Gemeenschappelijke regeling, openbaar lichaam op grond van Wet Gemeenschappelijke Regelingen.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Werken voor Ermelo: Speerpunt Netwerkgemeente en Openbare orde en veiligheid
Ontwikkelingen:	De gemeenschappelijke regeling geldt vanaf 1 januari 2017. Er is door alle partijen actief gewerkt aan een gedragen gemeenschappelijke regeling die voldoet aan de verhoudingen van de VNOG en de huidige geldende wetgeving. In 2020 is het nieuwe Regionaal Risicoprofiel en het Regionaal Beleidsplan vastgesteld. In 2021 wordt er een gewijzigde Gemeenschappelijke regeling aangeboden aan het college en de raad. Op 15 januari 2020 heeft het algemeen bestuur van de VNOG een Toekomstvisie vastgesteld, inclusief Opdrachten die in de periode 2020-2026 moeten worden uitgevoerd om de Toekomstvisie te realiseren. De Toekomstvisie beschrijft wat voor soort veiligheidsregio de VNOG op termijn dient te zijn en wat er nodig is om de organisatie toekomstbestendig te maken. Er is daarbij gekeken naar demografische en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op hedendaagse en toekomstige veiligheidsrisico's van de regio. Het bestuur wil een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers, opdat er een solide veiligheidsregio is voor de lange termijn. De opdrachten uit de Toekomstvisie zijn opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2021-2024 en het Regionaal Risicoprofiel 2021-2024. De activiteiten voor de implementatie van de Toekomstvisie voor het jaar 2021 zijn (op hoofdlijnen) opgenomen bij de betreffende programma's in deze begroting. De financiële effecten van de Toekomstvisie voor het jaar 2021 zijn in deze begroting verwerkt. Verder is de meerjarige financiële doorrekening van de Toekomstvisie in het meerjarenbeeld opgenomen. Door inzet van de VNOG in het kader van de coronacrisis hebben een aantal onderwerpen vertraging opgelopen. In 2021 zullen deze onderwerpen alsnog worden opgepakt.
Risico:	De VNOG heeft financiële tekorten. De gemeenteraad wordt frequent geïnformeerd over de stand van zaken en de te zetten stappen.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (ex resultaat)	€7.843.000,00	€7.843.000,00	n.b
Vreemd vermogen	€46.173.000,00	€46.173.000,00	n.b
Resultaat	€4.203.000,00	n.v.t.	n.b
Begrote bijdrage Ermelo	€1.510.000,00	€1.572.000,00	€1.570.000,00
Realisatie bijdrage Ermelo	€1.510.462,00	n.v.t.	€1.571.689,80

Interactie

Verbonden partij:	Interactie
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Ermelo, Herderlaan 51 3851 BC
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	dra. Th.A.J. Burmanje, burgemeester
Contactambtenaar:	De heer W. van der Schaaf
Openbaar belang:	De gemeente Ermelo is 100% aandeelhouder van Interactie. De gemeente is verantwoordelijk voor het sportbeleid binnen Ermelo. Een AvA (Algemene Vergadering van Aandeelhouders) en de RvC (Raad van Commissarissen) houdt toezicht op de directie en het management van Interactie. De RvC krijgt in deze governancestructuur ook een belangrijke rol waarbij naast toezicht ook de werkgeversrol, advies- en ambassadeursfunctie een rol speelt. Gemeente Ermelo en de RvC geven de opdracht tot uitvoer van het sportbeleid en Interactie verzorgt het beheer van accommodaties en maakt sport & bewegen voor alle inwoners van Ermelo mogelijk.
Aard:	Aandelenbezit; gemeentelijk sportbedrijf
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Leven in Ermelo: Speerpunt Sport en Bewegen
Ontwikkelingen:	Sportbedrijf InterActie beheert en exploiteert het gemeentelijk vastgoed en draagt zorg voor de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid. In 2020 trof de coronacrisis ook het sportbedrijf. Zwembad Calluna en andere sportaccommodaties die geëxploiteerd zijn in 2020 waren meerdere malen gesloten of beperkt geopend. Hierdoor zijn minder inkomsten uit de exploitatie gegenereerd. Momenteel wordt bij de jaarrekening voor 2020 in kaart gebracht wat de financiële schade over 2020 is vanwege de coronacrisis.

Risico:	Het is onduidelijk wat de effecten van het Coronavirus, 1,5m economie op de bedrijfsvoering en de bezoekersaantallen zullen zijn. De begroting van InterActie houdt rekening met verwachte inkomsten vanuit de exploitatie van, bijvoorbeeld, zwembad en sporthal Calluna. Gezien de sluiting van alle (binnen)sportaccommodaties loopt InterActie inkomsten mis. Er wordt momenteel in kaart gebracht wat dit betekent voor de jaarbegroting.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.n.b.	n.v.t.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage	€2.222.000,00	€2.119.000,00	€3.282.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€2.222.000,00	n.v.t.	€3.323.309,00

Alliander N.V.

Verbonden partij:	Alliander N.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Groningensingel 1 6835 EA
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	dra. Th.A.J. Burmanje, burgemeester
Contactambtenaar:	De heer R.H. de Boer
Openbaar belang:	Alliander is de elektriciteitsnetwerkbeheerder. De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland en de gemeente Amsterdam. Deze aandeelhouders bezitten gezamenlijk ongeveer 76% van de aandelen. De overige aandeelhouders, die elk minder dan 3% van de aandelen bezitten, zijn 53 kleinere gemeenten en de provincie Flevoland. Het elektriciteitsnetwerk dient in overheidshanden te blijven om zeker te stellen dat het elektra geleverd wordt.
Aard:	Aandelenbezit: 357.178 stuks (0,26% belang).
Beleidsinformatie	Alliander is in 2009 ontstaan na de juridische splitsing van NV NUON in een netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Wettelijk is vastgesteld dat de aandelen van het netwerkbedrijf in publieke handen dienen te blijven. Ermelo kan als kleine aandeelhouder feitelijk geen zelfstandige invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander. Daarom wordt beleidsmatig en organisatorisch samengewerkt met de andere kleine(re) aandeelhouders via het NUVAL-platform (NUON, Vitens, Alliander). Het financiële belang voor Ermelo bestaat uit de dividenduitkering.
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samenwerken voor Ermelo: Speerpunt Netwerkgemeente
Ontwikkelingen:	Alliander zit midden in de energietransitie. Dat levert allerlei nieuwe vraagstukken op, waaronder de afsluiting van huizen van aardgas (en het zoeken naar andere warmteoplossingen) en grotere piekbelasting van het elektriciteitsnet (als gevolg van het feit dat nieuwe vormen van elektriciteitswinning niet makkelijk “zachter te zetten zijn”). Ook het feit dat nieuwe soorten netten niet per se open zijn en dat steeds meer klanten het net verlaten, heeft invloed op de werkzaamheden van Alliander. Alliander ziet hierdoor een toename van de investeringen. Deze investeringen vereisen grotere leningen, welke invloed hebben op de financiële positie van Alliander – en een negatieve invloed op de credit-rating. Het aantal elektriciteitsnetaansluitingen gaat verder toenemen, terwijl het aantal aardgas-aansluitingen zal afnemen. Alliander zal in overleg met gemeenten en provincies bespreken wat de lokale behoeftes zijn, en de bijbehorende energievoorziening ontwerpen. Ook gaat Alliander meer inzetten op het werven van technici. Per brief d.d. 20 januari 2020 heeft Alliander haar aandeelhouders geïnformeerd over de impact van de verhoogde TenneT-tarieven voor de dividenduitkering van Alliander. Inmiddels is vast komen te staan dat in 2020 de maximaal toegestane inkomsten van TenneT worden verhoogd met € 207 miljoen ten opzichte van 2019. Dit leidt in 2020 tot een verhoging van het kostenniveau en daarmee een verlaging van het bedrijfsresultaat van ongeveer € 58 miljoen en een verlaging van het uit te keren dividend van circa € 20 miljoen. Alliander heeft het voornemen om een van haar dochterbedrijven te vervreemden, Omons B.V.Omons is een initiatief van Alliander (New Business) gericht op het faciliteren van gemeenten met een online platform voor bewonersparticipatie in de lokale wijkaanpak.
Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen. Op de korte termijn (2020 en 2021) is de verwachting dat het jaarresultaat fors zal dalen (circa € 90 miljoen) door voorfinanciering van de verhoogde tarieven van TenneT. Op de lange termijn kan Alliander te maken krijgen met verhoogde investeringen in het kader van de energietransitie.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€4.224.000.000,00	€4.224.000.000,00	n.n.b.
Vreemd vermogen	€4.567.000.000,00	€4.567.000.000,00	n.n.b.
Resultaat (na belastingen)	€253.000.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage (dividend)		€300.000,00	€300.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	n.n.b.	n.v.t.	€296.615,64

Afvalsturing Friesland N.V.

Verbonden partij:	Afvalsturing Friesland N.V.
Algemene informatie	De aandelen van de Afvalsturing Friesland worden gehouden door de Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Appingedam en Delfzijl, regio Noord Veluwe (Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten) en NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam en Vlaardingen).
Vestigingsplaats en adres:	Leeuwarden, Hidalgoweg 5 8938 BA
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer L.A. van der Velden, wethouder
Contactambtenaar:	de heer H. Prins, gastheergemeente Oldebroek
Openbaar belang:	Afval op een professionele, innovatieve en duurzame manier in te zamelen en te verwerken. Als aandeelhouder heeft de gemeente Ermelo zeggenschap in de algemene vergadering van aandeelhouders. Een collegelid van de gemeente Oldebroek vertegenwoordigd de SNV gemeenten hierin.
Aard:	Aandelenbezit: de gemeente Ermelo bezit 45 aandelen van € 450 nominaal.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Wonen in Ermelo: Speerpunt Duurzaamheid onderdeel Afvalbeleid
Ontwikkelingen:	
Risico:	De belangrijkste risico's voor de vennootschap liggen in de technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. Langdurige stilstand, onvoldoende beschikbaarheid van afval of dalende energieprijzen kunnen een belangrijke impact hebben op het resultaat van de afvalsturing Friesland.
Financiële informatie	Het financiële belang is de dividenduitkering. De gemeente Ermelo bezit 45 aandelen van € 450 nominaal. De boekwaarde per 31 december 2018 per aandeel was € 12.575,00.

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen	n.n.b.	n.b	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.b	n.n.b.
Resultaat	€6.536.000,00	€3.344.000,00	n.n.b.
Begrote bijdrage	n.n.b.	n.b	n.n.b.
Realisatie bijdrage	n.n.b.	n.v.t.	n.n.b.

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)

Verbonden partij:	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (N.V. BNG)
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres;	Den Haag, Koninginnegracht 2 2514 AA
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer W. Vogelsang, wethouder
Contactambtenaar:	De heer R.H. de Boer
Openbaar belang:	Alle aandeelhouders zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Aard:	Aandelenbezit: 75.075 stuks (0,13% belang).
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samenwerken voor Ermelo: Speerpunt Financiën
Ontwikkelingen:	BNG Bank verwacht in 2019 toenemende investeringen door woningcorporaties in nieuwe woningen en een toename van duurzaamheidsinvesteringen. Deze ontwikkelingen zullen de kredietvraag van haar klanten positief beïnvloeden. Het renteresultaat zal naar verwachting uitkomen binnen een bandbreedte van € 410 tot € 450 miljoen. Gegeven de afhankelijkheid van marktomstandigheden is een betrouwbare prognose over het resultaat financiële transacties niet te geven. De bank acht het daarom niet verantwoord een uitspraak te doen over de nettowinst 2019.
Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€4.887.000.000,00	€4.887.000.000,00	n.n.b.
Vreemd vermogen	€144.802.000.000,00	€144.802.000.000,00	n.n.b.
Resultaat	€163.000.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage (dividend)		€214.000,00	€214.000,00
Realisatie bijdrage (dividend)	€95.567,30	n.v.t.	€95.345,00

Het dividend over 2019 komt ten gunste van gemeentebegr 2020

Leisurelands

Verbonden partij:	Leisurelands
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Kermisland 110 6825 JC
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer dr. J.A. de Haan, wethouder

Contactambtenaar:	De heer R. van Vliet en de heer S. Janssen
Openbaar belang:	Leisurelands richt zich op het ontwikkelen, aanleggen, faciliteren, exploiteren en beheren van recreatieve producten. Het thema Duurzaam Recreëren is hierbij het fundament. Leisurelands voorziet in een breed scala aan recreatieve mogelijkheden, zowel op publiek terrein (bijvoorbeeld dagrecreatieterrreinen) als ook op privaat terrein (bijvoorbeeld projectontwikkeling/beheer). Bij dit alles is aandacht voor de samenhang met de natuur en het "lokale erfgoed".
Aard:	Aandelenbezit
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Ondernemen in Ermelo: Speerpunt Toerisme en Recreatie
Ontwikkelingen:	De gemeente Ermelo is aandeelhouder van Leisurelands. De overige aandeelhouders zijn gemeenten op de Veluwe, het Rijk van Nijmegen, Achterhoek en Liemers. De aandelen zijn "om niet" ontvangen en op de balans geactiveerd voor € 4.250,00. Leisurelands en de gemeente Ermelo een intentieovereenkomst gesloten over de kaders en randvoorwaarden voor de toekomstige ontwikkelingen in het recreatiegebied Strand Horst. Een belangrijke vervolgstap in de samenwerking om een kwaliteitsimpuls te realiseren op Strand Horst. De jaarstukken zijn digitaal in te zien.
Risico:	Als maatschappelijke onderneming opereert Leisurelands op het snijvlak van het publieke en private domein. Binnen het vennootschapsrecht kan de gemeente Ermelo als aandeelhouder beperkt tot geen invloed uitoefenen op het door de directie gevoerde beleid.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€68.839.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€4.932.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Resultaat	€4.422.000,00	n.v.t.	n.n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	n.v.t.	€35.133,00	€35.133,00
Realisatie bijdrage (dividend)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken B.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer dr. J.A. de Haan, wethouder
Contactambtenaar:	mevrouw D. van Voorst
Openbaar belang:	De Ontwikkelingsmaatschappij Vitale vakantieparken is een besloten vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door 10 gemeenten (Apeldoorn, Ede, Barneveld, Putten, Epe, Harderwijk, Elburg, Oldebroek, Heerde en Ermelo) en de provincie Gelderland (de zogenaamde publieke aandeelhouders). Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de versterking en ontwikkeling van de verblijfsrecreatie is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Aard:	Aandelenbezit: 3.115 stuks (6,23% belang).
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Ondernemen in Ermelo: Speerpunt Vitale vakantieparken
Ontwikkelingen:	In 2014 is het programma Vitale Vakantieparken Veluwe gestart. In het programma werken 11 gemeenten en de provincie Gelderland samen aan de versterking en verdere ontwikkeling van de verblijfsrecreatie. Er wordt intensief samengewerkt met de recreatieondernemers zelf, de veiligheidspartners, belangenorganisaties e.a. De eerste jaren stonden in het teken van inzicht krijgen en begrijpen van de heersende problematiek en het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak. De gemeentes zijn zelf aan zet voor hun lokale beleid en aanpak. Ermelo draait hiervoor het lokale programma vitale vakantieparken sinds 2015. De komende jaren staan meer in het teken van de uitvoering. De afgelopen jaren is gebleken dat vanuit de commerciële markt onvoldoende wordt geïnvesteerd in het opknappen van de verouderde vakantieparken. Om het gezamenlijk doel van het programma Vitale Vakantieparken toch te bewerkstelligen, is besloten tot de oprichting van de Besloten Vennootschap ‘Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken’ (de OMVV) waarbij de Provincie en de gemeenten gezamenlijk aandeelhouders zijn. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. De OMVV is begin 2019 formeel in werking getreden en bestaat uit een fonds en een ontwikkelbedrijf. Het ontwikkelbedrijf kan projecten uitvoeren als verwerving, investeren in vastgoed, beheer en verkoop in relatie tot vakantieparken. Het fonds stelt geld (garanties, leningen, bijdragen) beschikbaar voor projecten om parken te revitaliseren of omvormen. De provincie bezit de helft van de aandelen en de gemeenten de andere helft van de aandelen. Basis voor de verdeling van aandelen over de gemeenten is de verdeelsleutel die ook is gehanteerd in het bestuursakkoord Vitale Vakantieparken van april 2017 (Voor Ermelo is dit percentage 6,23%). De Gedeputeerde Staten en de Provinciale Staten van de Provincie Gelderland hebben ingestemd met het voorstel om het benodigde startkapitaal (€ 4 miljoen) voor de OMVV beschikbaar te stellen. Vooralsnog zullen de deelnemende gemeenten geen geld inleggen. De provincie heeft besloten nogmaals € 4 miljoen beschikbaar te stellen. Daarnaast wordt gezocht naar andere mogelijkheden om de OMVV de komende jaren te financieren.

Risico:	Het bedrag van € 3.115,00 ten behoeve van het aandelenkapitaal wordt gedekt uit het budget van het lokale programma Vitale Vakantieparken in Ermelo. Het financiële risico is geschat op € 62.300,00 voor de gemeente Ermelo. Als aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij loopt de gemeente het risico om een bijdrage te moeten leveren aan een financieel tekort van de ontwikkelingsmaatschappij. Een reële schatting hierbij is dat er uitgegaan wordt van een tekort van 25% van de 4 miljoen. Deze 1 miljoen euro dient door alle aandeelhouders betaald te worden. Ermelo is voor 6,23% aandeelhouder. Dit betekent dat Ermelo in het ergste geval € 62.300,00 dient te betalen. Dit bedrag wordt opgenomen in het financiële risicoprofiel van de gemeente om zodoende bij de bepaling van het weerstandsvermogen ook rekening te houden met deze gebeurtenis. Op projectbasis kan er vanuit de gemeente nog apart een bijdrage worden verlangd ten behoeve van de inzet van de OMVV. De inzet van de OMVV bij een project wordt zoveel mogelijk betaald vanuit de projecten zelf. De betrokken ondernemer(s), gemeente en eventueel andere partijen betalen de kosten van de inzet van OMVV. Hiermee wordt het financieel risico en de plankosten voor de OMVV beperkt. In hoeverre de gemeente en/of ondernemer een bijdrage moeten leveren is afhankelijk van het project. Indien de gemeente een bijdrage dient te leveren wordt hiervoor separaat budget aangevraagd.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Resultaat (na belastingen)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Begrote bijdrage *)	€35.133,00	€35.133,00	€35.133,00
Realisatie bijdrage	n.n.b.	n.v.t.	n.n.b.

*) gebaseerd op begroting 2019-2022 versie juni 2019

Vitens N.V.

Verbonden partij:	Vitens N.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Arnhem, Meander 1101 6825 MJ
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	dra. Th.A.J. Burmanje, burgemeester
Contactambtenaar:	De heer R.H. de Boer
Openbaar belang:	Vitens is een naamloze vennootschap, waarvan de aandelen worden gehouden door gemeenten (44 gemeenten in de provincie Gelderland) en provincies (de zogenaamde publieke aandeelhouders) in haar verzorgingsgebied. Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang voor de openbare drinkwatervoorziening is de gemeente Ermelo gedeeltelijk in het bezit van de aandelen.
Aard:	Aandelenbezit: 24.035 stuks (0,41% belang).
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Werken voor Ermelo: Speerpunt Netwerkgemeente
Ontwikkelingen:	De belangrijkste activiteiten van Vitens N.V. zijn het winnen, zuiveren en distribueren van drinkwater. De klein-aandeelhouders uit de provincie Gelderland en Flevoland trekken via het daartoe bedoelde platform "Nuval" samen op in de voorbereiding van de aandeelhoudersvergaderingen. Op deze wijze kan kennis beter worden ingezet en leggen de gezamenlijke klein-aandeelhouders meer gewicht in de schaal. De betreffende gemeenten zijn hiertoe middels een aandeelhoudersovereenkomst formele samenwerking aangegaan. In 2005 zijn preferente aandelen geconverteerd naar een achtergestelde lening. Vitens lost deze lening van € 1.611.200,00 af in 15 jaarlijkse termijnen van € 107.413,00. Per 31 december 2019 bedraagt het restantsaldo van deze lening € 214.818,00. Over het openstaande saldo wordt door Vitens een rente betaald. Onder invloed van het door de minister van I&M bepaalde maximumpercentage voor de vermogenskostenvoet (WACC), realiseert Vitens lagere jaarresultaten en daalt ook de dividenduitkering. Overwinst die, ondanks eerdere verlaging van de tarieven, is gerealiseerd in een boekjaar, moet in een volgend boekjaar worden teruggegeven via de tarieven. Om aantrekkelijk te kunnen blijven lenen is het in de ogen van de directie nodig om de komende jaren de solvabiliteit te laten groeien naar 35%. Dit betekent dat het eigen vermogen de komende jaren omhoog moet. Dit zal uit de ingehouden winst moeten worden gefinancierd. De geformuleerde doelstellingen voor de solvabiliteit hebben consequenties voor het dividendbeleid. Het financieel jaarplan 2020 Vitens is nog in ontwikkeling, waarbij het risico van verdere verlaging van de WACC van 3,4% naar 2,7% een belangrijke factor is voor het maximale resultaat, de toekomstige financierbaarheid (solvabiliteit en bankenratio's) en de hoogte van de dividenduitkering vanuit Vitens. Het financieel jaarplan wordt geagendeerd in de aandeelhoudersvergadering van 27 november 2019.

Risico:	Dividenduitkering kan tegenvallen. Ten aanzien van het restantsaldo van de achtergestelde geldlening geldt dat de gemeente "achterin de rij komt te staan" bij faillissement van Vitens. Naast het vorenstaande loopt de gemeente risico over een gegarandeerde geldlening die Vitens in het verleden is aangegaan met een financier. De restantschuld waar Ermelo garant voor staat bedraagt per 31 december 2019 € 128.347,00.
Financiële informatie	

Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen (excl. resultaat)	€533.000.000,00	n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	€1.293.000.000,00	n.b.	n.n.b.
Resultaat (na belastingen)	€11.000.000,00	n.b.	n.n.b.
Begrote bijdrage (dividend)	€30.000,00	€0,00	€0,00
Realisatie bijdrage (dividend) *	€21.632,00	n.b.	€0,00

* is 2018

Inclusief Groep N.V.

Verbonden partij:	Inclusief Groep N.V.
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Nunspeet, Industrieweg 47 8071 CS
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer dr. J.A. de Haan, wethouder
Contactambtenaar:	Mevrouw V.E. Schouten
Openbaar belang:	De Inclusief Groep was voorheen de werkgever van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW), maar is sinds het dichtzetten van de WSW (2015) ook arbeidsmarkttoeleider voor alle inwoners met een Participatiewet-uitkering. De Inclusief Groep is een hybride organisatie met een meervoudige opdracht vanuit de zeven gemeenten: 1. het uitvoeren van een maatschappelijke opdracht; 2. het betekenisvol ondernemen als werkgever en als arbeidsmarkttoeleider en; 3. het genereren van sociaal, maatschappelijk en economisch rendement. Inclusief Groep geeft invoering aan de Participatiewet/Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet en draagt actief bij aan een inclusieve arbeidsmarkt. De governance bestaat uit zeven aandeelhouders, dit zijn wethouders van de gemeenten Nijkerk, Putten, Harderwijk, Nunspeet, Elburg en Oldebroek. De deelnemende gemeenten gemeenten hebben eerder besloten de bestuurlijk-juridische structuur en de governancestructuur van Inclusief Groep te wijzigen. Dat betekent onder meer dat de gemeenten sinds begin 2018 rechtstreeks aandeelhouder en opdrachtgever van Inclusief Groep zijn en dat de Raad van Commissarissen zal worden vervangen door een Raad van Advies. Daartoe is het aandelenpakket van de RNV overgedragen naar de deelnemende gemeenten.
Aard:	Naamloze Vennootschap: de gemeente Ermelo is voor 16,2% aandeelhouder van de Inclusief Groep N.V.
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Leven voor Ermelo: Speerpunt Inclusieve Samenleving
Ontwikkelingen:	De Inclusief Groep opereert op het snijvlak van overheid, markt en samenleving en ervaart een aantal lokale en regionale ontwikkelingen: • De coronatijd maakt het moeilijk kandidaten te ontwikkelen naar betaald werk, vooral omdat de overblijvende groep zich kenmerkt door toenemende complexiteit. Dagbesteding en het hebben van structuur is dit jaar al een doel op zich. Juist nu is het veel lastiger om deze groep te plaatsen vanwege de langdurige en intensieve begeleiding. • De arbeidsmarkt verandert, van het hebben van een baan naar het doen van taken voor verschillende werkgevers. Dat is voor deze kandidaten een lastige ontwikkeling. ‘Vaste dienstverbanden’ zijn een concurrerend instrument geworden. Baangarantie is niet meer vanzelfsprekend. • Werkgevers vermijden risico’s omtrent het aannemen van personeel. ● Inclusief Groep en Meerinzicht ontwikkelen gezamenlijke lijn voor klantmanagement en dienstverlening. Meer lean, waardoor overlap tussen werkzaamheden, dubbele uitvraag van informatie bij cliënten of uitvoeren van dubbele werkzaamheden gewijzigd wordt naar een doelmatige en snelle dienstverleningslijn voor de cliënt.
Risico:	**Politiek:** De Inclusief Groep is afhankelijk van overheidssubsidie. **Financieel**: Het geprognosticeerde resultaat zal niet langer positief zijn, maar in de rode cijfers duiken. De oorzaak hiervan zijn de afnemende WSW-subsidiestromen vanuit de overheid. De trekkingsrechten zijn door onttrekkingen na 2020 uitgeput en ontvangen de gemeenten niet meer. **Economie**: Inclusief Groep wordt door sommige bedrijven gezien als oneerlijke concurrent met een bevoordeelde positie bij het verkrijgen van opdrachten, ontvangen van subsidies/overheidsmiddelen en/of goedkopere bedrijfsvoeringskosten vanwege de mogelijkheid tot inbesteden. **Expertise**: Inclusief Groep heeft als voormalig SW-bedrijf een professionele organisatie met veel know-how in huis. Daarmee heeft IG een voorsprong bij het inspelen op landelijke ontwikkelingen.

Financiële informatie			
Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen	n.n.b.	n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.		n.n.b.
Begrote bijdrage		€3.150.090,00	€3.150.090,00
Realisatie bijdrage	n.n.b.	n.v.t.	n.n.b.

Coöperatie Gastvrije Randmeren

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren
Algemene informatie	
Vestigingsplaats en adres:	Harderwijk, Havendam 58 3841 AA
Bestuurlijke vertegenwoordiger:	De heer L.A. van der Velden, wethouder
Contactambtenaar:	De heer R. van Vliet en de heer S. Janssen
Openbaar belang:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 16 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde) die als doel heeft de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een langgerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.
Aard:	Coöperatie
Beleidsinformatie	
Verbonden programma/speerpunt uit de Ermelose begroting:	Programma Samen Ondernemen in Ermelo: Speerpunt Toerisme en Recreatie
Ontwikkelingen:	De Coöperatie Gastvrije Randmeren is op 21 november 2013 opgericht. De coöperatie heeft de werkzaamheden van het Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren overgenomen. Het schap is op 19 juni 2014 opgeheven. Naast het beheren en onderhouden van recreatieve voorzieningen en het promoten van het gebied, coördineert de coöperatie ook de uitvoering van de laatste projecten uit het Integrale Inrichtingsplan Veluwerandmeren, kortweg IIVR. Het gaat hierbij om inrichtingsmaatregelen, maatregelen die de vaarmogelijkheden voor de recreatievaart vergroten en natuurprojecten. Specifiek voor de gemeente Ermelo zijn het projecten Activiteitenterrein Horst en groene kruispunt Nuldernauw. Het eigen vermogen bestaat voor het grootste deel uit voormalig IIVR budget. Op 24 september 2020 is in de Algemene Ledenvergadering de Programmabegroting 2021-2024 vastgesteld.
Risico:	n.v.t.
Financiële informatie	
Boekjaar:	**Jaarstukken 2019**	**Begroting 2020**	**Jaarstukken 2020**
Eigen vermogen	€13.845.000,00	€12.757.000,00	€12.757.000,00
Vreemd vermogen	€339.000,00	n.b	n.n.b.
Resultaat	(€44.000,00)	n.b	n.n.b.
Begrote bijdrage	€20.000,00	€25.000,00	€25.000,00
Realisatie bijdrage	€19.513,67	n.v.t.	€20.124,72

Paragraaf Grondbeleid

Algemene informatie

Onder de paragraaf Grondbeleid vallen de ontwikkeling en het beheer van diverse complexen binnen de grondexploitatie, grond- en opstallenbeheer en vastgoedinformatie.

Doelstellingen

Actieve/passieve grondpolitiek
Op basis van de Nota grondbeleid (2010; door uw raad nogmaals bekrachtigd op 8 maart 2018) hanteert Ermelo de volgende uitgangspunten ten aanzien van het realiseren van ontwikkellocaties en –projecten benoemd in de Structuurvisie:

Streven naar actief grondbeleid, als:
- Zich kansen voordoen;
- Een positieve impuls kan worden gegeven aan de gewenste ruimtelijke herstructurering van een gebied;
- De beoogde ruimtelijke ontwikkeling daar om vraagt.

In beginsel kiest de gemeente voor facilitair grondbeleid als:
- De grondexploitatie van een locatie als risicovol moet worden aangemerkt;
- De ontwikkeling niet door de gemeente behoeft te worden geïnitieerd en qua regie kan worden volstaan met het stellen van locatie-eisen.

Structuurvisie Ermelo 2025
In de Structuurvisie Ermelo 2025, vastgesteld door uw raad op 1 maart 2012, gaat Ermelo voorts

uit van een voornamelijk ondersteunende rol van de gemeente. Voor veel opgaven zal de gemeente niet de initiatiefnemer of de ontwikkelende partij zijn. De gemeente voert in eerste aanleg geen actief grondbeleid en wil juist bedrijven, burgers en organisaties ruimte geven om initiatieven te ontplooien.

Grondbeheer en vastgoedinformatie
Gronden en opstallen bestemd voor de openbare dienst en/of van niet strategisch belang voor ontwikkellocaties worden gerekend tot de algemene dienst. Dergelijke grond wordt zo mogelijk marktconform in particulier eigendom overgedragen, wanneer deze niet benodigd is voor de inrichting van een wijk of straat en ook om andere redenen niet in gemeentelijk bezit dient te blijven.
Gronden en opstallen van strategisch belang voor ontwikkellocaties worden geactiveerd als "Materiële vaste activa" en te zijner tijd bij raadsbesluit, inhoudende de vaststelling van het grondexploitatiecomplex inclusief grondexploitatieopzet, ondergebracht in een grondexploitatiecomplex.

Relatie met het raadsprogramma Samen Wonen in Ermelo
Grondaankopen worden gedaan ten behoeve van de aanleg, reconstructie en herinrichting van wegen, aanleg van fietspaden en parkeren. Daarnaast zijn/worden er grondaankopen en -verkopen gedaan ten behoeve van de ontwikkellocaties, zoals Veldzicht Noord fase 4.
Indien de gemeente zelf een grondpositie heeft, wordt een ontwikkelvisie opgesteld en de haalbaarheid van een nieuwe ontwikkeling onderzocht. Bij door derden te ontwikkelen locaties treedt de gemeente faciliterend en voorwaardenstellend op.

Prestaties

Geleverde prestaties 2020
Actualisatie exploitatieopzetten actieve grondpolitiek

Minimaal jaarlijks worden de exploitatieopzetten van de in uitvoering genomen complexen geactualiseerd. Mede door het aangescherpte toezicht door de accountant bij de controle van de jaarstukken en de provincie zal de actualisatie zoveel mogelijk aansluiten op het opstellingstraject van de jaarstukken. De exploitatieopzetten voor alle lopende complexen zijn op grond hiervan vastgesteld door de raad op 31 maart 2021. De eerstvolgende actualisatie van de exploitatieopzetten voor de complexen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase staat gepland voor het najaar van 2021.

Wat heeft het gekost

De activiteiten binnen de grondexploitatie hebben een bedrijfsmatig karakter. De grondexploitatie dient daarom over het geheel genomen tenminste kostendekkend te zijn. Uitgangspunt is dat complexen minimaal budgettair neutraal zijn. Indien dit niet mogelijk is, wordt een verliesgevend complex gedekt door (een) winstgevend(e) complex(en). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de reserve Grondexploitatie.

Onderstaand worden enkele belangrijke financiële aspecten aangaande grondexploitatie aangegeven.

Actieve grondpolitiek
Kosten en opbrengsten worden middels exploitatieopzetten per complex in beeld gebracht. Voor de toe te rekenen kosten wordt op basis van de in 2019 door de Commissie BBV uitgebrachte notitie grondexploitatie aangesloten op de kostensoortenlijst zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening. Naast kosten derden zijn met de betreffende projecten ook personele en financieringskosten gemoeid. De personele lasten worden op basis van de gerealiseerde urenbestedingen * afdelingstarief toegerekend aan de betreffende complexen. Op begrotingsbasis bedroeg dit 0,5 vaste formatieplaatsen, de werkelijk toegerekende vaste formatie in 2020 betreft 0,5 fte.

Reserves Grondexploitatie
De reserves Grondexploitatie bepalen in belangrijke mate het directe weerstandsvermogen van de grondexploitatie.

Op basis van de Nota Grondbeleid 2010 bestaan de reserves grondexploitatie uit twee afzonderlijke bestemmingsreserves:
- De Risicoreserve Grondexploitatie, die is bedoeld als buffer voor de opvang van voorspelbare risico’s;
- De Reserve Grondexploitatie, die voornamelijk moet dienen als werkkapitaal voor strategische en anticiperende grondverwerving.

Tevens zijn er in de Nota Grondbeleid 2010 regels vastgesteld voor beide reserves. Deze regels zijn met de vaststelling van de Kadernota 2018 als volgt gewijzigd:
- De bovengrens van elk van de reserves afzonderlijk bedraagt maximaal € 1 miljoen (m.i.v. van boekjaar 2019 geldt voor de reserve grondexploitatie een plafond van € 2 miljoen);
- Wordt dat bedrag bij de jaarstukken overschreden, dan wordt het meerdere in het kader van het afromen van reserves en voorzieningen bij de Jaarstukken ten gunste gebracht van de Algemene reserve (vrij besteedbaar). Op grond hiervan is in 2020 voor een bedrag van € 949.314,00 afgeroomd. In 2021 wordt er geen afroming verwacht.

Parameters gemeentelijke grondexploitaties:
Jaarlijks worden bij de Kadernota de parameters vastgesteld waarmee in de exploitatieopzetten wordt gerekend. In de Kadernota 2020 zijn de volgende parameters vastgesteld die - tenzij nader onderbouwd en aangegeven - zijn toegepast bij de eind 2017 geactualiseerde exploitatieopzetten:

- Rente: 0,66%;
- Discontovoet: 2,0%;
- Kostenstijging: 2,25%;
- Opbrengstenstijging woningbouw: 2,5%;
- Opbrengstenstijging bedrijfsterrein: 2,0%.

Exploitatiesaldo gemeentelijke grondexploitaties

Complex	Laatst vastgestelde exploitatieopzet	Verwacht exploitatiesaldo (op contante waarde per 1-1-2020)	Getroffen voorziening	Bijstelling exploitatieopzet verwacht
De Verbinding	31 maart 2021	€ 2.210.000,00 N	€ 2.210.000,00	cpl. wordt afgesloten per ultimo 2020
Het Trefpunt	31 maart 2021	€ 0,00	n.v.t.	eind 2021
Veldzicht Noord 4e fase	31 maart 2021	€ 279.000,00 V	n.v.t.	eind 2021
De Driesprong	31 maart 2021	€ 0,00	n.v.t.	cpl. wordt afgesloten per ultimo 2020

Per ultimo 2020 zijn de complexen De Verbinding en De Driesprong afgesloten.

Winstnemingen
Voor de complexen "Het Trefpunt" en "De Driesprong" zijn in de exploitatieopzet een winstneming geraamd.

Complex	Gerealiseerd	Nog te realiseren	Totaal
Het Trefpunt	€ 11.146.000,00	€ 3.164.000,00	€ 14.310.000,00
De Driesprong	€ 991.000,00	€ 0,00	€ 991.000,00
Totaal	**€ 12.137.000,00**	**€ 3.164.000,00**	**€ 15.301.000,00**

In 2020 is voor Het Trefpunt een winstneming ad €212.000,00 genomen en voor De Driesprong een winstneming ad €331.000,00

De nog te realiseren winstnemingen staan gepland voor de periode van 2021 tot en met 2022. Bij het opstellen van de jaarstukken wordt jaarlijks de winstneming bepaald. De winstnemingen worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve Grondexploitatie

Vennootschapsbelasting
De aangiften 2016 t/m 2018 zijn ingediend waarbij deze zijn opgesteld conform de uitgangspunten van de vaststellingsovereenkomst die de gemeente heeft afgesloten met de Belastingdienst. Voor 2016 is bij de grondexploitatie een klein positief resultaat berekend en voor de jaren 2017 en 2018 een verlies. Het verlies van 2017 kan worden gecompenseerd met het resultaat 2016 waardoor feitelijk geen belastingdruk ontstaat. De aangifte over 2019 is nog niet ingediend. Hiervoor is uitstel verleend. De aangifte 2019 wordt uiterlijk in het eerste kwartaal van 2021 ingediend waarna een aanslag zal volgen. Naar wordt verwacht is sprake van fiscale winst. Vanwege verliescompensatie van voorgaande jaren wordt de winst niet geheel belast. De hoogte van de fiscale winst en de verschuldigde belasting wordt nog door de externe belastingadviseur berekend. Doordat de opbrengsten en uitgaven niet altijd volgens prognose verlopen kan het fiscale resultaat jaarlijks sterk wisselen. De over 2019 verschuldigde belasting wordt mogelijk in een later jaar weer (deels) terugbetaald.

De overige activiteiten van de gemeente zijn niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting of hebben een gering positief resultaat dat kan worden verrekend met een eventueel verlies op de grondexploitatie.

Risicomanagement
Bij risico's moet gedacht worden aan risico's van algemene aard en specifieke projectgebonden risico's. De kwantificering van de risico's vindt ten minste één maal per jaar plaats (bij de jaarstukken) of zo nodig tussentijds (bij de bestuursrapportages).

Risico's van algemene aard
De categorie van algemene aard laat zich vertalen in economische risico's zoals de marktsituatie voor woningbouw en bedrijventerreinen en renteontwikkelingen. Vooral complexen met een lange looptijd kunnen deze risico's in zich hebben. De onzekere situatie op economisch gebied van de afgelopen jaren door de schuldencrisis van Europese landen en de onrust op de financiële markten wereldwijd ligt achter ons. De economie groeit weer en het aantal huizenverkopen stijgt weer. Wel zijn er signalen waarneembaar uit de markt dat er grenzen zijn aan de groei. Gezien de marktontwikkelingen is het denkbaar dat de percentages voor opbrengsten- en kostenstijging m.i.v. begrotingsjaar 2022 behoedzamer moeten worden ingezet, hetgeen kan leiden tot daling van de verwachte exploitatieresultaten. Bij de Kadernota 2022 volgt op basis van de actuele verwachtingen een advies welke percentages kunnen worden gehanteerd.

Specifieke projectgebonden risico's
Bij specifieke projectgebonden risico's gaat het om bodemsaneringen (bijvoorbeeld asbest), (bestemmingsplan-) procedures en dergelijke, maar ook om risico's verbonden aan inhoudelijke

posities die belanghebbenden bij een project innemen. Deze risico's worden bij de opstelling/herziening van de exploitatieopzetten per project zo goed mogelijk ingeschat en financieel vertaald. Dit neemt niet weg dat altijd een bepaald risico blijft bestaan. De eventueel aan de orde zijnde risico's zijn in de notitie bijstelling grondexploitaties 2021 (e210003802) per project kwalitatief beschreven.

Weerstandsvermogen grondexploitatie
De beschikbare weerstandscapaciteit grondexploitatie bestaat uit de reserves Grondexploitatie, nog te realiseren winstnemingen van de complexen Het Trefpunt en het verwachte voordelige exploitatiesaldo van complex Veldzicht Noord 4e fase.

Onderverdeling weerstandscapaciteit	Weerstandscapaciteit
Exploitatiesaldi complexen	€ 279.000,00
Geraamde winstnemingen	€ 3.164.000,00
Reserves grondexploitatie (bestemmingsreserve grondexploitatie en risicoreserve grondexploitatie)	€ 2.624.287,00*
Totale weerstandscapaciteit naar peil ultimo 2020 (eindcapaciteit)	**€ 6.067.287,00**

Het beschikbare weerstandsvermogen mag worden beoordeeld als "uitstekend" ten opzichte van de in de projecten waarneembare risico's.

In het Raadsbesluit dd 9-12-2020 (Nota Heroverwegingstraject) is besloten om de Risicoreserve Grondexploitatie met ingang van 2021 op te heven. De stand van de reserve ad €1.000.000,00 wordt bij de Jaarstukken 2021 overgeveheveld naar de Algemene reserve.

Actualiteit exploitatieopzetten
Als onderdeel van het beheersbaar houden van risico's worden de exploitatieopzetten jaarlijks herzien. Bij deze actualisatie wordt zo veel mogelijk aangesloten op het opstellingstraject van de jaarstukken. Als er aanleiding voor is, vindt daarnaast tussentijdse herziening van de exploitatieopzetten plaats.

Per 1 januari 2021 zijn de complexen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase in exploitatie.

Covid-19

Inleiding

Algemeen
Hoewel de wetenschappelijke naam van deze pandemie “Covid-19” bedraagt, sluiten wij qua terminologie in deze paragraaf aan bij de meer gangbare term “corona”. Uiteraard wordt precies hetzelfde bedoeld.
De uitbraak van de wereldwijde coronapandemie heeft grote gevolgen gehad voor mens, maatschappij en economie. Grote aantallen geïnfecteerden, ziekenhuisopnames en andere effecten laten hun sporen na.
De coronacrisis heeft ook gevolgen voor het huishoudboekje van de gemeente Ermelo in 2020 gehad. Dat uitte zich niet alleen in extra uitgaven en gederfde inkomsten, maar ook in niet (of slechts deels) gerealiseerde activiteiten en uitgaven. In een aantal gevallen is de voorgenomen uitvoering van beleidsplannen en investeringen in de economische en sociale infrastructuur vertraagd of tijdelijk on hold gezet. Een omvangrijk steunpakket van het Rijk is in gang gezet. Eerder heeft u al kennis kunnen nemen van verwachte effecten middels de “Impact rapportage Covid-19 Meerinzicht Financiën, november 2020”. Dit is behandeld in de raad van 3 februari jl.

Context vooraf
Op hoofdlijnen dient de gemeente een beschrijving te geven per begrotingsprogramma en taakveld van onderwerpen, producten, en activiteiten die geraakt zijn of worden, welke maatregelen getroffen zijn en een beperkte indicatie als de crisis langere tijd zal aanhouden, de middellange termijn effecten. De effecten op de financiële huishouding van de gemeenten bestaan uit de volgende elementen:

- Extra kosten bestrijding gevolgen coronavirus (COVID
- Extra lasten (inkomensregelingen, subsidies, vergoedingen, kwijtschelding belasting en huur)
- Extra baten (specifieke en generieke compensaties Rijk w.o. steunpakketten, Tozo regeling, NOW regeling)
- niet- dan wel lagere gerealiseerde uitgaven
- niet-gerealiseerde inkomsten door kwijtschelding van belastingen, huren, e.d.
- provinciale bijdrage(n)

De gemeente heeft daartoe de coronabestrijding als apart project in de gemeentelijke administratie verantwoord, met eigen kostenplaatsen.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
Conform art. 3 BBV dienen de jaarstukken een zodanig inzicht te geven dat door de raad een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten. In dit kader moet worden opgemerkt dat de baten en lasten in het kader van corona:

- uitzonderlijk zijn en buitengewoon
- niet behoren tot de normale bedrijfsvoering
- niet behoren tot het bestaande beleid
- behoren tot de incidentele baten en lasten en ook als zodanig verantwoord moeten worden

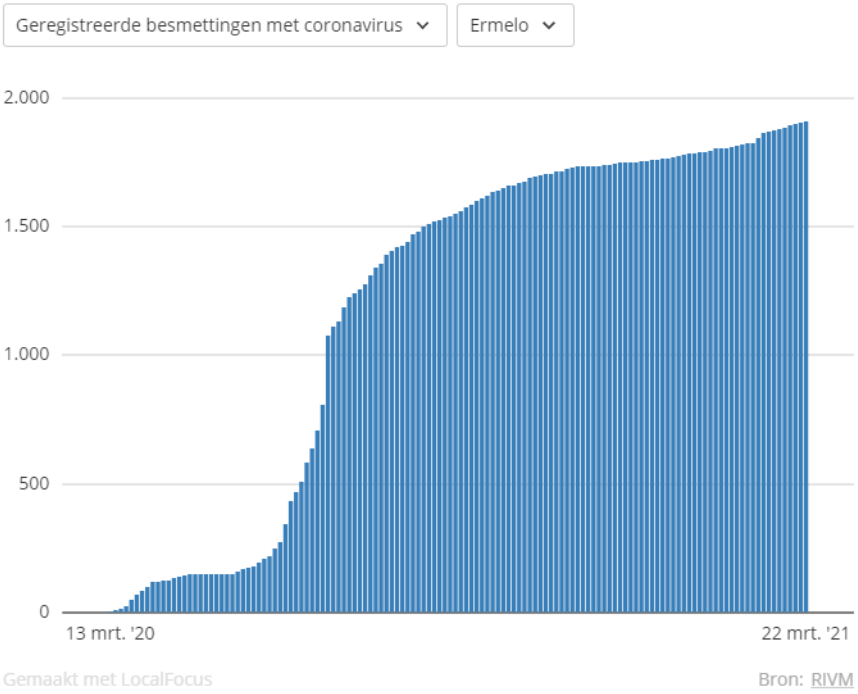
(art 28 lid c BBV)

Daarnaast geldt nog eens dat de specifieke geldstomen/compensatie van het Rijk de SISA verantwoording volgen (denk aan TOZO).
De coronapandemie is een gebeurtenis waarvan de financiële gevolgen niet aan één programma of taakveld afzonderlijk is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeentelijke organisatie en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden. Om de gemeenteraad, burgers en de provinciale toezichthouder in één onderdeel overzichtelijk en integraal toe te lichten welke gevolgen corona op de gemeente heeft (gehad) en welke maatregelen, activiteiten en werkzaamheden de gemeente heeft genomen, is vanuit diverse zijden geadviseerd om een aparte corona paragraaf op te nemen. In deze paragraaf kan ook worden toegelicht wat de kosten, gemiste opbrengsten en risico's van corona op de programma's en taakvelden zijn (geweest) en wordt aandacht worden geschonken aan de verwachte maatschappelijke en financiële gevolgen van Corona voor 2021 en de jaren daarna.
Eind 2020 hebben de colleges van de drie brongemeenten Ermelo, Harderwijk en Zeewolde dan ook besloten om voor de jaarrekening 2020 een extra paragraaf Corona op te stellen ter verantwoording van de ontvangen en bestede steunpakketten en de overige met corona samenhangende lasten en baten.

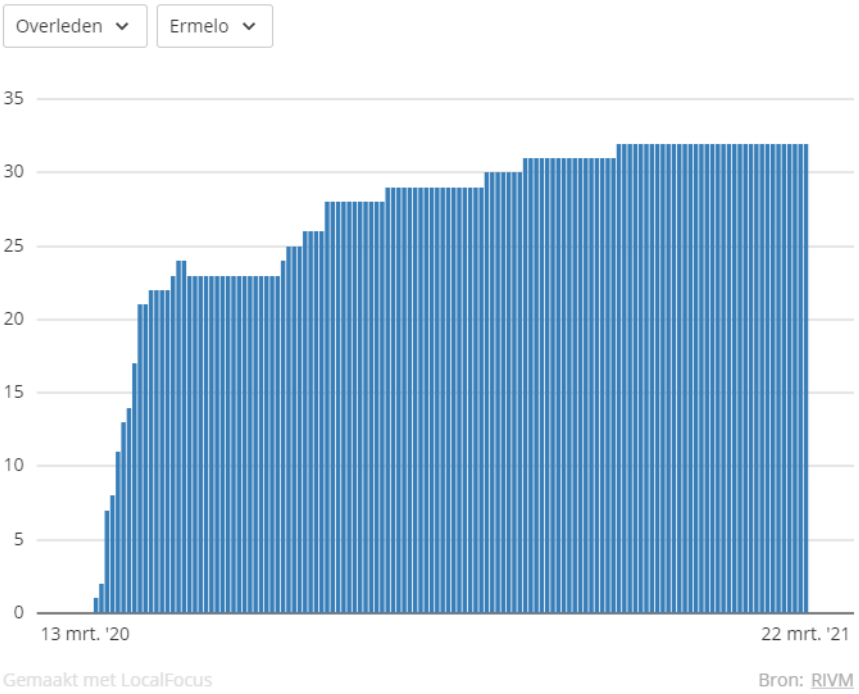
In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn voor het jaarverslag een zevental paragrafen verplicht voorgeschreven. Deze paragrafen gaan over onderwerpen die de gehele gemeente betreffen. De onderwerpen raken vaak meerdere of zelfs alle programma's en taakvelden. Het staat de gemeente vrij om naast de zeven verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen.

Ontwikkeling corona in Ermelo

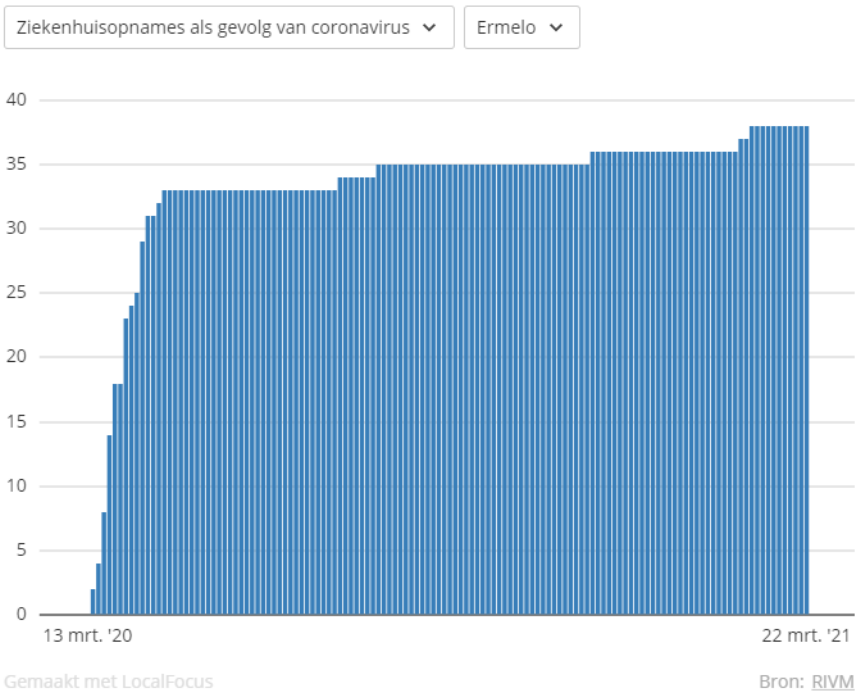
In onderstaande grafieken staan het aantal cumulatief geregistreerde positieve testen in Ermelo vanaf het begin van de uitbraak tot en met 22 maart 2021.

In onderstaande grafieken staan het aantal cumulatief overledenen in Ermelo vanaf het begin van de uitbraak tot en met 22 maart 2021.

In onderstaande grafieken staan het aantal cumulatief geregistreerde ziekenhuisopnames van inwoners uit Ermelo vanaf het begin van de uitbraak tot en met 22 maart 2021.

Genomen maatregelen en besluitvorming

In 2020 en begin 2021 zijn de volgende besluiten door het college genomen welke betrekking hebben op corona:

- Overheveling van de bevoorschotting Tijdelijke Overbruggingsregeling
- Zelfstandige Ondernemers (TOZO)
- Ondersteuning zorgaanbieders
- Belastingmaatregelen met betrekking tot Covid-19
- Subsidies en verplichtingen in coronatijd
- Huur en overige vergoedingen voor gemeentelijk vastgoed
- Ontwikkelingen Gemeentefonds, inclusief effecten Coronacrisis op de financiële verhouding Rijk-gemeenten.
- Overhevelen Tijdelijke Overbrugging Zelfstandig Ondernemers (TOZO)
- Onderzoek verbreding huidige kwijtschelding in verband met de Coronacrisis
- Aanvraag Subsidie COVID-19 Steun gemeente

- Overhevelen derde voorschot Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers (TOZO)
- AvA Vitens 22 juni 2020
- Subsidieverlening theaterseizoen 2020 - 2021 SCDE
- Aanwijzing toezichthouder BOA (tweetal adviezen)
- Ontwikkelingen Gemeentefonds 1e Compensatiepakket Coronacrisis
- Huur en overige vergoedingen voor gemeentelijk vastgoed
- Aantrekken langlopende geldlening
- Extra capaciteit Boa's / beveiligers
- Terrasuitbreidingen, -overkappingen en -huur tijdens de coronacrisis
- Verantwoording subsidie COVID-19 Steun gemeente aan provincie Gelderland
- Extra rijksmiddelen voor SW-bedrijven
- Continuïteitsbijdrageregelingen en meerkostenregeling (Jeugd en Wmo) over 2020
- Subsidieregeling tegemoetkoming voor lokale vrijwilligersorganisaties voor jeugd vanwege de COVID-19-crisis Ermelo 2020)
- Subsidieregeling tegemoetkoming voor lokale cultuursector en lokale buurt- en dorpshuizen vanwege de COVID-19-crisis Ermelo 2020
- Tijdelijke aanlijnplicht hondenlosloopgebieden in verband met extra drukte en kraamkamers wilde dieren

Voorts zijn in de raad de navolgende zaken aan de orde gesteld:

- Informatiememo raad Voortgangsinformatie maatregelen en gevolgen Coronacrisis (raad mei 2020)
- Update maatregelen Ermelo als gevolg van coronavirus (raad 25 november 2020)
- De diverse circulaires van het gemeentefonds met daarin aandacht voor de coronasteunpakketten
- Impactrapportage Covid-19 (raad 3 februari 221)
- Diverse ingekomen stukken vanuit GGD, VNOG alsmede de VNG

Verantwoording effecten op de gemeente

Programma Samen Wonen in Ermelo

Verkeer en vervoer/openbaar groen/bossen heide etc
Het onderhoud aan wegen, groenvoorzieningen, etc. heeft gedurende 2020 gewoon plaatsgevonden.

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
RO processen en procedures liepen vertraging op doordat de reguliere werkwijzen om bewoners te laten participeren, informeren of inspreken onder de huidige richtlijnen niet mogelijk waren. De grote projecten die vertraging ondervonden zijn De Hooge Riet, Ontwikkelingsvisie Horst & Telgt en Herijking Functie-veranderingsbeleid.

Rioolheffing/afvalstoffenheffing
Omdat meer beroep is gedaan op de bijstand door de verslechterde economische situatie van inwoners, is het beroep op het kwijtschelden van rioolheffing en Diftar iets toegenomen

Milieubeheer
De coronamaatregelen hebben ook gevolgen gehad op de mogelijkheid voor de ODNV om haar werkzaamheden uit te voeren. Dit gold met name voor het “Toezichtsprogramma”.

Omgevingswet
Vertraging in het proces, beperkte inloopmomenten, aangepaste werkwijze en andere invulling van participatie zijn effecten geweest van corona op de voortgang.

Programma Samen Leven in Ermelo

Onderwijshuisvesting
De RIVM heeft richtlijnen opgesteld voor o.a. binnenklimaat en ventilatie. Omdat vrijwel alle schoolgebouwen in bezit zijn van de schoolbesturen, zijn zij zelf verantwoordelijk voor het binnenklimaat en de ventilatie. Daar waar schoolbesturen knelpunten signaleerden met betrekking tot de richtlijnen van het RIVM dienden zij zelf de GGD te benaderen voor passende maatregelen. Het schoolbestuur was voorts verplicht om ouders van leerlingen en hun onderwijspersoneel en het Landelijk Coördinatieteam Ventilatie op Scholen voor 1 oktober 2020 te informeren over de ventilatie in hun gebouwen. Uit de reacties die zijn ontvangen bleek dat de schoolgebouwen van deze schoolbesturen, aan de ventilatie-eisen voldeden. Een enkel bestuur liet zijn installaties aanvullend inspecteren.

Continuïteit leerlingenvervoer
Tijdens de periode van de 1e lockdown heeft geen leerlingenvervoer plaatsgevonden. Het gymnastiekvervoer heeft tot het einde van het schooljaar 2019-2020 stilgelegen. De eigen bijdrage in vervoerkosten voor de ouders was tijdelijk stopgezet (inkomstenderving). Vanwege Corona is 80% van de totaalsom aan de vervoerders overgemaakt (om te compenseren), dit volgens de landelijke norm. Als scholen dicht gaan (volgens de RIVM richtlijnen) betekent dit niet dat er geen vervoer plaatsvindt. In 2020 hebben heel veel vervoerstromen plaatsgevonden van kinderen (uitval, gedragsproblemen, noodopvang) die toch 1-2 dagen per week naar hun school konden. Deze kosten komen extra op het budget leerlingenvervoer. Het is niet mogelijk dit apart

geweest dit uit de totale kostenstroom te filteren en inzichtelijk te maken.

Subsidies
Het college heeft op 21 april 2020 besloten om subsidies in principe niet terug te vorderen als de activiteiten niet conform de subsidiebeschikking zijn uitgevoerd vanwege maatregelen om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Daar waar noodzakelijk zijn maatwerkafspraken gemaakt met de subsidieontvangers of de subsidie2020 geheel of gedeeltelijk ingezet kan worden voor 2021 of lager zal worden vastgesteld.

Cultuurbeleid
In 2020 hebben als gevolg van corona minder activiteiten plaats kunnen vinden dan gepland. Er zijn wel wat kleinere activiteiten georganiseerd maar over het geheel is budget overgehouden in dit jaar. Wanneer in 2021 initiatieven zullen ontstaan dan zullen de kosten naar verwachting hoger zijn omdat met meer zaken rekening gehouden moet worden. Dit zijn redenen om het budget uit 2020 door te schuiven naar 2021 om dan de mogelijkheid te houden om faciliterend te handelen als gemeente.

De Dialoog
De diverse sluitingen als ook de onmogelijkheid tot verhuur van de zalen heeft geleid tot lagere opbrengsten voor verhuur. Ook de horeca-inkomsten zijn fors lager voor 2020. Wel zijn er minder kosten gemaakt. Eind 2020 is de verbouwing gestart voor de Dialoog, waarmee de inkomsten sowieso gedurende de verbouwing nagenoeg wegvallen.

Sportaccommodaties
De (tijdelijke) sluitingen van de sportaccommodaties alsmede de overige coronamaatregelen hebben in 2020 aanzienlijke gevolgen voor de bezettingsgraden gehad en daarmee de opbrengsten. Alle lokale binnensport- accommodaties hebben als gevolg daarvan aanzienlijk lagere inkomsten gehad. Eind mei heeft het college van B&W van Ermelo besloten de huurprijzen en erfpachtcanons die in rekening worden gebracht aan amateursportverenigingen / sportinstellingen, voor de periode 1 maart 2020 tot en met 31 augustus 2020 kwijt te schelden. Dit betreft het gebruik van sportvelden en/of overige gebruiksgronden. Voorts zijn eenmalige kosten gemaakt als gevolg van de coronamaatregelen. Daar staat tegenover dat Interactie een beroep heeft kunnen doen op de NOW regeling.

Inkomensondersteuning
Het aantal WW-uitkeringen die via het UWV verstrekt worden aan inwoners is sinds februari gestegen. Omdat veel ondernemingen voor de Tozo, NOW en TOGS in aanmerking kwamen, is de instroom in de bijstand tot nu toe beperkt tot 6% (stand okt. 2020).

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)
De Tozo is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp’ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. In 2020 heeft Meerinzicht voor de gemeente Ermelo 629 besluiten levensonderhoud afgegeven en 39 besluiten voor kapitaalverstrekkingen. De bevoorschotting vanuit het Rijk was hoger dan de totale kosten aan uitkeringen en uitvoering. Dit heeft bij de jaarrekening 2020 geleid tot een terugbetalingsverplichting in 2021 aan het Rijk. De Tozo uitkeringen worden verantwoord in de SISA bijlage bij deze jaarrekening. Voorts ontvangt de gemeente (MIZ) een vergoeding voor iedere aanvraag. Deze vergoeding was hoger dan MIZ daarvoor aan kosten in rekening heeft gebracht.

Stijging bijstandsuitkeringen (BUIG)
De uitgaven stijgen door extra gebruik van minimaregelingen (individuele inkomenstoeslag, bijzondere bijstand en trajecten schulddienstverlening), omdat meer mensen terugvallen in inkomen. Er is sprake van open-einde-regelingen.

Sociale werkbedrijven
Lopende re-integratietrajecten hebben in de maanden maart, april, mei en juni stilgelegen of zijn vertraagd (inkomstenderving); na opening moest deze bedrijven voldoen aan de 1,5 meter werkplek. Daardoor heeft Inclusief Groep in 2020 extra ruimte gehuurd om deze afstand te kunnen garanderen (extra kosten). Het Rijk heeft daartoe compensatie verstrekt, waarbij de tranche 1 en tranche 2 al zijn uitgekeerd via de circulaires Gemeentefonds. Hierbij moet onderscheid gemaakt worden tussen het uitbetalen van de salarissen aan SW-geïndiceerden, dat is uiteraard gegarandeerd (de oude WSW functie van Inclusief Groep) en het aannemen van opdrachten door Gresbo B.V. (groen, horeca, schoonmaak).

GGD
De GGD NOG (Ermelo, Harderwijk) heeft de gemeente op 30 september 2020 laten weten, dat alle extra kosten die zij maakt worden vergoed door het Ministerie van VWS. Dit betreft de kosten voor testen, bron- en contactonderzoek, klantencontactcentrum, laboratoriumkosten, achterstanden en omzetderving. Ook de extra kosten voor het inhalen van de achterstanden jeugdgezondheid en de uitvoering Rijksvaccinatieprogramma worden vergoed door VWS. Dit heeft voor de gemeente vooralsnog niet tot een extra bijdrage geleid.

Schuldhulpverlening
Voor 2020 zijn hogere kosten gemaakt, wat kon worden opgevangen binnen het extra steunbudget van het Rijk. Voor komende jaren, tot economische crisis is opgelost zal meer budget worden uitgegeven aan professionele schulddienstverlening. Voor het inzetten van preventie en vroeg opsporen van schulden alsmede inzet vrijwilligers moet vermoedelijk ook

extra budget worden ingezet. Om de nieuwe doelgroepen te informeren over hulp bij schulddienstverlening en (gemeentelijke) regelingen voor extra financiële steun, is een uitgebreide mailing verstuurd onder de ketenpartners met informatie over het hulpaanbod. Begin november 2020 is een themapagina in Ermelo's Weekblad met een overzicht over het hulpaanbod gepubliceerd. Medewerkers en vrijwilligers van Welzijn Ermelo en het Financieel Café hebben waar nodig actief contact op met deze klanten genomen om hulp aan te bieden.

Continuïteit van het zorgaanbod Jeugdzorg en Wmo
De VNG en het Rijk hebben kort na het uitbreken van de coronacrisis afspraken gemaakt over het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan professionals en zorginstellingen binnen de Jeugdwet en Wmo. De afspraken waren gericht op het organiseren van continuïteit van zorg en het borgen van het stelsel voor de langere termijn. Kern van de afspraak was dat financiering van de omzet wordt doorgezet op het niveau van voor de corona crisis.
De verlening van zorg en ondersteuning leidde soms tot meerkosten als gevolg van de coronacrisis, in het bijzonder door het volgen van de richtlijnen van het RIVM. De meerkosten die direct voortkomen uit het volgen van deze maatregelen zijn eveneens vergoed.

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Economische ontwikkeling en promotie
In 2020 zijn niet alle zaken uitgevoerd die wel gepland waren. Bovendien hebben minder (grootschalige) evenementen en/of projecten plaatsgevonden in de gemeenten. Zo zijn activiteiten rondom 75 jaar bevrijding uitgesteld naar 2021. De toeristische sector is zwaar getroffen in 2020. Het budget dat wij als gemeente over houden over 2020 zal worden ingezet voor projecten en stimulering van toerisme en recreatie in 2021.

Erfpacht, terrassen en opstal
Op 21 april 2020 heeft het college besloten om vanwege de Covid-19 crisis de huur en overige vergoedingen (erfpacht, gebruik e.d.) inzake gemeentelijk vastgoed niet te factureren en de betalingsverplichtingen op te schorten tot en met 31 augustus 2020. Hierdoor zijn minder inkomsten ontvangen.

Lagere opbrengsten leges door minder evenementen en activiteiten
Een aantal evenementen kon door de lockdown niet doorgaan, soms was hiervoor al wel subsidies uitbetaald. Verenigingen en organisaties hebben daardoor in 2020 geen inkomsten kunnen genereren, terwijl men daarvoor wellicht wel al voorbereidingskosten had gemaakt. Zie ook de opmerkingen over subsidies.

Weekmarkt
Na een periode waarin de non-food sector in de periode maart-april 2020 niet aanwezig kon zijn op de weekmarkt, werd een andere indeling van de weekmarkt gemaakt waardoor iedereen weer aanwezig kon zijn. De non-food ondernemers die gedurende een maand niet aanwezig konden zijn, werden gecompenseerd in de marktgelden. Inmiddels is als gevolg van de verdere coronamaatregelen weer minder mogelijk.

Ondernemersfonds
In Ermelo is voor 2020 geen apart ondernemingsfonds ingesteld.

Programma Samen Werken voor Ermelo

Bestuur
De digitale uitzendingen in 2020 van de commissie- en raadsvergaderingen hebben geleid tot extra kosten.

Leges Burgerzaken
In het afgelopen jaar is vanaf maart 2020 het aantal aanvragen naar reisdocumenten sterk verminderd. Ook voor volgend jaar verwachten wij dat minder burgers een nieuw reisdocument zullen aanvragen. Dit heeft gevolgen voor de gemeentelijke leges, er zijn dan ook minder inkomsten ontvangen met name voor paspoorten en identiteitsdocumenten. Ook zien we gevolgen voor het aantal huwelijksvoltrekkingen. Huwelijken zijn uitgesteld, wat eveneens heeft geleid tot lagere opbrengsten.

Tweede Kamer Verkiezingen 2021
Op 15,16 en 17 maart 2021 hebben de Tweede Kamerverkiezingen plaatst gevonden. Deze waren anders (corona proof) ingericht. De meerkosten omvatten het aanbrengen van aanpassingen in de stembureaus (inkoop materialen, extra inzet personeel) en het vinden en gebruiken van alternatieve stemlocaties om de verkiezingen veilig te kunnen houden. Voorts vonden de verkiezingen over meerdere dagen plaats.

Openbare orde en Veiligheid
Door het coronavirus bevond de regionale crisisorganisatie zich in 2020 in de zgn. GRIP 4 fase. Dit betekent dat het bevoegd gezag voor de regionale aanpak van dit virus bij het Regionaal Beleidsteam (RBT) onder leiding de voorzitter van de veiligheidsregio lag. Het Gemeentelijk Beleidsteam (GBT) is actief geweest voor de lokale vraagstukken en de lokale uitwerking van de noodverordening. In de zomer was het GBT op een lagere frequentie doorgegaan. In de tweede helft van het jaar kwam als gevolg van de toename van het aantal besmettingen en de aanscherping van de maatregelen weer frequenter (digitaal) bij elkaar. Naast het GBT komt het Lokaal Operationeel Team (LOT) bij elkaar om uitvoering te geven aan de besluiten van het GBT.

In de Tweede Financiële verkenning van september 2020 heeft de VNOG aangegeven de extra

kosten i.v.m. bestrijding Covid-19 naar verwachting binnen haar begroting te kunnen opvangen.

Tijdens de lockdown is een verhoogde inzet geweest van beleidsmedewerkers, boa's en toezichthouders. Hierdoor moesten extra kosten gemaakt worden. Reguliere handhavingstaken zijn blijven liggen. Permanente bewoning, foutparkeerders en criminele activiteiten hebben hierdoor minder aandacht gehad. Het college heeft diverse besluiten genomen met betrekking tot de tijdelijke uitbreiding van de formatie van de BOA.

Toeristenbelasting/forensenbelasting
De sluiting van campings, hotels, etc. tijdens de lockdown en het wegblijven van buitenlandse toeristen heeft gevolgen gehad voor het aantal overnachtingen in de gemeenten. Hierdoor vallen de inkomsten voor de toeristenbelasting en forensenbelasting fors terug. De daling in de toeristenbelasting zal naar verwachting ook in 2021 aanhouden, afhankelijk van het herstel in de toeristenbranche.

Overige belastingen
Het college heeft op 15 april 2020 besloten tot een aantal belastingmaatregelen.

Organisatieontwikkeling
Ondanks de beperkingen als gevolg van de Coronamaatregelen werd in 2020 nog steeds gewerkt aan de veranderagenda van de organisatieontwikkeling. De Coronamaatregelen hadden echter wel sterke invloed gehad op de voortgang van de organisatieontwikkeling. Corona en de implementatie van de Coronamaatregelen hadden voor onze medewerkers uiteraard prioriteit naast het oppakken van de reguliere werkzaamheden. Dat heeft de benodigde tijd en capaciteit gevraagd van een deel van onze medewerkers. Medewerkers werkten conform de landelijke richtlijnen thuis. Door het gebrek aan spontane ontmoetingen en terloopse gesprekken kostte het meer tijd en energie om de dwarsverbanden in de organisatie te leggen, het sociale verkeer onderling moest digitaal plaatsvinden en daardoor werd creatief samenwerken lastiger. Ondanks deze beperkingen is het wel gelukt om een gedeelte van het uitvoeringsplan 2020 uit te voeren. Samen met een deel van de organisatie is eind 2020 een uitvoeringsplan 2021 opgesteld aan de hand van de thema's uit de veranderagenda organisatieontwikkeling.

Algemene uitkering
In juni 2020 is een extra circulaire verschenen met informatie inzake het 1e Compensatiepakket Coronacrisis Medeoverheden (eerste steunpakket). In de septembercirculaire 2020 is als aanvulling daarop ook het Aanvullend compensatiepakket Coronacrisis Medeoverheden (tweede steunpakket) verwerkt. Tenslotte is de gemeente medio december 2020 geïnformeerd over nog een aanvullend compensatiepakket (derde steunpakket), dat komt bovenop de eerdere compensatiepakketten. Inmiddels is bekend geworden dat de gemeenten nog een vierde steunpakket ontvangen.

Opgemerkt wordt dat het derde steunpakket voor 2020 nog niet volledig is uitgekeerd. Een deel dient nog te worden uitgekeerd maar slaat wel op 2020. Conform de richtlijnen van de commissie BBV worden het thans nog onbekende aandeel voor Ermelo in 2021 verwerkt, en niet binnen deze jaarrekening.

De gemeente Ermelo heeft middels de algemene uitkering in 2020 de volgende drie steunpakketten ontvangen:

1e tot en met 3e steunpakket 2020	2020
1e steunpakket juni 2020	
Inhaalzorg en meerkosten Jeugdzorg	54.836
Inhaalzorg en meerkosten Wmo 2015	22.790
Compensatie toeristenbelasting	124.000
Lokaal culturele voorzieningen	84.528
Voorschoolse voorziening Peuters	11.855
Participatie	164.955
subtotaal	**462.964**
2e steunpakket septembercirculaire 2020	
Buurt en dorpshuizen	19.925
Vrijwilligersorganisaties jeugd	11.277
Toezicht en handhaving	82.321
Precariobelasting en markt en evenementenleges	21.208
Noodopvang kinderen ouders met cruciaal beroep	38.964
Eigen bijdrage Wmo abb.tarief	17.602
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021	49.324
Lokaal culturele voorzieningen	82.759
Integratie-uitkering Participatie	143.665
subtotaal	**467.045**
3e steunpakket decembercirculaire 2020	
Aanvulllend pakket re-integratie	24.331
Gemeentelijk schuldenbeleid	16.038
Bijzondere bijstand	5.537
Continuiteit van zorg	39.205
Compensatie quarantainekosten	4.597
subtotaal	**89.709**
Totaal	1.019.718

Specifieke uitkeringen
Daarnaast konden gemeenten extra geld krijgen om bepaald beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Dit zijn zgn. specifieke uitkeringen. Hiervoor geldt een specifieke bestedingsverplichting en een verantwoordingssystematiek via de SiSa. Voor 2020 was in relatie tot corona sprake van enkele nieuwe specifieke uitkeringen, waaronder G4 (Tozo), E1 (regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale ov-bedrijven 2020) en H8 (specifieke uitkering voor lokale Sportakkoorden).
Daarnaast was sprake van specifieke uitkeringen aan GGD'en en Veiligheidsregio's vanuit RIVM en Ministerie van VWS. Deze lopen niet mee in de verantwoordingssystematiek via SiSa, maar worden afzonderlijk vanuit een invulinstructie via de jaarrekening 2020 van de GGD'en en Veiligheidsregio's afgerekend. Hiervoor geldt afrekening op basis van de in de jaarrekening verantwoorde gerealiseerde kosten.

Bijdrage Provincie
Het college heeft op 25 mei 2020 besloten om een "subsidie COVID-19 Steun gemeente" aan te vragen bij de provincie Gelderland. Inmiddels heeft de gemeente daartoe een op 27 mei een beschikking ontvangen van € 76.387,00. Deze bijdrage is verwerkt in deze jaarrekening. De subsidie is bestemd voor de activiteit(en):

- het inhuren van medewerkers voor het uitvoeren van vitale functies; en/of
- het realiseren van noodopvang voor kwetsbare groepen of kinderen waarvan ouders in een cruciaal beroep of vitaal proces werkzaam zijn; en/of et uitvoeren van activiteiten die tot doel hebben de sociale verbinding te versterken;
- en/of het verstrekken van een tegemoetkoming aan ondernemingen in de sectoren cultuur, sport, recreatie en toerisme en aan gemeenschapsvoorzieningen."

Bedrijfsvoering/Overhead

De dienstverlening ten overstaan van de burger van Ermelo is, ondanks de coronacrisis, in 2020 gecontinueerd. Daarbij zijn de nodige preventieve aanpassingen doorgevoerd in de publieksruimten en bij de personeelsingangen. Daarnaast werd iedereen die zich in de publieke ruimte van het gemeentehuis bevindt, geacht een mondkapje te dragen. Werkzaamheden waarbij geen klantcontact noodzakelijk was werden door de medewerkers vanuit huis verricht.

Landelijk had het kabinet opgeroepen om thuis te werken als dat kon. De medewerkers van Ermelo werkten gedurende 2020 derhalve zoveel mogelijk thuis. Alleen als het werk logischerwijs niet vanuit huis gedaan kon worden of als een dringende noodzaak was voor aanwezigheid, kon de medewerker op een van de locaties terecht. De medewerkers werd de mogelijkheid geboden om hun werkplek thuis in te richten door het in bruikleen geven van (ict)hulpmiddelen.

In verband met het thuiswerken is de vergoeding voor reiskosten per 1 juli 2020 stopgezet voor de medewerkers van de gemeenten Ermelo, Harderwijk, Zeewolde en onze uitvoeringsorganisatie Meerinzicht. Indien medewerkers vanwege hun werk wel regulier aanwezig moesten zijn op kantoor kon een reiskostenvergoeding worden gedeclareerd. Er heeft geen aparte thuiswerkvergoeding plaatsgevonden.

Medewerkers, wiens fysieke aanwezigheid in één van de drie gebouwen noodzakelijk was, werden bovendien de mogelijkheid geboden om een sneltest te laten doen.

Diverse exploitatiekosten van het gemeentehuis zijn in 2020 als gevolg van het thuiswerken lager uitgevallen.

Onder de noemer facilitair zijn in 2020 uiteenlopende kosten gemaakt, die centraal verantwoord zijn binnen de jaarrekening van MIZ. Dit waren kosten voor hygiënemiddelen, desinfectiezuilen bij de publieksruimte en personeelsingangen, markeringen, looprichtingen, touch pennen (voor printer, koffieautomaat), aanpassingen aan de spreekkamers en balies (w.o. plastic schermen), bezet - vrij bordjes bij de wc's. Maar ook extra ICT-kosten zoals het verhogen van de bandbreedte van de glasvezelverbinding, ondersteuning thuiswerken, chromebook, laptop en servers. Via de geldende verdeelsleutel zijn deze kosten in rekening gebracht bij de gemeente.

De ontwikkelingen rondom het coronavirus werden continue gevolgd. Veelal werden – na een persconferentie – dezelfde avond nog de belangrijkste uitkomsten/veranderingen via zowel externe als interne communicatiemiddelen gecommuniceerd. Regelmatig werd extra advertentieruimte in de pers afgenomen om een extra themapagina te vullen met nieuwe informatie. Ook middels de sociale media van de gemeente (Facebook, Twitter, Instagram en LinkedIn) is zoveel mogelijk informatie en eigen nieuws gedeeld. Belangrijke corona-informatie voor bezoekers aan het gemeentehuis werd via posters bij de ingang gedeeld. Ook de eigen organisatie werd continue geïnformeerd over de maatregelen, het thuiswerken, facilitaire voorzieningen en andere ondersteuning.

Overzicht financiële effecten als gevolg van de coronapandemie

Op Corona kostenplaatsen verantwoorde uitgaven en inkomsten

Corona heeft in 2020 de financiële begroting van de gemeente op een aantal manieren geraakt. Voorzover mogelijk zijn de kosten als gevolg van uitgaven die direct samenhangen met beheersing van de gevolgen van de corona pandemie middels een projectadministratie direct verantwoord op de daartoe speciaal ingestelde corona begrotingsposten. Op deze kostenplaatsen

staan tevens de van het Rijk ontvangen steunpakketten. In bijgevoegde tabel zijn de drie steunpakketten in samenhang met de uitgaven gepresenteerd.

Enkele punten uit deze tabel brengen wij onder de aandacht:

- Voor Jeugdzorg is in totaal een bedrag van € 526.000,00 aan continuïteitsbijdrage en meerkosten uitgekeerd aan de zorgverleners. Voor WMO gaat het om een bedrag van € 200.000,00.
- Binnen de onderdelen cultuur en welzijn zijn inmiddels aanvullende regelingen opgesteld voor de tegemoetkoming van de kosten (Subsidieregeling tegemoetkoming voor lokale vrijwilligersorganisaties voor jeugd vanwege de COVID-19-crisis Ermelo 2020 alsmede de Subsidieregeling tegemoetkoming voor lokale cultuursector en lokale buurt- en dorpshuizen vanwege de COVID-19-crisis Ermelo 2020).
- De ontvangen bedragen voor de Sociale werkbedrijven zijn volledig doorgesluisd naar de Inclusief Groep.
- Tijdens de sluiting van kinderopvangcentra zijn de ouders vanuit Meerinzicht gecompenseerd voor kosten van kinderopvang die geen tegemoetkoming vanuit de Belastingdienst ontvangen. Hierbij gaat het om een compensatie van de eigen bijdrage tot het maximum uurtarief, dus gelijk aan de tegemoetkoming van de Belastingdienst. Ermelo heeft rijksmiddelen ontvangen, namelijk een compensatiebudget kinderopvang. Voor Ermelo zal dit in 2020 om ongeveer € 1.000,00 gaan. De kosten zijn gemaakt door Meerinzicht en vallen binnen de jaarrekening van MIZ. Gelet op de hoogte van dit bedrag zal dit apart binnen de jaarrekening van Meerinzicht worden vermeldt en achteraf door de gemeente worden gecompenseerd.

Kostenplaats	Grootboek	Begr. wijziging	Totaal begroting	Geboekt	Resultaat	
Steunpakketten						
6350299 Corona-ondersteuning Cultuur	4380 Overige goederen en diensten	0,00	0,00	5.953,33		
	4420 Subsidies	168.000,00	168.000,00	82.923,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-168.000,00	-168.000,00	-167.287,42		
					-78.411,09	**V**
6380999 Corona-ondersteuning Buurt-/clubh	4380 Overige goederen en diensten	0,00	0,00	248,30		
	4420 Subsidies	31.000,00	31.000,00	0,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-31.000,00	-31.000,00	-31.201,90		
					-30.953,60	**V**
6390499 Corona-effect peuterspeelzalen	4420 Subsidies	12.000,00	12.000,00	2.583,12		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-12.000,00	-12.000,00	-11.855,00		
					-9.271,88	**V**
6390599 Coronagerelateerde kinderopvang	4420 Subsidies	39.000,00	39.000,00	0,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-39.000,00	-39.000,00	-38.964,00		
					-38.964,00	**V**
6410299 Corona compensatie quarantaine k	4380 Overige goederen en diensten	0,00	0,00	0,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	0,00	0,00	-4.597,03		
					-4.597,03	**V**
6410599 Corona ondersteuning schuldbeleid	4380 Overige goederen en diensten	0,00	0,00	1.809,74		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	0,00	0,00	-16.037,99		
					-14.228,25	**V**
6430399 Coronamaatregelen WMO	4438 Inkomensoverdrachten - overige instellin	23.000,00	23.000,00	200.237,37		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-23.000,00	-23.000,00	-61.995,20		
					138.242,17	**N**
6431199 Coronacompensatie eigen bijdrage	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-18.000,00	-18.000,00	-17.602,00		
	8438 Inkomensoverdrachten - overige instellin	18.000,00	18.000,00	0,00		
					-17.602,00	**V**
6460599 Coronagerelateerde bijz. bijstand	4380 Overige goederen en diensten	0,00	0,00	1.942,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	0,00	0,00	-5.537,29		
					-3.595,29	**V**
6470799 Corona ondersteuning Re-integrati	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	0,00	0,00	-24.331,42		
6470899 Corona-effect WSW	4433 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijk	309.000,00	309.000,00	308.620,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-309.000,00	-309.000,00	-308.620,00		
					-24.331,42	**V**
6511198 Coronamaatregelen jeugdzorg	4438 Inkomensoverdrachten - overige instellin	55.000,00	55.000,00	0,00		
6511199 Coronagerelateerde opvang/besch	4433 Inkomensoverdrachten - gemeenschappelijk	0,00	0,00	526.039,10		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-55.000,00	-55.000,00	-54.836,00		
					471.203,10	**N**
6630499 Coronamaatregelen verkiezingen	4380 Overige goederen en diensten	49.000,00	49.000,00	5.598,35		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-49.000,00	-49.000,00	-49.324,00		
					-43.725,65	**V**
6660299 Inzet BOA's anti-coronamaatregele	4380 Overige goederen en diensten	82.000,00	82.000,00	21.621,91		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-82.000,00	-82.000,00	-82.321,02		
					-60.699,11	**V**
6760298 Corona-effect precariobelasting	8380 Overige goederen en diensten	21.000,00	21.000,00	0,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-21.000,00	-21.000,00	-21.208,00		
					-21.208,00	**V**
6760299 Corona-effect toeristenbelasting	8380 Overige goederen en diensten	124.000,00	124.000,00	70.763,00		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	-124.000,00	-124.000,00	-124.000,00		
					-53.237,00	**V**
Totaal resultaat steunpakketten					**208.620,95**	**N**

De matching van drie steunpakketten aan de gerelateerde kosten leidt tot een **negatief resultaat van € 208.620,95**. Dat wil dus zeggen dat de steunpakketten niet voldoende waren om alle kosten te dekken. Daarbij wordt aangetekend dat met name de subsidies gedekt zijn uit de bestaande ramingen, hoewel hier eigenlijk kosten gemaakt zijn voor corona (zie ook 5.5 voor een nadere duiding). Dat betekent dus feitelijk dat niet meer kan worden beschikt worden over onderdelen van het budget van 2020 omdat het netto saldo van het totaal van de steunpakketten

negatief is.

Verantwoording TOZO uitgaven en inkomsten

Kostenplaats	Grootboek	Begr. wijziging	Totaal begroting	Geboekt	Resultaat	
6460499 TOZO (Corona)	4432 Inkomensoverdrachten - gemeenten	0,00	0,00	127.996,71		
	4433 Inkomensoverdrachten - gemeenschappeli	0,00	0,00	2.453.261,68		
	8431 Inkomensoverdrachten - Rijk	0,00	0,00	-2.767.511,68		
					-186.253,29	V
Totaal resulaat TOZO regeling					-186.253,29	N

Vanuit het Rijk heeft Ermelo voor de uitvoering van de Tozo over 2020 een voorschot ontvangen van € 5.483.601,00. In 2020 heeft Meerinzicht voor de gemeente Ermelo 629 besluiten levensonderhoud afgegeven en 39 besluiten voor kapitaalverstrekkingen. De totale uitkeringen op basis van deze besluiten waren € 2.453.261,00. De Tozo-uitkeringen worden verantwoord in de SISA bijlage bij deze jaarrekening.
De bevoorschotting vanuit het Rijk was hoger dan de totale kosten aan uitkeringen en uitvoering. Dit heeft bij de jaarrekening 2020 geleid tot een terugbetalingsverplichting in 2021 aan het Rijk. Voor de uitvoeringskosten heeft Meerinzicht een bedrag van € 127.996,71 in rekening gebracht. Dit is lager dan de ontvangen vergoeding. Per saldo is daarmee een **voordeel ontstaan van € 186.253,29**. Dit voordeel is al bestemd en loopt over naar 2021.

Verwoording overige corona kostenplaatsen

Kostenplaats	Grootboek	Begr. wijziging	Totaal begroting	Geboekt	Resultaat	
6010699 Coronalasten verkeer en vervoer	4380 Overige goederen en diensten			241,98		
6050299 Coronalasten speelvoorzieningen	4380 Overige goederen en diensten			60,18		
6280299 Terrassen en opstal ontheffing co	8330 Pachten			25.792,59		
6370399 Corona-ondersteuning Binnenspo	4380 Overige goederen en diensten			36.374,00		
	8330 Pachten			4.720,37		
6410399 Coronapreventie volksgezondheid	4380 Overige goederen en diensten			12.693,02		
6610299 Coronamaatregelen bestuur	4380 Overige goederen en diensten			4.308,02		
6780599 Coronagerelateerde kosten Overh	4380 Overige goederen en diensten			58.043,01		
	8434 Inkomensoverdrachten - provincies			-76.387,00		
					65.846,17	N
totaal resultaat overige rechtstreeksgeboekte kosten		0	0		65.846,17	N

In 2020 zijn nog diverse kosten gemaakt waar geen steunpakket tegenover staat. Deze kosten moeten worden opgevangen uit de eigen middelen.
Tevens heeft de gemeente een eenmalige subsidie ontvangen van de provincie.
Per saldo ontstaat hier een **nadeel van € 65.846,17.**

Extra comptabel bepaalde effect van Corona op de exploitatie
Een aantal financiële effecten welke een relatie hebben met corona is niet rechtstreeks verantwoord op de daartoe ingestelde kostenplaatsen, maar extra-comptabel bepaald. Dat wil zeggen dat deze kosten indirect afgeleid zijn uit de gehele jaarrekening. Dit betreft o.a.

- lagere inkomsten als gevolg van de lockdown en andere landelijke maatregelen
- gevolgen voor de exploitatie van de Dialoog
- gevolgen voor de exploitatie van Interactie
- kosten bedrijfsvoering MIZ zoals het coronaproof maken van het gemeentehuis, kosten ontstaan door het thuiswerken etc.

Met betrekking tot Interactie merken wij het volgende op. De sluitingen maar ook de beperkingen tijdens de opening van het zwembad hebben geleid tot lagere inkomsten. Ook de beperkingen met betrekking tot sporten hebben geleid tot lagere opbrengsten van verhuur van de zalen. Daartegenover staan enkele lagere uitgaven. Aan Interactie is zowel de NOW regeling voor Triade als voor Calluna beschikbaar gesteld. Op dit moment is niet duidelijk wat het totaal effect is op de exploitatie. Voor alsnog is uitgegaan van een per saldo budgettair neutraal effect.

Het totale extra comptabel bepaalde **nadeel bedraagt € 237.754,92.**

Extra comptabel bepaald effect Corona

Kostenplaats	Grootboek	Resultaat	
Leges en belastingen			
6660201 Openbare orde & veiligheid	8370 Leges en andere rechte	5.914,50	
6760214 Forensenbelasting	8222 Belastingen op huishou	37.534,15	
6680202 Baten marktgelden	8370 Leges en andere rechte	2.747,90	
subtotaal lagere inkomsten		**46.196,55**	**N**
P 663 Burgeraangelegenheden			
6630308 Baten persoonsgebonden documenten	8370 Leges en andere rechte	61.103,39	
subtotaal lagere inkomsten		**61.103,39**	**N**
P 638 De Dialooog			
lagere kosten congierge, inhuur, schoonmaak, inkoop, etc		-68.953,69	V
lagere opbrengsten verhuur Theaterzaal, overige zalen, horeca		164.788,37	N
subtotaal effect Dialooq		**95.834,68**	**N**
P637 Interactie			
lagere kosten normale exploitatie			V
extra gemaakte kosten			N
lagere inkomsten			N
NOW uitkering rijk (steunpakket)			V
		0	
subtotaal effect Interactie		**0,00**	**N**
P780 Overhead: kosten bedrijfsvoering MIZ Facilitair / bedrijfsvoering: Onder de noemer facilitair zijn uiteenlopende kosten gemaakt, die centraal verantwoord zijn / worden binnen de jaarrekening van MIZ. Ook zijn extra ICT-kosten gemaakt. Via de geldende verdeelsleutel zijn / worden deze kosten in rekening gebracht bij de brongemeenten.		34.620,30	N
subtotaal effect kosten bedrijfsvoering MIZ		**34.620,30**	**N**
Totaal extra comptabel		237.754,92	N

Voorts is ook gekeken naar de onderuitputting van de budgetten. Er is sprake van een onderuitputting van € 549.377,39 waarbij sterke aanwijzingen zijn dat dit een gevolg is van de coronacrisis. Van dit bedrag liggen al voor € 289.000,00 aan voorstellen om dit budget over te laten lopen naar 2021. Voorts is sprake van € 4.063,20 overige lagere inkomsten. Per saldo resteert dan een bedrag van **€ 256.314,19 voordelig**.

Lagere overige uitgaven Kostenplaats	Budget	Wijziging	Totaal budget	Geboekt	Vrije ruimte	waarvan opgenomen als RSBP
63304 Leerlingenvervoer	569.000,00	-20.000,00	549.000,00	497.534,41	-51.465,59	
63502 Cultuur	205.000,00	36.000,00	241.000,00	147.183,79	-93.816,21	57.000,00
63702 Sportbeleid	0,00	9.000,00	9.000,00	390,00	-8.610,00	
64105 Schuldhulpverlening	115.000,00	35.000,00	150.000,00	114.525,59	-35.474,41	22.000,00
66102 Raad	131.000,00	16.000,00	147.000,00	42.350,46	-104.649,54	91.000,00
66205 Eenmalige- en stimuleringssubsidies	54.000,00	-12.000,00	42.000,00	36.361,50	-5.638,50	
66702 Toerisme en verblijfsrecreatie	173.000,00	91.000,00	264.000,00	199.126,21	-64.873,79	52.000,00
66803 Economische activiteiten	68.000,00	0,00	68.000,00	30.426,72	-37.573,28	13.000,00
66602 Openbare orde & veiligheid	34.000,00	0,00	34.000,00	29.176,14	-4.823,86	
67805 facilitair	174.000,00	20.000,00	194.000,00	111.103,73	-82.896,27	
67806 Attenties en recepties	23.000,00	0,00	23.000,00	17.045,82	-5.954,18	
67806 Centraal opleidingsbudget	96.000,00	23.000,00	119.000,00	65.398,24	-53.601,76	54.000,00
	1.642.000,00	198.000,00	1.840.000,00	1.290.622,61	-549.377,39	289.000,00

Lagere overige inkomsten Kostenplaats	Budget	Wijziging	Totaal budget	Geboekt	Vrije ruimte	waarvan opgenomen als RSBP
6680304 Reclame lantaarnpalen	-20.000,00	-4.000,00	-24.000,00	-20.936,70	3.063,30	
6380802 Ontspanningszaal Staverden	-1.000,00	0,00	-1.000,00	0,00	1.000,00	
	-21.000,00	-4.000,00	-25.000,00	-20.936,70	4.063,30	0,00
	1.621.000,00	194.000,00	1.815.000,00	1.269.685,91	-545.314,09	289.000,00

Subsidies en overige niet nader te bepalen kosten

Het is niet mogelijk gebleken om in alle gevallen de corona gerelateerde financiële effecten te bepalen. Soms liggen meerdere oorzaken aan lagere dan wel hogere uitgaven ten grondslag, het corona effect is hier dan vaak moeilijk uit te filteren. Omdat de kosten veelal opgevangen konden worden in het bestaande budget hebben wij dit zo maar gelaten.

Subsidies

Voor een aantal subsidies op het gebied van Sport, Recreatie en Cultuur staat vast dat niet alle prestaties geleverd is. Het college heeft op 21 april 2020 besloten om subsidies in principe niet terug te vorderen als de activiteiten niet conform de subsidiebeschikking zijn uitgevoerd vanwege maatregelen om verspreiding van het Covid-19 virus tegen te gaan. Hiervoor is gekozen om de bestaande infrastructuur in stand te houden, en te voorkomen dat instellingen en of organisaties failliet dreigen te gaan. Deze uitgaven konden veelal worden opgevangen binnen de bestaande ramingen en zijn als zodanig dan ook daar verantwoord. Toch hebben deze organisaties wel degelijk activiteiten uitgevoerd. Welk deel hiervan dan op corona slaat is moeilijk te achterhalen. In een aantal gevallen zal straks de jaarrekeningen 2020 van deze organisaties duidelijkheid geven. Wij kunnen dan op dit moment daarover geen uitspraken doen en niet inzichtelijk maken wat de coronakosten op dit onderdeel zijn geweest.

Samenvattend
Samenvattend is het effect van corona op de financiële huishouding 2020 van de gemeente als volgt:

Coronaresultaat 2020	Resultaat	
Resutaat steunpakketten	208.620,95	N
Resultaat TOZO	-186.253,90	V
Resultaat overige coronakosten	65.846,17	N
Extra comptabel bepaalde coronagevolgen	237.754,92	N
subtotaal	**325.968,14**	**N**
Extra comptabel bepaalde lagere kosten	-545.314,09	V
totaal coronaresultaat voor bestemming (RSBP)	**-219.345,95**	**V**
van de lagere kosten loopt over naar 2021	289.000,00	N
overloop Tozo naar 2021	186.000,00	N
totaal naar 2021 overlopende budgetten	**475.000,00**	**N**
Toaal resultaat Corona naar bestemming (RSBP)	255.654,05	N

Dat wil zeggen de gemeente Ermelo heeft per saldo als gevolg van de coronacrisis € 325.968,41 uit eigen middelen bekostigd. Dit kan grotendeels worden ondervangen door lagere kosten elders, welke wel een verband houden met corona. Dit leidt tot een uiteindelijk voordeel van € 219.345,95. Veel uitgaven worden echter alsnog in 2021 verwacht. Dat betekent dan het uiteindelijk effect negatief is € 255.654,05 N.

Wellicht ten overvloede, het hier gepresenteerde resultaat Corona is onderdeel van het rekening saldo 2020.

Verwachte effecten op de gemeente voor 2021
In de decembercirculaire 2020 is al een aanvullend pakket voor 2021 toegekend. Inmiddels is het vierde steunpakket van het Rijk bekend geworden. U bent hierover apart geïnformeerd. Daarnaast zullen ongetwijfeld voor 2021 nog nadere aanvullende steunmaatregelen vanuit het Rijk volgen.

Naar verwachting zal de gemeente tenminste kosten zal maken op de volgende onderdelen:
- Invulling van de naar 2021 overlopende budgetten waarvoor als gevolg van corona lagere uitgaven zijn geweest
- Instandhouding van de culturele en welzijnsinfrastructuur
- Exploitatieresultaat Interactie als gevolg van Rijksmaatregelen
- Lagere opbrengsten toeristenbelastingen/forensenbelastingen
- Lagere opbrengsten leges w.o. burgerzaken en openbare orde en veiligheid
- Lagere opbrengst marktgelden
- Hogere kosten sociaal domein als gevolg van inhaalvraag en het bieden van financiële zekerheid en ruimte aan professionals en zorginstellingen binnen de Jeugdwet en Wmo
- Hogere kosten schuldhulpverlening
- Effecten op inkomensregelingen en bijzondere bijstand

Jaarrekening 2020

Budgettaire uitkomst

Afsluitproces
Deze Jaarstukken 2020 zijn conform de wettelijke eisen en eigen regelgeving opgesteld. Hiermee leggen wij verantwoording af over het door ons gevoerde beleid in het jaar 2020. Op 18 mei 2021 vond de besluitvorming van de Jaarstukken 2020 door het college plaats. Na behandeling door de auditcommissie op 2 juni 2021 kan de behandeling en vaststelling door de raad op 14 juli 2021 plaatsvinden. Wettelijk is de einddatum voor de vaststelling door de raad gesteld op 15 juli 2021.

Cijfermatige uitkomst
Indien wij alle baten en lasten 2020 tegen elkaar afzetten, komen wij op een voordelig saldo van € 3.611.012,47.
(afgerond € 3.611.000,00 voordelig). Dit is het cijfermatig rekeningsaldo 2020. Echter dit is een fictief voordeel. In dit cijfermatig voordeel zit namelijk één post, die in 2021 alsnog tot lasten en dus nadelen gaat leiden. Dit betreft een bedrag van € 3.727.000,00 voordeel voor de rekeningsaldobestemmende posten 2020 (overhevelingsbudgetten). Dit zijn taken die niet of gedeeltelijk in 2020 zijn uitgevoerd, waarvan het in de Begroting 2020 beschikbare budget dus (deels) niet is uitgegeven. Om de uitvoering in 2021 te kunnen garanderen, wordt het budget 2020 doorgeschoven naar 2021 en alsnog besteed.

Indien het cijfermatige rekeningsaldo 2020 van € 3.611.000,00 voordelig wordt gecorrigeerd met de rekeningsaldobestemmende posten
(€ 3.727.000,00 voordelig) ontstaat een reëel rekeningsaldo 2020 van € 116.000,00 nadelig.

Het reële rekeningresultaat 2020 bedraagt 0,11 % van de totale omzet 2020 (= € 106.000.000,00) en komt hiermee niet boven de Ermelose norm voor budgettaire afwijkingen,

die 5% is, uit. Voor de omvang van een rekeningoverschot of -tekort zijn geen landelijke of wettelijke normen beschikbaar. Sinds de Rekening 2007 wordt in Ermelo het rekeningsaldo afgezet tegen de 5%-norm voor budgettaire afwijkingen, zoals bepaald in de Regeling Budget- en kredietbeheer gemeente Ermelo.

Over de jaren komen wij tot de volgende werkelijke afwijkingsnormen:

Jaren	Percentage
2015	1,04%
2016	-/- 0,14%
2017	0,13%
2018	-/- 0,11%
2019	-/- 4,80%
2020	0,11%

Omschrijving	Bedrag
Cijfermatig rekeningsaldo 2020	**3.611.000,00 V**
Naar 2021 overlopende taken en budgetten 2020	-3.727.000,00 V
Reëel rekeningsaldo 2020	**116.000,00 N**
Op hoofdlijnen bestaat het reëel rekeningsaldo 2020 uit de volgende posten (> € 200.000):	
Stelpost Uitkomst na 7e Bestuursrapportage 2020	468.000,00 N
Voorziening en Wachtgeldregeling voormaligbestuurders	384.000,00 N
Algemene uitkering gemeentefonds en stelpost circulaires algemene uitkering, per saldo	-426.000,00 V
Uitvoering Sociaal Domein *)	106.000,00 N
Diverse voorzieningen Sport / Private accommodaties	-238.000,00 V
Verkrijgings-/waarderingsprijs gebouw Triade	325.000,00 N
Opbrengst verkopen grond	-410.000,00 V
Omgevingsvergunningen	267.000,00 N
Overige afwijkingen, per saldo	-360.000,00 V

*)Het resultaat van Sociaal Domein bestaat uit verschillende posten. Een nadere toelichting is te vinden onder
het programma Samen Leven in Ermelo

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting

Overzicht van baten en lasten

Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel Programma's		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijziging)	Jaarrekening 2020	Saldo Jaarrekening t.o.v. Begroting
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	5.073	370	5.443	5.238	-205
	baten	-574	-91	-665	-495	170
	saldo	4.499	279	4.778	4.743	-35
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	40.183	12.527	52.710	45.749	-6.961
	baten	-5.583	-9.501	-15.084	-10.417	4.667
	saldo	34.600	3.026	37.626	35.332	-2.294
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	16.589	4.601	21.190	19.875	-1.315
	baten	-7.958	-4.441	-12.399	-11.877	522
	saldo	8.631	160	8.791	7.998	-793
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	856	139	995	860	-135
	baten	-136	-29	-165	-188	-23
	saldo	720	110	830	672	-158
Subtotaal programma´s	**lasten**	**62.701**	**17.637**	**80.338**	**71.722**	**-8.616**
	baten	**-14.251**	**-14.062**	**-28.313**	**-22.977**	**5.336**
	saldo	**48.450**	**3.575**	**52.025**	**48.745**	**-3.280**
Algemene Dekkingsmiddelen:						
- Lokale heffingen, waarvan	lasten	323	0	323	326	3
de besteding niet gebonden is	baten	-11.127	-11	-11.138	-11.302	-164
	saldo	-10.804	-11	-10.815	-10.976	-161
- Algemene uitkering	lasten	0	0	0	0	0
	baten	-45.797	-2.490	-48.287	-47.982	305
	saldo	-45.797	-2.490	-48.287	-47.982	305

- Dividend	lasten	3	-2	1	0	-1
	baten	-544	30	-514	-392	122
	saldo	-541	28	-513	-392	121
- Saldo van de financieringsfunctie	lasten	229	-38	191	224	33
	baten	-549	-27	-576	-490	86
	saldo	-320	-65	-385	-266	119
- Overige algemene dekkingsmiddelen	lasten	828	24	852	10	-842
	baten	-1.308	306	-1.002	-1.034	-32
	saldo	-480	330	-150	-1.024	-874
- Overhead	lasten	12.535	2.211	14.746	14.169	-577
	baten	-978	727	-251	-274	-23
	saldo	11.557	2.938	14.495	13.895	-600
- Vennootschapsbelasting	lasten	0	0	0	2	2
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	2	2
- Onvoorzien	lasten	27	0	27	0	-27
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27	0	27	0	-27
(Gerealiseerde) totaal saldo van baten en lasten	**lasten**	**76.646**	**19.832**	**96.478**	**86.453**	**-10.025**
	baten	**-74.554**	**-15.527**	**-90.081**	**-84.451**	**5.630**
	saldo	**2.092**	**4.305**	**6.397**	**2.002**	**-4.395**
Toevoeging/onttrekking aan reserves:						
Programma Samen Werken voor Ermelo	lasten	376	7.567	7.943	7.756	-187
	baten	-1.551	-10.497	-12.048	-11.907	141
	saldo	-1.175	-2.930	-4.105	-4.151	-46
Programma Samen Leven in Ermelo	lasten	0	0	0	0	0
	baten	-305	0	-305	-305	0
	saldo	-305	0	-305	-305	0
Programma Samen Wonen in Ermelo	lasten	598	1.425	2.023	1.716	-307
	baten	-1.210	-2.800	-4.010	-2.873	1.137
	saldo	-612	-1.375	-1.987	-1.157	830
Programma Samen Ondernemen in Ermelo	lasten	0	0	0	0	0
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	0	0	0	0	0
Subtotaal mutaties reserves	**lasten**	**974**	**8.992**	**9.966**	**9.472**	**-494**
	baten	**-3.066**	**-13.297**	**-16.363**	**-15.085**	**1.278**
	saldo	**-2.092**	**-4.305**	**-6.397**	**-5.613**	**784**
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat		**0**	**0**	**0**	**-3.611**	**-3.611**
					V	**V**

Incidentele lasten en baten		Programma begroting 2020	Begrotings wijzigingen 2020	Begroting 2020 (na wijziging)	Jaarstukken 2020	Saldo Jaarstukken t.o.v. Begroting
Incidentele lasten en baten	lasten	7.733	11.036	18.769	16.072	-2.697
	baten	-15.397	-8.798	-24.195	-19.776	4.419
	saldo	-7.664	2.238	-5.426	-3.704	1.722
Stelpost Incidenteel onvoorzien	lasten	27	0	27	0	-27
	baten	0	0	0	0	0
	saldo	27	0	27	0	-27
Totaal Incidentele lasten en baten	**saldo**	**-7.637**	**2.238**	**-5.399**	**-3.704**	**1.695**
Structurele lasten en baten	lasten	69.860	17.788	87.648	79.853	-7.795
	baten	-62.223	-20.026	-82.249	-79.760	2.489
Totaal Structurele lasten en baten	saldo	7.637	-2.238	5.399	93	-5.306
Jaarstukken 2020 totaal	lasten	77.620	28.824	106.444	95.925	-10.519
	baten	-77.620	-28.824	-106.444	-99.536	6.908
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat	**saldo**	**0**	**0**	**0**	**-3.611**	**-3.611**

De incidentele lasten en baten zijn opgenomen als totalen, voor gedetailleerde informatie zijn onderstaande overzichten beschikbaar:
Detailoverzicht incidentele lasten
Detailoverzicht incidentele baten

Financieel kengetal: Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reëel evenwicht van de begroting wordt thans al onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves te delen door de totale baten en uit te drukken in een percentage.

Hoe positiever (hoger) het percentage, hoe groter de structurele exploitatieruimte is.

Kengetal	Jaarstukken 2018		Jaarstukken 2019		Begroting 2020		Jaarstukken 2020	
Structurele exploitatieruimte	1,3%	A	-3,4%	C	0,2%	A	4,2%	A

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Hieronder is een tabel opgenomen met rekeningsaldobestemmende posten per programma.
In de toelichtingen per programma is een nadere uitsplitsing te vinden.

Programma (bedragen x € 1.000,00)	Bedrag	
Samen werken voor Ermelo	-1.694	V
Samen Leven in Ermelo	-1.432	V
Samen Wonen in Ermelo	-58	V
Samen Ondernemen in Ermelo	-112	V
Bedrijfsvoering en voorzieningen	-723	V
Dekking uit voorzieningen	292	N
Totaal rekeningsaldobestemmende posten	-3.727	V

Programma Samen Werken voor Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2019	lasten 2020	baten 2020	saldo 2020
Primitieve begroting	-40.046	19.992	-63.943	-43.951
Begrotingswijzigingen	-4.280	11.557	-14.853	-3.296
Begroting na wijziging	-44.326	31.549	-78.796	-47.247
Jaarstukken	-40.408	29.441	-77.054	-47.613
Saldo jaarstukken en begroting	3.918	-2.108	1.742	-366

Onderwerp	Bedrag	
Bestuursorganen		
Raad		
Vergoedingen Raad zijn wat lager uitgevallen.	4	N
College van burgemeester en wethouders		
Salarissen voormalig bestuur	31	N
Voorziening Pensioenverplichting wethouders	101	N
Wachtgeldverplichting en trajectbegeleiding voormalig bestuur	274	N
Opleidingen Burgemeester en wethouders	-13	V
Overige verschillen, per saldo	-1	V
Ondersteuning Raad		
Griffie ingeleend personeel	-14	V
RSBP Rekenkamercommissie niet benutte jaarbudget doorschuiven cf art. 13 Verordening Rekenkamercommissie Ermelo Harderwijk	-52	V
Rekenkamercommissie minder uitgaven en hogere afrekening Harderwijk	-27	V
RSBP Werkbudget Raad voor onderzoeken ihkv bestuurskracht en het maatschappelijk raadsprogramma	-91	V
Verslaglegging Raad, de kosten voor NotuBiz vallen lager uit (minder applicaties dan voorzien).	-14	V
Kosten accountant zijn wat hoger uitgevallen door meer werkzaamheden.	6	N
Ondersteuning college & directie		
De ondernemingsraad heeft in 2020 geen gebruik hoeven te maken van inhuur. Voorts vallen de kosten voor haar werkbudget lager uit.	-16	V
Representatie bestuur: per saldo vallen de kosten lager uit doordat minder stimuleringssubsidies zijn verstrekt.	-14	V
Burgeraangelegenheden		
Aandeel kostenplaatsen (salarissen en ingeleend personeel)	-29	V
In 2020 vonden mede als gevolg van Corona minder aanvragen bij met name de persoonsgebonden documenten (paspoort, ID kaart e.d.) plaats waardoor de inkomst uit leges lager uitviel.	75	N

De lasten voor coronamaatregelen voor voorbereiding verkiezingen vielen lager uit	-43	V
Overige verschillen, per saldo	-15	V
Communicatie, intergemeentelijke samenwerking en Juridische zaken		
Aandeel kostenplaatsen (salarissen en ingeleend personeel)	-25	V
Hogere lasten SNV samenwerking	32	N
Uitgaven planschade niet geraamd	31	N
RSBP Bestuurlijke ontwikkeling netwerkgemeente	-100	V
Diverse kleine verschillen	4	N
Brandweer en rampenbestrijding		
Meer uitgaven brandpreventie	10	N
Brandweerkazerne, hogere energiekosten	13	N
De storting in de onderhoudsvoorziening van de brandweerkazerne is gebaseerd op de werkelijke kosten. Deze bleken lager uit te vallen waardoor ook de storting is verlaagd.	-21	V
Diverse kleine verschillen	-7	V
Openbare orde en veiligheid		
Aandeel kostenplaatsen (salarissen en ingeleend personeel)	-46	V
Inzet BOA's anti-coronamaatregelen lagere uitgaven	-60	V
Openbare orde en veiligheid, o.a. lagere legesopbrengsten en zijn de kosten lager uitgevallen.	-21	V
Nutsbedrijven		
Het dividend voor Alliander is iets lager uitgevallen.	2	N
Wet WOZ		
De kosten voor de waarderingskamer worden voortaan rechtstreeks bij de gemeenten in rekening gebracht. Kosten waren niet geraamd.	5	N
Belastingen		
Inkomsten invordering	32	N
OZB-opbrengst	-146	V
Hondenbelasting	-18	V
Toeristen en forensenbelasting inclusief steunpakket corona toeristenbelasting	-16	V
Precariobelasting inclusief steunpakket corona precariobelasting	-21	V
Overige kleine verschillen, per saldo	3	N
Algemene dekkingsmiddelen		
Lagere algemene uitkering 2020, inkomst steunpakketten geboekt op desbetreffende producten	472	N
Nabetaling algemene uitkering 2017	-64	V
Nabetaling algemene uitkering 2018	-61	V
Nabetaling algemene uitkering 2019	-42	V
Dividenduitkering BNG was lager dan geraamd	119	N
Stelposten		
RSBP stelpost circulaires algemene uitkering decentralisatie-uitkering klimaatmiddelen Wijkaanpak en Transitievisie energieloketten	-35	V
RSBP stelpost circulaires algemene uitkering in afwachting van nadere voorstellen en besluitvorming	-165	V
stelpost circulaires Algemene uitkering. Dit betreft de middels de circulaires beschikbaar gestelde middelen welke nog nader in beleid vertaald moeten worden.	-731	V
Niet aangewende stelpost incidenteel onvoorzien, prijsmutaties	-72	V
RSBP organisatie-ontwikkeling: project loopt door in 2021,	-115	V
RSBP stelpost prijsmutaties: dekking collegevoorstellen in 1e Berap 2021	-46	V
RSBP stelpost volume-ontwikkeling	-26	V
Stelposten uitkomst van de Bestuursrapportages. Het saldo van de Bestuursrapportages wordt in de begroting onder de stelposten opgenomen. Voorts vallen enkele stelposten vrij welke niet zijn benut.	468	N
RSBP Stelpost SNV Samenwerking wegens verwachte afrekening.	-111	V
BTW GR-en, BTW compensatiefonds en omzetbelasting		
Per saldo laat het totaal van de diverse verrekeningen met de belastingdienst inclusief de stelpost een voordeel zien.	-102	V
Rente		
Het saldo op deze post laat het renteresultaat zien. Dit resultaat wordt zo goed mogelijk geraamd. Het ontstane verschil komt door een hogere betaalde rente m.n. voor aangetrokken kasgeldleningen, alsmede een lagere renteopbrengst door dalende leningen.	-119	V
Reserves en voorzieningen		
RSBP Algemene reserve: opbrengsten uit anterieure overeenkomsten nog te realiseren RSBP Algemene reserve	-44	V
RSBP Algemene reserve: sloopkosten De Goede Herderschool uitvoering in 2021	14	N
RSBP Algemene reserve: incidenteel budget voor project niet in 2020 afgerond	40	N
RSBP Reserve grondexploitatie incidenteel budget voor project niet in 2020 afgerond	250	N
RSBP Reserve grondexploitatie incidenteel budget voor project niet in 2020 afgerond	250	N

RSBP Reserve grondexploitatie sloopkosten Pretoriusplein uitvoering in 2021	73	N
RSBP Reserve grondexploitatie incidenteel budget voor project niet in 2020 afgerond	115	N
RSBP Reserve overige Verkeer en Vervoer overname openbare ruimte Oranjepark	-850	V
RSBP Egalistatiereserve MJB storting tbv bijdrage buurtaccommodatie	-179	V
RSBP Reserve I&A dekkingsplan dienstverleningstafel	73	N
RSBP Bestemmingsreserve Duurzaamheid incidenteel budget voor project niet in 2020 afgerond	-224	V
Verrekening van uitgaven via de reserves mag wettelijk niet op het product zelf gebeuren, maar moet apart worden verantwoord bij het programma algemene dekkingsmiddelen. Er vinden een aantal mutaties in de reserves plaats. In 2020 hebben met name stortingen in de reserve grondexploitatie plaatsgevonden omdat de grond verkocht is waardoor er verplichte winstneming moet plaatsvinden.	1.814	N
Bedrijfsvoering + FGI		
RSBP GR Meerinzicht voordeel JS 2020 MIZ	-79	V
RSBP GR Meerinzicht voordeel saldo 2e tranche meerkosten	-39	V
RSBP GR Meerinzicht voordeel JS 2020 MIZ rechtstreekse bijdragen	-73	V
RSBP GR Meerinzicht Bedrijfsvoering taken die naar verwachting zullen gaan worden uitgevoerd, maar die nog niet in de gemeentelijke bijdrage zitten	-135	V
RSBP inspectie electrische installaties MOP inspectie vindt in 2021 plaats	-16	V
RSBP ICT Dienstverlening budgetten voor projecten in 2021	-324	V
bijdragen GR Meerinzicht	60	N
Coronagerelateerde kosten overhead	-18	V
Personeelskosten aandeel overhead	10	N
Kosten gemeentehuis en facilitair vallen per saldo lager uit dan voorzien.	-68	V
Centrale personeelsbudgetten		
Er zijn in 2020 meer Adviezen en onderzoek uitgevoerd dan voorzien.	46	N
RSBP Centraal opleidingsbudget budget doorschuiven voor Ontwikkelplan Ermelo	-54	V
Voormalig personeel in verband met een afgesproken mobiliteitsdienstverband.	48	N
Algemene personeelsinkomsten doordat er minder beroep gedaan is op het U.W.V.	13	N
Organisatie-ontwikkeling meer uitgaven	32	N
Gebruik cafetariamodel	-30	V
Werving en selectie: hogere kosten door moeilijk vervulbare vacatures.	59	N
Ipads en tablets personeel: dit jaar minder vervangen dan begroot.	-5	V
Generatiepact: dit is het nog in formatie om te zetten bedrag wat beschikbaar is.	-29	V
Overige kleine verschillen, per saldo.	8	N
Doorbelasting overhead		
Per saldo minder/meer doorbelast aan de diverse taakvelden.	-287	V
Totaal saldo	-366	V

Programma Samen Leven In Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2019	lasten 2020	baten 2020	saldo 2020
Primitieve begroting	31.654	40.183	-5.583	34.600
Begrotingswijzigingen	4.463	12.527	-9.501	3.026
Begroting na wijziging	36.117	52.710	-15.084	37.626
Jaarstukken	36.752	45.749	-10.417	35.332
Saldo jaarstukken en begroting	635	-6.961	4.667	-2.294

Onderwerp	Bedrag	
Primair onderwijs		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-92	V
Kapitaallasten	-15	V
Huisvesting Bijzonder Basis Onderwijs: Onroerend Zaak Belasting (OZB)	45	N
Huisvesting Bijzonder Basis Onderwijs: huurinkomsten, afwikkeling voorgaande jaren	22	N
Overige kleine verschillen per saldo	-3	V
RSBP 2020: Sloopkosten Pretoriusplein en Goede Herderschool, uitvoering in 2021	-127	V
Voortgezet onderwijs		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-16	V
Overige kleine verschillen per saldo	-1	V
Gemeensch. lasten/baten onderwijs		
Leerlingenvervoer: Door COVID-19 zijn er minder kosten gemaakt voor leerling- en gym- en zwemvervoer.	-51	V
Onderwijsachterstanden: Subsidies voor wet Kinderopvang (= gelijk aan Peuteropvang (VVE)) zijn lager dan de ontvangen uitkering van het Rijk.	-26	V
Overige kleine verschillen per saldo	-9	V
Volwasseneducatie		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	9	N
Kunst en cultuur		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	42	N
Cultuurbeleid: lagere lasten door COVID-19, budget overgeheveld naar 2021	-101	V
Kunstbeleid:		
- onderhoud aan kunstwerken in de openbare ruimte	-8	V

- subsidies 2020: kleinschalige professionele podiumkunst	-19	V
Overige kleine verschillen per saldo	-7	V
RSBP 2020: ontwikkeling van digitalisering erfgoed	-25	V
RSBP 2020: cultuurfonds voor het stimuleren van culturele initiatieven	-32	V
Sociaal cultureel werk		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	62	N
St. Welzijn Ermelo (voorheen Pinel): onderschrijding van het budget mede ontstaan COVID-19	-30	V
Coördinatie wijkgericht werken: salarislasten	20	N
RSBP 2020:Toekenning wijkbudgetten	-18	V
RSBP 2020: wijkgerichte aanpak	-218	V
Sport		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling): salarissen en inhuur nog voor rekening van Ermelo	-23	V
Private accommodaties: Lagere onttrekking uit de voorziening gebaseerd op werkelijke kosten.	-90	V
Brede scholen en sportfuncties	-9	V
Binnensportaccommodaties: kosten die nog voor rekening gemeente Ermelo komen.	71	N
Calluna en Balvers: Lagere onttrekking uit de voorziening gebaseerd op werkelijke kosten	-162	V
Buitensportaccommodaties: kosten die nog voor rekening gemeente Ermelo komen.	68	N
Verkrijgings-/waarderingsprijs gebouw Triade	325	N
Diverse overige verschillen	-1	V
Interactie	51	N
RSBP 2020: Project Beheer & Exploitatie; breder onderzoek onderhoud Triade	-11	V
RSBP 2020: Project Vitaal sportpark De Zanderij	-60	V
RSBP 2020: Project Vitaal sportpark De Zanderij, subsidie provincie	60	N
Sociaal-cult. & maatsch. Accommodaties		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-29	V
Salariskosten en inhuur De Dialoog	8	N
Dialoog zaalverhuur	34	N
Dialoog - Verhuur grote zaal	6	N
Dialoog - Horeca	67	N
Vuvera / Parasol	-24	V
RSBP 2020: Businessplan De Dialoog	-155	V
Jeugdbeleid		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	10	N
Preventief jeugdbeleid	22	N
SNV JOR	-5	V
Peuterspeelzalen: Onderschrijding door wijziging harmonisatie en nieuwe wet kinderopvang. Ontwikkeling onderwijsachterstandenbeleid en de effectuering daarvan loopt niet gelijk met de uitkering van het rijk (zie onderwijsachterstandenbeleid). De uitgaven zijn afhankelijk van het aantal kinderen op een VVE lokatie. Vanwege stijging van plaatsen op de arbeidsmarkt en de ontvangst van kinderopvangtoeslag van de belastingdienst door ouders, drukten er minder lasten op de gemeentelijke subsidie voor kinderopvang. In 2020 vallen deze middelen vrij ten gunste van het resultaat.	-132	V
Kinderopvang	-65	V
Diverse overige verschillen	1	N
RSBP 2020: Preventief Jeugdbeleid; uitvoering programma kansrijke start	-56	V
RSBP 2020: Preventief Jeugdbeleid; Versterken CJG	-61	V
Ouderenbeleid		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-16	V
Stichting Welzijn & Ondersteuning (SWOE): Over 2020 wordt een onderschrijding gepresenteerd door lagere uitgaven op het gezondheidsbeleid en maatschappelijk werk.	-36	V
Gezondheidsbeleid		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-32	V
Gezondheidsbeleid	-72	V
Gemeenschappelijke geneeskundige dienst; corona preventie volksgezondheid	14	N
Jeugdgezondheidszorg	-6	V
Algemeen maatschappelijk werk; minder subsidies versterkt	-21	V
Maatwerkwoningen	-1	V
Overige kleine verschillen per saldo	-9	V
RSBP 2020: Maatwerkwoningen; proces voor het vinden van de juiste locatie loopt door in 2021	-77	V
RSBP 2020: Schuldhulpverlening; hulp aan ondernemers en ZZP-ers	-35	V
Beleid voor mensen met een beperking		
EOZ & BTB; minder uitgaven voor promotiemiddelen	-2	V
RSBP 2020: EOZ & BTB; op de inclusieagenda staat een onderzoek naar openbare toiletten, dit is doorgeschoven naar 2021	-14	V
WMO (oud):		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	43	N
In 2020 is een wisselend beeld te zien op de lasten onder de WMO voorzieningen. Op de woonvoorzieningen zijn meer aanvragen geweest wat heeft geleid tot hogere kosten, terwijl op de vervoersvoorzieningen juist minder aanspraak is gedaan. Ook op de PGB budgetten voor Hulp in het Huishouden is een voordeel verantwoord doordat er minder PGB's zijn ingezet.	-501	V

Bij de jaarrekening 2019 is een nog te betalen (NTB) post opgenomen die achteraf niet juist bleek te zijn. Uit de administratie van Ermelo was niet de volledig in rekening gebrachte bevoorschotting van de zorglasten meegenomen in de aansluitingsberekening voor het bepalen van de NTB's over 2019. Hierdoor valt in 2020 het saldo van de openstaande NTB posten 2019 vrij. Dit is een incidenteel voordeel voor de jaarrekening 2020.	-1.649	V
Eigen bijdrage: door de invoering van het abonnementstarief is de eigenbijdrage verder teruggelopen	137	N
Overige kleine verschillen per saldo	2	N
Asielzoekers		
Vluchtelingenwerk	12	N
Inkomensondersteuning		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	9	N
Beleid: uitvoeringskosten MIZ	-61	V
Uitkeringen levensonderhoud:		
- Dubieuze debiteuren: het saldo oninbare debiteuren is verlaagd, wat een lagere dotatie aan de voorziening tot gevolg heeft. Incidenteel voordeel in 2020.	-258	V
- Uitkeringen Wet BUIG: in 2020 meer uitkeringen dan rijksbijdragen	418	N
- TOZO (Corona): lagere uitvoeringslasten TOZO door Meerinzicht	-186	V
Bijzondere bijstand:		
- Uitkeringen bijzondere bijstand	-150	V
- Armoedebeleid	3	N
Debiteurenbeheer: Boekwaarde debiteuren SoZa	134	N
Overige kleine verschillen per saldo	-4	V
RSBP 2020: De VoorzieningenWijzer, Voedselbank, St Leergeld, Jeugdfonds Sport&Cultuur. Afspraken lopen door in 2021.	-214	V
Activering en uitstroom		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-21	V
Centrum Werk & Inkomen: uitkeringen Re-integratie	-47	V
Sociale Werkvoorziening: Over 2020 zijn nog niet alle ontvangen rijksbijdragen overgemaakt. Voor 2020 is een nog te betalen bedrag opgenomen in de jaarrekening.	220	N
Overige kleine verschillen per saldo	1	N
Uitvoering Wet Inburgering		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-94	V
Decentralisatie WMO 2015		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-33	V
In 2020 is een stijging van de kosten op begeleiding ZIN en Groep gedrag ZIN te zien. Mogelijk zijn dit gevolgen vanuit COVID-19. Dit tekort wordt gedeeltelijk gecompenseerd door lagere lasten op chronisch zieken en mantelzorg. In dit saldo is ook het resultaat op de PGB's Begeleiding verantwoord.	777	N
Algemene budgetten WMO 2015: lagere lasten o.a. mantelzorg, regeling chronisch zieken	-132	V
RSBP 2020: Werkbudget Sociaal Team	-17	V
RSBP 2020: Werkbudget Leefbaarheidsteam	-10	V
Decentralisatie Jeugdwet 2015:		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-33	V
Lokale Jeugdhulp	-50	V
Regionale Jeugdhulp: over 2020 afgesloten met een nadeel. Daarbij is er sprake van meerzorg bij de duurdere vormen van jeugdhulp. In dit saldo is ook het resultaat op de PGB's Jeugd verantwoord.	836	N
RSBP 2020: Basisteam, budgetoverheveling ter dekking van de stijgende subsidie SJNV in 2021	-12	V
RSBP 2020: Pilot SOH loopt door tot juli 2021	-100	V
RSBP 2020: Pilot actieve regie jeugddossiers loopt door in 2021	-50	V
RSBP 2020: Realisatie maatwerkwoningen wordt in 2021 afgerond	-200	V
Overige kleine verschillen per saldo	1	N
Totaal saldo	-2.294	V

Programma Samen Wonen in Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2019	lasten 2020	baten 2020	saldo 2020
Primitieve begroting	7.997	16.589	-7.958	8.631
Begrotingswijzigingen	(498)	4.601	-4.441	160
Begroting na wijziging	7.499	21.190	-12.399	8.791
Jaarstukken	6.616	19.876	-11.877	7.999
Saldo jaarstukken en begroting	-883	-1.314	522	-792

Onderwerp	Bedrag	
Verkeer en Vervoer		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-25	V
Kapitaallasten	17	N
RSBP: 2020 Parkeeronderzoek Centrum	-9	V

RSBP: 2020 Onderzoek ontwikkeling (Bij de Kadernota is ten onrechte een budget doorgeschoven Dit wordt hier gecorrigeerd)	19	N
Hogere opbrengst leges kabels en leidingen: Betreft meer inkomsten uit legeskosten door aanzienlijk meer aanvragen tbv aanleg en/of vervanging van ondergrondse infrastructuur. Deze aanvragen zijn op voorhand niet in te schatten. De Netbeheerders bepalen de ontwikkeling op deze post. Voor 2020 is dit positief uitgevallen en zorgt dit voor een aanzienlijke toename van opbrengsten.	-75	V
Gladheidsbestrijding: Door de "zachte " winter zijn er niet veel strooiacties geweest.	-53	V
Straatreiniging: Door de inzet van eigen materieel en personeel behoefde minder te worden uitbesteed.	-12	V
Verkeersborden: Door een onontkoombare vervanging van een specifiek verkeersbord door de Nederlandse bewegwijzeringsdienst, zijn er meer kosten geboekt dan begroot. Daarnaast zijn er niet geraamde kosten gemaakt om het beheerpakket Gisib te voeden met een actuele inventarisatie van de aanwezige verkeersborden.	20	N
Omgevingsbeheer Inrichtingselementen: Deze post is belast met meerdere boekingen om kosten vanuit het omgevingsbestek Gresbo te dekken. Het betreft boekingen welke mogelijk bij andere groengerelateerde budgetten ondergebracht diende te worden.	23	N
Energie Openbare Verlichting: Door telkens zo goedkoop mogelijke energiecontracten af te sluiten, vallen de daadwerkelijke kosten lager uit. De begroting was hier nog niet op aangepast. De raming is derhalve te hoog, ook structureel. In het thans vervaardigde beleidsplan openbare verlichting zal hier aandacht aan worden besteed. De raming kan structureel naar beneden worden bijgesteld.	-53	V
Vervangen lichtmasten: Dit budget was aanvankelijk bedoeld als dekkingspost in verband met de grootschalige vervanging van armaturen. Daarnaast is er een nieuw beleids/beheerplan Openbare Verlichting opgesteld. In dit plan zijn voldoende gelden opgenomen om de lichtmasten te kunnen vervangen. Derhalve kan het budget van 2020 vrijvallen.	-24	V
Regulier en Incidenteel onderhoud OV: In 2020 is er minder onderhoud verricht omdat er een grootschalige vervanging van armaturen gaat plaatsvinden en de al vervangen armaturen minder onderhoud nodig hadden	-30	V
Hogere dotatie in mop-voorziening civiele kunstwerken.	37	N
Overige kleine verschillen per saldo	-45	V
Riolering & waterzuivering		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	13	N
Kapitaallasten (toerekening rente)	-69	V
Pomputten drukriolering	22	N
Overige kleine verschillen per saldo	108	N
Begraafplaats		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	14	N
Leges lijkbezorging: er hebben in 2020 meer begrafenissen plaatsgevonden dan geraamd.	-68	V
Leges instandhouding graven: meer graven voor onbepaalde tijd uitgegeven, hierdoor zijn er meer opbrengsten gerealiseerd dan geraamd.	-58	V
Leges reiniging graven: het voordeel wordt veroorzaakt, omdat er meer aanvragen zijn geweest in 2020. Hierdoor zijn meer opbrengsten gerealiseerd dan geraamd.	-48	V
Gebouwen en hekwerken	8	N
Materiaal/ arbokeuringen	9	N
Groenvoorziening: de hogere kosten zijn veroorzaakt door meer onderhoudswerkzaamheden aan de begraafplaatsen.	7	N
Overige kleine verschillen per saldo	30	N
Openbaar Groen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	118	N
RSBP: 2020 LOP (LandschapsOntwikkelingsPlan)	-21	V
RSBP: 2020 Stedelijk Groen vervanging	-3	V
RSBP: 2020 Bomen vervanging	-8	V
Overige kleine verschillen per saldo	5	N
Speelvoorzieningen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-30	V
RSBP: 2020 Structurele vervanging Speeltoestellen	-14	V
Overige kleine verschillen per saldo	-1	V
Bossen heide en natuurterreinen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-169	V
RSBP: 2020 Ermelose heide	-26	V
Lagere opbrengst houtverkoop: 'Door de droogte in 2018, 2019 en 2020 is er minder hout geoogst. Met name fijnsparren en lariksen hebben hier veel last van gehad. Om te voorkomen dat bij dunningen de verkeerde bomen zouden worden geoogst is er voor gekozen om te wachten. Daarnaast is de bijgroei de afgelopen paar jaar minimaal geweest, de groei stond vrijwel stil. Op basis van het FSC=certificaat mag er niet meer geoogst worden dan er bij groeit.	32	N
Recreatievoorzieningen bossen: In 2020 waren relatief veel recreatieve voorzieningen aan het einde van hun levensduur en moesten dus vervangen worden. Daarnaast was door droogte een versnelde aftakeling waar te nemen bij bomen dicht bij recreatieve voorzieningen (vorming dood hout) die daardoor extra gesnoeid moesten worden. Ook zien we een intensivering in het gebruik (bijvoorbeeld het indianenbos), waardoor meer onderhoud nodig is.	16	N

Bosbeheer: Door droogte hogere kosten voor de inboet. Daarnaast zijn er extra voorbereidingen getroffen voor de houtoogst van 2021, waarbij een pilot wordt gehouden om beschadiging van de bosbodem bij houtoogst significant te verminderen.	15	N
Heidebeheer: Van het Rijk is een hogere bijdrage ontvangen dan geraamd	-13	V
Overige kleine verschillen per saldo	-11	V
Ruimtelijke Ordening		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	394	N
RSBP 2020: Bestem.pl. Strand Horst	44	N
RSBP 2020: Bestem.pl. Haspelstrook	-3	V
RSBP 2020: Gebiedsvisie Horst en Telgt	-26	V
RSBP 2020: Gebiedsvisie Horst en Telgt	35	N
RSBP 2020: Implementatie omgevingswet	-110	V
RSBP 2020: Leemkuul maatschappelijk	-106	V
RSBP 2020: Project Uwoon Kerklaan/Postlaan	-373	V
RSBP 2020: Project Uwoon Kerklaan/Postlaan	110	N
RSBP 2020: bestem.pl. ZNWV Dillenburg-Rehoboth	-15	V
RSBP 2020: bestem.pl. ZNWV Dillenburg-Rehoboth	1.051	N
RSBP 2020: bijdrage bestem.pl. Veldwijk + Hooge Riet	105	N
RSBP 2020: Bestem.pl. Veldwijk + Hooge Riet	-250	V
RSBP 2020: Hofje van Ot	-4	V
RSBP 2020: CPO Vogelvlucht 123a	-3	V
RSBP 2020: CPO Vogelvlucht 123a	15	N
Kapitaallasten centrumontwikkeling	-6	V
Bestemmingsplan Strand Horst: nadeel heeft te maken met het feit dat er geen begrotingswijziging is gemaakt van een collegevoorstel waarin een aanvullend budget is aangevraagd. Dekking komt uit de stelpost prijsmutaties. Op deze post is er sprake van een onderschrijding.	45	N
Overige kleine verschillen per saldo	2	N
Bouwen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-222	V
RSBP 2020: muziektent MOP	-19	V
Omgevingsvergunningen: lopende het jaar zijn de leges bijgeraamd om de kosten voor inhuur te dekken. Echter, zijn een deel van de bijgeraamde leges niet gerealiseerd. Tevens is meer ingehuurd in 2020 om de lopende projecten af te kunnen ronden.	267	N
Overige kleine verschillen per saldo	-20	V
Volkshuisvesting		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	2	N
RSBP 2020: afweging woningplannen	-36	V
RSBP 2020: afweging woningplannen	63	N
RSBP 2020: Boskamer	-115	V
Volkshuisvestelijke beleidsvoering: het voordeel wordt veroorzaakt doordat in 2020 extra middelen beschikbaar zijn gesteld voor het programma Wonen. Om meerdere redenen zijn niet alle middelen in 2020 besteed en valt het restant vrij.	-52	V
Startersleningen: het voordeel wordt veroorzaakt omdat in 2020 de rentebaten zijn opgenomen.	-25	V
Overige kleine verschillen per saldo	-9	V
Milieu		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	2	N
RSBP: 2020: uitv.progr. Duurzaamheid	-224	V
ODNV: eindafrekening 2019 en meerwerk 2020. Voor de adviestaken op het gebied van bodem, geluid, externe veiligheid, luchtkwaliteit, bedrijven en ruimtelijke ontwikkelingen (samengevat "pakket 3") heeft de ODNV meer uren besteed dan als basis bij de ODNV is belegd. Dit is te verklaren doordat Ermelo als ambitieuze gemeente veel zaken heeft opgepakt op het vlak van (actualisatie van) grote RO projecten. Er worden momenteel stappen gezet om de werkelijke afgenomen adviesuren meer in evenwicht te brengen met de geraamde adviesuren (zie paragraaf Verbonden Partijen).	75	N
RSBP: 2020: Transitievisie warmte	-71	V
RSBP: 2020: Sanering gemeentelijke asbestwegen	-20	V
RSBP: 2020: Wijk v/d Toekomst isolatiemaatregelen particulieren (budgetneutraal conform raadsvoorstel, dekking uit RSBP provinciale subsidie)	1.777	N
RSBP: 2020: Wijk v/d Toekomst provinciale subsidie (budgetneutraal, ter dekking uitgaven)	-1.777	V
RSBP: 2020: Budget geluidsanering wegverkeer (budgetneutraal, dekking uit RSBP voorbereidingssubsidie ministerie I&W)	99	N
RSBP: 2020: Voorbereidingssubsidie ministerie I&W geluidsanering wegverkeer (budgetneutraal, ter dekking uitgaven)	-99	V
Overige kleine verschillen per saldo	-22	V
Huishoudelijke afvalstoffen		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-35	V
Overige kleine verschillen per saldo	44	N
Grondzaken		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	54	N
RSBP 2020: verhuur & ingebruikgeving	-17	V
RSBP 2020: strategisch beleidskader	-40	V
Verkoop grond: het voordeel heeft te maken met de panden aan de Oude Nijkerkerweg.	-410	V

Overige kosten eigendomsbeheer	8	N
Overige kleine verschillen per saldo	1	N
Grondexploitatie		
Complex Het Trefpunt: winstneming. Dit betreft de verplichte winstneming op grond van de gerealiseerde resultaten tot en met 2020. Dit voordeel is gestort in de reserve Grondexploitatie.	-212	V
Complex De Driesprong: winstneming. Dit betreft de verplichte winstneming op grond van de gerealiseerde resultaten tot en met 2020. Dit voordeel is gestort in de reserve Grondexploitatie.	-331	V
Verliesvoorziening verliesgevende complexen: bijstorten rente nadelig saldo bijstelling exploitatieopzet De Verbinding. De extra storting ad € 9 wordt gedekt uit de reserve grondexploitatie en is per saldo budgettair neutraal.	9	N
Algemene kosten grondexploitatie	6	N
Overige kleine verschillen per saldo	4	N
Totaal saldo	-792	V

Programma Samen Ondernemen in Ermelo

Budgettaire uitkomst exploitatie (bedragen x € 1.000,00)	saldo 2019	lasten 2020	baten 2020	saldo 2020
Primitieve begroting	395	856	-136	720
Begrotingswijzigingen	315	139	-29	110
Begroting na wijziging	710	995	-165	830
Jaarstukken	659	860	-188	672
Saldo jaarstukken en begroting	-51	-135	-23	-158

Onderwerp	Bedrag	
Toerisme & recreatie		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-27	V
RSBP 2020 Promotie en marketing Ermelo	-36	V
RSBP 2020 Aanjagen verblijfsrecreatie	-16	V
RSBP 2020 SNV Toerisme en Recreatie	-38	V
RSBP 2020 SNV Toerisme en Recreatie	-9	V
Overige kleine verschillen per saldo	9	N
Economische zaken		
Aandeel kostenplaatsen (kostenverdeling)	-22	V
RSBP 2020 Bedrijfscontacten	-13	V
Weekmarkt: Het nadeel in 2019 wordt veroorzaakt door een overschrijding in de energiekosten en een lagere opbrengst marktgelden.	10	N
SNV Strategie Sociaal Eco Visie	-23	V
Overige kleine verschillen per saldo	7	N
Totaal saldo	-158	V

RSBP bedrijfsvoering en voorzieningen	Bedrag	
Bestuursdienst (salariskosten en centrale inhuur); restant budget voor inzet extra personele lasten 2021	-431	V
MOP voorziening groot onderhoud wegen, onderhoudsmaatregelen 2021	-28	V
Voorziening boscompensatie; Groot Dasselaar Putten	-264	V
Totaal saldo	-723	V

Wet normering topinkomens

Middels deze publicatie in het kader van de WNT draagt de gemeente Ermelo haar maatschappelijke verantwoordelijkheid. Per 1 januari 2013 is de WNT ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de gemeente Ermelo van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum. Het bezoldigingsmaximum in 2020 voor Ermelo is € 201.000,00. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1,00	A.J. van Meerveld-Hop	A.M. Weststrate
Functie	Griffier	Secretaris/Algemeen directeur
Gegevens 2020		
Duur dienstverband in 2020	1 januari - 31 december	1 januari - 31 december
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Ja/echte	Ja/echte
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	n.v.t.	n.v.t.
Individueel WNT-maximum	**€ 201.000,00**	**€ 201.000,00**
Bezoldiging		

Beloning plus Belastbare onkostenvergoedingen	€ 89.388,94	€ 123.054,36
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.529,20	€ 20.520,48
Subtotaal	*€ 104.918,14*	*€ 143.574,84*
-/- Onverschuldigde betaling	nihil	nihil
Totaal bezoldiging 2020	**€ 104.918,14**	**€ 143.574,84**
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019		
Duur dienstverband in 2019	1 januari - 31 december	1 januari - 31 december
Omvang dienstverband 2019 (in fte)	0,89	1,00
Bezoldiging 2019		
Beloning	€ 82.676,20	€ 118.589,29
Belastbare onkostenvergoedingen	nihil	nihil
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.939,92	€ 19.647,00
Totaal bezoldiging 2019	**€ 96.616,12**	**€ 138.236,29**
Individueel WNT-maximum 2019	€ 172.660,00	€ 194.000,00

Balans met toelichting

Balans

Balans per 31 december 2020 — **bedragen x € 1.000,00**

Activa	**Ultimo 2020**	**Ultimo 2019**	**Passiva**	**Ultimo 2020**	**Ultimo 2019**
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Immateriële vaste activa	***0***	***4.311***	***Eigen vermogen***	***43.668***	***45.670***
- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio/disagio			- Algemene reserves	1.880	9.183
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling			- Bestemmingsreserves		
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0*	4.311*	- Voor egalisatie van tarieven		
			- Overige bestemmingsreserves	38.177	40.106
			- Resultaat na bestemming	3.611	-3.619
Materiële vaste activa	***57.668***	***46.748***	***Voorzieningen***	***13.477***	***12.953***
- Investeringen met een economisch nut			- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.540	4.073
- gronden uitgegeven in erfpacht			- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	604	679
- overige investeringen met een economisch nut	42.042*	32.207*	- Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing		
- Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.601	5.751	- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	8.333	8.201
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	10.025	8.790			
Financiële vaste activa	***9.186***	***9.179***	***Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer***	***37.201***	***19.751***
- Kapitaalverstrekkingen aan:			- Obligatieleningen		
- deelnemingen	795	795	- Onderhandse leningen van:		
- gemeenschappelijke regelingen			- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen		
- overige verbonden partijen			- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	37.200	19.750
- Leningen aan:			- binnenlandse bedrijven		
- woningbouwcorporaties			- overige binnenlandse sectoren		
- deelnemingen			- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren		
- overige verbonden partijen			- Door derden belegde gelden		
- Overige langlopende leningen u/g	4.388	4.381	- Waarborgsommen	1	1
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	4.003	4.003			
Totaal vaste activa	**66.854**	**60.238**	**Totaal vaste passiva**	**94.346**	**78.374**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		

Voorraden	***80***	***-569***	***Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar***	***2.395***	***2.669***
- Grond- en hulpstoffen:			- Kasgeldleningen		
- overige grond- en hulpstoffen			- Banksaldi		
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	78	-574	- Overige schulden	2.395	2.669
- Gereed product en handelsgoederen	2	5			
- Vooruitbetalingen					
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	***36.183***	***26.790***	***Overlopende passiva***	***13.276***	***12.238***
- Vorderingen op openbare lichamen	6.547	6.033			
- Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen					
- Verstrekte kasgeldleningen					
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar					
- Rekening-courant met het Rijk	26.669	17.963			
- Rekening-courantverhoudingen met niet financiele instellingen					
- Overige vorderingen	2.967	2.794			
- Overige uitzettingen					
Liquide middelen	***154***	***241***			
- Kas- en banksaldi	154	241			
Overlopende activa	***6.746***	***6.581***			
Totaal vlottende activa	**43.163**	**33.043**	**Totaal vlottende passiva**	**15.671**	**14.907**
Totaal generaal	**110.017**	**93.281**	**Totaal generaal**	**110.017**	**93.281**
			Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	96.770	102.616

Bij de jaarrekening 2019 heeft de accountant bepaald dat de bijdrage aan het voortgezet onderwijs van materiele vaste activa naar de immateriële vast activa moest.
Deze zienswijze is bij de jaarstukken 2020 en bij besluit van college 02330000023192 herzien.

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Kosten afsluiten geldleningen/saldo agio en disagio		
Kosten onderzoek en ontwikkeling		
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0*	4.311*
Totaal	**0**	**4.311**

Materiële vaste activa

Investeringen bedragen x € 1.000,00	2020	2019
In erfpacht uitgegeven gronden		
Waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.601	5.751
Overige investeringen met een economisch nut	42.042	32.207
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	3.926	3.625
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut vanaf 2017 geactiveerd	6.099	5.165
Totaal investeringen	**57.668**	**46.748**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut over 2020 weer.

Activasoort bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Herrubricering	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12
Gronden en terreinen	1.043		1.102	152	16			1.977
Woonruimten								
Bedrijfsgebouwen	21.533	3.930	5.070	2.017	965			27.551

Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	1.034		526		28			1.532
Vervoersmiddelen	1.248		60		193			1.115
Machines, apparaten en installaties	6.801		1.941	158	385			8.199
Overige materiële vaste activa	548	381	783		44			1.668
Totaal	**32.207**	**4.311**	**9.807**	**2.327**	**1.631**			**42.042**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde over 2020 weer van de investeringen met economisch nut waarvoor ten bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Activasoort bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	5.715	304	218	228			5.573
Bedrijfsgebouwen	0						
Machines, apparaten en installatie	36			8			28
Totaal	**5.751**	**304**	**218**	**236**			**5.601**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut over 2020 weer:

Activasoort bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12
Gronden en terreinen							
Bedrijfsgebouwen	726			35			691
Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	7.862	1.308	444	254			8.472
Overige materiële vaste activa	202	787	110	17			862
Totaal	**8.790**	**2.095**	**554**	**306**			**10.025**

Eenmalige afschrijvingen
In 2020 is op grond van de BBV een bedrag van € 2.109.899,00 extra afgeschreven. De eenmalige afschrijvingen betrof € 1.926.465,00 gemeentehuis, € 180.628,00 basisschool Goede Herder, € 2.665,00 FC Horst en € 141,00 Toren Oude Kerk. De raad heeft via raadsbesluiten gebruik gemaakt van de bevoegdheid om eenmalig af te schrijven.

Mogelijk af te stoten vaste activa
Niet van toepassing.

Financiële vaste activa
Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen / Afschrijvingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	795					795
- gemeenschappelijke regelingen						
- overige verbonden partijen						
Leningen aan:						
- woningbouwcorporaties						
- deelnemingen						
- overige verbonden partijen						
Overige langlopende leningen u/g	4.381	535	528			4.388
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	4.003					4.003
Bijdragen aan activa in eigendom van derden						
Totaal	**9.179**	**535**	**528**			**9.186**

Ermelo heeft € 4.000.000,00 in langlopende deposito's uitgezet. Gezien het langlopende karakter zijn de deposito's als een financieel vast actief gepresenteerd.
De deelnemingen betreffen Inclusief Groep/voormalig RNV (€ 433.000,00), Alliander (€ 155.000,00), Bank Nederlandse Gemeenten (€ 170.000,00), Afvalsturing (€ 27.000,00), Recreatiegemeenschap Veluwe Holding (€ 7.000,00), Vitens (€ 2.000,00) en R.D.C. (€ 400,00).

Vlottende activa

Voorraden
De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar: - niet in exploitatie genomen bouwgronden - overige grond- en hulpstoffen		
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond in exploitatie	78	-574
Gereed product en handelsgoederen	2	5
Vooruitbetalingen		
Totaal	**80**	**-569**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2020 het volgende overzicht worden gegeven:
In onderstaande tabel kunnen kleine afrondingsverschillen voorkomen.

bedragen x € 1.000,00	Boekwaarde 1-1	Van gronden niet in exploitatie	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Aanwenden verlies-voorziening	Boekwaarde 31-12	Voorziening verlies-latend complex	Balanswaarde 31-12
Het Trefpunt *	-418		33	369	212		-542		-542
De Verbinding	1.716		537	43			2.210	2.210	0
Veldzicht Noord fase 4	955		294	629			620		620
De Driesprong	-626		295		331		0		0
De Leemkuul	0								
Totaal	**1.627**		**1.159**	**1.041**	**543**		**2.288**	**2.210**	**78**
Nog te maken kosten									3.037
Nog te verwachten opbrengsten									6.446
Verwacht exploitatieresultaat (voordelig)									**-3.331**

** De afwijking op de boekwaarde van Het Trefpunt heeft te maken met een btw-correctie uit het verleden doordat er een naheffingsaanslag is opgelegd met betrekking tot voorgaande jaren.*

De verliesvoorzieningen worden, conform het BBV, verminderd op de geactiveerde kosten.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Uitzettingen korter dan een jaar bedragen x € 1.000,00	Saldo 31-12-2020	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-2020	Gecorrigeerd saldo 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	6.547		6.547	6.033
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				
Verstrekte kasgeldleningen				
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar				
Rek. crt. met het Rijk	26.669		26.669	17.963
Rek. crt. verhoudingen met niet financiele instellingen				
Overige vorderingen	4.002	1035	2.967	2.794
Overige uitzettingen				
Totaal	**37.218**	**1.035**	**36.183**	**26.790**

De voorziening oninbaarheid betreft de voorziening dubieuze debiteuren voor reguliere vorderingen van € 397.000,00 en vorderingen van Sociale Zaken van € 847.000,00.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren bedragen x € 1.000,00					
	Verslagjaar 2020				
(1)	**Drempelbedrag**	**582**	**582**	**582**	**582**
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	166	153	141	164
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	416	429	441	418
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	77.620			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	77.620			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000,00	Drempelbedrag	582			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.098	13.925	12.986	15.063
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	166	153	141	164

Liquide middelen
Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Kassaldi		
Banksaldi	154	241
Totaal	**154**	**241**

Overlopende activa
De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Vooruitbetaalde bedragen	388	531
Nog te ontvangen bedragen	6.358	6.050
Nog te ontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel		
Totaal	**6.746**	**6.581**

De vooruitbetaalde bedragen per 31 december 2020 van € 388.000,00 zijn te splitsen in:
- Tussenrekeningen € 15.000,00
- Vooruitbetaald in 2020 € 373.000,00

Uitzettingen korter dan één jaar en Overlopende activa hebben overwegend een kortlopend karakter en worden binnen één jaar na balansdatum afgewikkeld.

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen
Het in de balans opgenomen Eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Algemene Reserves	1.880	9.183
Bestemmingsreserves: - voor egalisatie van tarieven - overige bestemmingsreserves	38.177	40.106
Resultaat na bestemming	3.611	-3.619
Totaal	**43.668**	**45.670**

Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt worden onderverdeeld:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.540	4.073
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	604	679
Voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met heffing		
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	8.333	8.201
Totaal	**13.477**	**12.953**

De verliesvoorziening grondexploitatie wordt, conform het BBV, verminderd op de geactiveerde kosten. De voorzieningen dubieuze debiteuren voor reguliere vorderingen en vorderingen van Sociale Zaken worden, conform het BBV, in mindering gebracht op het debiteurensaldo.

Voor een verdere toelichting op de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar Reserves en voorzieningen.

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Obligatieleningen		
Onderhandse leningen: • binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen • binnenlandse banken en overige financiële instellingen • binnenlandse bedrijven • overige binnenlandse sectoren • buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	37.200	19.750
	37.200	19.750
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	1	1
Totaal	**37.201**	**19.751**

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de vaste schulden over het jaar 2020 weergegeven.

bedragen x € 1.000,00	Saldo 31-12-2019	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2020
Obligatieleningen				
Onderhandse leningen	19.750	20.000	2.550	37.200
Door derden belegde gelden				
Waarborgsommen	1			1
Totaal	**19.751**	**20.000**	**2.550**	**37.201**

De totale rentelast voor het jaar 2020 met betrekking tot de vaste schulden bedroeg € 219.000,00.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Schulden korter dan een jaar	2.395	2.669
Overlopende passiva	13.276	
Totaal	**15.671**	**14.907**

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Kasgeldleningen		
Banksaldi		
Overige schulden	2.395	2.669
Totaal	**2.395**	**2.669**

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

bedragen x € 1.000,00	2020	2019
Vooruitontvangen bedragen	665	753
Vooruitontvangen bedragen anterieure overeenkomsten*	1.050	
Vooruitontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel	6.646	2.158
Nog te betalen bedragen	4.915	9.327
Totaal	**13.276**	**12.238**

* In totaal zal de gemeente een bedrag ter grootte van € 1.204.000,00 ontvangen als anterieure

bijdrage. Een deel van het bedrag namelijk € 345.000,00 is ook daadwerkelijk ontvangen en het restantbedrag ad € 850.000,00 staat nog als een invorderingsopdracht open. Een bedrag ter grootte van € 1.051.000,00 wat betrekking heeft op het project Oranjepark is op de balans als vooruitontvangen bedrag gepresenteerd. De daadwerkelijke kosten die al gemaakt zijn bedragen € 153.000,00. Dit zijn kosten voor het bestemmingsplan en de ambtelijke uren. Er kan geen inschatting gemaakt worden of er eventueel sprake is van een verlieslatende exploitatie vergoeding, omdat er binnen de gemeente geen urenregistratie op projectniveau beschikbaar is.

In onderstaande tabel wordt de post "Vooruitontvangen overheidsbijdragen met een specifiek bestedingsdoel" gespecificeerd:

Omschrijving bedragen x € 1.000,00	Saldo 1-1-2020	Afwikkeling 2020		Nieuw 2020	Saldo 31-12-2020
		uitgaven	vrijval		
Europese overheid					
Rijk	38			4.612	4.650
Overige Nederlandse overheden	2.120	-124			1.996
Totaal	**2.158**	**-124**		**4.612**	**6.646**

Waarborgen en garanties
Het, buiten de telling van de balans, vermelde bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Geldnemer bedragen x € 1.000,00	Aard / omschrijving	Percentage borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind jaar
Eleos, Stichting gereformeerde geestelijke gezondheidszorg	financiering Huize Regenboog	100%	142	135
Vitens, Zwolle (voorheen NV Waterleidingmij Gelderland, Velp)	drinkwatervoorziening	aantal aansluitbare percelen	129	0
Inclusief Groep	werkvoorziening	1/7 deel (7 RNV gemeenten)	262	250
Sportaccommodaties: afhechting Telgtereng A	garantie afhechting sportpark Telgtereng	100%	168	158
Sportaccommodaties: afhechting Telgtereng B	garantie afhechting sportpark Telgtereng	100%	94	88
Vestia Groep	sociale woningbouw	indirect	981	919
Woningstichting UWOON (De Groene Zoom)	sociale woningbouw	indirect	100.840	95.220
Totaal			**102.616**	**96.770**

In 2020 zijn geen betalingen verricht wegens de verleende borg- en garantstellingen. Via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw staat de gemeente Ermelo per balansdatum garant voor € 95.2200.000,00 voor leningen van UWOON en voor € 919.000,00 voor leningen van de Vestia Groep. De financiële positie van UWOON is goed. De financiële positie van de Vestia Groep staat al enkele jaren onder druk als gevolg van grote verliezen in de derivatenpositie. Ermelo verwacht echter niet dat er aanspraak gemaakt hoeft te worden op de garantstelling van het Rijk en gemeenten. Indien wel een renteloze lening aan het Waarborgfonds verstrekt had moeten worden ter grootte van het schadebedrag dan becijferen wij dit risico als volgt: 25% * € 919.000,00 = € 229.750,00. Het financieel risico is dan de rentederving, zijnde 3,75% * € 229.750,00 = € 8.615,00. Dit risico is opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor de toekomstige jaren is verbonden
De gemeente Ermelo heeft op diverse gebieden contracten afgesloten. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Betreft	Aard	Einddatum contract	Bedrag verplichting
Levering gas	Raamovereenkomst	31-12-2021	Varieert per jaar
Afvalbeheer	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Verzekeringen	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Dyslexie	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Elektriciteit	Raamovereenkomst	31-12-2021	Varieert per jaar
Inkoopadviesdiensten	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Uitzendkrachten / tijdelijk personeel	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Kantoorinrichting	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Schoonmaak	Raamovereenkomst	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Aanleg en onderhoud straatmeubilair en speeltoestellen	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar

Opvoedhulp	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Openbare verlichting	Raamovereenkomst	31-12-2021	Varieert per jaar
Leerlingenvervoer	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
WMO- Hulp bij het huishouden en begeleiding	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2020	Varieert per jaar
WMO- Hulpmiddelen	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Pleegzorg	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Schuldhulpverlening	Raamovereenkomst	31-12-2021	Varieert per jaar
Begeleiding LVB (licht verstandelijk beperkt)	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Basis GGZ	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Wijkgezinshuis	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Gespecialiseerde GGZ	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar
Jeugdhulp (diverse)	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	31-12-2021	Varieert per jaar
Overig verblijf (24u)	Raamovereenkomst met meerdere aanbieders	Varieert per aanbieder	Varieert per jaar

Gebeurtenissen na balansdatum

Reserves en Voorzieningen

Algemene informatie

In dit hoofdstuk vindt u informatie met betrekking tot de reservepositie van Ermelo. Onder de reservepositie wordt verstaan het totaal van alle reserves en voorzieningen.

Ermelo kent van oudsher een riante reservepositie. Wel zijn er besluiten genomen om de reserves in te zetten als dekkingsmiddel (al dan niet in het kader van de ombuigings- en bezuinigingstrajecten) en/of ter realisatie van nieuwe voorzieningen. Gevolg is dat een behoorlijk deel van de huidige reservepositie hierdoor vastligt en dat de reservepositie dus de komende jaren langzaam maar zeker zal gaan afnemen. Wel staan er dan (nieuwe) voorzieningen tegenover.

Reserves en voorzieningen vallen onder het budgetrecht van de raad. Dit betekent dat instellen, wijzigen, afromen, opheffen, toevoegingen en beschikkingen altijd door de raad geautoriseerd moeten worden. Dit kan gebeuren bij de jaarlijkse programmabegroting en/of de tussentijdse begrotingswijzigingen (bestuursrapportages) en/of de jaarstukken.

Financieel kengetal: Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de medeoverheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Het ratio wordt bepaald door het eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves en resultaat uit het overzicht van baten en lasten) uit te drukken in een percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid.

Kengetal	Jaarstukken 2016		Jaarstukken 2017		Jaarstukken 2018		Jaarstukken 2019		Begroting 2020		Jaarstukken 2020	
Solvabiliteitsratio	68%	A	65%	A	59,4%	A	48,9	B	39.7%	B	40,7%	C

De risico's in relatie tot het weerstandsvermogen
In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt expliciet ingegaan op de omvang van het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit ten opzichte van de risico's die daar tegen afgezet dienen te worden. Kortheidshalve volstaan wij hier met een verwijzing naar deze paragraaf.

Overzicht verloop reserves en voorzieningen

Omschrijving Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 1-1-2020	Bestemming saldo jaarrek 2019	Saldo 1-1-2020 incl. saldo jaarrekening 2019	Ver-meerderingen	Ver-minderingen	Saldo
RESERVES ALGEMENE BESTEMMING						
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.716		6.716	1.081	9.463	-1.666
Algemene risicoreserve	2.467		2.467	1.078	0	3.545
Totaal RESERVES ALGEMENE BESTEMMING	9.183	0	9.183	2.159	9.463	1.879
RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING						
Bestemmingsreserve vervangingsfonds I&A	947		947	0	97	850
Bestemmingsreserve grondexploitatie	2.949		2.949	543	1.804	1.688
Bestemmingsreserve risicoreserve grondexploitatie	1.000		1.000	0	0	1.000
Bestemmingsreserve egalisatiereserve MJB	2.013		2.013	1.959	2.339	1.633
Bestemmingsreserve leeftijdsbewust personeelsbeleid	32		32	18	8	42

Bestemmingsreserve Duurzaamheid (BBR)	828		828	631	891	568
Bestemmingsreserve nieuwbouw sporthal Calluna (BBR)	16.917		16.917	0	0	16.917
Bestemmingsreserve GVVP (BBR)	4.045		4.045	0	47	3.998
Bestemmingsreserve Overig V&V (BBR)	5.431		5.431	0	11	5.420
Bestemmingsreserve CO (BBR)	3.832		3.832	0	119	3.713
Bestemmingsreserve Bouwen (BBR)	210		210	0	0	210
Bestemmingsreserve Sport (BBR)	104		104	0	7	97
Bestemmingsreserve Sociaal Domein (BBR)	298		298	0	298	0
bestemmingsreserve HvG	1.500		1.500	0	0	1.500
Bestemmingsreserve MOP gebouwen	0		0	542	0	542
Totaal RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING	40.106	0	40.106	3.693	5.621	38.178
Subtotaal Reserves	49.289	0	49.289	5.852	15.084	40.057
Rekeningsaldo bestemmende posten 2019	0	1.013	1.013	0	1.013	0
Resultaat 2020 na bestemming	0	0	0	0	0	3.611
Totaal Reserves	49.289	1.013	50.302	5.852	16.097	43.668

Omschrijving Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 1-1-2020	Vermeerderingen		Verminderingen		Saldo 31-12-2020
		8.7	Overige	4.7	Overige	
VOORZIENINGEN						
Voorziening egalisatie onderhoud						
Voorziening onderhoud gebouw De Dialoog	0	5			5	0
Voorziening overig onderhoud De Dialoog	0	4			4	0
Voorziening onderhoud gemeentehuis	0	102			102	0
Voorziening onderhoud gemeentewerf	53	23			23	53
Voorziening onderhoud brandweergarage	89	16			16	89
Voorziening onderhoud hal Calluna	0	0			0	0
Voorziening onderh. sportzaal Weth. Balvers	0	0			0	0
Voorziening onderhoud private accommodaties	118	12			12	118
Voorziening groot onderhoud wegen	133	606			711	28
Voorziening groot onderhoud verlichting	136	31			0	167
Voorziening groot onderhoud Pakhuis	35	11			11	35
Voorziening civiele kunstwerken	54	79			79	54
Voorziening kunstwerken	25	3			3	25
Voorziening Pinel / Plaza / Stationsstraat 118	35	1			1	35
Van derden verkr. Middel. Spec. Besteding						
Voorziening onderhoud dienstgebouwen begraafplaats	36	4			4	36
Voorziening afvalstoffenheffing	586	0		46		540
Voorziening afkoop schoonmaken graven	377	45		10		412
Voorziening uitbreiding capaciteit begraafplaats	582	4				586
Voorziening toekomstig onderhoud terrein begraafplaats	489	30		38		481
Voorziening groot onderhoud Riolering	105	17			5	117
Voorziening egalisatie riolering	5.373	1.028		717		5.684
Voorziening boscompensatie	653	0			177	476
Voorziening verplicht., verlies, risico						
Voorziening pensioenverplichting wethouders	3.941	226			57	4.110
Voorziening WGA-gelden	131	34		21	20	124
Voorziening voormalig personeel	0	317			11	306
Voorziening BBV artikel 63 lid 8						
Voorziening dubieuze debiteuren	397	0				397
Voorziening dubieuze debiteuren Sociale Zaken	847	-208				639
Voorziening verliesvoorziening Grondexploitatie	2.201	9		2.210		0
Totaal Voorzieningen	16.396	2.399	0	3.042	1.241	14.512

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Omschrijving reserve Bedragen (x 1.000,00) - = voordeel	Saldo 1-1-2020	Vermeerderingen (lasten)		Verminderingen (baten)		Saldo 31-12-2020
		incidenteel	structureel	incidenteel	structureel	
RESERVES ALGEMENE BESTEMMING						
Algemene reserve vrij besteedbaar	6.716	1.081		9.261	202	-1.666
Algemene risicoreserve	2.467	1.078				3.545
RESERVES SPECIFIEKE BESTEMMING						
Bestemmingsreserve vervangingsfonds I&A	947			92	5	850
Bestemmingsreserve grondexploitatie	2.949	543		1.755	49	1.688
Bestemmingsreserve risicoreserve grondexploitatie	1.000					1.000
Bestemmingsreserve egalisatiereserve MJB	2.013	1.892	67	2.065	274	1.633
Bestemmingsreserve leeftijdsbewust personeelsbeleid	32		18	4	4	42
Bestemmingsreserve Duurzaamheid	828	598	33	891		568
Bestemmingsreserve nieuwbouw sporthal Calluna	16.917					16.917
Bestemmingsreserve GVVP	4.045			47		3.998
Bestemmingsreserve Overig V&V	5.431			-336	347	5.420
Bestemmingsreserve CO	3.832				119	3.713
Bestemmingsreserve Bouwen	210					210
Bestemmingsreserve Sport	104				7	97
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	298			298		0
Bestemmingsreserve HvG	1.500					1.500
Bestemmingsreserve MOP gebouwen	0	542				542

Subtotaal	49.289	5.734	118	14.077	1.007	40.057
Rekeningsaldo bestemmende posten 2019	1.013			1.013	0	0
Bestemming saldo jaarrekening 2020 na bestemming	0	0	0	0	0	3.611
Totaal reserves	50.302	5.734	118	15.090	1.007	43.668

Analyse reserves en voorzieningen

Omschrijving	Grootboek	Totaal begroting	Geboekt	Verschil	Toelichting (afgeronde bedragen met een minimum
Reserves					
7771134 Best.reserve vervangingsfonds I&A	4710	176.000	96.923	79.077	Vervanging financieel pakket
7771171 Best.reserve grondexploitatie	4710	2.486.000	1.804.028	681.972	bez.ambt.org.€ 41.000 + Afroming AR € Beemdweg € 793.000
	8710	0	-543.000	543.000	Winstneming DDS (Driesprong) € 331.0 212.000
7771174 Algemene reserve (vrij besteedbaar)	4710	9.525.000	9.463.094	61.906	o.a. afschr DGHS - € 41.372 + sloopkst vastgoed portefeuille - € 40.000 + Plans vergoedingen + € 36.789
	8710	-1.090.000	-1.081.428	-8.572	o.a. Strand Horst + € 44.000 + SNV len
7771177 Best.reserve egalisatie MJB	8710	-2.138.000	-1.959.000	-179.000	Oranjepark
7771225 Best.reserve Duurzaamheid	4710	1.171.000	890.962	280.038	RSBP 2020 € 224.000
7771235 Reserve GVVP	4710	198.000	47.479	150.521	Beschikkingen o b v werkelijke boeking
7771236 Reserve Overige VenV	8710	-850.000	0	-850.000	Oranjepark
7771237 Reserve CO	4710	134.000	119.000	15.000	Minder KL o b v werkelijkheid
7771238 Reserve Bouwen	4710	10.000	0	10.000	Investering units Patrijzenhof is doorges voortvloeiende KL worden uit deze rese
Totaal reserves				**783.942**	

Omschrijving	Grootboek	Totaal begroting	Geboekt	Verschil	Toelichting (afgeronde bedragen met een minimum
Voorzieningen					
7771114 Voorziening MOP onderhoud Dialoog	8720	-22.000	-4.637	-17.363	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771116 Voorziening MOP onderhoud gemeentehuis	8720	-84.000	-101.743	17.743	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771117 Voorziening MOP onderhoud gemeentewerf	8720	-31.000	-23.383	-7.617	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771118 Voorziening MOP onderhoud brandweergarage	8720	-37.000	-16.258	-20.742	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771119 Voorziening MOP ond dienstgebouwen begraafplaats	8720	-12.000	-3.900	-8.100	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771120 Voorziening MOP onderhoud Calluna	8720	-141.000	0	-141.000	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771121 Voorziening MOP onderhoud Wethouder Balvers	8720	-21.000	-378	-20.622	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771123 Voorziening MOP onderhoud private accommodaties	8720	-68.000	-12.166	-55.834	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771132 Voorziening persioenverplichting wethouders	8720	-125.000	-226.045	101.045	extra storting obv actuariele berekening
7771136 Voorziening afvalstoffenheffing	4720	129.000	44.550	84.450	Beschikkingen Afval 2020
7771138 Voorziening afkoop schoonmaken graven	8720	-7.000	-45.310	38.310	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771141 Voorz. Toekomstig ond.terrein begr.plaats	8720	-14.000	-29.976	15.976	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771156 Voorziening dubieuze debiteuren SoZa	8720	-50.000	208.000	-258.000	Dub. debiteuren sociale zaken
7771206 Voorziening verliesvoorziening GREX	8720	0	-9.000	9.000	Bijstorten voorziene verliezen GREX
	4720	0	2.210.000	-2.210.000	Eindwaarde Cpl. De Verbinding 62929
7771215 Voorziening egalisatie riolering	4720	724.000	717.492	6.508	o.a. werkelijke boekingen ten opzichte v
	8720	-677.000	-1.028.129	351.129	o.a. beschikking Riolering 2020
7771231 Voorziening MOP civiele kunstwerken	8720	-42.000	-78.723	36.723	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771232 Voorziening MOP Kunstwerken	8720	-11.000	-3.203	-7.797	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771244 Voorziening MOP Pinel/Plaza/Stationsstraat 118	8720	-35.000	-849	-34.151	Werkelijke boekingen ten opzichte van
7771245 Voorziening Voormalig personeel	8720	0	-316.868	316.868	Betreft twee voormalige personeelslede
Totaal voorzieningen				**-1.803.476**	

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Wettelijke bepalingen

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV) in werking getreden en is het Besluit ComptabiliteitsVoorschriften 1995 (CV95) vervallen. De Jaarstukken 2020 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften conform het BBV. In aanvulling hierop is ook rekening gehouden met de notities, stellige uitspraken en aanbevelingen van de commissie BBV.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarstukken bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen in het jaar waarin het dividend betaalbaar gesteld wordt (besluit tot toekenning van het dividend door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders). Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze

betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden. Er wordt geen rente toegerekend aan eigen financieringsmiddelen en dus ook niet als baat verantwoord of aan de reserves toegevoegd. Momenteel wordt er alleen rente (1,5%) toegerekend aan producten waar (kostendekkende) leges tegenover staan zoals riolering, afvalstoffen en begraafplaats en tevens aan de Grondexploitatie. Rentebaten van (nog lopende) beleggingen komen ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen.

Balans
Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie. Bij lineaire afschrijving wordt over de investeringen op basis van de verwachte gebruiksduur jaarlijks een vast percentage van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Dit is de meest voorkomende afschrijvingsvorm. In het eerste jaar worden geen kapitaallasten berekend. In de volgende jaren wordt, zolang het investeringskrediet niet is afgesloten, uitsluitend de rente berekend. Pas na het volledig afsluiten van het krediet c.q. voltooien van de investering worden de volledige kapitaallasten (rente en afschrijving) opgenomen.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden niet geactiveerd, maar worden in één keer ten laste van de exploitatie gebracht. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden niet geactiveerd. Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak. Als gevolg van de BBV wijziging 2017 is deze categorie verhangen van de Financiële vaste activa naar de Immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa
Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) mag niet worden afgeschreven. Zie verder het Overzicht afschrijvingstermijnen en de afschrijvingstabel.
Bij de waardering van activa wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken en geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Op de waarde van activa met economisch nut mogen vanaf 1 januari 2004 reserves niet meer in mindering worden gebracht. Investeringssubsidies en andere bijdragen van derden mogen wel in mindering worden gebracht. Compensabele BTW wordt niet geactiveerd.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut
Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde Notitie Activering- en afschrijvingbeleid 2015 worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven in 20 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijzen, verminderd met de eventuele bijdragen (subsidies) van derden, beschikkingen over reserves en voorzieningen (voor zover toegestaan). De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte nuttigheidsduur.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Bij besluit van 25 juni 2013 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gewijzigd. In het verleden was sprake van twee categorieën investeringen (met economisch nut en met maatschappelijk nut).
Daaraan is een derde categorie aan toegevoegd: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Bij deze categorie valt te denken aan investeringen in riolering en de begraafplaats.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De waarde van de geldleningen uitgeleend geld wordt verminderd met de jaarlijks ontvangen aflossingen. Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zonodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering tot marktwaarde plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. Obligatieportefeuilles worden gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarden. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs wordt als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddelde) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Voorraden onderhanden werk (complexen Grondexploitatie)
Dit betreft de boekwaarde per balansdatum van de complexen in uitvoering en complexen in voorbereiding. De complexen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijzen, inclusief de aan de boekwaarde toegerekende financieringskosten en verminderd met de ontvangen bedragen wegens grondverkopen, andere bijdragen en beschikkingen over reserves. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, worden voorraden tegen lagere marktwaarde gewaardeerd. Het treffen van een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies. Eventueel kan tussentijds winst genomen worden. In de nota Grondbeleid 2010 is hiervoor beleid geformuleerd. In specifieke gevallen kan de raad tot een andere wijze van winstnemen besluiten. Voorwaarde is, dat dit dan wel voldoende onderbouwd is. Bij tussentijds winstnemen staat het voorzichtigheidsbeginsel centraal. Na de administratieve afwikkeling van de complexen worden de resultaten in beginsel ten gunste of ten laste van de reserve Grondexploitatie gebracht. Complexen worden administratief afgewikkeld nadat alle percelen zijn verkocht c.q. nadat de feitelijke werkzaamheden nagenoeg geheel zijn uitgevoerd. Eventueel bij de afsluiting nog resterende percelen worden tegen de vermoedelijke opbrengstwaarde opgenomen, terwijl eventueel dan nog te verwachten posten wegens afwerking van het complex e.d. aan de passiefzijde van de balans worden opgenomen. Er is rekening gehouden met de aftrek voorbelasting BTW en de compensatie vanuit het BTW-compensatiefonds. Dit geschiedt aan de hand van de verdeling conform het bestemmingsplan. Indien deze nog niet voorhanden was is uitgegaan van een forfaitair percentage (60% bouwkavel, 40% gemeenschapsvoorzieningen).

Voorraden grond- en hulpstoffen
De voorraden grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Debiteuren, overige vorderingen en nog te ontvangen bedragen De debiteuren c.a. zijn opgenomen tegen nominale waarden. Voor dubieuze debiteuren is een tweetal voorzieningen (reguliere debiteuren en debiteuren Sociale Zaken) getroffen.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves
Reserves worden gevormd c.q. opgeheven conform door de raad genomen besluiten. Onttrekking uit en toevoeging aan de reserves geschiedt conform daartoe strekkende raadsbesluiten. Aan de reserves wordt geen rente toegevoegd.
Met betrekking tot de bestemmingsreserves geldt dat de toevoegingen en beschikkingen maximaal het begrote bedrag mogen bedragen (een aantal uitzonderingen daargelaten). Afwijkingen verlopen via het rekeningresultaat en moeten in de (eerstmogelijke) bestuursrapportage alsnog verwerkt worden. Voor alle reserves worden onderbouwingsformulieren vervaardigd.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. Zo nodig wordt de omvang van de voorzieningen via extra dotaties of onttrekkingen aangepast aan de hand van een nieuwe inschatting van de omvang van de verplichtingen en risico's. Aan de voorzieningen wordt geen rente toegevoegd. Voor alle voorzieningen worden onderbouwingsformulieren vervaardigd De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan
(een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die terzake geformuleerd zijn. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid terzake nader uiteengezet. Aan de onderhoudsvoorzieningen liggen beheerplannen ten grondslag.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:
- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;
- Bestaande risico's op balansdatum terzake van verplichtingen of verliezen waarvan de

omvang redelijkerwijs te schatten is;
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.

De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren of terugbetaald moeten worden, worden niet door middel van een voorziening verantwoord, maar als vooruitontvangen bedragen op de balans verantwoord (stelselwijziging per 1 januari 2008).

Reserves en voorzieningen
In de loop van het begrotingsjaar, maar in ieder geval bij het opstellen van de jaarstukken, wordt de omvang van de reserves en de voorzieningen bekeken. Waar noodzakelijk wordt er, binnen de door de raad gestelde kaders, afgeroomd of worden negatieve standen aangevuld.

Bespaarde rente
Als gevolg van de nota Rentebeleid 2012 is met ingang van 2011 de methode van bespaarde rente afgeschaft.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer. De aflossingen die binnen een jaar vervallen, worden uitsluitend in de toelichting apart vermeld evenals de daarmee gepaard gaande rentelast in het betreffende begrotingsjaar. De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De voorschotbedragen met betrekking tot van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden als bedoeld in artikel 49, onderdeel b. worden als vooruitontvangen post opgenomen.

Borg- en garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

(leges)Tarieven
De (leges)tarieven worden niet gecorrigeerd voor de via het BTW-compensatiefonds ontvangen BTW.

Omzet
De jaaromzet is het totaal van de programma's en het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en het overzicht Onvoorzien. Vanaf 1996 is besloten om het product "Grondexploitatie" buiten de berekening te houden.
Met betrekking tot de goedkeuringstoleranties geldt dat:
- Ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangsbasis en;
- Ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de omvangsbasis.
De omvangsbasis is gelijk aan de totale lasten van de gemeente. In de toelichting op de wetgeving staat dat dit betekent dat de goedkeuringstolerantie wordt berekend op basis van een percentage van de totale lasten. Dit is het totaal van de programma's en het overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en het overzicht Onvoorzien. Dus inclusief de Grondexploitatie.

Saldo van de rekening van baten en lasten
In overeenstemming met de BBV wordt het rekeningsaldo afzonderlijk opgenomen op de balans. Op voorstel van het college van burgemeester en wethouders wordt door de raad een bestemming c.q. dekking aan dit saldo gegeven.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Behalve de in de balans op te nemen (voorwaardelijke) verplichtingen, kunnen er ook verplichtingen bestaan, die (nog) niet in aanmerking komen voor verwerking in de balans. In het BBV is aangegeven dat de gemeente zelf beleid moet formuleren wat “belangrijke verplichtingen” zijn. Gemeente Ermelo kiest als beleidslijn dat verplichtingen met een contractwaarde boven de Europese aanbestedingsgrens belangrijke verplichtingen zijn. Ook kan hierbij worden gedacht aan verplichtingen, die kunnen ontstaan uit verstrekte garanties jegens derden en gewaarborgde geldleningen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

BTW
Enkel de inkoop-BTW op facturen met een factuurdatum in 2019 kan in 2019 worden gedeclareerd. De in rekening gebrachte inkoop-BTW moet conform de Wet op de Omzetbelasting 1968 alsmede de Wet op het BTW Compensatiefonds in het tijdvak worden verantwoord dat correspondeert met de factuurdatum. Dit betekent dat de BTW van facturen gedateerd vóór 31 december 2019 verantwoord wordt in 2019 en de BTW van facturen gedateerd ná 31 december 2019 eerst verantwoord wordt in 2020.

Overzicht afschrijvingstermijnen

De Nota Activering- en afschrijvingbeleid is in de raadsvergadering van 26 maart 2015 vastgesteld. De werking is ingegaan op 1 januari 2015. In deze nota is een afschrijvingstabel als bijlage opgenomen (zie hieronder).

Afschrijvingstermijnen investeringen economisch nut:

Soort actief	Afschr. duur OUD (in jaren)	Afschr. duur NIEUW (in jaren)
Materiële vaste activa:		
Grond/ondergrond	Geen afschrijving	Geen afschrijving
Riolering: vrijvervalriolering	60	75
Riolering: gemalen bouwkundig gedeelte	50	60
Riolering: gemalen mechanisch/elektrisch	20	15
Riolering: persleidingen	60	60
Riolering: mechanische riolering, bouwkundig	45	40
Riolering: mechanische riolering, mechanisch/elektrisch	10	20
Gebouwen/woningen (permanent)	40	40
Gebouwen (niet-permanent)/noodlokalen	20	20
Gebouwrenovaties	15	15
Renovatie toren Oude Kerk	40	40
Vaste inrichting bedrijfsgebouwen/scholen	20	20
Installaties en inrichting gebouwen (liften, cv e.d.)	20	20
No Break-systeem (continuïteit netspanning automatisering): hardware	15	15
No Break-systeem (continuïteit netspanning automatisering): accu's	5	5
Sociaal culturele accommodaties: audiovisuele middelen	5	5
Sociaal culturele accommodaties: toneel/- balletvloer	10	10
Technische infrastructuur (onder- en bovengronds): veiligheidsvoorzieningen, telefooninstallaties, e.d.	15	15
Zonnebanken	5	5
Circulatiepompen zwembad	15	15
Huishoudelijke apparatuur	10	10
Inventaris/meubilair/onderwijsleerpakketten	20	20
Bureaus	10	10
Bureaustoelen	7	7
Mobilofoons (BHV)	8	8
Automatiseringsapparatuur: netwerkbekabeling	10	10
Automatiseringsapparatuur: software	5	5
Automatiseringsapparatuur: hardware	4	4
Bedrijfswagens/tractie/schaftwagens	6-10	6-10
Personenauto's (dienstwagens)	8	8
Klepelmaaier	6	6
Maaimachines	5	5
Werktuigen/machines/gereedschap	10	10
Immateriële vaste activa:		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0-5	0-5
Financiële vaste activa:		
Deelnemingen	Niet toegestaan	Niet toegestaan

Afschrijvingstermijnen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

Soort actief	Afschr. duur OUD (in jaren)	Afschr. duur NIEUW (in jaren)
Materiële vaste activa:		
Aanlegkosten/renovatie wegen/straten/pleinen/voet- en fietspaden	20	20
Aanlegkosten/renovatie sporttereinen	20	20
Toplagen kunstgrasvelden	10	10
Plantsoenreconstructies	20	20
Aanlegkosten snelheidsremmende voorzieningen	15	15
Renovatie/aanleg speelplaatsen	10	10
Verkeerslichten	15	15
Lichtmasten openbare verlichting	40	40
Armaturen openbare verlichting	20	20
Solar studs openbare verlichting	8	8
Groepsremplace openbare verlichting	4	4
SOX-lampen openbare verlichting	2	2
Immateriële vaste activa:		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0-5	0-5

Bijlage 1: Specifieke uitkeringen

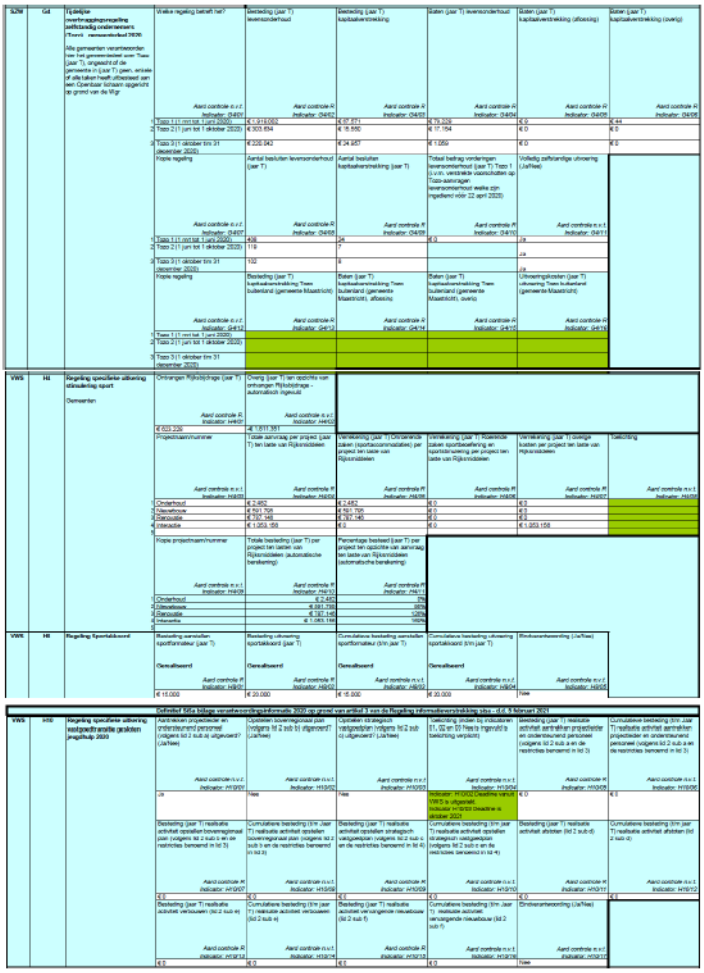
Sisa 2020

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsformulier 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

ISN	01	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overeenkomst of beschikking) van de(zelfstandig)bestuursorgaan	Bedrag (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3)	Aard controle R Indicator: E1/02	€ 0 Aard controle R Indicator: E1/03	Cumulatieve bedrag (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3)	€ 0 Aard controle n.v.t. Indicator: E1/04	Bedrag (jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	€ 0 Aard controle R Indicator: E1/05	Cumulatieve bedrag (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3)	€ 0 Aard controle n.v.t. Indicator: E1/06	Eindverantwoording (Ja/Nee) Nee Aard controle n.v.t. Indicator: E1/08
OCW	02	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Bedrag (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijk kwaliteitseisen (conform artikel 156, eerste lid WPO)	Aard controle R Indicator: E2/01	€ 0 Aard controle R Indicator: E2/02	Bedrag (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	€ 0 Aard controle R Indicator: E2/03	Cumulatieve bedrag (t/m jaar T) van afwijkingen over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kinderopvang en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	€ 240.927 Aard controle R Indicator: E2/04	Ongebruikte reserve vt/m/o (jaar T-1)	€ 0 Aard controle R Indicator: E2/05			
			Hiervoor per regel één gemeentelijke(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicator: E2/06	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (bedrag) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag(a)**	Aard controle R Indicator: E2/08	Hiervoor per regel één gemeentelijke(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aard controle n.v.t. Indicator: E2/07	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (bedrag) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag(a)**	Aard controle R Indicator: E2/09			
		1 2 3 4 5											
IenW	E29	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Bedrag (jaar T)	Aard controle R Indicator: E29/01	Cumulatieve bedrag (t/m jaar T)	Aard controle n.v.t. Indicator: E29/02	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aard controle R Indicator: E29/03	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: E29/04			
			€ 0 Naam/nummer per maatregel	Aard controle n.v.t. Indicator: E29/05	€ 0 Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: E29/06	€ 0 De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, enz/stuks) :	Aard controle n.v.t. Indicator: E29/07	Nee Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	Aard controle n.v.t. Indicator: E29/08			
		1 2 3 4 5	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2020-2021		Nee		€						
EZK	F1	**Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding**	Totale Bedrag (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend) € 151.714	Aard controle R Indicator: E3/01									
			Hoofdstuk/Artikelnummer	Aard controle n.v.t. Indicator: F1/02	Bedrag (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Aard controle R Indicator: F1/03	Is de bedoeling gewijzigd	Aard controle D1 Indicator: F1/04	Actief woning verplaatst conform de ingediende perceelcheck (Ja/Nee)	Aard controle D1 Indicator: F1/05	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Aard controle D1 Indicator: F1/06	Cumulatieve bedrag ten laste van Rijksmiddelen tot en met (jaar T)	Aard controle R Indicator: F1/07
		1 LNV-G170165 2 3 4 5		€ 151.714		Nee				Nee		€ 154.759	
SZW	02	**Gedeeltelijke uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentelijk 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentelijk over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Doelbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bedrag (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Aard controle R Indicator: G2/01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Aard controle R Indicator: G2/02	Bedrag (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Aard controle R Indicator: G2/03	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Aard controle R Indicator: G2/04	Bedrag (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Aard controle R Indicator: G2/05	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Aard controle R Indicator: G2/06
			€ 4.746.315 Bedrag (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Aard controle R Indicator: G2/07	€ 80.134 Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Aard controle R Indicator: G2/08	€ 304.081 Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.5 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Aard controle R Indicator: G2/09	€ 0 Bedrag (jaar T) Loonkostensubsidie n.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Aard controle R Indicator: G2/10	€ 69.547 Baten (jaar T) Loonkostensubsidie n.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Aard controle R Indicator: G2/11	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: G2/12
			€ 116.891	€ 47.110		€ 0	€ 361.630		€ 0		19		

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsformulier 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

SZW	03	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud tegenwerkt zelfstandigen)_gemeentelijk 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentelijk over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Doelbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Bedrag (jaar T) kapitaalverstrekking	Aard controle R Indicator: G3/01	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Aard controle R Indicator: G3/02	Baten verlaagde vorm / januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Aard controle R Indicator: G3/03	Bedrag (jaar T) Bbz	Aard controle R Indicator: G3/04	Baten (jaar T) Bbz (exclusief Rijk)	Aard controle R Indicator: G3/05	Bedrag (jaar T) uitvoerings- en proceskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bbz)	Aard controle R Indicator: G3/06
			€ 0	€ 0		€ 11.430	€ 0		€ 0		€ 0		€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/07									
			Ja										

Bijlage 2: Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld (bedragen x 1.000,00)	Begroting lasten	Begroting baten	Begroting saldo		Rekening lasten	Rekening baten	Rekening saldo		Verschil lasten	Verschil baten	Verschil saldo	
0.1 Bestuur	1.964	-50	1.914	N	2.087	-44	2.043	N	123	6	129	N
0.10 Mutaties reserves	9.966	-16.363	-6.397	V	9.472	-15.084	-5.613	V	-494	1.279	784	N
0.2 Burgerzaken	885	-496	389	N	721	-340	380	N	-164	156	-9	V
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	419	-63	356	N	410	-460	-50	V	-9	-397	-406	V
0.4 Overhead	14.874	-252	14.622	N	14.243	-275	13.968	N	-631	-23	-654	V
0.5 Treasury	192	-1.114	-922	V	206	-903	-698	V	14	211	224	N
0.61 OZB woningen	193	-4.593	-4.400	V	193	-4.676	-4.483	V	0	-83	-83	V
0.62 OZB niet-woningen	21	-3.185	-3.164	V	21	-3.215	-3.194	V	0	-30	-30	V
0.64 Belastingen overig	109	-1.593	-1.484	V	112	-1.628	-1.516	V	3	-35	-32	V
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-48.287	-48.287	V	0	-47.982	-47.982	V	0	305	305	N
0.8 Overige baten en lasten	880	-936	-56	V	28	-967	-939	V	-852	-31	-883	V
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	N	2	0	2	N	2	0	2	N
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.681	-2	1.679	N	1.674	0	1.674	N	-7	2	-5	V
1.2 Openbare orde en veiligheid	784	-115	669	N	631	-108	523	N	-153	7	-146	V
2.1 Verkeer en vervoer	3.247	-104	3.143	N	3.175	-247	2.928	N	-72	-143	-215	V
2.5 Openbaar vervoer	7	0	7	N	7	0	7	N	0	0	0	V
3.1 Economische ontwikkeling	110	0	110	N	87	0	87	N	-23	0	-23	V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	257	-257	0	N	295	-295	0	N	38	-38	0	N
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	222	-223	-1	V	198	-223	-25	V	-24	0	-24	V
3.4 Economische promotie	626	-1.871	-1.245	V	554	-1.915	-1.361	V	-72	-44	-116	V
4.1 Openbaar basisonderwijs	126	-2	124	N	17	0	17	N	-109	2	-107	V
4.2 Onderwijshuisvesting	1.705	-46	1.659	N	1.609	-24	1.585	N	-96	22	-74	V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.241	-252	989	N	1.038	-263	776	N	-203	-11	-213	V
5.1 Sportbeleid en activering	30	-15	15	N	41	-35	6	N	11	-20	-9	V
5.2 Sportaccommodaties	3.817	-1.077	2.740	N	3.570	-602	2.968	N	-247	475	228	N
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	525	-169	356	N	385	-168	216	N	-140	1	-140	V
5.4 Musea	415	-57	358	N	426	-60	366	N	11	-3	8	N
5.5 Cultureel erfgoed	82	0	82	N	67	-19	48	N	-15	-19	-34	V
5.6 Media	497	0	497	N	496	0	496	N	-1	0	-1	V
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.547	-516	2.031	N	2.385	-479	1.906	N	-162	37	-125	V

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4.106	-416	3.690	N	3.160	-278	2.881	N	-946	138	-809	V
6.2 Wijkteams	215	0	215	N	187	0	187	N	-28	0	-28	V
6.3 Inkomensregelingen	14.954	-10.784	4.170	N	11.244	-7.395	3.849	N	-3.710	3.389	-321	V
6.4 Begeleide participatie	3.390	-310	3.080	N	3.588	-309	3.280	N	198	1	200	N
6.5 Arbeidsparticipatie	490	0	490	N	468	-24	443	N	-22	-24	-47	V
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	1.341	-24	1.317	N	1.548	-64	1.484	N	207	-40	167	N
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.717	-212	5.505	N	4.197	-93	4.104	N	-1.520	119	-1.401	V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	12.346	-1.650	10.696	N	11.706	-1.088	10.618	N	-640	562	-78	V
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	33	0	33	N	31	0	31	N	-2	0	-2	V
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	811	0	811	N	1.338	0	1.338	N	527	0	527	N
7.1 Volksgezondheid	1.022	-1	1.021	N	876	-5	872	N	-146	-4	-149	V
7.2 Riolering	2.876	-3.315	-439	V	3.103	-3.476	-373	V	227	-161	66	N
7.3 Afval	2.377	-2.555	-178	V	2.904	-3.089	-185	V	527	-534	-7	V
7.4 Milieubeheer	4.542	-2.456	2.086	N	2.404	-579	1.826	N	-2.138	1.877	-260	V
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	500	-437	63	N	559	-604	-45	V	59	-167	-108	V
8.1 Ruimtelijke ordening	2.488	-1.637	851	N	2.091	-290	1.801	N	-397	1.347	950	N
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	130	-121	9	N	903	-1.418	-515	V	773	-1.297	-524	V
8.3 Wonen en bouwen	1.684	-888	796	N	1.469	-813	656	N	-215	75	-140	V
Totaal generaal	**106.444**	**-106.444**	**0**		**95.925**	**-99.536**	**-3.611**		**10.519**	**-6.908**	**3.611**	

In bovenstaande tabel kunnen zich enkele afrondingsverschillen voordoen.